

汉维对照历史词典

خەنزۇچە-ئۇيغۇرچە

تارىخىي ئاتالغۇلار لۇغىتى

汉维对照历史词典

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە تارىخىي ئاتالغۇلار لۇغىتى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

باش مۇھەررىر: قادىر ھاپىز، قۇربان ۋەلى

مەسئۇل مۇھەررىر: ۋەلى

مۇقاۋىسى ئىشلىتىلگۈچى: ئابدۇراخمان ئابلىز

ھېسابتىن - ھېسابتىن

بىر قانچە قانچە

بىر قانچە قانچە قانچە قانچە قانچە قانچە

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە تارىخىي ئاتالغۇلار لۇغىتى
ش ئۇ ئار تەزكىرە كومىتېتى تۈزدى

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى ۋە تارقىتى

(ئۈرۈمچى شەھىرى جىيەنجۇڭ كوچىسى 54-نۆمۈر)

شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

فورماتى: 787 × 1092 مم 1/32 باسما تاۋىقى: 14,125

1990 - يىل 11 - ئاي 1 - نەشرى

1990 - يىل 11 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تىراژى: 10,000

ISBN 7-228-01341-7/Z·35

باھاسى: 7.80 يۈەن

تۈزگۈچىدىن

1. بۇ لۇغەت (سىمناق نۇسخىسى) تارىخ - تەزكىرە خادىملىرى ۋە تەرجىمانلارنىڭ ئىھتىياجىنى دەسلەپكى قەدەمدە قاندۇرۇش، ئۇيغۇر تىلىدىكى تارىخىي ئاتالغۇلارنىڭ قېلىپلاشتۇرۇلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، تارىخ - تەزكىرە كىتابلىرىنىڭ تەرجىمە سۈپىتىنى ياخشىلاش مەقسىتىدە تۈزۈلدى.

2. لۇغەتكە جۇڭگو تارىخى ۋە ئوتتۇرا ئاسىيا تارىخىدا كۆپرەك ئۇچرايدىغان، لېكىن تەرجىمىسى ھەر خىل بولۇۋاتقان ئاتالغۇلاردىن 11 مىڭچە ئاتالغۇ كىرگۈزۈلدى. بۇ ئاساسەن مەشھۇر شەخسلەر، يەر - جاي، قەبىلە - مىللەت، ئۇنۋان - مەنەپ ۋە ئەسەر - ھۆججەت ناملىرىنى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، سىياسىي، ئىقتىساد، ھەر - بىي، قانۇن، مەدەنىيەت - سەنئەت، دىن، ئىدىئولوگىيە ساھەلىرىدىكى بىر قىسىم ئاتالغۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

3. ئۇيغۇرچە مەتبۇئاتتا ئېلان قىلىنغان ھەمدە ئۇيغۇر، ئەرەب، پارىس مەنبەلىرىدە ۋە ياۋروپا مەنبەلىرىدە ئۇچرىغان ئاتالغۇلار ئەشۇ مەنبەلەردە يېزىلغىنى بويىچە ئېلىندى؛ ئۇيغۇرچە مەتبۇئاتتا ئېلان قىلىنغان بولسىمۇ، لېكىن ھازىرچە ئۇيغۇر، ئەرەب، پارىس مەنبەلىرىدە ۋە ياۋروپا مەنبەلىرىدە ئۇچرىمىغان، داۋاملىق

تەتقىق قىلىپ ئىسپاتلاشقا تىگىشلىك بولغان ئاتالغۇ-
لار (ئاساسەن مىللەت، قەبىلە ناملىرى) مەتبۇئاتتا ئېلان
قىلىنغىنى بويىچە ئېلىنىپ، يولداشلارنىڭ تەتقىق قىلىشى
ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ ئالدىغا * بەلگىسى قويۇلدى؛ خەنزۇچە
مەنىسىگە ئاساسەن، ئۇيغۇرچە تارىخىي ئەسەرلەردىكى
ئاتالغۇلارغا تەقلىد قىلىپ ياسالغان ئاتالغۇلار (ئاساسەن
ئۇنۋان - مەنەپ ناملىرى) دىن بىرقەدەر ئومۇملاش-
قىنى تاللىۋېلىندى؛ خەنزۇچە ھەر خىل دەۋرلەردە ھەر
خىل يېزىلغان، ئەمما بىر مەنىنى بىلدۈرىدىغان ئاتال-
غۇلار خەنزۇچە خەت ئاھىڭىنىڭ تەۋەلىكى بويىچە بىر
نەچچە يەردە بېرىلدى.

4. بۇ لۇغەت يولداش ئابدۇۋەلى ئەلى «جۇڭگو ئو-
مۇمىي تارىخى» (13 - توم)، «ئۇيغۇرلارنىڭ قىسقىچە تارىخى»
قاتارلىق كىتابلارنى ئىشلەش جەريانىدا توپلىغان ئا-
تالغۇلار ۋە يولداش داۋۇت سايىم، ئابىلەت نۇردۇنلار ئو-
زۇندىن بۇيان توپلىغان ئاتالغۇلار ئاساسىدا ئىشلەندى.
لۇغەتنى نەشرگە تەييارلاشقا دائىر ئىشلارنى يولداش
قادىر ھاپىز ئۇيۇشتۇردى. ئاتالغۇلارنى يولداش ئەنۋەر
ئىمىن خەنزۇچە خەت ئاھاڭى بويىچە رەتلەپ كۆچۈرۈپ
چىقتى، يولداش قۇربان ۋەلى سېلىشتۇرۇپ تەھقىقلىدى،
قادىر ھاپىز تەكشۈرۈپ بېكىتتى. ئاخىرىدا يەنە قادىر
ھاپىز، قۇربان ۋەلى ۋە ئابدۇۋەلى ئەلىلەر بىرلىكتە
ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ چىقتى.

تارىخىي ئاتالغۇلارنىڭ تەرجىمىسىنى قېلىپلاشتۇرۇپ چىقىش — جاپالىق، مۇرەككەپ، ئىلمىي خىزمەت. بۇلۇ-غەتنىڭ تۈزۈلۈشى بۇ جەھەتتە تاشلانغان بىر يېڭى قە-دەم ھەم دەسلەپكى ئىزدىنىشتىنلا ئىبارەت. ۋاقت قىس، تەجرىبىمىز كەم، سەۋىيىمىز چەكلىك بولغانلىقى ئۈچۈن، بەزى زۆرۈر ئاتالغۇلار لۇغەتكە كىرگۈزۈلمەي قالغان بولۇشى، بەزى ئاتالغۇلارنىڭ تەرجىمىسى دەل ۋە توغرا بولماي قالغان بولۇشى مۇمكىن. لۇغەتنىڭ قايتا نە-شىرىدە تۈزىتىپ، تولۇقلىۋېلىشىمىز ئۈچۈن، يولداشلار-نىڭ قىممەتلىك پىكىرلەرنى بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

汉语拼音音节索引

خەنزۇ تىلىنى تىزىملىگەن بۆلۈملىرى ئۈچۈن

ئىندىكسىس

	A	55	cao
1	a	56	ce
19	ai	56	cen
21	an	56	cha
24	ang	58	chai
24	ao	59	chan
	B	59	chang
26	ba	61	chao
32	bai	61	che
36	ban	62	chen
37	bang	63	cheng
37	bao	64	chi
38	bei	65	chong
40	ben	66	chon
41	bi	66	chu
43	bian	67	chuai
43	biao	68	chuan
44	bie	68	chuang
45	bin	68	chui
45	bing	69	chun
46	bo	69	chuo
50	bu	70	ci
	C	71	cong
53	cai	71	cu
54	can	72	cui
55	cang	72	cun
		72	cuo

	D	101 fen
		102 feng
72 da	103 fo
80 dai	104 fu
80 dan		
81 dang		G
81 dao	106 ga
82 de	107 gan
83 deng	107 gang
83 di	107 gao
86 dian	108 ge
87 diao	109 gei
88 die	109 geng
88 ding	110 gong
89 dong	112 gou
90 dou	112 gu
91 du	114 gua
94 duan	114 guai
94 dui	114 guan
95 dun	116 guang
95 duo	117 gui
	E	118 gun
96 e	118 guo
97 er		
98 en		H
	F	120 ha
98 fa	123 hai
99 fan	124 han
100 fang	127 hang
101 fei	127 hao
		128 he

131 hei	177 kan
132 hen	177 kang
133 heng	178 kao
133 hong	178 ke
134 hou	181 ken
135 hu	181 keng
140 hua	181 kong
141 huai	182 kou
141 huan	182 ku
142 huang	183 kuai
144 hui	184 kuan
145 hun	184 kuang
146 huo	184 kui
		184 kun
	J	185 kun
147 ji	185 kuo
151 jia		
154 jian		L
156 jiang	185 la
157 jiao	187 lai
158 jie	187 lan
160 jin	187 lang
164 jing	187 lao
166 jiu	188 le
169 ju	189 lei
171 juan	189 li
171 jue	192 lian
171 jun	193 liang
		194 liao
	K	194 lie
174 ka	195 lin
176 kai	195 ling

197liu	228 nei
198 long	228 neng
199 lou	229 ni
199 lu	230 nian
200 lü	230 niao
201 luan	230 nie
201 lue	231 ning
202 lun	231 niu
203 luo	231 nong
	M	232 nou
204 ma	232 nu
208 man	233 nü
208 mang	234 nuo
208 mao		O
210 mei	234 ou
210 men		P
210 meng	235 pa
212 mi	235 pai
213 mian	235 pan
214 miao	236 pang
214 mie	236 pao
214 min	237 pei
215 ming	237 pen
217 mo	237 peng
220 mou	237 pi
220 mu	239 pian
	N	239 piao
224 na	239 pin
226 nai	239 ping
226 nan	240 po
227 ne	241 pou

241pu	265sai
	Q	266san
243qi	268sang
247qia	269sao
248qian	269se
249qiang	270sen
250qiao	270seng
250qie	270sha
251qin	273shan
252qing	274shang
254qiong	277shao
254qiu	277she
255qu	278shen
256quan	280sheng
257que	282shi
258qun	290shou
	R	290shu
258ran	292shuai
258rang	292shuang
258re	293shui
259ren	294shun
259ri	294shuo
260rong	294si
260rou	298song
260ru	299sou
261rui	299su
261ruo	303suan
	S	303sui
261sa	304sun
		305suo

T

305	ta
308	tai
311	tan
313	tao
313	re
314	teng
314	ti
315	tian
319	tiao
320	tie
321	ting
321	tong
324	tou
325	tu
329	tuan
329	tui
330	tun
330	tuo

W

333	wa
334	wai
334	wan
335	wang
336	wei
338	wen
340	weng
340	wo

342	wu
-----	----

X

350	xi
356	xia
357	xian
360	xiang
362	xiao
363	xie
364	xin
366	xing
368	xiong
369	xin
369	xü
370	xaun
372	xue
372	xun

Y

373	ya
377	yan
379	yang
381	yao
381	ye
384	yi
392	yin
394	ying
895	yong
396	you
399	yü
402	yuan

404 yue	414 zhen
406 yun	415 zheag
Z			
406 za	417 zhi
406 zai	421 zhong
407 zan	424 zhou
407 zang	425 zhu
407 zao	428 zhua
408 ze	428 zhuan
408 zei	429 zhuang
408 zeng	430 zhui
408 zha	430 zhun
409 zhai	430 zhno
410 zhan	430 zi
411 zhang	432 zong
412 zhao	424 zou
413 zhe	434 zu
		434 zun
		435 zuo

阿八哈

阿巴白克尔

阿巴岱

阿巴干河

阿巴克和加麻扎尔

阿巴·萨穆尔

阿巴斯

阿巴斯朝

阿拔思·把阿秃尔

阿保机

阿鼻地狱

阿波可汗

阿波林求特勤

阿波维杨·哈查杜尔

阿拔

阿勃耳法策尔

阿勃瓦布

阿卜·贝克尔·阿赫马德·阿里一哈马达尼

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

阿巴图

A

a

阿巴图

阿卜杜·哈米德·拉雷列	ئابدۇل خەمىد لاهورى
阿卜杜·拉柴克	ئابدۇل راززاق
阿卜杜拉夫·米撒尔	ئابدۇلاق مستار
阿卜杜拉·汗·乌兹别克	ئابدۇللاخان ئۆزبېك
阿卜杜·拉曼汗	ئابدۇراخمانخان
阿卜杜·拉欣木汗	ئابدۇرەھىم خان
阿卜杜勒·阿吉斯	ئابدۇل ئېزىزخان
阿卜杜勒·阿加一里扎	ئابدۇللا ئاگا - رىزا
阿卜杜勒·哈克·德赫列维	ئابدۇل ھەق دېھلىۋى
阿卜杜勒·哈米德二世	ئابدۇل خەمىد II
阿卜杜勒·哈米德·拉哈里	ئابدۇل خەمىد لاخارى
阿卜杜勒·卡德尔·贝迪尔	ئابدۇلقادىر بېدىل
阿卜固	ئابغۇ
阿不答·列思咱克·撒马耳罕迪	ئابدۇرېزاق سەمەرقەندى
阿不迪沙拉莫夫·依尔哈里	ئابدۇسالاموۋ ئىرغالى
阿不都·阿里·答刺罕·异密	ئابدۇل ئەلى تارىخان ئەمىر
阿不都·哈克·火者	ئابدۇلھەق خوجا
阿不都·哈寻巴卑尔	ئابدۇل قاسىم بابىر
阿不都·忽都恩·异密	ئەمىر ئابدۇل قۇددۇس
阿不都拉齐察德	ئابدۇللا رىزاد
阿布都拉施德汗	سولتان ئابدۇرىشىتخان
阿不都·瓦喜的·把阿秃尔	ئابدۇل ۋاھىد باھادۇر
阿不杜卡德尔·本·阿不杜瓦里斯喀什噶里	ئابدۇقادىر بىننى ئابدۇۋارسى قەشقەرى
阿不尔奥格兰	ئوبۇل ئوغلان

阿不·法即勒	ئابدۇل ڧازىل
阿不法兹汗	ئابدۇلڧايزخان
阿不哈齐	ئابدۇلغازى
阿不·哈齐·忽辛	ئابدۇلغازى ھۈسەين
阿不拉莫夫	ئابراموۋ
阿布·贝克尔	ئابدۇبەكرى
阿布·贝克尔·穆罕默德阿尔一拉吉	ئابدۇبەكرى مۇھەممەد
阿布别克	ئاررازى
阿布勤海尔汗	ئابابەكرى
阿布德—阿尔赫曼·查米	ئابدۇلخەيرخان
阿布德—阿尔·列扎克·	ئابدۇلراخمان جامى
撒马尔罕地	ئابدۇلرەززاڧ سەمەرقەندى
阿布德·阿勒·克里木	ئابدۇلكېرىم
阿布都·阿山夏	ئابدۇل ھەسەن شاھ
阿布都·克里木汗	ئابدۇكېرىم خان
阿不都拉伯克	ئابدۇللا بەگ
阿不都拉·吐克依	ئابدۇللا توقاي
阿布都里提甫汗	ئابدۇل لىتىپخان
阿布都鲁苏勒伯克	سولتان ئابدۇرۇسۇل بەگ
阿布都纳色尔	ئابدۇل ناسىر
阿布都热依木尼扎里	ئابدۇرېھىم نىزارى
阿布都拉·本·赛尔德	ئابدۇللا بىننى سارد
阿布杜拉·本·祖白尔	ئابدۇللا ئىبنى زۇپال
阿布(伯)杜拉卡斯荃诺夫	ئابدۇللا قاسقىنوف

阿布杜勒·伊本·法鲁克	ئابدۇللا ئىبنى فارۇق
阿布杜·赛买提	ئابدۇسەمەت (ئىشىكىتاغىبېك)
阿布多·穆罕默德	ئابدۇمۇھەممېد
阿布尔勃斯	ئابىلباسخان
阿布尔·法齐尔	ئابۇل فازىل
阿布尔·法兹里·别伊哈基	ئەبۇل فازىل بېيىخاكى
阿布尔菲达	ئەبۇل فىدا
阿布尔嘉吉	ئەبۇلغازى
阿布尔—尔—莱汉·阿尔—比鲁尼	ئەبۇرېھان برۇنىي
阿布尔麻哈麦特	ئابۇل مۇقامىتقان
阿布尔·穆柴法尔·阿拉-乌德丁·巴曼沙	ئەبۇل مۇزەففەر ئالائۇددىن باخمان شاھ
阿布哈森纳斯尔	ئەبۇلھەسەن ناسىر
阿布哈致巴图汗	ئەبۇلغازى باھادۇرخان
阿布哈兹人	ئابىخازلار
阿布哈兹王国	ئابىخازخاندىلىقى
阿布来汗	ئابىلايخان
阿布勒·啊合默特·阿齐汗	ئەبۇل ئەخمەت ھاجىخان
阿布勒—啊拉—马阿力	ئەبۇل ئالا مائارىرى
阿布勒—阿塔希亚	ئەبۇل ئاتاخىيە
阿布勒穆咱帕尔	ئەبۇل مۇزەپپەر
阿布·穆斯林	ئەبۇ مۇسلىم
阿布·穆斯林起义	ئەبۇ مۇسلىم قوزغىلىڭى
阿布纳斯尔萨曼尼	ئەبۇ ناسىر سامانىي
阿布·赛义德	ئەبۇ سەيىد

阿布思	ئابۇس
阿布斯人	ئابۇسلار
阿布·苏富扬	ئەبۇ سوپىيان
阿布译德	ئەبۇ زايىد ھەسەن
阿布·哲义德·巴勒希	ئەبۇ زايىد بەلبەخى
阿柴虏	ئازالار
阿吸可汗	ئاجۇر قاغان
阿道尔夫什拉特维特	ئادولفى سلاتېنۋىت
阿德水	ئىتلى دەرياسى
阿德	ھاتەم
阿德贝格	ئاتابېگ
阿德格那	ئادىگېنا قەبىلىسى
阿的勒沙·扎刺亦儿	ئادىلشاھ جالائىر
阿迪尔	ئادىل
阿迪那·柏格汗	ئادىنا بېگە خان
阿迪扬人	ئادىيانلار
阿底尔一沙赫	ئادىل شاھ
阿第盖人	ئادىگېلار
阿谛步	*ئاپامبېگ
阿黠婆翅罗国	ئاداۋاكىلار بەگلىكى
阿跌	ئاتېئىز
阿迭尔·沙希	ئادىل شاھ
阿儿浑	ئارغۇن
阿尔楚尔帕米尔	ئالچور پامىر تېغى
阿尔达什达德华	ئالداش داتخاھ

阿尔达希尔	ئارداشیل
阿尔德维尔	ئەردیویل
阿尔族	ئارسىلار
阿尔根	ئارغىنلار
阿尔根吾特部	ئارغىنۇت قەبىلىسى
阿尔古纳河	ئېرغۇنا دەرياسى
阿尔古厅	ئارگۇ ۋالىيلىقى
阿尔哈雅	ئېلقايا
阿尔赫尔姆	ئارخېرم
阿尔克萨尔汗	ئارقىسارقان
阿尔孔纳	ئاركونا
阿尔昆	ئالكۇئىن
阿尔摩哈王朝	ئالموھا خاندانلىقى
阿尔摩拉维王朝	ئالموراۋىي خاندانلىقى
阿尔帕德	ئارپاد
阿尔帕德王朝	ئارپاد خاندانلىقى
阿尔普·阿尔斯兰	ئالپ ئارسلان
阿尔普·阿斯兰	ئالپ ئارسلان
阿尔萨克	ئارساك
阿尔沙克	ئارشاك
阿尔舍斯	ئارسېس
阿尔斯	ئارسىلار
阿尔斯兰阿利	ئارسىلانخان ئەلى
阿尔斯兰汗	ئارسىلانخان
阿尔斯兰汗·穆罕默德	ئارسىلانخان مۇھەممەد

阿尔斯兰特斤	ئارسىلان تېكىن
阿尔斯兰特勤哈孜	ئارسىلان تېكىن غازى
阿尔塔舍斯	ئارتاشېس
阿尔泰	ئالتاي
阿尔泰淖尔乌课海	ئالتاينۇر ئورانقايلىرى
阿尔特巴纳斯一世	ئارتا بانۇس I
阿尔文德	ئالۋاند شاھ
阿尔西丁家族	ئەرشىدىن جەمەتى
阿尔西兹	ئارسىز
阿耳特卡尔	ئاس. ئالتېكار
阿非利迪部落	ئافرىدى قەبىلىسى
阿弗柴尔汗	ئافزار خان
阿佛拉西阿部	ئافراسىياب
阿夫里迪人	ئافرىدىلار
阿夫里敦	ئەفرىدون شاھ
阿夫里格	ئافرىگ
阿夫里格王朝	ئافرىگ خاندانلىقى
阿夫沙尔人	ئافشارلار
阿伏至罗	* ئاپۇرغۇر
《阿浮沙伽罗》	* «ئابغۇتاساكارا»
阿甫刺昔牙卜	ئافراسىياب
阿甫扎哀丁·哈加尼	ئافزالدىن خاكانى
阿父	دادىكا
阿附	يان بېشىش
《阿富汗诸苏舟史》	«تارىخ سولتانى ئافغان»

阿格布加	ئاگبۇگا
阿格拉	ئاگرا
阿弓达	ئاغۇندا
阿古柏	ياقۇب بەگ
阿骨打	ئاگۇدا
阿至维伐	ئاگۇدغىرا
阿哈亚巴	ئاخاليا باي
阿舍	ئاگاما
阿罕马德·纳齐尔	ئەخمەد نازىر
阿罕默德·雅萨维	ھوجا ئەخمەد يەسەۋى
阿罕默德·伊本·自益	ئەخمەد ئىبنى بۇيە
阿合呼里	ھەققولسېپىگ، ھەققۇلى
阿合马	ئەخمەد
阿赫马德·本·哈桑 (阿拉伯人)	ئەخمەد ئىبنى ھەسەن (ئارابىستان خان)
(阿波斯汗)	
阿赫马德·本·马赫穆德	ئەخمەد بىننى مەھمۇد
阿赫马德·本希兹尔	ئەخمەد بىننى خەزىر خان
阿赫马德·多尼什	ئەخمەد دانىش
阿赫马德·伊本·图隆	ئەخمەد ئىبنى تۇلۇن
阿赫玛德·马赫杜姆	ئەخمەد مەخدوم
阿赫明尼德	ئاخىمېندلار خانىدانلىقى
阿赫默德·巴达维	ئەخمەد بەدەۋى
阿赫穆德沙杜兰尼	ئەخمەد شاھ دورانى
阿黑来提	ئاخىرەت
阿黑麻	ئەخمەد

- 阿訇 ئاخۇن، ئاخۇنۇم
- 阿洪多夫·米尔扎·法塔里 مىرزا ئاخۇندوۋ فاتالى
- 阿胡拉·玛兹达 ئاخۇرا مازىدا
- 阿绥城 ۋارۋالزى
- 阿霍米亚人 ئاخومىيانلار
- 阿济格 ئاجىگى
- 阿济斯伯克 ئېزىز بەگ
- 阿季米尔 ئاجمېر
- 阿加穆罕默德汗 ئادا مۇھەممەدخان
- 阿迦汗三世 ئاگاخان III
- 阿迦·努里·汗 ئاگانورى خان
- 阿鞆田山 ئاق تاغ
- 阿卡姆·依·阿拉姆吉尔 ئاكامى ئالامگىرى
- 阿克阿尔斯 ئاقارس
- 阿克巴 ئەكبەر
- 《阿克巴纪》 «ئەكبەرنامە»
- 阿克拔 ئەكبەر
- 阿克科雍鲁 ئاق قويۇلار
- 阿克马尔汗 ئاكمال خان
- 阿克蒙彻奇堡 ئاق مېچىت قورولى
- 阿克没塔 ئاقمۇتا
- 阿克木汗 ھېكەم خان تۆرە
- 阿克萨克玛勒 ئاقساقمارال
- 阿克萨来 ئاقساراي
- 阿克疏河(傅水,只浑, ئوكسۇس (ۋاكسۇس، جەيھۇن،

阿姆河)	نامو دهريا)
阿克苏姆	ئاقسۇم پادىشاھلىقى
阿克帖木儿·把汗秃儿	ئاق تېمۇر باھادۇر
阿克逊瓦尔汗	ئاق سۇارخان
阿拉伯河	ئەرەب دەرياسى
阿拉尔丁·托克施	ئالاۋۇددىن توقشەد
阿拉法特	ئارافات
阿拉干	ئالاگان
阿拉干	ئارغان
阿拉哈巴德	ئالائاباد
阿拉湖	ئالا كۆل
阿拉克图古勒淖尔	ئالاقىتوغولنۇر
阿拉里库斯	ئالارىخ
阿拉米人	ئارامېئانىيلار، ئەرەمىيلەر
阿拉米文	ئەرەم (ئەرەمىيلەر) يېزىقى
阿拉姆·汗·洛提	ئالەم خان لودى
《阿拉姆吉尔纪》	«ئالامگىر نامە»
阿拉姆沙	ئارام شاھ
阿拉普沙	ئاراپشا
阿拉善	ئالاسان
阿拉塔格山	ئالا تاغ
阿拉特	ئارات
阿拉维德汗	ئاللاۋېردخان
阿拉一乌德一丁·马苏德·沙	ئالاۋۇددىن مەسئۇد شاھ
阿拉乌丁·巴赫曼	ئالاۋۇددىن باخمان

阿拉乌丁开伊·库巴·德一世	ئالا ۋۇددىن كەيكۇباد 1
阿拉雅尔克	ئاللايارخان
阿喇木惕	ئالامۇت
阿喇布图	ئالسىتۇ
阿刺海别吉	ئالاغاي بېكە
阿刺模忒	ئالامۇت
阿刺兀思剔吉忽里	ئالاۋۇس تېكىن قۇلى
阿刺只别吉	ئالادجى بېكە
阿赖岭	ئالاي تېغى
阿兰	ئالانىيلار
阿兰斯奇提亚人	ئالان سىكىتىلىرى
阿滥溢	ئارىامىتان
阿老丁	ئالاۋۇددىن
阿勒布·奥托克	ئالىپ ئوتۇق
阿勒坛	*ئالدىن
阿勒坦额墨勒河	ئالتان ئىمىل دەرياسى
阿勒吐尼	ئالتۇنى
阿勒屯别克	ئالتۇن بېكە
阿勒欣	ئالچىن
阿雷曼尼人	ئالېماننىلار
阿犁耶	ئارىيانلار
阿礼河涯	ئالى قايا
阿里·阿迭尔沙	ئەلى ئادىل شاھ
阿里·巴雷刺思·速檀	ئەلى بارلاس سۇلتان
阿里不哥 (可)	*ئەرىكبۇغ، ئارىخ بۆكە، ئەلى بۇقا

阿里布伯克	ئالېبېك
阿里布夏	ئالېشاھ
阿里·高哈尔	ئەلى گوھار
阿里·哈拉尼	ئەلى خاررانىي
阿里海牙	ئېلىقايا، ئېلىھىيا
阿里一库里汗	ئەلى قولى خان
阿里一库什奇	ئەلى قۇشچى
阿里一马尔丹汗	ئەلى مەردان خان
阿里·马尔丹·卡尔吉	ئەلى مەردان خاليجى
阿里曼	ئارمان
阿里·莫塔瓦基尔	ئەلى مۇتاۋاۋاكىل
阿里木库里	موللا ئالىم قولى
阿里	ئارنى
阿里什伯克	ئالېشېك
阿里速坦	ئەلى سۇلتان
阿里亚勃哈塔	ئارمياپھاتا
阿里亚拉特三世	ئارمىئارات III
阿里兹一伊一漫曼立克	ئارمىزىي مامالىك
阿力麻里	ئالمالىق
阿力麻里王	ئالمالىق خانى
阿力苏坛	ئەلى سۇلتان
阿利安	ق. ئارمىئانوس
阿利安人	ئارمىئانلار
阿利安瓦尔塔	ئارمىئاۋارتا
阿利尼	ئالنى

阿利斯	ئارىس
阿林乌勒人	ئەلىئۇلار
阿鲁忽	ئارغۇن
阿鲁虎	ئارغۇن
阿鲁辉帖木尔	ئارغۇن تېمۇر
阿鲁浑	ئارغۇن
阿鲁浑海牙	ئارغۇن قايا
阿鲁浑汗	ئارغۇن خان
阿鲁浑萨里	ئارغۇن سالى
阿鲁剌惕部	ئارۇلاتلار
阿鲁姆帕夏	ئالىم پاشا
阿鲁人	ئارۇسىيلار
阿鲁台	ئارۇتاي
阿鲁图	ئارۇت
阿仑	ئارۇنلار
阿仑氏	ئارۇن جەمەتى
阿罗本	ئالوپېن
阿罗噶	ئالشىگ قارا قاغان
阿罗那顺	ئارۇناشۇن
阿遼多	ئارۇددۇ
阿马尔·辛	ئامار سىن
阿蛮国	ئاقباتانا
阿曼	ئەرمان
阿曼尼莎汗	ئاماننىسا خېنىم
阿美士德	ئامېرىست

阿米亚努斯	ئاميانلار
阿密尔—伊—哈其布	ئەمىردى ھاجىب
阿密尔—伊—希卡尔	ئەمىردى شىكار
阿密朗—伊—沙达	ئامېرانى سادا
阿敏道	ئامىنگداۋ
阿明·卡西姆	ئامىن قاسىم
阿摩利人	ئامورېلار
阿模尔	ئامۇل
阿没	ئامۇل
阿莫尔	ئامۇل
阿默达巴德	ئەخمەد ئاباد
阿姆河	ئامۇ دەرياسى
阿姆苏跋摩	ئامسۇۋارمان
阿木克城	قاراتاغ قەلئەسى
阿睦尔撒纳	ئامۇرسانا
阿穆哈河	ئامۇخ دەرياسى
阿那环	ئاناغاي
阿难	ئاناندا
阿难陀	ئاناندا
阿难陀提婆	ئاناندا دېۋا
阿努沙汗	ئانۇشاھخان
阿努什蒂京	ئانۇش تېكىن
阿帕克霍加	ئاپپاق خوجا
《阿昆达摩品类足论》	«ئابىتارما پىراكارانا پادا شاستىر»
《阿毗昙婆沙经》	«ئابىدارما ۋىباجا سۇترا»

阿婆	ئاپا
阿浦尔哈森·纳斯尔·伊里克哈刺汗	ئوبۇل ھەسەن ناسىر ئېلىك قاراخان
阿普汗	ئالىپ خان
阿普尼	ئاگىنى (قاراشەھەر)
阿奇木伯克	ھاكىمبېگ
阿奇木伯克制	ھاكىمبېگلىك تۈزۈمى
阿热始	ئارنىزلار
阿耨达才	ئارۇد دەرياسى
阿萨夫汗	ئاساف خان
阿萨哈唐	ئاسار خاددان
《阿萨拉衍那经》	• «ئاسسالاياناسۇترا»
阿萨兰回鹘	ئارسىلان ئۇيغۇرلىرى
阿萨辛派	ھاشىشلار
阿桑别格	ئاسامبېگ
阿桑迪瓦特城	ئاساندىۋات شەھىرى
阿桑汗	ھەسەنخان
阿僧伽	• ئاسانگا
阿沙夫汗	ئەشرەپخان
阿山海戈	ئاسان قاينغى
阿舍拉特	ئاشېرات
阿什斐迦	ئاجبۇك
阿什河	ئاشى دەرياسى
阿什拉弗	ئەشرەف
阿什塔汗王朝	ئاشتارخان خاندانلىقى

阿史那步真	*ئاشنا بۇكىن
阿史那承庆	*ئاشنا تېكىن
阿史那厥	ئاشنا كۈل
阿史那贺鲁	ئاشنا قولى
阿史那怀道	*ئاشناھىدايەت
阿史那厥啜忠节	*ئاشنا كۈلچۈر سادىق
阿史那库头	ئاشنا قۇت
阿史那弥射	*ئاشنامىش
阿史那社尔	ئاشنا شىر
阿史那施	*ئاشناش
阿史那思摩	*ئاشناسمو
阿史那苏尼失	*ئاشنا سۇنىش
阿史那土门	ئاشنا تۇمەن
阿史那猷	*ئاشنا شان
阿史那忠	*ئاشنا سادىق
阿史那忠节	*ئاشنا سادىق
阿淑尔埃捷里兰尼	ئاششۇر ئېتىلانى
阿树尔巴纳帕尔	ئاششۇر باناپال
阿思迦兰尼	ئاسكالانى
阿思提阿格	ئاستىئاك
阿斯巴鲁赫	ئاسپارۇخ
阿斯芬狄亚尔	ئاسفېندىيار
阿斯佩鲁奇	*ئاسپارۇخ
阿斯卡里	ئەسقىر
阿斯特拉罕汗国	ئاستىراخان خانلىقى

阿斯瓦克部	ئاسمۇاق قەبىلىسى
阿夙路巴里特	ئاشرۇ بالىت
阿速	ئاسۇ
阿速吉八	ئاسۇكبا
阿塔拉	ئاتلاخ
阿塔罗斯	ئاتتال
阿塔·木勒克·术外尼	ئاتا مۇلىك جۇۋەينى
阿塔薛西斯一世	ئاتا كىسپىركس I
阿塔依	ئاتايى
《阿闍婆吠陀》	«ئاتارۋا ۋېدا»
阿台	ئاتەي
阿特米多尔	ئاتىمىدور
阿特西兹	ئاتسىز
阿忒昔思	ئاتسىز
阿提拉	ئاتتىلا
阿替拉	ئاتتىلا
阿同麻扎	ئاتتۇنلۇق مازارى
阿瓦尔汗国	ئاۋار خانلىقى
阿瓦尔人	ئاۋارلار
《阿维斯塔》	«ئاۋىستا»
阿维森纳	ئىبنى سىنا
阿勿喃	ئاۋۇچاڭ؛ ئاۋاسار
阿乌里亚·阿塔	ئەۋلىيا ئاتا
阿西安人	ئاسىئانلار
阿西人	ئاسىئانلار

阿息	ئارساك
阿希伐卡人	ئاشواكىلار
阿希克帕夏	ئاشىق پاشا
阿希塔克人	ئاشتاكىلار
阿悉吉	ئاسكىل
阿悉结	ئاسكىل
阿悉结泥敦部	ئاشكىنزون قەبىلىسى
阿悉吉城	* بايخان شەھىرى
阿喜制多罗	ئاخىككاترا
阿雅尔淖尔	ئاجار نۇر
阿雅孜	ئايازى
阿亚孜伯克	ئايازبېك
阿逸可汗	* ئىل ئىشىك قاغان
阿尤布汗	ئايۇبخان
阿踰陀城	ئايۇدىيا شەھىرى
阿玉克	ئايۇكەخان
阿育王	ئاشوكا
阿泽斯二世	ئازىس II
阿扎尔米赫特	ئازارمىدۇغوت
阿札	ئازالار
阿真	ئازگېنا
阿兹台克人	ئازتېكلار
阿孜厄尔部	ئازغېر قەبىلىسى
阿孜和卓	غازى خوجا
阿子汗萨尔	ئاسغانسال

ai

哀义德呼里	ھېيىد قۇلى
埃尔斯伦	ئېرزۇرۇم
埃罗拉	ئىللورا
埃洛希姆	ئىلوخىم
埃斯哈达	ئىسھاتا
埃特勤	ئايىتېكىن
蒿德曷里禄没弭施合密毗迦可汗	
ئاي تەخرىلى بولمىش قاموغ بىلگە قاغان (ئاي ئىلاھىدىن تۆرەلگەن ھەممىگە قادىر خاقان)	
蒿苦盖可汗	• ياغىياق گاج قاغان
艾拜都	ئەبەيدۇل
艾保纳赛尔·法拉比	ئەبۇ نەسىر مۇھەممەت فارابىي
艾伯克	ئايىبەك
艾卜·啊卜杜刺·穆罕默德	ئەبۇ ئابدۇللا مۇھەممەد
艾卜·伯克	ئەبۇ بەكرى
艾卜伯克阿尔拉齐	ئابۇ بەكر ئەل رازى
艾布·菲达	ئوبۇل فىدا
艾登王朝	ئايىدىن خاندانلىقى
艾丁湖	ئايىدىڭكۆل
艾丁库勒	ئايىدىڭكۆل
艾尔迪希尔	ئەردىشىر
《艾尔格那昆传说》	«ئىرگىنقۇن داستانى»

- 艾哈迈德拔汗尼 ئەبول ئابباس ئەخمەد پەرغانىي
- 艾罕默德·尼迪姆 ئەخمەد نېدىم
- 艾罕默德—沙赫·杜朗尼 ئەخمەد شاھ دۇررانى
- 艾罕默德龙格纳克 ئەخمەد بىننى مەھمۇت يۇگىننەكى
- 艾罕默德·札查尔 ئەخمەد جاززار
- 艾赫默德·本·哈桑 ئەخمەد ئىبنى ھەسەن
- 艾赫迈德 مىرزا ئەخمەد
- 艾赫迈德尼雅吉和卓木奥里（苦苏里）
 ئەخمەت خوجانىياز ئوغلى (قۇسۇرى)
- 艾赫默德·布哈里 ئەخمەد بۇخارىي
- 《艾介姆》 «ئەجەم» مۇقامى
- 艾克木伯克 ھېكەمبەگ
- 艾拉汗 ئەلا سولتان ئوبۇلخان
- 艾里毕 غەربىي
- 《艾里毕之书》 «كىتابى غەرب»
- 艾力帕塔和加 ئەلپەتتا خوجام
- 艾曼·火者·速檀 ئامان خوجا سۇلتان
- 艾米尔霍索恩 ئەمىر ھۇسۇيىن
- 艾密尔·胡斯鲁 ئەمىر خىسراۋ
- 艾奈斯派 ئەنەسەد مەزھىبى
- 艾尼·萨德里金 غەنى سەدرىدىن
- 艾儒略 جۇليو ئالېنى
- 《艾萨毕里凯夫传奇》 «تەزكىرەئى ئەسەبۇلكەھفى»
- 艾色买妥拉 موللا ئەسمەتۇللا بىننى نىمەتۇللا
- 艾什尔里 ئەششەرىي

- 艾斯克沙尔古城 ئەسكەسار
艾尤彼王朝 ئەييۇپ خاندانلىقى
爱伯华 ۋ. ئىبېرھارد
《爱达罗梵书》 * «ئايثاربىيە براخمانا»
爱德华贝伦斯 ئىدوۋارد برونس
爱登里迺泪没密施合句主碌毗伽可汗
ئاي تەڭرىلى بولمىش قامۇغ كۈچلۈك بىلگە قاغان
《爱苦相依》 «مۇھەببەتنامە ۋە مېھنەتكام»
爱邢勿 ئاياۋېرلار قەبىلىسى
《爱情记》 «مۇھەببەتنامە»
《爱情之歌》 «ئالپامىش»
爱猷识理达腊 ئايۇش دارا
爱腾里迺没密施合胡禄毗伽可汗
ئاي تەڭرىلى بولمىش قامۇغ قۇتلۇق بىلگە قاغان
《爱陀利亚梵书》 «ئايثاربىيە براخمانا»
爱新觉罗 ئەيشىن كورو
爱伊德尔呼里 ھەيدەر قۇل
《爱智派》 «ئاقىلانلار»

an

- 安北大都护府 شىمالىنى تىنچلاندىغۇچى باش قورۇقچى -
بەگ مەھكىمىسى
安博尔特 ن. ئامبولدى
安部健夫 ئابې تاكېتو
安达拉伯 ئانداراب
安得拉 ئاندىرا

安德思	ر. چ. ئاندرېۋس
安德魯斯	ئاندرېۋس
安定属国都尉	ۋاسسالار كاھىپىگى
安东都护府	شەرقىي تىنچلاندۇرغۇچى قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى
安敦	ئانتون
安抚大使	سىلاۋچىبەگ
安甫热东王	ئەپرىدۇن ۋاڭ
安哥拉部	ئانگارا قەبىلىسى
安格拉玛玉	ئەنگىمخرو ماتىيۇ
安谷城	ئانتىمۇخىيە
安国	بۇخارا دۆلىتى
安国单于	* ئارگۇ تەڭرىقۇت
安稽	ئانگى
安吉延	ئەنجان
安集延	ئەنجان
安加拉部	ئانگارا قەبىلىسى
安均	* ئانكۇن
安加拉河	ئانگارا دەرياسى
安克帖木尔	ئەنىق تېمۇر
安禄山	ئوڭلۇك (ئەن لۇشەن)
安南	ئەننەن
《安宁史》	«تارىخى ئەمىنىيە»
安努什特勤	* ئانۇش تېكىن
安切列诺金	ئائىنىتېرېنوۋكىن

- 安清 * پارتھاماسرس
 安日 ئارى
 《安世房中歌》 * ئارامگاھ مۇناجەتلىرى
 安世高 * پارتھاماسرس
 安特生 ج. گ. ئاندرسون
 安条卡斯一世 ئانتىسوخ I
 安条克 ئانتىسوخىيە، ئانتاكىيە
 安西 ئەنشى
 安西大都护府 غەربىي تىنچلاندۇرغۇچى باش قورۇقچى
 安息 بەگ مەھكىمىسى
 安息人 ئارساك، بۇخارا
 安息州 پارقىانلار
 安页根河 ئارساك ئايمىقى
 安允合 ئانگارا دەرياسى
 安藏 بۇيروق ئىنەيۇن
 * ئەنسارى توتوك
 《安州差役状》 * ئەنجۇ ئايمىقىدىكى ئالۋان - ياساق ئەھۋالى
 谶班 ئامبال
 谶班 (大) 勃极烈 ئامبال (ئۇلۇغ) بېگىلى
 谶都刺 ئەندۇلا
 藏罗辰可汗 * ئالوچىن قاغان
 庵逻 ئەنلو
 俺答汗 * ئانداخان؛ ئالتان خان
 俺的干 ئەنجان

俺部淮	ئابدخۇي
按察尔	ئالچار
按察使	تەپتىش
按察司	تەپتىش مەھكىمىسى
按出虎水	ئەنچۇخۇ دەرياسى
按力不也好	ئەل بويرۇق
案达罗人	ئاندىرالار
案纸	تاختلانغان قەغەز
暗利王朝	ئومرى خاندانلىقى
暗杀派	مولاهىدىلار

ang

昂吉	ئاڭجى
昂可拉	ئاڭگر
盎格罗人	ئاڭگىللار
盎吉刺部	ئاڭغارا قەبىلىسى

ao

敖罕	قوۋەنت
奥布勤哈桑·阿里·阿尔兰汗	ئوبۇل ھەسەن ئەلى ئارسلانخان
奥都刺迪甫	ئابدۇ لېتىپ
奥都刺汗	ئابدۇللاخان
奥多亚凯尔	ئودوئاكر

奥尔图克·伊本·阿克拉布	ئورتۇق ئىبنى ئەكراب
H·N·奥尔昆	خۇسپىن نەمىك ئۇرخۇن
奥尔马舍达	ئورمۇزد
奥尔穆兹德	خورمۇزدا (ئاخورومازدا)
奥古尔恰克	ئوغۇلچاق
奥罕	ئورخان
奥克拉德尼科夫	ئا. پ. ئوكلادمكوۋ
奥克斯斯河	ئوكسۇس
奥里斋都汗	ئولداسائتۇخان
奥龙特	ئورونت
奥马尔巴克	ئۆمەر باقى
奥马尔·本·马赫默德	ئۆمەر بىننى مەخمۇد
奥马尔杨	ئۆمەر ھەييام
奥马尔和卓	ئۆمەر خوجا
奥马尔胡里达提华	ئۆمەر قۇلى دادخاھ
奥马尔赛赫米尔扎	ئۆمەر شەيخ مىرزا
奥莫尔塔格汗	ئۆمەر تاغخان
奥配良	ئوپلان
奥沙宁	ل. ۋ. ئوشانىن
奥斯曼·巴兹温德—奥格普	ئوسمان پازۋاند ئوغلى
奥斯曼·贝格·卡拉·伊卢克	ئوسمانبېگ قارا ئىلۇك
奥斯曼·本·伊卜拉欣	ئوسمان بىننى ئىبراھىم
奥斯恰克人	ئوستىياكلار
奥伊哈尔德斯	ئۇيغار دلار (ئۇيغۇرلار)
《奥义书》	«ئۇپانشاد»

B

ba

- 八备 سەككىز شەرت
 八表 يىراق جاي؛ چەت يۇرت
 八挂教 سەككىز تەرەپلىك قۇرئەندازچىلىك
 八卜叉 باباچە
 八部制 سەككىز ئۇلۇسلۇق تۈزۈم
 八阵图 سەككىز تەرەپلىك سەپ سىخېمىسى
 八厨 سەككىز ساخاۋەتچى
 八丹 بادەن
 八都 سەككىز سەپ؛ سەككىز قوشۇن
 八都长 سەككىز سەپ بېشى
 八儿真 بارچىن
 八股取士制 (سەككىز ئۈگىلىك) ئىمتىھان تۈزۈمى
 八股文 باگۇچە ئەدەبىيات
 八顾 سەككىز پەزىلەتدار
 八国联军 سەككىز دۆلەت بىرلەشمە ئارمىيىسى
 八及 سەككىز يېتەكچى
 《八爵》 «سەككىز بەگ»
 八俊 سەككىز دانىشمەن
 八刺 باراق، بوراق (خان)
 八刺合 باراق، بوراق (خان)

八拉沙衮人优素福

بالا ساغۇنلۇق يۈسۈپ

八里沙

بالا ساغۇن

八鲁湾

پارۋان شەھىرى

八路军军州

سەككىز قوشۇنلۇق ئايماق

八旗

سەككىز خوشۇن

八旗制

سەككىز خوشۇنلۇق تۈزۈم

八失八里

بېشبالىق

八思巴

باسپا

《八思巴喇嘛字母》

«باسپا لاما يېزىقى»

八思哈

باسقاق

八梭缓

سەككىز ئۆرۈشلۈك دارايى

八台赤

بېتىكچى

八条河

سەككىز مۈرەن

八王之乱

سەككىز شاھزادە يېغىلىقى

八姓乌古斯

سەككىز ئوغۇزلار

八盘水磨

سوغۇن چازا

八字军

سەككىز خەتلىكلەر قوشۇنى

巴巴热依木

بابا رەھىم

《巴贝克运动》

«باباق ھەرىكىتى»

巴布敦拉兹

باھاۋۇدىن رازى

巴布尔

بابۇر، بابىر

《巴布尔回忆录》

«بابۇر نامە»

《巴布尔纳玛》

«بابۇر نامە»

巴布克

بابۇك

巴达克山	به ده خشان
《巴达克山史》	«تاریخی به ده خشان»
巴达克王	به ده خشان نه مبری
巴丹益喜	بادهن یهشی
巴德岗国	باتگون به گلکی
巴德马	بادیما، پاتما
巴儿浑部	بارغونلار
巴儿刺惕部	بارلاتلار
巴儿昔罕	بارسخان
巴尔巴哈河	بالباغا ده ریاسی
巴尔巴克沙	بارباق شاه
巴尔楚克	بارچوق
巴尔福鲁什	بارفوروش
巴而术	بارچوق ئارت
巴尔哈什淖尔	بالقاشنور
巴尔汗	بارخان
巴尔浑部	بارغون قه بیلسی
巴尔喀什湖	بالقاش کۆلی
巴尔克亚鲁克	بارکیاروق
巴尔拉斯	نه مبر سه ییمیدن بارلاس
巴尔鲁克汗	بارلقخان
巴尔赛巴	سۇلتان بارسهبای
巴尔斯	بارس
巴尔斯别伊	بارسبھی
巴尔斯汗	بارسخان

巴尔塔志·穆罕默德—巴夏	بالتاجى مهخمود پاشا
巴尔提斯坦	بالتستان
巴尔提亚	باردييه
巴尔托里德	ۋ. بارتولد
巴尔札	بارزا
巴而术阿而忒的斤	بارچوق ئارت تېكىن
巴耳赤那	بارلىقكەنت
巴格达迪	باغدادى
巴格刺什湖	باغراش
巴哈都尔·太尔	باھادۇر تايير
巴哈都尔沙	باھادۇر شاھ
巴哈塔提	بوغداچمن قەدىمى شەھىرى، باغدات
巴哈·乌德·丁·古尔沙斯普	باھا ئۇددىن گۇر ساھىپ
巴合格拉提	بوغداچمن قەدىمى شەھىرى، باغكرات
巴赫杜尔汗	باھادۇرخان
巴赫杜尔沙赫	باھادۇر شاھ
巴赫拉姆五世	بەھرام ۷
巴赫马尼王朝	باھمانى خاندانلىقى
巴赫马尼雅尔·伊本·马尔扎邦	باخمانىيار ئىبن مارزبان
巴赫曼王朝	باخمانى خاندانلىقى
巴赫特汗	بەخت خان
巴里黑	بەلەخ، باكترا
巴基	باچى
巴克杜	باخشى
巴克特利亚	باكتېرىيە

巴克托利亚	باكتېريه
巴拉第	ك. پالادېل
巴拉克	پالاك
巴拉姆	به هرام
巴拉姆·艾巴	به هرام ئه يبا
巴拉姆五世·哥尔	به هرام ۷ گور
巴拉沙滚	بالاساغون
巴腊巴尔山	بارا بار تېھى
巴兰勃	بالسېبر
巴兰都黑汗	باراندوق خان
巴兰杜克汗	باراندوق خان
巴勒喀什湖	بالقاش كۆلى
巴勒提斯坦	پالتىستان
巴里德王朝	بارىد خاندانلىقى
巴里库勒	باركۆل
巴里坤湖	بارسكۆل
巴利语	پالى تىلى
巴留捷克	ل. د. بالوزىك
巴鲁刺思	بارلاس قەبىلىسى
巴里提节	بارات (بارائەت) بايرىمى
巴曼王朝	باھمانى خاندانلىقى
巴奴·笈多	بانۇ كۆپىستا
巴丘克部	* چاروق
巴萨克	ل. ك. باساک

巴什拱拜孜	بهش گۆمبەز
巴什苏洪	باش سوغۇن
《巴思巴文》	«باسپا يېزدىقى»
巴塘	باتاڭ
巴特那	باتنا
巴图而琿台吉	باتۇر قونتهيجى
巴图孟克	باتمۇڭكۇ خان
巴勿兹	باۋۇز
《巴雅特》	«بايات» مۇقامى
巴延	بايمنبويان
巴延蒙古	بايمن مۆڭكى
巴彦巴图	بايانباتۇ
巴颜合里	بايان قالى
巴颜可汗	بايان قاغان
巴颜库里	بايان قولى
巴衣松卡尔	بايسۇنقۇر
巴依松古尔	بايسۇنقۇر
巴依乌勒人	بايئوللار
巴伊拉姆拉	بايرامخان
巴伊塔什	بايتاش
巴译雷克古墓群	پازىرىق قەدىمىي قەبرىستانلىقى
巴扎那克人	باجاناكلار (پىچەنەكلەر)
巴兹尔汗	بازىرخان
拔都汗	باتۇخان
拔达斡	بېدەل ئارت تېغى

拔都 萨婆城

拔忽

拔汗那国

拔塞干

拔塞干 噉沙钵部

拔悉密人

拔野古

拔也固

拔也木部

跋利延

跋陀摩那·摩呵毗罗

把甘沙

把汉那吉

把塔木儿

把头

霸国

霸王

霸业

霸主

باتۇ ساراي شەھىرى

باخۇلار

فەرغانە دۆلىتى

بازلار

باسايغاتۇن - شانپۇل قەبىلىسى

باسمىل قەبىلىسى

بايئېرقۇ

بايئېرقۇ

بايىرمۇ قەبىلىسى

بالنىيان

ۋاردامانا ماخاۋىرا

بەدەخشان

باخىن ناچى

باتامۇر

بوتۇڭ

زۇمىگەر دۆلەت

ئاتا بەگ، زالم پادشاھ

ھاكىمبەگلىك قىلىش

ھاكىمبەگ

bai

白霸

白纯

白狄部

سوۋارنا پۇسبا

* سوۋارناچۇن

ئاق دىلار

- 自古带 بوگدای
 白哈法立德 بەخا فارىد
 白哈札特 بەهزات
 白河黎失毕 سوۋانا خارپۇسىبا
 白虎观 بەيخۇگۇەن قەسىرى
 《白虎通》 «بەيخۇ ئومۇمىي مۇلاھىزىلىرى»
 《白虎通义》 «بەيخۇگۇەن قەسىرىدە ساقلانغان نامىلەر ئۈستىدە مۇلاھىزىلەر»
 白克胡里 بەگقۇلبەگ
 白力城 پىچان
 白莲会 بەيلىيەنخۇي جەمئىيىتى
 白莲教 بەيلىيەنجياۋدىنى
 白龙滩 ئاق ئەجدىھا چۆللۈكى
 白马河 ئاق ئات دەرياسى
 白马羌 ئاق ئاتلىق چانلار
 白帽 ئاق تاقىي
 白眉可汗 *بولمىش خاقان، بومىن خاقان
 白纳客特 بەنا كەنت
 白努一巴尼 بەلۇ - پانى
 白渠 بەيچۇي ئۈستىگى
 白沙瓦 پېشاۋۇر
 白山派 ئاق تاغلىقلار
 白山宗 *ئىسھاقىيە
 《白氏策林》 «بەي جۇيىي مەسلىھەتلىرى»
 《白氏长庆集》 «بەي جۇيىيىنىڭ چاڭچىڭ يىللىرىدا يېزىلغان

《白氏六帖》

白氏王朝

白水城

白水湖城

白苏伐

白苏伐勃

白苏伐叠

白苏尼陞

白素稽

白題

白田

白徒

白土

白望

白鸟库吉

白露

白彦虎

白羊王

白衣大食

白益王朝

《白帐汗国》

白纸

百保鲜卑

《百工纪》

نەزمە - بېيىتلىرىدىن ئالما ناخ»

«بەي ھەززە تىنىق ئالتە ئەندىزىسى»

پۇسبالار خانلىقى

ئىسپىچاپ شەھىرى

ئىسپىچاپ شەھىرى

سوۋارنا پۇسىبا

* سوۋارنا سۇۋاب

* سوۋارنا سۇفات

* سوۋارنا سۇنىچ

* سوۋارنا سۇجى

بېيىتلىك تېغى

بىنام يەر

ئاسراندى

گەج

قولچۇماق

شرا تۇرى كۇرا كېچى

* ئاقشىدلار

بەي يەنخۇ

* بايان شادبېلىگە

ئاق يەكتە كىلىك ئەرەبلەر

بۇئى خاندانلىقى

«ئاق ئوردا خانلىقى»

سۇت قەغەز

كامىل مۇھاپىزەتچى سىيانپىيلار

«ھۈنەرۋەنلەر توغرىسىدا»

百戸	يۈز بەشى
百戸所	يۈز بەشى قاراۋۇلخانسى
百济	پىمكىچى
《百家》	«ھەرخىل ئېقىمدىكى ئەدىپلەر»
百鸟	تۇرلۇك - تۈمەن قۇشلار
《百谱》	«شەجەرە - نەسەبلەر»
百兽	تۇرلۇك - تۈمەن ھايۋانلار
百孙院	نەۋرىلەر قوروسى
《百道梵书》	«ساتاراتا براھمانا»
百姓	پۇقرا
《百姓谱》	«ئەمەلدارلار نەسەبنامىسى»
百越	بەييۆلەر
佰兵吾	بايانۇت قەبىلىسى
佰锡尔	بىشىر ۋاك
佰牙吾	بايا ئۇت قەبىلىسى
佰颜	بۇيان
呗	پاشاكا
拜不花	بەيبۇقا
拜布噶斯	باي باغاس
拜殿礼	قەسىرگاھنى تاۋاپ قىلىش سالىمى
拜哈克	* بەيھىقى
拜火教徒	ئاتەشپەرەس
拜狼羆	بۆرە تۇغقا چوقۇنۇش
拜染干意利珍豆启民可汗	* زامخان ئىلمىچىن چىمەن قاغان
拜上帝会	تەڭرىگە بەيئەت قىلغۇچىلار جەمئىيىتى

拜上帝教	تەڭرىگە بەيئەت قىلغۇچىلار مەسلىكى
拜物教	مەبۇتچىلىق، فېتىشىزم
拜星教	يۇلتۇز ئېتىقاتچىلىقى
拜牙即	بايياچى
拜亚齐德一世	بايازىد I
拜占庭	ۋىزانتىيە

ban

般度族	پاندۇ مىللىتى
般若经	پىراجىنيا پارامىتا
般若学	پىرادىيانا تەلىماتى
般闍罗	پانكالا
般茶	پاندىيە
般茶人	پاندىلار
班节	بەندى
班匠	نۆۋەتچى ئۇستىلار
班塞拉德·伊萨克	بېنسىراد ئىسھاق
班田制	يەرنى قەرەللىك بۆلۈپ بېرىش تۈزۈمى
斑石纹纸	ئالبالداق قەغەز
版帐钱	ھېسابات بېجى
半课	يېرىم باج
半制城	پەنجەشېر
伴读	ھەمساۋاق

办事大臣

办事领队大臣

خان ئامبال
ئاغلاقچى خان ئامبال

bang

帮办

帮工

帮会

帮腔

榜眼

ياردەمچى نازارەتچى ئامبال

نىمكار

كەسىپداشلار جەمئىيىتى

گۇپپاڭچى

ئەلا

bao

包罗杰

保卖商

包衣

薄绢

薄田

保

保国会

保甲法

保路运动

保罗·伯希和

保马法

保伍法

د. چ. بۇلگې

ھۆددىگەر سودىگەر

بويى

نېپىز شايى

ماجاس يەر

قورۇق

ۋەتەننى قوغداش جەمئىيىتى

باۋجيا قانۇنى

تۆمۈريولىنى قوغداش ھەرىكىتى

پائۇل. پىللىپسوت

ئات بېقىش قانۇنى

قوشۇن ساقلاش چارىسى

保义可汗	ئادالەت قۇچقان خاقان
包佑	ئىلتىپات
保长	بوجاڭ (باۋجاڭ)
堡	قورۇل، قەلئە
《宝芷论元演集》	«ئاغىلىق نوملار ھەققىدە ئېيتىلغان پەندە -
	نەسىھەتلەر توپلىمى»
宝带	ياقۇت كۆزلۈك كەمەر
宝雕弓	نەقىشلىك ئوقيا
宝皇	شاراپەتلىك خان
宝新局	نەمىرات جۇجۇقى
宝庄	پىچان
报达	باغدات
报达城	باغدات شەھىرى
《报导的装饰》	«زەينۇل ئەخبار»
报聘	جاۋابەن زىيارەت قىلىش
《抱朴子·洁鲍篇》	«كەمىياگەرلىك. باۋجىڭيەنگە تەقدىز»
鲍尔	بوۋېر
鲍戈亚夫连斯基	ن. ۋ. بوگويانۋېلنسىكى
鲍里斯一世	بورس I
豹尾	قاپلان قۇيرۇقى

bei

卑贼人

مەرتىۋىسىزلىر، ھەقىرەلەر

卑路斯

پەرىئۇز

- 卑摩罗叉 ۋىمارا كىشاس
 碑柱 مەنگۈ تاش تۇۋرۇكى
 跛棚 قاشا، سالاسۇن
 杯酒释兵权 مەي ئىچىپ، ھەربىي ھوقۇقتىن مەھرۇم قىلىش
 《悲愤诗》 «ھەسرەتلىك نادامەت»
 北昌 پىچان
 北狄 شىمالىي دىلار
 北方邦 ئوتتار پىرادېش شىتاتى
 《北齐书》 «شىمالىي چى تارىخى»
 《北史》¹ «شىمالىي سۇلالىلەر تارىخى»
 《北史·高昌传》 «شىمالىي سۇلالىلەر تارىخى. قۇجۇ
 تەزكىرىسى»
 《北史·西域传》 «شىمالىي سۇلالىلەر تارىخى.
 غەربىي يۇرت تەزكىرىسى»
 北司 شىمالىي مەھكىمە
 《北堂书钞》 «شىمالىي راۋاقتىكى قوليازىمىلار»
 北庭大都护府 بېشبالىق باش قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى
 北王 شىمال پادىشاھى، شىمال زومىگىرى
 北夏华 پىشاۋۇر
 北匈奴 شىمالىي ھۇنلار
 北选 شىمالنىڭ سەرخىلى
 北洋大臣 بېياڭ داچېن
 北洋海军 شىمالىي دېڭىز ئارمىيىسى
 北洋舰队 شىمالىي دېڭىز فلوتى
 《北周书》 «شىمالىي جۇ تارىخى»

贝德尔	بېدېل
贝德里丁·谢克	بەدرىددىن شېيخ
贝杜	بەيدۇل
贝叶经	پاقتارا نوم
贝尔池	بېرچى
《贝哈基史》	«بىھاكى تارىخى»
贝加尔湖	بايقال كۆلى
贝克伦	بىكلۇند
贝拉一世	بىلا I
贝勒	بېلى
贝利	ب. ۋ. بېلېي
贝烈	ب. ۋ. بېلېي
贝烈津	بى. ن. بېرىزىن
贝柳	ب. ۋ. بېلېي
贝伦斯	بىلونس
贝拿勒斯	بېنالس
贝器	قۇلۇلە قېپىدىن ئىشلەنگەن ئەسۋابلار
贝热龙	پ. بېرگېرون
贝希斯敦	بېھىستۇن
贝子	بېزى
《备城门》	«شەھەر قۇۋۇقىدا تەييار تۇرۇش»
备倭大将军	ياپونلاردىن مۇداپىئە كۆرىدىغان ئۇلۇغ سانغۇن

ben

钵

بىگەن

《本草》	«دورا ئۆسۈملۈكلەر»
《本草纲目》	«دورا ئۆسۈملۈكلەر قامۇسى»
《本草经》	«دورا ئۆسۈملۈكلەر دەستۇرى»
本都	پونت
本户税	تۇتۇن بەجى
本雅失里	ئىبنى ھاشىر

bi

鼻栓	چۈلۈك
比啊拉	پىئالايلا
比车普	* بەچەچقان
比哈尔	بىخار
比加	بىجا
比克拉玛奇德	بىكراماچىد
比来粟	* بىللى - بىلى
比勒哥可汗	بىلگە خاقان
比勒斯	بىلس
比丘	بىكشۇ (ئەر راھىپ)
比丘尼	بىكشۇنى (ئايال راھىپ)
比丘尼兰兰	بىكشۇنى لەنلەن
比粟	بىروت
比鲁尼	بىرۇنى
比伦	بىرۇنى
比素毒	بىسوغۇردۇ

比希坎德	بەشكەنت
比晋隄	بەشكەنت
笔记小说	خاتىرە ئۇسلۇبىدىكى رومان
彼得洛·德拉·瓦勒	پىترو دېللا ۋالىي
俾路支斯坦	بېلۇجىستان
俾丘林	ن. يا. پىچۇرىن
俾特·啊丁尼王国	بت - ئادىنى پادىشاھلىقى
必阔赤(书吏)	بىتىكىچى (مىرزا، كاتىپ)
苾伽可汗	بىلگە خاقان
苾加叶护	بىلگە يابغۇ
毕得尔	بېدەل داۋىنى
毕方济	فرانسېسكو سامبىياسو
毕国	بېتىك
毕邱林	ن. يا. پىچۇرىن
庇护制	باشپانالىق تۈزۈمى
筭策	بىلى
辟邪	تۇمار
避暑馆	يازلىق ساراي
避暑山庄	يازلىق چارگاھ
壁	تام، ئىمىنىيە، توسۇق، داشمان
嬖人	يېقىن ئادىمى؛ ئامراق ئادىمى
碧浪亭	زۇمرەت دولقۇن راۋىقى
币制	پۇل تۈزۈمى
币制局	پۇل جۇجۇقى
闭关自守	بېكىنىمچىلىك

弊刺

باسمېل

bian

边地侯	چېگرا بەگى
边将	چېگرا سانغۇنى
边境定额贸易	نورمىلىق چېگرا سودىسى
边塞	قامال، تۇر، قۇۋۇق
编氓	نوپۇسلۇق پۇقرا
编年体	يىلنامە
编年史	سالنامە
《编年史》	«تاۋارىخ»
《编年史全集》	«جامىئۇتتاۋارىخ»
编史	تارىخ يېزىش
编钟	كۈي قوڭغۇراق
辩士	ۋەزخان، ۋەزچى
《辩证论》	«ئىسپاتلاش»
辩子军	ئۆرمە چاچلىق قوشۇن
便换	ئايىرىباشلاش
变造	ئالماشتۇرۇش
变造法	ئالماشتۇرۇش قانۇنى

biao

标布

باھالىق رەخت

驃国

驃骑大将军

表功粉饰

表中郎将

表柱国

سەرىكسېتىرا (بېرما)

باش چاپاۋۇل سانغۇن

ئۆزىنى تۆھپىكار قىلىپ كۆرسىتىش

كەپتاۋۇل

دۆلەت ئەركانى

bie

别迭

别尔八里

别尔思什塔姆

别儿哥萨莱城

别尔克柳哲·穆斯塔法

别尔克曼

《别贼》

别火

别姬歌

别驾

别将

别坎提

别克啊尔斯

别刺撒浑

别力跋力答

别烈津

《别录》

بەدىر

بىربالىق

ئا. ن. بېرىنشتام

بېرىكې ساراي شەھىرى

پېرىكلىۋىجې مۇستافا

پ. بېرىكىلمان

«ۋىدالىق نەزمىسى»

مىرغەزەپ

ئامراق بانۇدىن ۋىدالىشمىش نەزمىسى

ئامبال؛ ئورۇنبا سار ئايماق بېگى

باسقاق سانغۇن

بىناكەنت

بېكئارس

بالاساغۇن

پىلىپىل تاغ

ئى. ن. بېرىزىن

«كىتابلار تىزىمى»

别纳客忒

بېناكەت

别失八里

بېشبالق

别墅

دۆلەتباغ، ئىمىنىيە، داچا

别斯塞克部

بېساک قەبىلىسى

别业

سەھرا ئىمىنىيەسى

别尤克一达什山

بېيۇك - داش

bin

宾客

ھەمراھ؛ مېھمان؛ بېقىندىلار

宾头祠 كۈتۈش ئورنى ئىمتىھانغا قاتناشقۇچى تالىپلارنى

宾友

ئەزىز مېھمان

镔铁

ساپ تۆمۈر؛ قۇيۇچ

嫔妃

غۇنچەچە

bing

兵部

لەشكەرىي پىرقە

兵部尚书

لەشكەرىي پىرقە دىۋان بېگى

兵曹

لەشكەر مەھكىمىسى

《兵法》

«روسومات جەڭ»، «ھەربىي تەدبىرلەر»

兵家

ھەربىي ئالىملار

兵谏

ھەربىي ئۆزگىرىش

兵马都监

قوشۇننىڭ باش نازىرى

兵马使

باسقاق بەگ

兵马俑	ئەسكەر - ئات ھەيكەل
兵书	ئۇرۇش دەستۇرلىرى
《兵书》	«ھەربىي نامە»
兵仗	قورال - ياراق
冰岭	مۇزات داۋىنى
冰纨	دۇردۇن
稟帖	مەكتۇپ
裨奢求夜	ۋاسالىيە
《病愈德音》	«شېپالىق ھەققىدە خۇش خەۋەر»

bo

钵钵创那	بەدەخشان
钵和州	ۋاھان ئايمىقى
钵挾	بارخان
钵露	بولور
波多力	بۇدۇرى
波多叉拏	بەدەخشان
波尔基斯坦	بالتىستان
波格拉汗哈仑	بوغراخان ھارون
波勒戛契部	بۇلغاچ قەبىلىسى
波路	بولور
波伦山口	بولان تېغى ئېغىزى
波罗帝国	پالا ئىمپېرىيىسى
波罗门	براھمان

波罗尼都	بۇرھاندىن
波谜罗	پامىر
波尼尼	باننى
波斯	پېرسىيە، پارس
波斯波里	پېرسىپول
波斯伊儿汗国	ئېلىك خانلىقى
波斯都督府	پېرسىيە تۇتۇق مەھكىمىسى
《波斯古经》	«ئاۋىستا»
波塔宁	گ. ن. بوتانىن
波兹德涅耶夫	د. پوزدېنيېۋ
玻迷罗	پامىر
拨麦延	بەدەخشان
拨汗那	فەرغانە
拨换	فەرغانە
拨密	كۆك ئارت؛ پامىر
拨赛枉	بارسىغان
拨提山	بەدەخشان
播密	پامىر
伯恩斯	ئا. بۇرېنس
伯恩斯坦	ئا. ن. بېرنشتام
伯戈胡里	بەگقۇلبەگ
伯爵	گراف
伯克胡里	بەگقۇلبەگ
《伯克制》	«بەگلىك تۈزۈمى»
伯内特	ت. ئى. بېرنېت

伯升豁儿米儿咱	باي-ۇنقۇر مىرزا
伯升索格	باش سوفۇن
伯希和	پ. پىللىئوت
伯彦	بايىنبويان
伯职事官	گرافى دەرىجىلىك رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدار
船脚	كېمە بېجى
船主	كېمە ئىگىلىرى
博尔廷	بولتىن
博格达山	بوغدا تېغى
博格拉喀喇汗	بوغرا قاراخان
博格拉提斤苏来曼	بوغرا تېكىن سولايمان
博克达池古城	بوغداچىن قەدىمكى شەھىرى
博拉克	بوراق
博朗山口	بولان تاغ ئېغىزى
博乐呼济尔	بولوخوجېر دەرياسى
博罗尔	بولور
博罗胡吉尔	بولوخۇجېر دەرياسى
博罗尼都	بۇرھاندىن
博罗台	بوروتاي
博罗特汗	پولاتقان
博洛和屯	بولغوتۇن
博买务	سېتىۋېلىش ئورنى
博士	ئۆلىما، موللا، ئوركانبەگ؛ بىلگە
博士备顾问	مەسلىھەتچىلىك قىلىدىغان ئوركانبەگ
博硕克图汗	بوشۇكتۇخان

- 博斯腾国 بوستان به گلمكى
 博斯腾湖 بوستا ننور، باغراش كۆلى
 博斯腾托和拉克故城 بوستان توغراق قەدىمكى شەھىرى
 博望侯 ئوركانبەگى
 《博物志》 «مەژجۇداتلار تەزكىرىسى»
 《博学篇》 «مەرىپەت»
 薄类海 باركۆل
 薄卢虎 پولۇق
 薄洛 بولو
 薄落职部 بولاغ قەبىلىسى
 薄茅城 پارۋان شەھىرى
 《薄暮动弦歌诗》 «گۇگۇمىدىكى بالمان ناخشىسى»
 钹 كارناي
 孛儿只斤部 بۆرەتېكىن قەبىلىسى
 孛刺儿 بولور
 孛罗 بولات
 孛罗·不花 بۇر بۇقا
 孛罗台 بوروتاي
 孛罗帖木儿 بورتېمۇر
 勃达岭 بېدەل - ئارت تېغى
 勃哈尔 بىغار
 勃极烈 بېگلى
 勃拉名纳巴特遗址 بولامنىلى ئابات خارابىسى
 勃律 بولور
 勃曳固 بايىمېرقۇ

渤泥

بونى

渤海

بوخەيلەر؛ بوخەي

《驳康有为论革命书》 <ئىنقىلاب توغرىسىدا>
 دېگەن كىتابىغا رەددىيە»

bu

卜

باۋلار

卜答失里

بوداشىر

卜古汗

بۆكۈ خان

卜固

بارغۇت

卜哈尔

بۇخارا

卜拉克

بوراق

卜列革

بوراق

《补过斋文牍》 «ئىستىقپار ھۇجرىسىدا يېزىلغان مەكتۇپلەر»

《补沈氏农书》 «شېن شى دېھقانچىلىق قامۇسىغا قوشۇمچە»

捕血淖儿

بوئېر نۇر

捕鱼儿海

بورقاي

不丹

بوتان

不儿罕丁·乞里赤·沙黑

بۇرھانىددىن قىلىچ شام

不花儿

بۇخارا

不花刺

بۇخارا

《不娶簏》

«بۇجى جاۋۇرى»

不坚

بۇكان

不可汗

بۆكۈ خاقان

- 不课户 باج - سېلىق ئېلىنمايدىغان تۇتۇن بولات
- 不刺 بۇلادخان
- 不刺汗 بۇرىياتلار
- 不里牙惕 *بۇرھان قونچۇي
- 不鲁罕公主 ئەبۇ سىمىدخان
- 不赛因 يالقۇلىق بېجى
- 不生产税 بىلگە خاقان
- 步迦可汗 پىيادە ئەسكەر لەر سانغۇنى
- 步将 بۆز
- 布 ئى. بىئوتسوۋ
- 布策 خاتىپ
- 布道家 «خىرىستىيان دىنى باش جەمئىيىتى»
- 《布道总会》 بۇلغۇنغول دەرياسى
- 布尔根河 بورخاچ نۇر
- 布尔哈齐湖 بورخان خاندانلىقى
- 布尔罕王朝 بۇرھان نىزام شاھ
- 布尔汉·尼查姆沙 بۇرھانۇل مۇلىك
- 布尔汉·乌尔·穆尔克 ئا. بۇرېنس
- 布尔涅斯 بوغاز دەرياسى
- 布噶孜河 بوغراخان
- 布格拉汗 «تەزكىرە ئى بوغراخان»
- 《布格拉汗传》 «بۈگۈت مەڭگۈ تېشى»
- 《布古特碑》 بۇخارا
- 布哈拉 مۇھەممېد ئەمىن بۇخارى
- 布哈拉的穆罕默德·啊明

布哈拉汗国	بۇخارا خانلىقى
《布哈拉史》	«بۇخارا تارىخى»
布哈里	مىر ئابدولكېرىم بۇخارى
布忽刺	بۇغرا
布豁	بۇخارا
布克法拉	بۇكېفالىيە
布库部	بوغو قەبىلىسى
布拉	بولات
布拉灰人	بىراخونىلار
布拉吉	بولاجى
布拉克	بوراق، بۇلاق
布拉忒	بولات
布喇尼敦	بۇرھانىدىن
布莱士乃德	ئى. بېرتسنىدېر
布里哈斯巴提	بىرەخاسپاتى
布里雅提部	بۇرىياتلار
《布连斯奇条约》	«بىرەنسك شەرتنامىسى»
布鲁海牙	بورۇ قايا
布鲁提部	بۇيرۇتلار
布路捷城	پورۇ كەنت شەھىرى
布路沙布遒	پوروشا بالق
布露	بولور
布伦托海湖	بۇرۇلتوقاي كۆلى
布施	خەير - ساخاۋەت؛ سەدىقە
布索鲁克汗	بۇزۇك خان

布衣	پۇقرا
布扎克鞑靼人	بودجاق تاتارلىرى
布政使	پەرمانبەرەەر
布政使司	پەرمانبەردار مەھكىمىسى
布兹加拉山口	بوزغال ئېغىزى
布兹占	بۇزجان
部落	قەبىلە
部落联盟	قەبىلىلەر ئىتتىپاقى
部曲	مالاي؛ ئورتاقچى
部师	ئەسەر ئۇلۇس
部院京堂锦衣	كىمخاب تونلۇق نۆكەرلەر
部族	ئۇلۇس

C

cai

《裁决集》	«مەجمۇئە تۆلتەھكام»
采访处置使	سەييارە جازا بېگى
采访使	سەييارە ئامبال
采侯	مىنگ بېگى
采集经济	يىغىمچىلىق ئىگىلىكى
采掘工业	قازمىچىلىق سانائىتى
《采芑》	«گىياھ يىغىش»

采邑

采邑制

彩楼

踩绳

菜田

蔡尔德

蔡侯纸

蔡列切里

蔡马库斯

《蔡邕集》

سۇيۇرغال

سۇيۇرغاللىق تۈزۈمى

راۋاق

داۋازلىق

ئاق يەر

چايلىد

سەي لۇن قەغىزى

گ. ۋ. شېرىستىلى

زېمىارى خۇس

«سەي يۇڭ ماقالىلىرى توپىلىسى»

can

参军

参领

参谋正议校尉

参天可汗道

参天至尊道

参议得失

参议国政

参议会

参议院

参预朝政

参赞大臣

参政

ھەربىي مەسلىھەتچى

جاراتبېرجىن، ئوتۇغات

مەسلىھەتچى كاھىپكى

تەڭرى خاقان يولى

تەڭرى خاقاننى تاۋاپ قىلىش يولى

پايدا - زىيان مەسلىھەتچىسى

دۆلەت مۇشاۋۇرى

مەسلىھەت كېڭىشى

كېڭەش پالاتاسى

ئوردا كېڭىشى، ئوردا كېڭىشىگە قاتنىشىش

مەسلىھەتچى ئامبال

مۇئاۋىن ۋەزىر

参政会	سيياسىي ئىشلار كېڭىشى
参知政事	مۇئاۋىن ۋەزىر، سىياسەت مەسلىھەتچىسى
《蚕论》	«پىلىچىلىك توغرىسىدا»
蚕妾	پىلىچى خوتۇن
蚕苗	پىلە غوزىكى
蚕盐钱	غوزا - تۇز پۇلى
惨刑	ۋەھشىيانە جازا

cang

仓头军	كۆك ياغلىقلىقلار قوشۇنى
伧人	ئىچ ئەرۋام
苍天	كائىنات، ئاسمان بوشلىقى
苍头	كۆك ياغلىقلىقلار
《苍颉篇》	«سائىجىنىڭ يېزىق ئىجاد قىلىشى»

CAO

操决	ھۆكۈم چىقىرىش
曹	پىرقە، مەھكىمە
曹国	كېيىت، ئۆرتۆپە دۆلىتى
曹国公	كېيىت كېنىزى، كېيىت بېگى
曹椽	دورغا
漕粮	قانالدا توشۇپ كېلىنگەن ئاشلىق
漕路	سۈيولى

漕坝	ئاشلىق توشۇش خىراجىتى
漕运	دەريا نەقلىياتى؛ قانال قاتنىشى؛ كېمە قاتنىشى
漕市	ئۆتەك بازىرى
草物	پاخال ماللار
草纸	پاپىروس

ce

册封	ئوتۇغات نامى بېرىش
《册府元龟》	«كىتابلار جەۋھىرى»
策凌敦罗布	سېرىن دونرۇب
策论	سوئال قويۇپ ئىستىھان ئېلىش
策诺木策凌	سۈنۈم سېرىن
策士	سەركار
策妄阿拉布坦	سېۋىن ئارۇبدان
策妄多尔吉那木机尔	سېۋىن دورجى نامجار

cen

岑陬

سەنجۈر

cha

茶铛

چەينەك

《茶经》

«چايچىلىق دەستۇرى»

茶衫子	چاي لمباسى
《茶余客话》	«چايدىن كېيىنكى پاراڭلار»
察阿歹	چاغاتاي
察阿台	چاغاتاي
察八尔	جەبە (چابار)
察布查尔渠	چاپچال ئۆستىڭى
察赤	چاش
察儿台	چارتاي
察儿齐	چارچى
察哈尔部	چاخارلار
察哈尔蒙古	چاخار موڭغۇللىرى
察罕鄂博	ساغان ئوبا
察罕米哈尔河	چاغان مۇخار دەرياسى
察罕帖木儿	چاغان تېمۇر
察汗赛喇木池	ساغان سايرامنۇر
察汗通古	ساغان تۇنگى
察汗乌苏	ساغان ئوسۇ
察合尔萨雅克部	ساخارساياق قەبىلىسى
察合台	چاغاتاي
《察合台汗国》	«چاغاتاي خانلىقى»
察合台文	چاغاتاي يېزىقى
察举制度	ئەمەلدارلارنى تاللاپ ئۆستۈرۈش تۈزۈمى
察克都尔扎布	ساغدۇرچاب
察理斯	چالاش (قارا شەھەر)
察力失	چالاش

察路克部

察木多尔济勒噶朗

察婆伽哲学

《察台人》

察提尔库里

察希尔·乌德丁·穆罕默德·巴卑尔·本·米儿扎奥马尔赛赫

察战 查赫里德丁 穆罕默德 巴卑尔 本尼 米儿扎 奥马尔 赛赫

查勃恩尼沙

查艾尔马克人

查尔迪兰战役

查罕杰

查汉达尔沙

查汉沙

查克马达什—白伊克

查拉—乌德—丁·巴哈尔汗·洛哈尼 查克马达什—白伊克

查拉—乌德—丁·菲罗兹·卡尔吉 查拉—乌德—丁·巴哈尔汗·洛哈尼

查曼·沙赫

چارۇقلار

سام دورجى لغالان

چارۋاقا پەلسەپىسى

«چاتايىلار»

چىدىر كۆل

كۆزە تىكۈچى

كاپونىسا

سار ئايماقلار

چالدىران جېڭى

جاھانگىر

جاھاندارشاھ

جاھان شاھ

چاكاماداش بېيىك

جالالدىن باھارخان لوھانى

جالالدىن فىروز كالجى

زامان شاھ

chai

差官

差科户

柴革特勤

柴明达

مۇلازىم

بېجى كەملەيدىغان تۇتۇنلەر

سايغا تېكىن

زېمىندار

柴窑

ئوتۇن قالايدىغان خۇمدان

chan

单于

تەڭرىقۇت

单于大都护府

تەڭرىقۇت باش قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى

单于台

خان كۈرە، تەڭرىقۇت كۈرەسى

禅学(教)

دىيانا تەلىماتى

禅宗

دىيانا مەزھىپى

蝉封

چانپان

澶渊之盟

چەنيۈەن بېتىمى

产品地租

مەھسۇلات بىلەن تۆلىنىدىغان يەر ئىجارىسى

产业

سانائەت؛ ئىگىلىك

chang

昌都刺

ساندورا

《昌言》

«قۇتلۇق كەلىمىلەر»

《长春真人西游记》

«ئەۋلىيا چۇچۇجىنىڭ»

长从宿卫

«غەربكە قىلغان زىيارىتى»

《长乐老自叙》

«پاراغەتتە ئۆتكەن بوۋاي ھېكايە تىلىرى»

长乐王

نۇسرەتلىك پادىشاھ

长蜃

ئۇزۇن خەندەك

长上匠

ئۇستىلار

- 长生店 چوڭ گۆرۈخانا
 《长生殿》 «چاڭشېڭ سارىيى»
 长生人 مەڭگۈ ئۆمۈر كۆرگۈچىلەر
 长生药 مەھرېگياھ
 长史 دورغاب
 长史别将 يانداش دورغاب
 《长文襄公自定年谱》 چاڭ ھەزرەت «مەھرېتەلىك، مەدەتكار تۈزگەن سالنامە»
 长信宫灯 ئوردا پانۇسى
 长征兵 ئۇزۇنغا يۈرۈش قىلغۇچى ئەسكەر
 长征健儿 ئۇزۇن سەپەر ئەزىمەتلىرى
 常道 ئادەتتىكى يوسۇن
 常赋 دائىملىق سېلىق
 常平使 ئۆلچەم بېگى، پاراق بېگى
 常平市易司 سودا - سېتىقنى تەڭشەش مەھكىمىسى
 常侍 مەھرەم بېگى؛ ھەرەم ئاغىسى
 《常武》 «تۇغ»
 常制 دائىملىق تۈزۈم
 常住田 دائىملىق ۋەخپە يەرلەر
 厂卫 پاشاھلىق ئىدارىسى
 敞屠洛 چانتورۇ
 倡优 سەنئەتچى
 唱和 مۇشائىرە

chao

- 钞本 كۇرس
- 超经济强制 غەيرىي ئىقتىسادىي زۇلۇم
- 朝代 سۇلالە، خاندانلىق
- 朝官 ساراي ئەمەلدارلىرى
- 朝会 ئوردىنىڭ سالام - تازىم مۇراسىمى
- 朝见 خاننى زىيارەت قىلىش
- 朝礼 سالام مۇراسىمى
- 朝散大夫 غەيرىي رەسمىي مەنەسەپتىكىلەر
- 朝士 ئوردا ئەركانلىرى
- 朝无幸位 ئوردىدا ئەجىرسىزلەرگە ئورۇن بېرىلمىگەي
- 朝议 ساراي كېڭىشى، ساراي ئەھلىنىڭ پىكرى
- 朝政 ئوردىدا ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش، ساراي ئىشلىرى

che

- 车鼻 چۆبە
- 车鼻可汗 چۆبە قاغان
- 车鼻施部 چۆبە قەبىلىسى
- 车臣部 جۇرچىن (چىچەن) قەبىلىسى
- 车臣汗 جۇرچىن خان
- 车船 چاقپەلەكلىك كېمە
- 车尔楚 چەرچى

- 车坊 کارخانا، كراخانا
- 车夫 سراقۇل؛ ھارۋىكەش
- 车驾 خان ئالىلىرى، خان مەھپىسى
- 车榜敦噶布 سېرىن دونروب
- 车攀 ھەپە
- 车攀业 ھارۋىچىلىق
- 车骑将军 ھارۋا - ئاتلىقلار سانغۇنى
- 车师 قوش، قاققىل سانغۇنى
- 车师后王庭 ئارقا قاققىل ئوردىسى
- 车师前部 ئالدى قاققىل
- 车师族 قوشلۇقلار
- 车牙若鞞单于 *چاياننۇت تەڭرىقۇت
- 车兴 ھەپە، تەختىراۋان
- 彻侯 باجگىر بەگ
- chen
- chen
- 辰国 چېنگو
- 辰韩 چېنخەن
- 《晨钟报》 «سەھەر قوڭغۇرىقى» گېزىتى
- 《陈情表》 «مەلۇماتنامە»
- 《陈时政疏》 «يۇرۇنقى سىياسەتلەر توغرىسىدا»
- 《陈书》 «چىننامە»
- 《陈州奏赋率数》 «چىنچۇ ئايمىقىدىكى باج نىسبىتى»
- 沉香 مۇشكى ئەنبەر

尘世 پانى ئالەم

臣民 رەئىيەت

“臣畜天下”政策 «بارچە ئادەم ئىتائەتسىز قۇل»

讖纬 سىياسىتى

讖纬之学 قۇرئەندازلىق كىتابى؛ قۇرئەندازلىق تەلىماتى

称臣 مۇۋەققەت خان بولۇپ ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش

称制 تەكشۈرۈش

撑犁孤涂 قۇرامغا يەتكەن ئەر

成丁男子 قۇرامغا يەتكەن ئايال

成丁女子 چىڭخۇەن ئۆتىشى

成欢驿 چىڭگىزخان

成吉思汗 ئىش نۇرغۇنسى

成器 چىڭجۇ شەھىرى

成周 سېتىل؛ شەھەر

城邦 شەھەر دۆلىتى

城郭之国 شەھەر دۆلىتى

城门校尉 قوۋۇق بېشى

丞尉 ۋىلايەتنىڭ ياساۋۇل بېشى

丞相 باش ۋەزىر

象国 بىر مەملىكەت

象国 بىر مەملىكەت

象国 بىر مەملىكەت

象国 بىر مەملىكەت

象国 بىر مەملىكەت

象国 بىر مەملىكەت

象国 بىر مەملىكەت

承德宮	چېڭدېدىكى ۋاقتلىق ئوردا
承平	تىنچلىق
承事郎	مىرزا بېگى
承題	مۇقەددىمە - ئاخىر
承宣布政使司	پەرمەنپەردار مەھكىمىسى
承政院	جۇڭقۇرۇش مەھكىمىسى، زوراغالىق مەھكىمىسى
承旨	پەرمەنپەردار
承宗	چېڭزۇئاڭ خان (ئوگتېبېر)
懲办主义	جازا پەرەستلىك
称耗	تارازا ھەققى

chi

鸱梟	ھۇقۇش
痴人	دېۋەك ئادەم
驰道	يول
驰禁	قويۇۋېتىش ۋە مەنئىي قىلىش
赤玻璃	قىزىل ئەينەك
赤狄	قىزىل دىلار، تۇرالار
赤谷城	قىزىل قورغان، ئىسسىقكۆل شەھىرى
赤精子	ئاتەش ۋۇجۇد
赤勒	تېلىلار، قانقىلار
赤眉军	قىزىل قاشلىقلار قوشۇنى
赤水河	قىزىلسۇ دەرياسى

- 赤才羌 قىزىلسۇ چانلىرى
 赤土国 سالايا
 赤县神州 كەۋكەبىستان
 《赤鸚鵡賦》 «قىزىل شاتۇتى»
 叱勒州 تېلىلار ئايمىقى
 敕額 ئوردا رۇخىتى
 敕勒 تېلىلار، قانقىللار
 《敕勒歌》 «تېلى قوشاقلرى»

chong

- 春磨寨 يارغۇنچاق مەھەللىسى
 春酋 دېدەك، چۆرە
 冲八里 چوڭبالىق
 冲巴噶什部 چوڭباغىش قەبىلىسى
 冲天大將軍 دەۋراننى ئۆزگەرتكۈچى ئۇلۇغ سەردار،
 «پەلەكنى بۆسكۈچى ئۇلۇغ سانغۇن»
 崇本抑末 دېھقانچىلىقنى قەدىرلەپ، سودا-سېتىق،
 قول ھۈنەرۋەنچىلىكنى چەتكە قېقىش
 崇德可汗 بىلگە قاغان، پەزىلەت قۇچقان قاغان
 《崇俭》 «ئىقتىسادچىلارنى قەدىرلەش»
 崇礼派 زەسىم-قائىدىلەرگە ھۆرمەت قىلغۇچىلار
 《崇文》 «مەرىپەتپەرۋەرلىك»
 崇文馆 خانلىق مەدرىسى، مەرىپەت سارىيى
 《崇文总目》 «مەرىپەت سارىيىدىكى كىتابلار كاتالوگى»

- «مەۋجۇتلۇق ھەققىدە»
 خانلىق مەمۇرىي مەھكىمىسى
- 《崇政院》
 崇政院
- 《重建水宁寺记》
 «يۇڭنىڭ ئىبادەتخانىسىنى قايتا ياساش خاتىرىسى»
- 《重修大像寺记》
 «داشياڭ بۇتخانىسىنىڭ قايتا رېمونت قىلىنغانلىقى ھەققىدە خاتىرە»
- 《重修政和证类本草》
 «جېڭخې يىللىرىدا قايتا تۈزۈشكەن دەستۇر - كىتابلاردا دەلىللەنگەن دورا ئۆسۈملۈكلىرى»
- 宠臣
 تارزۇلۇق ۋەزىر
- 铄口
 زەمبىرەك ئاتىدىغان تۆشۈك

chou

- 绸
 تاۋار، چۇز
- 细线
 مەشۇت يىپ
- 《筹划回疆善后事宜奏议》
 «مۇسۇلمانلار يۇرتلىرىدا قېپقالغان ئىشلارنى بىرتەرەپ قىلىش ئىھۋالى توغرىسىدا مەلۇمات»

chu

- 初税亩
 دەسلەپكى مو بېجى
- 初为赋
 يەر بېجى
- 《初学记》
 «دەسلەپكى بىلىم»
- 初租亩
 سۇ سېلىقى
- 出顶
 رەننىگە بېرىش

出货

ئىجارىگە بېرىش

《出三藏记集》

«ئۈچ يۈرۈش نوملار توپلىمى»

出师

جەڭگە چىقىش

《出师表》

«نەمۇنىلەر»

出庄

سەييارە سېتىۋالغۇچى

除陌钱

پۇل بېجى

《楚辞》

«چۈ نەزمىلىرى»

《楚辞补注》

«چۈ نەزمىلىرىگە قوشۇمچە ئىزاھ»

《楚辞·大招篇》

«چۈ نەزمىلىرى. جەزبە»

《楚辞章句》

«چۈ نەزمىلىرى. شەرھى»

楚磨勒

چۈمۈل قەبىلىسى

处罗侯

*چۇلۇق

处罗侯汗

*چۇلۇق خان

处罗可汗

*قارا قاغان، چۇلۇق خاقان

处密部

چۈمۈل قەبىلىسى

处棍部

شېيموكېن قەبىلىسى

处士

تەركىدۇنياچىلار

处月

چىنگىل قەبىلىسى

黠陟大使

خان ۋەكىل

黠陟使

خان ۋەكىل

chuai

柴

chuo

穿

踹布坊

پاتلاش دۇكانلىرى

踹光

پاتلاپ پارقىرىتىش

chuan

川引

چۈەن يىن پۇلى

传教士

مىسسىئونېر

传令吏

پەرمانچى

传胪

چاقىرىش مۇراسىمى، چاقىرىلغۇچى

传说时代

ئەپسانىيەت دەۋرى

传子制

مەنەسپنى بالدېرىغا قالدۇرۇش تۈزۈمى

船政局

كېمىسازلىق جۇجۇقى

掾史

مۆتىۋەللى بەگ

chuang

床(量词)

كات، كاتلىق (مىقدار)

闯将

باتۇر ئەزىمەت

闯王

باھادىر شاھ

创制

كەشپىيات

chui

吹絮纶

* ھىلىپىلدىگۈچ

捶楚

ئانھىي تېپىش، جازالاش

chun

- 春秋 ئەمىنىيە، يىلنامە
 《春秋》 «ئەمىنىيە»
 《春秋长历》 «ئەمىنىيە يىلنامىسى»
 春秋大义 مەڭگۈلۈك ھەقىقەت
 《春秋繁露》 «ئەمىنىيە گۈلتاجلىرى»
 《春秋·感精符》 «ئەمىنىيە. جانتۇمار»
 《春秋公羊》 «ئەمىنىيە. گۇڭياڭ»
 《春秋公羊解诂》 «ئەمىنىيە. گۇڭياڭغا شەرھ»
 《春秋公羊》学 «ئەمىنىيە. گۇڭياڭ» شۇناسلىق
 《春秋·公羊传》 «ئەمىنىيە. گۇڭياڭ تەپسىرى»
 《春秋·谷梁传》 «ئەمىنىيە. گۇلياڭ تەپسىرى»
 《春秋左氏经传解集》 «ئەمىنىيە. زۇچيۇمىڭ»
 《春秋·左氏传》 «ئەمىنىيە» قاتارلىق كىتاب - نامىلەرنىڭ ئومۇمى شەرھىيى
 春闈 ئەتىيازلىق ئىمتىھان
 《纯洁的花园》 «ھاۋالىق باغ»
 淳维 ھۇنلار

chuo

- 《春秋左氏传》
 《春秋左氏传》
 啜

ci

- 词人 تەزەمچىلەر
 瓷瓿 خۇمرا (خۇمرا)
 慈惠 شەپقەتلىك
 慈善部 خەيرىيەت دىۋانى
 磁铁战术 ماگنېت تاكتىكىسى
 辞谢 ئۆزۈرە ئېيتىش
 雌栗摩 سىلبەگ (سېلبەگ)
 此乃摩秦 چىن ماچىن
 次 مال بازىرى
 次第 بىر - بىرلەپ
 次丁男 بالاغەتكە يەتمىگەنلەر ۋە چاللارىلىرى
 次行 مال يايىمىسى
 次户 ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئائىلە
 次将 مۇئاۋىن سانغۇن
 刺客 ئالچاق
 刺勒 تېلىنلار، قاققىلار
 刺史 ئايماق بېگى
 《刺世疾邪赋》 «بەيئەتلىككە لەنەت»
 刺字 يۈزىگە خەت چېكىش
 《赐回鹘可汗书并公主及九姓宰相诏》 «ئويغۇر قاغانىغا مەك - مەك»
 《...》 «تۈۋپ ھەم بەلىكە، توققۇز جەمەت ۋەزىرلىرىگە يارلىق»

賜田

تارتىق قىلىنغان يەر - زىمىن

cong

葱岭

كۆكئارت، پامىر

葱岭北河

شىمالىي كۆكئارت دەرياسى

葱岭城

كۆكئارت شەھىرى

葱岭北道

كۆكئارت شىمالىي يولى

葱岭南道

كۆكئارت جەنۇبىي يولى

葱岭南河

جەنۇبىي كۆكئارت دەرياسى

葱岭以西回鹘

غەربىي كۆكئارت ئۇيغۇرلىرى

葱山

كۆكئارت، پامىر

从马直

سۇڭماجى قوشۇنى

从票侯

يانداس چاپاۋۇل بەگ

从事

مۇلازىم

从一品

قوشۇمچە 1 - دەرىجە

从子

جىيەن ئوغۇل

丛辰家

مۇنەججىم

丛葬

توپ دەپنە قىلىش

资人

سۆڭكلەر

cu

《促柱弦歌》

«تۈۋرۈككە يۆلىنىپ تۇرۇپ، قالۇن

بىلەن ئېيتقان ناخشا»

cui

催督

ھەيدەكچى

梭桶

ۋاساجۇپ

cun

村社

يېزا جامائەسى

村社合租制

جامائەلىشىپ ئىجارىگە ئىلىش تۈزۈمى

村社土地使用制

يەردىن جامائە بويىچە پايدىلىنىش تۈزۈمى

村社土地所有制

يېزا جامائەسىنىڭ يەرگە ئىگدارچىلىق تۈزۈمى

存问九族

توققۇز جەمەتتىن ھال سوراش

《存治篇》

《ھاياتلىق》

cuo

挫败

ئوڭۇشسىزلىق

D

da

搭钩

ئىلمەك

答拜	داربای
答儿海子	بوئهر نۇر
答儿麻失里	تارماشیری
答拉麻八刺	داراما بالا
答腊鼓	تالدۇمباق
答烂州	دولان ئایمقى
答失八都鲁	داش باتۇر
达坂城	داۋانچىڭ
达薄干	داۋغان
达布逊泊	دابسۇننۇر كۆلى
达怛	تاتار
《达达霍尔库特书》	«كىتابۇ دەدە قۇرقۇت»
达尔格来什	ئا. دالگىلىش
达尔格里什	ئا. دالگىلىش
达尔汗	تارخان
达尔瓦斯	دارۋاز
达尔西	تەرسالار
达克雅努斯城	داقيانۇس شەھىرى
达口亲国	داكچىنىيە
达拉	دارا
达赖琿台吉	دالاي قۇنتەيجى
达理麻识理	تارماشیری
达丽罗	* دارادا
达鲁花赤	دارۇغاچ، دارغاچ

达姆·达姆-切什米	دام - دام چيشمي
达姆汉	دامگان
达姆纳	دامنايلار
达坦驹岭	داركوت داۋانى
达条诺儿	بوئېر نۇر
达头可汗	تاردۇش خاقان
达头没	تاردۇش شاد
达维道韦奇	ئى. ئا. داۋىدوۋىچ
达斡尔	داغۇرلار
达西亚	داسىيە
达延汗	دايەن خاقان
鞑靼	تاتارلار
鞑靼可汗	تاتار خاقان
咀度没	* تاردۇ شاد
咀密	تېرمېز
怛烈	ھىللى
怛逻斯城	تالاس شەھرى
打鲁哇亦不刺金	دارغاچ ئىبراھىم
《大般涅槃经》	«ماخاپارى نىرۋانا سۇترا»
大宝法王	ئۇلۇغ ئاغىلىق سائىسارلىق لاما
大宝于阗国	ئۇلۇغ ئاغىلىق ئۇدۇن دۆلىتى
大宝于阗国王	ئۇلۇغ ئاغىلىق ئۇدۇن خانى
大悲像	ئاۋالۇكىمىتا بۇددانىڭ كۆركى (رەسىمى)
大比之年	چوڭ ئىمتىھان يىلى، چوڭ بەسلىشىش يىلى
大勃律	بالتىستان

- 大不里斯坦 تابارداستان
 大策零敦多布 سېرىن دوندۇپ
 大乘 ماخايانا
 大乘法王 ماخايانا ساڭسارلىق لاما
 大乘学 ماخايانا تەلىماتى
 大慈法王 تەڭداشسىز مېھرىبان ساڭسارلىق لاما
 《大戴礼记·曾子疾病》 «كاتتيلارنىڭ يوسۇنلىرى. زېڭزىنىڭ كېسەللىكلەر ھەققىدە ئىپتىقانلىرى»
 篇》
 大石 تاغار، دادەن (ئۆلچەم)
 大德僧 ئۇلۇغ پەزىلەتلىك راھىب
 大帝 ئىمپېراتور
 大豆得 تارتۇت
 大都 خانىبالىق
 大都督 ئۇلۇغ تۇتۇق
 大都督府 باش تۇتۇق مەھكىمىسى
 大都护 باش قورۇقچىبەگ
 大度毗伽可汗 تاردۇش بىلگە خاقان
 大尔汗制 تارخانلىق تۈزۈمى
 大法官 باش سوراقچى، ئەمىرى داد
 《大风歌》 «بوران قوشمى»
 大福大迴鹮国 ئېدىقۇت ئۇلۇغ ئۇيغۇر ئىلى
 大傅 ئۇستاد
 大赋 داستان؛ قەسىدە
 《大诰》 «بۈيۈك يارلىق»
 《大诰续编》 «بۈيۈك يارلىقلارنىڭ ئىككىنچى توپلىمى»

- 《大浩三編》 «بۈيۈك يارلىقلارنىڭ ئۈچىنچى توپلىمى»
- 大公 كىنەز؛ گىرتسوك؛ بەگ
- 大汗 چوڭ خان
- 大谷光瑞 ئوتانى كوئول
- 大汗 تەڭرىقۇت چوڭ خان
- 大和流域 گىراندنۇبرەد ۋادىسى
- 大和民族 ياماتو مىللىتى (ياپۇن مىللىتى)
- 大鸿胪 باش ھۆدەيچى
- 大将军 ئۇلۇغ سانغۇن
- 大将 باش سانغۇن
- 大匠卿 تەمرات بېگى
- 大匠人 پىركامىل
- 《大金仪礼》 «ئۇلۇغ جىن دۆلىتىنىڭ يوسۇنلىرى»
- 大经 چوڭ دەستۇر، بۈيۈك نوم
- 大沮渠蒙逊 * ئۇلۇغ قۇتقۇمونىسۇن
- 大理卿 ئەدلىيە ۋەزىرى
- 大理寺 باش ئەدلىيە دىۋانى
- 大连 تارلان چەمەتى
- 大流克 دارىك
- 大流士一世 دارىي I
- 大祿 تايرو
- 大遼便 * تالاچ
- 大毛拉阿不都刺匹克 ئابدوراززاق داموللا
- 大漠州 دەشت ئايمىقى
- 大慕閼 مۇجاكلار

- 大内 ئوئۇچى
 大尼牙尔和卓 دانىيال خۇجا
 大农官 باش داقتال
 大埃利发 بۈيۈك ئېلتەبىر
 大秦 داكچىن
 大秦帝国 داكچىن ئىمپېرىيىسى
 大秦国 داكچىن دۆلىتى
 大清池 يېشىل نۇر، زۇمرەت كۆل
 《大清律》 «بۈيۈك چىڭ قانۇنى»
 《大清律例》 «بۈيۈك چىڭ قانۇنلىرىدىن ئۈرنەكلەر»
 《大取》 «ئىشلىمەك»
 大人 بۇزۇرۇكۇۋار، داربىن، ئېرباب
 《大人赋》 «ئۇلۇغلارغا خىتاب»
 《大人先生论》 «ئەرباب - ئەپەندىلەر توغرىسىدا»
 《大人先生传》 «ئالىيچانابىلارنىڭ تەرجىمىھالى»
 大绒 تېرىكە
 大郡善 نوب - چىن، لاچىن
 大胜督阿成 داشىندۇ ئاچىڭ
 大师 ئۇستاز
 大食帝国 ئەرەب ئىمپېرىيىسى، ئابباسىلار
 大食人 تاجىكلار، ئەرەبلەر
 大使 باش ئەلچى
 《大事回忆录》 «تەزكىرىيە تۈل ۋاقىئەت»
 《大誓》 «ئۇلۇغ قەسەم»
 大氏国 *ئاسىلار

- 大学士 باش مۇشاۋىر
 大雪山 ھىندىدېقۇش تېغى
 《大雅》 «مۇناجات»
 大燕皇帝 بۈيۈك يەن خانى
 大业股 بۈيۈك قەسىرگاھ
 大一统 بۈيۈك بىرلىك
 大伊斯兰主义 پانىئىتىسلامىزم
 大移民 كەڭ كۆلەمدە ئاھالە كۆچۈرۈش
 《大义觉迷录》 «ئادالەت - ئويغىنىش خاتىرىسى»
 大元帅 گېنېرال-پىرىمىئوس، ئەمىرۇل ئومىرا
 大月氏 توغرىلار
 《大云经》 «دايۇن نومی»
 《大藏经》 «گادىنجۇر نومی» («تسىرى پىتاككا»)
 《大藏内经》 *«گادىنجۇر نومی»
 《大藏音义》 «بۇددا ئىبارىلىرىنىڭ تەلەپپۇزى ۋە مەنىلىرى»
 大张锦 ئەن كىمخاپ
 大招寺 داجاۋ ئىبادەتخانىسى
 大只俛 چىنگىللار
 大执法 باش قامچىگەر؛ شېيخۇلمۇسلىم
 大中正 چوڭ مۆتىۋەر
 大中正官 چوڭ خالىس بەگ
 大众部 ماخاساڭگىكا مەزھىپى
 《大周刑统》 «بۈيۈك جۇ ئوردىسىنىڭ ئومۇمىي جازا قانۇنى»
 大主教 ئارخېپىسكۇپ، كاردىنال
 大庄园 ئىمىنىيە؛ تارخانلىق؛ قورۇق

大宗伯	خانشاغا
大总管	ئالىي باش بۇغ
大族长	جامائەنىڭ چوڭ ئاقساقىلى
大祚荣	دازۇرۇڭ

dai

歹城	مانئوبالىق
代理人	گوماشتا
代田法	ئالماشتۇرۇپ تېرىش تۈزۈمى
代言人	چارچى گوماشتا
代议院	مۇۋەققەت پالاتا
戴威资	توماس ۋىليام داۋېزىك
戴维兹	توماس ۋىليام داۋېزىك
戴燕国	تايان دۆلىتى
玳瑁	ھېقىق، خاۋكېبىل
带钳	ئىسكەنجىگە ئېلىش

dan

丹鼎	خىمىلەتلىك داڭقان
丹砂	سىماپ
单瓏纺车	تاق يىكىلىك چاق
单丁	بويىتاق ئەمگەكچى
单婚制	تاق ئىكاهلىق تۈزۈم
单音姓	تاق بوغۇملۇق فامىلە
胆巴	دەنبا

dang

当户	ياساقبەگى
当铺	گۆرۈ خانانا
当下自然	ئەققە ئىنتىلمىش
当事人	شاھىت
党锢之祸	پىرقىچىلەرنى تەقىب قىلىش ۋە قەسى
党国	پىرقە - دۆلەت
党人	پىرقىۋازلار
党项	تاڭخىتلار
党长	دوبىبېشى
荡寇将军	قارا قىچىلارنى تازىلاش سانغۇنى

dao

刀斧手	قىلىچۋازلار ۋە ئايپالتىچىلار
刀耕火种	ئوت - چۆپلەرنى كۆيدۈرۈپ، ئوتوغۇچ بىلەن قىزىپ تېرىقچىلىق قىلىش
刀稍	شەمشەر - نەيزە
道	تەرىقەت؛ تويىنىزم ئەقىدىلىرى
道	ئۆلكە (جۇڭگودا)، ۋىلايەت (چاۋشيەندە)
道场	ئىلاۋەتخانا، ئىستىقامەتگاھ، تاۋچاڭ
《道德经》	«تويىنىزم قەسىدىلىرى»
《道德论》	«تويىنىزم مۇھاكىمىلىرى»

- 道格拉斯 روبېرت دوگلاس
- 道家 تويىنلار
- 道教 تويىن دىنى، تەرىقە تېجىلىك
- 《道经》 «تويىن كالامى»
- 《道经目录》 «تويىننىزم دەستۇرلىرى كاتالوگى»
- 《道录》 «تويىن كىتابلىرى كاتالوگى»
- 道人 تويىنلار
- 道士 تويىنلار، روھانىلار
- 道术 ئەپسۇن
- 道台 دوتهي
- 《道贤论》 «تويىننىزم دانىشمەنلىرى ھەققىدە»
- 道学 تويىننىشۇناسلىق
- 《道园学古录》 «داۋيۇەن ئۈزۈندىلىرى»
- 道藏 تويىن كالاملرى
- 倒瓦答失里 داۋاداشىرى
- 《盗贼赠官吏》 «قاراقچىنىڭ ئەمەلدارلارغا قىلغان ھەدىيىسى»
- 《盗跖篇》 «قاراقچى جى ھەققىدە بايان»
- de
- 《得宝歌》 «گۆھەر تېپىش»
- 得列平 تېلېپىن
- 《德迪库尔库特史诗》 «دادا قۇرقۇت داستانى»
- 德干 دېكان
- 德高叶 دېگوۋىي

德和运论	ماھىيەت ۋە ئاقىۋەت نەزەرىيەسى
德赫娄特	دېگروئۇت
德朗基安那	درانگيانا
德里	دېھلى
德里苏丹国	دېھلى سۇلتانلىقى
德里苏丹	سۇلتان دېھلى
《德论》	«ئاسايىشلىق توغرىسىدا»
德荃涅	ج. دېگويگنېس
德治	ئىلتىپات بىلەن ئىدارە قىلىش

deng

《登江中孤屿诗》	«دەريادىكى يالغۇز ئارالغا چىققاندا»
登里可汗	تەڭرى خاقان
《登楼赋》	«راۋافقا چىقىش»
登斯民于衽席	خەلقى - ئالەمنى راھەت - پاراغەتكە ئىگە قىلىش
登霄	مېھراجغا چىقىش
等闲	ئەرمەك
邓玉函	جيان تېررېنېز

di

敌国礼	تەڭداش دۆلەت قاتارىدا مۇئامىلە قىلىش
嫡庶制	بەيبېشە - توقاللىق تۈزۈمى
嫡长子	بەيبېشەدىن توغۇلغان چوڭ ئوغۇل

迪尔干河	دېرىگان دەرياسى
迪凡一伊一魁柴	دىۋان چىزا
迪凡一伊一拉萨勒特	دىۋان راسالت
迪凡一伊一凡柴拉特	دىۋان ۋازارەت
迪凡一伊一印沙	دىۋان ئىسنىشا
迪拉瓦尔汗	دىلاۋۇرخان
迪离毕	دىلىپ
迪奈里	ئەل دىناۋارى
迪尼别	تىنىبىك
狄	دىلار
狄奥多罗斯	دىئودور
狄历	تىلىلار
狄雅可夫	ۋ. ن. دىياكوۋ
氏	دىلار
底哥乐提	ج. م. دېگروئوت
底格里斯河	تىگر دەرياسى
抵押放款	رەنگە قەرز پۇل بېرىش
抵押品	رەنگە قويغان مال
抵押制	رەنە توزۇمى
邸	ساراي
第巴	دىبار
第巴桑	دىباساڭ
第观	ئوردان - قەسىر
第乌	دىۋ
第子	شاكىرت، مۇرىت

- «帝辞» «پال تەبرى»
- 帝党 پادىشاھ تەرەپدارلىرى، مۇنارخىستلار
- «帝范» «خان ئۆرنەكلىرى»
- 帝国 خانلىق، ئىمپېرىيە
- 帝籍 شاھ يېرى
- 帝师大宝法王 پىر - شاھ ئاغىلىق ساڭسارلىق لاما
- «帝王世纪» «شاھنامە»
- 帝系篇 پادىشاھلار شەجەرىسى
- 地丁合 يەر بېجى بىلەن ئادەم بېجىنى بىرلەشتۈرۈپ ئېلىش
- 地丁制 يەر - ئادەم بېجى تۈزۈمى
- 地动仪 سېسموگراف
- 地方分权 ھوقۇق تارقاقچىلىقى
- 地伏罗 زابۇل
- 地公将军 زېمىندار سانغۇن
- 地理学家 جۇغراپىيۇن، جۇغراپىيە شۇناس
- «地理志» «جۇغراپىيە تەزكىرىسى»
- 地利 يەر شارائىتى
- 地癖 يەر خۇمارلىق، زېمىنپەرەس
- 地契 يەر خېتى، ۋەسقە
- 地头钱 ئېتىز پۇلى
- «地形方丈图» «يەر شەكلى خەرىتىسى»
- 地亚士 دىياس
- 地主制经济 پومېشچىكلار ئىگىلىكى
- 地租 يەر ئىجارىسى
- 地租率 يەر ئىجارە نىسبىتى

dian

- 点钢枪 قویۇچ نەيزە
- 点检 نازارەتچى
- 典当 گۆرۈ، گۆرۈخانا
- 典军 ھەربىي ئىشلار بېگى
- 典军校尉 لەشكەر ئىشلىرى بېگى
- 典客 داستىخانچى
- 典录 دەپتەرچى
- 《典论·论文篇》 «كىتابلارغا باھا. ئەدەبىي ئەسەرلەرگە تەقرىز»
- 典农部民 تورپاقچىلار
- 典农都尉 ئەمىرى ھەرس
- 典农官 تورپاقبېگى
- 典签官 دىۋانبەگ
- 典签制 دىۋانبەگلىك تۈزۈمى
- 典农校尉 تورپاق چېرىكچىسى
- 典农中郎将 غەللە دىۋان بېگى
- 典史 پاششاپ بەگ
- 典贴 گۆرۈگ قویۇش
- 典坐 يىمكەندازچى
- 甸侯 تۇتۇن بېگى
- 店 ئۆتەك، دۇكان
- 店铺 دۇكان

玷厥可汗

aib

*تاردۇش خاقان

殿前都虞侯

ساراي بېگى

殿前都指挥使

ساراي ساقچىلىرىنىڭ باش بۇيۇرغىسى

殿前军

ساراي قىسىملىرى

殿前军士

ساراي ياساۋۇلى

殿前太尉

ساراي ئەمىر لەشكىرى

殿前诸班

aib

ئىشك ساقچىلىرى

殿试

ئوردا ئىمتىھانى

殿元

ئوردا ئەلاچىسى

殿中省

ئوردا ئىشلىرى ۋازارتى

殿壁

قەسىر تاملىرى

殿阁大学士

ئوردا ئۆلىمالىرى

殿前都点检

ساراي ساقچىلىرىنىڭ باش نازارەتچىسى

佃检银

ئىجارە پۇلى

佃客

ئورتاقچى، ئىجارىگە ئالغۇچى

佃农

ئورتاقچى دېھقان

diao

貂皮

سۆسەر تېرىسى

雕渠难

* قۇتقۇ دېۋچۇنان

雕印

تاش مەتبەئە، ئويما مەتبەئە

碉卡

قورغان

《吊屈原文》

«چۈي يۈەنگە مەرسىيە»

《悼亡诗》

«مەرسىيە»

die

跌结

迭布得尔

陞利失可汗

叠伏罗

دېجى

دېجى

پتەر

پىلىتىش خاقان

ابۇل

ding

丁

丁叭巴力

丁枸斯基

丁口

丁口税

丁灵

丁零

丁男

丁野夫

《丁中》

顶灯午

鼎是三分

鼎盛时间

定霸

定边将军

定边左副将军

دېگە كىچى

دېغالباق

د. تىكەۋىسىكى

دېگە كىچى سانى

دېيۇس بېجى، جان بېجى

دېگىلار، تۇرۇلار

دېگىلار، تۇرۇلار

دەر ئەمگە كىچى؛ قىران ئەمگە كىچى

دېنىيىن

«دۇتۇن»

چىراق ئۇسۇلى

ئۇچ تەرەپ تىرىكىشىپ تۇرۇش

زىناق تاپقان دەۋر

ھۆكۈمرانلىقنى تىكلەش

چېگرىنى تىنچلاندۇرغۇچى سانغۇن

چېگرىنى تىنچلاندۇرغۇچى سول قانات

مۇئاۋىن سانغۇن

定光佛	دېيامكارا بۇت
定钱	زاكالت پۇلى
《定情赋》	«ھېس - تۇيغۇ قەسدىلىرى»
定杨可汗	* تېرەك خاقان؛ تايانغۇ خاقان
锭	قاداق

dong

冬蚕	قىشلىق يىمە
冬官	ئەمرى مىھنار
东安国	شەرقىي بۇخارا
东布鲁特	شەرقىي بۇيرۇتلار
东曹国	شەرقىي ئورتۇپە ئۆلتى
东曹掾	كۈن چىقىش نازارىتىنىڭ نازىرى
东厂	كۈن چىقىش پايلاقچىلار مەھكىمىسى
东大食帝国	شەرقىي ئەرەب ئىمپېرىيىسى
《东方见闻录》	«شەرقتە كۆرگەن - ئاڭلىغانلىرىمدىن خاتىرە»
《东方五史》	«تارىخى خەمسەئى شەرقىي»
东方学	شەرقشۇناسلىق ئىلمى
东于洛台汗国	تۇڭگان لوتەي خانلىقى
东观藏书馆	شەرقىي نەزەرگاھ كۇتۇپخانىسى
东胡	توڭغۇسلار، شەرقىي غۇزلار
《东华录》	«شەرقىي قەسىردە ساقلانغان خاتىرىلەر»
《东华录·乾隆朝》	«شەرقىي قەسىردە ساقلانغان خاتىرىلەر، چيەنلۇڭ خان دەۋرى»
东京	شەرقىي ئاستانە

- 《东京赋》
 东喀喇汗国
 东库伦
 东林党
 东林学院
 东罗马
 东清铁路
 东突厥人
 《东西铭》
 东勾语支
 《东轩笔录》
 东盐州
 东伊朗语支
 《东游记》
 东园匠
 东征提督
 东正教
- شەرقىي پايتەخت نەزمىسى
 ەرقىي قاراخانىيلار خانلىقى
 ەرقىي قۇرۇلۇن
 ۇڭلىن پەرقىسى
 ۇڭلىن كۈتۈپخانىسى
 ىزانىيە
 خىڭگو شەرقىي شىمال تۆمۈرىيولى
 ەرقىي تۈركلەر
 دەستۇرنامە
 ەرقىي ھۈن تىل تارمىقى
 دۇڭخۇەن خاتىرىلىرى
 ۇڭيەن ئايەمىقى
 ەرقىي ئىران تىل تارمىقى
 شەرققە ساياھەت
 ەرقىي دەرگاھ ئۈستىكارى
 ەرققە يۈرۈش قىلغۇچى ياساۋۇل بەگى
 راۋۇسلاۋىيە دىنى

dou

- 斗门
 斗桶
 斗余
 斗讼
 斗筭小人
 《窦娥冤》
- دۇغان
 كۈرە
 كۈرە قالدۇقى
 جېدەل - شىكايەت
 چىخ قالىپاقلىقلار
 «دۇنېنىڭ ئۇۋاللىققا قېلىشى»

豆伐可汗

* توبا خاقان

豆

چارەك

Ju

都案

باش سوراقچى، داد-خاھ،

都播

* تۇباسلار

都布可汗

* دۇب خاقان

都部署

باش ئورۇنلاشتۇرغۇچى

都察院

باش تەپتىش مەھكىمىسى

都点检

باش نازىر بەگ

都督

تۇتۇق، ۋالىي

都督府

تۇتۇق مەھكىمىسى

都督金事

يانداس تۇتۇق

都督中外诸军事

پايتەخت ۋە جايلارنىڭ ھەربىي باشلىقى

都沁蒙古

دوسپەن موڭغۇل قەبىلىلىرى

都尔·沙路金

دۇرساررۇكن

都防御使

باش باقاۋۇل

都官即中

پاشاپ بېگى

都护

قورۇقچىبەگ

都护府

قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى

都护使

يانداس قورۇقچىبەگ

都护总兵

قورۇقچى ئەمىرلەشكەر

《都宦集》

«ئاستانە مەنسەپدارلىرىنىڭ رويخېتى»

都会

ئاۋات شەھەر

都监

باش نازىر

都将	ش سانغۇن
都赖水	دورى سۇ
都蓝可汗	ولان خاقان
都陆部	تۇغلۇغ قەبىلىسى
都内	مەزىنە مەھكىمىسى
都市	اقتا شەھەر، گۈزەر
都水	ۋ ئىنشائات مەھكىمىسى
都水监	ۋ ئىنشائات نازارىتى
都司	ش دىۋان
都统	ۋتۇڭ، قوماندان؛ باش بۇغ؛
都统监军使	ۋتۇق ھەربىي نازىرى
都头	مەركەردە
都团练观察使	باش مەشقاۋۇل نازىر
都团练使	باش مەشقاۋۇل
都哇	دۇۋا
都尉	كاھبەگ
都元帅	باش ئەمىرلەشكەر
都招讨使	باشقاۋۇل
都知兵马使	ئالى باشقاۋۇل
都指挥使	باش بۇيۇرغا، باش پەنساد
都总裁	باش ھۆكۈمچى
都总统	* ئوكۇرداي
督办	باش ۋالى، مۇبەن
督抚	باش دۇپەتتەش
督军	ھەربىي ۋالى

- 督邮 ئورپاقبەگ
 料賈 تەپتەششەبەگ
 《读通鉴论》 «ئومۇمىي ئۆلچەم ئوقۇغاندىن كېيىنكى مۇھاكىمەلەر»
 独崇儒术 كۆڭزى تەلەمانغىلا چوقۇنۇش
 独解支 دۈكەنچ
 独洛河 تۇغلا دەرياسى
 独山城 بىربالىق
 《独异志》 «غەيرىي ئىشلار ھەققىدە»
 笃萨波提 دوساپۇت
 笃哇 دۇۋا
 《都货逻故地》 «تۇخارلارنىڭ قەدىمكى يۇرتى»
 度量衡制度 تارازا - ئۆلچەم تۈزۈمى
 度田 يەرلەرنى ئۆلچەش
 度田收租制 يەر سېلىقى تۈزۈمى
 度支 خەزىنە بېگى
 度支尚书 خەزىنە بېگى
 度支使 خەزىنەچى
 杜达马尔 دۇدامار
 杜尔伯特 دۆربۇت قەبىلىسى
 杜尔·沙鲁金 دورساررۇكىن
 杜格拉特部 دوغلاتلار
 杜哈耳特 دۇھالدا
 杜哈力斯坦 تۇخارستان
 杜卡克 دوقاق

杜拉特	دوغلان
杜拉尼人	دۇرانلار
杜兰尼帝国	دۇرانى ئىمپېرىيىسى
杜特类	دوترىئول
杜瓦	دۇۋا

duan

端	دېكە
端绣	دېتا كەشتە
端门	دەرۋازا
端明殿	دېمىنار خانىقاسى
短番匠	دۇۋەتلىشىدىغان ھاشارچى كاسىپ
短亭	دېمقا ئۆتەك
断代史	دەۋرلەر تارىخى
断舌	دېلىنى كېسىش
断事官	دېم ھەكەم
断狱	دېزا ھۆكۈمى؛ سوراق؛ سوت

dui

兑换商	دېررەپ
对凤	دېر جۈپ سۇمرۇغ
对峙	دېررە تۇرۇش
队将	دېررەبىكى
对正	دېررەبىشى

dun

敦斃水	قايدۇ دەرياسى
敦煌	دۇنخوالت، دەشت ئاتا
噉欲谷可汗	تۇنيۇقۇق خاقان
顿莫贺达干	تۇنباغا خاقان
顿毗伽	تۇن بىلگە

duo

多尔巴	دۇلپا قەبىلىسى
多尔袞	دورغۇن
《多方篇》	«تەدبىرلەر»
多览葛	تۆلە نغۇت
多滥	تۆلە نغۇت
多伦	دولۇن
多伦会盟	دولۇن كېڭىشى
多罗诺尔	دولنور
多罗斯川	تالاس سۇ
多逻斯可汗	*تاراس خاقان
多弥可汗	*تومىند خاقان
多桑	دوسان
《多桑蒙古史》	«دوسان موڭغۇل تارىخى»
多神教	مۇشرىكىزم
多神教徒	مۇشرىك
多神主义	مۇشرىكچىلىك

《多士篇》

咄陆可汗

咄罗勿部

倅

朵豁刺惕家族

«دۇلجالار»

توغۇلۇق خاقان

دېرىمار قەبىلىسى

قوڭغۇراق

دۇغلات جەمەتى

E

e

讹打刺

额贝都拉达尔汉别克

额部贝拉扎萨克

额跌施可汗

额儿曾

额尔班

额尔德尼伯克

额尔德锡尔

额尔勾郭勒

额尔古纳河

额尔吉涅一昆

额尔克

额尔马库尔达德华

额费刺昔牙卜

额济纳河

额勒伯克奥里

توتار

ئەبەيدۇللا تارخانبيك

ئەبەيدۇللا جاساق

ئېلتېرەش خاقان

ئەرزەن

ئەربان

ئەردىنبىك

ئەردىشېر، ئەردەشېر

ئەرغولغول

ئەرغونا دەرياسى

ئەرگىنە قۇن

ئەركى

ئۆمەر قۇلى دادخاھ

ئافراسىياپ

ئەبىسنا دەرياسى، ئەرگىنە دەرياسى

ئەلبىك ئوغلى

額勒伯克汗	ئىلىبېكخان
額色木图拉	ئەسەمە توللا
額色尹	ھۈسەين خوجا
俄科达斯河	ئۇيغارداي دەرياسى
我歎迦亚漠	ئۆمەر ھەيىم
厄尔白克	ئىلىبېك
厄魯特蒙古	ئۇيرات موڭغۇللىرى
恶钱	ساختا يارماق
恶神	* ئارىدىمان
鄂本笃	بېنوئىت دېگويىس
鄂博	ئابىدە
鄂尔多斯右翼后旗	ئوردۇس ئوڭ ئايىقىنىڭ ئارقا خوشۇنى
鄂尔多斯左翼中旗	ئوردۇس سول ئايىقىنىڭ ئوتتۇرا خوشۇنى
鄂尔怀图	ئېرخۇدېتۇ
鄂尔浑河	ئۇرغون دەرياسى
鄂尔齐汗	ئورچىخان
鄂尔泰	ئولتاي
鄂勒推帕	ئورە تۆبە
鄂嫩河	ئونان دەرياسى
鄂托克旗	ئوتوك خوشۇنى
遏捻可汗	ئىنەل خاقان
遏捻特勤	ئىنەل تىكىن

er

《尔雅音义》 «پاساھە تلىك سۆزلەرنىڭ ناھائى ۋە مەزمۇنى»

二圣

ئەنبىيا (ئىپتىگىزى)

《二宗经》

«يۈرۈقلۇق ۋە جاھالەت»

贰师城

سۈتريشانا، ئېرىشى شەھىرى

en

恩德胡德

ئىندېقۇت

恩结

ئاسكىل

恩利尔—纳希尔 I

ئىنلىل ناسر I

恩师

شەپقەتچى

F

fa

发运使

مال ماڭغۇزغۇچى ئامبال

伐地

بېتىك تېنى

伐地国

بېتىك دۆلىتى

伐尔弥吉

ۋالىمكى

伐苏迪跋

ۋاسۇدېۋا

筏驮摩那

ۋاردھامايا

《法华经》

«ساددارما پۇندارىكا سۇترا»

法驾

شاھ مەپىسى

《法经》

«دارما سۇترا»

法老

پىرئەۋىن، فارۇق،

《法论》

«دارما شاستىر»

法师	ئاچاريا
法术	سېھەر - جادۇ
法特赫·阿里	فاتىخ ئەلى شاھ
法统	قانۇن سىنىستېمىسى
法王	دارما راجا، بەرھەق لاما
法显	دارما پاترا
法相唯识派	شۈەنزىك مەزھىپى
法长	باش شەيخ

fan

番法	نۆۋەت بىلەن ھاشارغا ئىشلەش قانۇنى
番户	نۆۋەت بىلەن ھاشارغا ئىشلەپ بەرگۈچىلەر
幡	ئەلەم
翻车	چاقپەلەك
蕃坊	مېھمانخانا
蕃人	ۋاسساللار
《蕃部要略》	«ۋاسساللار ھەققىدە ئومۇمىي بايان»
反间计	ئارىنى بۇزۇش ھىيلىسى
反逆罪	ئاسسىلىق جىنايىتى
反切法	تاۋۇش ئۈزۈپ سۆز ياساش ئۇسۇلى
反正军	ھەقىقەتكە قايتقان قوشۇن
泛伊斯兰主义	پانىسلازم
犯上作乱	كاتتىلارغا يېنىپ غەلىيان چىقىرىش
梵	براھما
梵伦那	ۋارنا

《梵书》

梵天笈多

梵文

梵语俗言

«براهما»

مراهما گوپتا

سانسکرت پېزېقى

پراکرت تىلى

fang

方

《方技》

方士

方天戟

方田均税法

方物

方丈

方镇

芳华苑

防禁

防秋

防御使

房中

房中术

坊

坊兵

坊郭户

坊正

《放光般若经》

توپ

«تىبابە تېجىلىك»

كىمىياگەر، ئەمچى

چاسا يالمان

يەرنى ئۆلچەپ، باجنى تەكشەش قانۇنى

يەرلىك ماللار

باش شەيخ

چېگرا قورغىنى

ئەنبەر باغ

تەقپ قىلىش

كۈزلۈك تاشقىندىن مۇداپىئە كۆرۈش

تۇرغاق بەگ

داخان، پىرىنخون

داخانلىق، پىرىنخونلۇق

كاسپىلار مەھەللىسى،

ياساۋۇل، كۆزەتچى

ھۈنەرۋەنلەر ئائىلىسى

مەھەللە باشلىقى

«پراجىنىيا پارامىتا»

fei

- 飞尤使 شاتۇر بەگ
 飞钱 پۇل پېرېۋوت قىلىش
 妃 بانۇ، خانىم
 妃妾 بانۇ - ئايىملارنى بويىدىن قىلىش
 《非命》 «رەيىيازەت»
 《非儒》 «كۆڭزىچىلارغا رەددىيە»
 《非乐》 «نەغمىنامىگە رەددىيە»
 绯袍 كىمخاپ تون
 翡翠 زۇمرەت تاش
 《费誓》 «قەسەمنى بۇزۇش»
 费伊齐 فەييىچى
 费祖里 فەيزۇلى
 吠舍 ۋايسىيا
 废藩置县 ۋاسساللىقنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، ناھىيە قىلىش
 废田收租制 يەرگە قارىماي ئىجارە ئېلىش تۈزۈمى

fen

- 分成租 ئۈلۈشلۈك ئىجارە ھەققى
 分成租制 ئورتاقچىلىق
 分家耕种制 يەرنى ئائىلە بويىچە تېرىش تۈزۈمى
 焚尸簿 كۆيدۈرۈلگەن جەسەتلەر تىزىمى
 焚书坑儒 كىتابلارنى كۆيدۈرۈش، موللارنى تىرىك كۆمۈش

份地

ئۇلۇش يەر

奋威将军

سۈر - ھەيۋەتلىك سانغۇن

feng

丰财霸国功巨 قىلغان پاراۋان ئەلنى بېيىتىپ، خەزىنىنى

تۆھپىكار زات

封禅

دۇئا - تىلاۋەت قىلماق

《封神文》

«ئاسمان - زېمىن نۆزرە تىنامىسى»

封刀

قىلچىنى قىنىغا سېلىش

封地

سۇيۇرغال؛ تارخانلىق

封号

ئوتۇغات ناملىرى

封户的民户

تارخانلارنىڭ خىزمەتكارى

封家

تارخان

封剑

كىشەن ۋە قىلچ

封建大地产

فېئوداللىق زىمىندارلىق

封建家臣

فېئودالنىڭ ئۆي مۇلازىمى

封建领主

فېئودال خوجا، يانچىدار

封疆大吏

باشقا بەگ

封爵

مەرتىۋە بەرىش

《封神》

«ئەۋلىيالار شەجەرىسى»

《封神榜》

«پەرىشتىلەر قىسمىسى»

《风》

«مۇقام»

《风俗通》

«ئۆرپ - ئادەت توغرىسىدا»

风险受益

ئېھتىيات كىرىمى

凤首

ئەنقا

凤阁	سۇمرۇغ سارىيى
烽火台	تۇر، تىم
奉祠正	باش تېۋىپ
奉化王	بەيئەت قىلغان شاھزادە
奉使君	عولامبەگ
奉天倡义大元帅	تەڭرىنىڭ ئەمرى بويىچە ئىش قىلى- ھۇجى ئادالەتپەرۋەر ئۇلۇغ ئەمىرلەشكەر
奉义可汗	ساداقەتىمەن خاقان
俸赐	تەمىنات
俸户	تەمىناتچىلار

fo

佛法	بۇددىزم ئەقىدىلىرى
《佛国记》	«بۇددىزم ئەللىرىگە ساياھەت»
佛会	بۇت زىكرىسى
佛教	بۇددىزم، بۇددا دىنى
佛教经典	بۇددىزم نوملىرى
佛朗机	پەرەڭ زەمبىرىكى
佛理	بۇددىزم قائىدىلىرى
《佛录》	«نوملار كاتالوگى»
佛事	دىنىي مۇراسىم
佛寺	ساڭرام
佛塔	سۇتۇپا، بۇددا مۇنارى
佛图澄	بۇددۇچىڭغا
佛图户	ساڭرام چاكارلىرى

佛图罗刹	بۇددا راكشاس
佛学	بۇددا شۇناسلىق
《佛祖统纪》	« بۇددا پىمشۋالمرىنىڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى »
	fu
夫甘都卢国	سمرىكسېترا
夫余人	پۇيۈكلەر
扶南	كامبو دژا
抚军中朗将	قۇتاتقۇچى سانخۇن
抚尉大使	باش قۇتاتقۇچى بەگ
抚尉使	قۇتاتقۇچى بەگ
《抚夷论》	« يات ئەللەرگە خەيرىخالىق قىلىش ھەققىدە »
福斯他特遗址	قۇستات خارابىسى
弗拉奥尔特	فرائورت
弗兰西斯科·彼耳沙特	فرانسىسكو پېرسات
弗兰西斯·培根	فرانسىس بېكون
弗利特聂尔	ن. د. فلىتنتېر
弗梭沙国	پوروشا كەنت
拂菻国	فەرەڭ دۆلىتى
《拂菻国人物图样》	« فەرەڭ دۆلىتىدىكى ئادەم ۋە نەرسىلەر سۈرەتلىرى »
符宝祗候	ساراي بېگى
符传	بەلگە، تەمتەك

符策	تۇمار
符水	دېھىدە سۈيى
伏兵	مۆكتۈرمە ئەسكەر
伏帝国	* ئۆگتەپبەر
伏牺氏	ئوۋچىلىق پىرى
伏侯城	فۇچى قەلئەسى
伏羲氏	فۇشى، ئوۋچىلىق پىرى
伏允	فۇيۇن
俘贝	ئۈنچە - مەرۋايىت ئولجا ئېلىش
俘金	ئالتۇن ئولجا ئېلىش
浮游士人	ئائەھلى ئۆلىما
浮情	بىكار تەلەپلىك
浮客	قارا نوپۇسلار
浮图城	قاغانبۇت سەھىرى
浮屠	بۇت، بۇددا
浮屠经	بۇددا نومی
府	مەھكىمە، يامۇل
府	ۋىلايەت
府兵制	مەھكىمە ئەسكەرلىرى تۈزۈمى
辅臣	ياردەمچى ۋەزىر
辅国大将军	دۆلەتكە يۆلەكچى چوڭ سانخۇن
辅士	ئەنسارى
辅政	نايىپلىق قىلىش
父权制家庭公社	ئاتىلىق تۈزۈمىدىكى ئائىلە جامائەسى
附墨城	قوشانىيە

驸马	كور اگان
复累绋纆	پورھيمان
复辟时期	تەربىلش دەۋرى
复兴运动	ئويغىنىش ھەرىكىتى
复姓	كۆپ بوغۇملۇق فامىلە
复株累若鞮单于	* فوجورۇت تەڭرىقۇت
覆按	قايتا ئېنىقلاش
副大使	* يانداش ھېراۋۇل
副都统	يانداش بۇيۇرغا
副伏罗部	* پۈۋۈرغۇر قەبىلىسى
副货城	بۇخارا
副监	مۇئاۋىن تەپتىش
副将	ئورۇنباشار سانغۇن
副枢密使	ئورۇنباشار زوراغا
副元帅	ئەمىر ئورۇنباشارى
富民侯	پاراۋان بەگ
赋役制	ئالۋاڭ — ياساق تۈزۈمى
阜通监	پۇل مۇئامىلە نازارىتى
	G
	ga
噶布伦	كابۇلۇن
噶尔弼	كاربەي
噶尔丹	غالدان

噶尔丹策零 غالدان سېرىن

噶尔丹汗 غالدانخان

噶罕 غاقان

噶萨 گاسارلار، قازارلار

gan

干王 گەنۋاڭ

甘露之变 شەرىپەت ۋە قەسى

甘麻刺 گامالا

甘泉 تاتلىق بۇلاق

敢死士 پىدائىي ئەسكەر

橄欖 زەيتۇن

gang

纲 ئەركان، مىزان

纲常礼教 ئەركان - ئەھكام، ئەدەب - ئەخلاق

纲和泰 ستايول خالستوي

gao

高昌 قۇجۇ، ئىدىقۇت

《高昌疆域郡县考》 «قۇجۇنىڭ زېمىن دائىرىسى ۋە

 » ۋىلايەت - ناھىيىلىرى توغرىسىدا تەتقىقات»

《高昌偃氏家传》 «قۇجۇدىكى شي جەمەتىنىڭ شەجەرىسى»

《高昌曲氏年表》 «قۇجۇدىكى كۈ جەمەتىنىڭ نەسەبنامىسى»

高昌王 قۇجۇ پادىشاھى

- 《高昌王世勳碑》 «قۇچۇ خانىمنىڭ تۆھپىلىرى»
 高车 قاغقىلار، تۆلۈسلەر
 《高帝纪》 «خەن گاۋدى ھەققىدە خاتىرە»
 高附 كابول
 高句丽 كۇرىيە؛ كۇرىيانلار
 高丽 كۇرىيە
 高户 يۇقىرى دەرىجىلىك تۇتۇن
 高门 چوڭ بايلار؛ مۇتئۈەر لەر
 高塔墨 گائۇماتا
 《高僧传·经师论》 «راھىبلار تەرجىمىھالى. نوم پىش-
 ۋالىرى ھەققىدە»
 《高宗·彤日》 «گاۋزۇڭ. خاسىيەتلىك كۈن»
 《高祖纪》 «گاۋزۇ ھەققىدە خاتىرىلەر»
 诰 نەسىھەتنامە

ge

- 戈登 كوردون
 歌尔昆达 كولىكوندا
 哥老会 گېلاۋخۇي
 哥士葵一世 خوسىراۋ I
 哥舒 قوشۇ
 哥舒处半部 قوشۇ چۇبان قەبىلىسى
 哥舒翰 قوشۇخان
 哥舒阙部 قوشۇكۈل قەبىلىسى
 哥悉结阙部 ئاشىككۈل قەبىلىسى

歌舒部

قوشۇ قەبىلىسى

歌午

نەغمە - ساما، ناخشا - ئۇسدۇل

割据

تەپرىقچىلىق، بۆلۈنۈش

割礼

خەتنە

阁尔格特

گىلاكت

格敕

قائىدە - نىزام

格儿八速

گورباسۇ

格尔必齐河

گىرىبچ دەرياسى

《格尔迪孜史》

«تاۋارىخى ئىمام گەردىزى»

格里哥里历

گىرىگورىي كالىپندارى

格列科夫

ب. د. گرىگوۋ

格言

ھېكمەتلىك سۆز

《革命军》

«ئىنقىلابىي ئارمىيە»

葛罗禄

قارلۇق

葛萨

گاسارلار، قازارلار

gei

给事中

باش غوجىدار

geng

更赋

ھاشار ئالۋىڭى

更化

تۈزۈم ئۆزگەرتىش

更卒

ئايلىق ھاشارچى

耕具

تېرىلغۇ سايمانلىرى

gong

- 工本 دەسمايە
 工部 ھۈنەر - كەسىپ مەھكەمىسى، تەمىرات پىرقىسى
 工官 باش كاسىپ
 《工记》 «ھۈنەرۋەنچىلىك ھەققىدە خاتىرىلەر»
 工甲 ئاقساقال
 工巧奴 ھۈنەرۋەن قۇل
 工师 باش ئۇستا
 工商 تىجارەتچى ھۈنەرۋەنلەر
 工业资本 سانائەت كاپىتالى
 工役 ھاشار
 工尹 ھاشار بېشى
 工正 باش كاسىپ
 弓月城 كۈنەش قەلئەسى
 功利主义 مەنپەئەتپەرەسلىك
 攻占 پەتە قىلىش، بېسىۋېلىش، ئۇشغال قىلىش
 公园 بەگلىكلەر
 公行 سودا سارىيى؛ ھۆكۈمەت سودىسى
 公会 ئۇيۇشما
 公爵 كېنەز، گىرتىسوگ
 公民 گراژدان، پۇقرا
 公卿 ئوردا مۆتىۋەرلىرى
 公使 ئەلچى
 公使团 ئەلچىلەر ئۆمىكى

公税	ھۆكۈمەت بېھجى
公堂	ئىبادەتخانىلار
公田	ۋەخپىي يەر، پادىشاھلىق يەر
公廨地	مەمۇرىي خىراجەت يەرلىرى
公廨钱	مائاش
公廨园	مەمۇرىي خىراجەت باغلىرى
《公羊春秋》	«گۇڭياڭ ئەمىنىيەسى»
《公羊董仲舒治狱》	«گۇڭياڭچى دۇڭ جۇڭشۇنىڭ
	سوراق كېسىملىرى»
《公羊》学	«گۇڭياڭ» شۇناسلىق
《公羊传》	«گۇڭياڭ تەپسىرى»
公正派	مۇتتەزىلچىلەر
公众	جامائەت
公主	مەلىكە، قۇنچۇي
公主城	قۇنچۇيىبالىق
公族大夫	دورغا بەگ
公竣	ئوردا دارايىسى
官女	كېنىزەك
官人	ئوردا ئەھلى
官市	ئوردا بازىرى
官市使	بازار بېگى
官体诗	سازاي قەسىدىلىرى
宫廷供奉	ئوردا تەمىناتى
宫苑使	چارباغ بېگى

官庄	ئوردا قورۇقى
恭德沙普尔城	• گودېشاپۇر شەھىرى
恭奴	• ھۇنلار
拱家城	قورغانساي
贡使	تارتۇق بېگى
供内	ئوردا كاسىپلىرى

gou

勾町国	كۈتتىن دۆلىتى
钩谿	ئىلمە ئورغاق

gu

估税	سودا بېجى
姑夫	يەزە
姑墨州	توقسۇ ئايىمىقى، قۇم ئايىمىقى
姑师	قوش، قاققىل
姑苏	• قوشۇ
孤舒	قوش، قاققىل
孤舒州	قوش ئايىمىقى
古城	گۇچۇڭ، ئەسكىسار
古杜布丁·艾贝克	قوتىبىدىن ئايىپىك
古吉莱特	گۇجرەت
《古今图书集成》	«قەدىمكى ۋە ھازىرقى
《古兰经》	كىتابلار مەجمۇئەسى»
	«قۇرئان»

- 古人 قەدىمكى ئىنسانلار، پالېئونتروپلار
- 古实健 خوجىگان بەگلىكى
- 《古史考》 «قەدىمكى تارىخ ئۈستىدە تەھسىل»
- 古特人 گوتلار
- 古体 كونا ئۇسلوب
- 古文博士 قەدىمكى يېزىقتىكى نامبشۇناس ئەركانبەگ
- 《古文观止》 «قەدىمكى ئەسەرلەردىن ئۆرنەكلەر»
- 古文经学 قەدىمكى يېزىقتىكى نامبشۇناسلىق
- 《古文尚书》 «قەدىمكى يېزىقتىكى نەسرنامە»
- 《古文尚书疏证》 «قەدىمكى يېزىقتىكى نەسرنامە ھەققىدە ئىسپات»
- 《古文尚书撰异》 «قەدىمكى يېزىقتىكى نەسرنامە ھەققىدە تەپسىر»
- 谷登堡 گودىنبورگ
- 《谷梁传》 «گۈلياڭ تەپسىرى»
- 谷物法 ئاشلىق قانۇنى
- 骨都侯 قۇتبەگ
- 骨咄禄 قۇتلۇق
- 骨力裴罗 كۈل بىلگە
- 骨利幹 قۇرقانلار
- 贾人 سودىگەر
- 股票行市 پاي چېكى بازىرى
- 鼓角 نەرە - دۇمباق
- 《故事》 «رىئايەتلەر»
- 固勒扎 غولجا
- 固山 خوشۇن

麻佃兵 ياللانما ئەسكەر
 麻佃劳动 ياللانما ئەمەلىك
 麻主 خوجايىن، باققال

gua

卦辞 يال يېشىمى
 挂幅 يېغىشلىما

guai

拐子 ئالاپ

guan

关 ئۆتكەل، قوۋۇق، قامال، گۈمرۈك
 关东 سەددىچىننىڭ شەرقىدىكى جايلار
 关防 سىپەر
 关梁 ئېغىز - ئۆتكەل
 关隄 گۈەنجۇڭ - لۇڭشى رايونى
 关内侯 ئۆلكە بېگى
 关内元帅 ئۆلكە قوشۇنلىرىنىڭ ئەمىرلەشكۈرى
 《关山月》 «گۈەنشەن تېغىدا تۇرۇپ ئايغا قاراش»
 《关市令》 «سودىنى توختىتىش پەرمانى»
 关税 گۈمرۈك بېجى، تامۇزنا بېجى
 关外侯 چەت رايونلارغا ئەۋەتىلگەن بەگ
 关中侯 گۈەنجۇڭ بېگى
 《官场现形记》 «ئەمەلدارلار سورۇنىدىكى ئىشلاردىن خاتىرە»

- 官户 ھۆكۈمەت تۇتۇنلىرى
 官匠 ھۆكۈمەت ھۈنەرۋەنلىرى
 官课 ھۆكۈمەت بېجى
 官吏 ئەمەلدار، مەنەسەپدار
 官僚 ئەمەلدار، مەنەسەپدار
 官僚形势户 ئەمەلدار ئائىلىسى
 官牛 ھۆكۈمەت كالىسى
 官手工业 ھۆكۈمەت ئىلكىدىكى قول سانائەت
 官田 خېنى يەر؛ ھۆكۈمەت يېرى
 官驿 ھۆكۈمەت باشقۇرىدىغان ئۆتەڭلەر، راباتلار
 官制 ئەمەلدارلىق تۈزۈمى
 官中客 بەگ قۇللىرى
 官庄 ھۆكۈمەت قورۇقلىرى
 官总监 خانلىق نازارەت
 观察使 تەپتىش؛ كۆزەتكۈچى
 观军容使 نازىر بەگ
 观军容宣尉处置使 ھەربىي ئىستىزامنى تەكشۈرگۈچى
 观世音菩萨 ئاۋالوكتا ئىشۋارا بۇددا
 《观堂集林》 «گۈەنتاڭ توپلىمى»
 《观无量寿佛经》 «ئاممىتا يۇردىيانا سۇترا»
 《观我生赋》 «ئەھلى ئىلىمىلەرنىڭ ھازىرقى ھالىتى»
 管家奴 خوجىدار
 管理民兵万户府 خەلق ئەسكەرلىرى تۈمەنپېشى مەھكىمىسى
 管领 خوجىدار
 管民官 باسقاق

管头

《管子》

《管子·地数篇》

《管子·地图篇》

《管子·君臣上篇》

观

冠军侯

灌鼻

نۆۋەتچى

«كۈەنزى»

«كۈەنزى، يەر ناملىرى»

«كۈەنزى، خەرىتە»

«كۈەنزى، خان ۋە ۋەزىر I»

نەزەرگاھ

تۇزغان بەگ

بۇرنىغا قوغۇشۇن قۇيۇش

guang

光复会

光环

光吉利

光禄大夫

光禄寺

光省钱

光台钱

《光武帝记》

光学

光学钱

桃榔须

《广慈禅院庄地碑》

《广绝交论》

《广阳杂记》

گۇاڭفۇخۇي جەمئىيىتى

نۇر گەردىشى؛ ماندىالا

• قوڭغۇراتلار

كېڭەش بېگى

كېڭەش مەھكىمىسى

ۋازارەت پۇلى

مەھكىمە پۇلى

«گۇاڭۋۇدى ھەققىدە خاتىرىلەر»

ئوپتىكا

ئوقۇش پۇلى

چىنار چىۋىنقىلىرى

«گۇاڭسى ئىبادەتخانىسى»

ۋە خېمىلىرىنىڭ پاسىل تاشلىرى»

«ھەرخىل ئەپچىل مۇئامىلە ھەققىدە»

«گۇاڭياڭ خاتىرىلىرى»

广韵

گواڭدۇڭ تەلەپپۇزى

gui

- 归策 نەزەرى بەند
 归附 بەيئەت قىلىش؛ ئەل بولۇش
 归国 قارام ئەللەر
 归化城 كوڭخوت شەھىرى
 归化可汗 ئىتائەتمەن خاقان
 《归去来辞》 «ئەمەلدارلىقتىن قول ئۇزۇپ يۇرتىغا قايتىش»
 归义军 بەيئەتچىلەر قوشۇنى
 《归园田居诗》 «باغلىق ھويلىغا قايتىش ھەققىدە قوشاق»
 归真 ئالەمدىن ئۆتۈش
 龟船 تاشپاقا كېمە .
 皈依 بەيئەت قىلىش
 奶水 ئوكسۇس دەرياسى
 鬼方 گۇيلار؛ ئۇيلار
 鬼力赤 گۈلچ
 鬼吏 ماشايىق
 鬼戎 گۇيرۇڭلار؛ ئۇيرۇڭلار
 鬼卒 مازايىق
 轨 بىرتوم
 《癸辛杂识》 «گۇيشىن خاتىرىلىرى»
 柜坊 رەنىخانا
 桂管布 گۇيگۇەن بۇزى
 《桂林方氏宗谱》 «گۇيلىنلىق فالىڭ جەمەتىنىڭ شەجەرىسى»

贵妃	پخان ئايىم، قەقەبانۇ
贵人	ئىشانلىق خانىم
贵霜匿	كۇشانىيە
贵霜州	كۇشان ئايىمىقى
贵由	كۈيۈكخان
贵族委员会	ئاقسۆڭەكلەر كېڭىشى

gun

袞冕	زەرتۇن؛ تاج
----	-------------

guo

驭骑	چەۋەنداز ئوقياچىلار
国柄	دۆلەت ھاكىمىيىتى
国粹主义	جۇڭگو ئەدەبىياتى مەسلىكى
《国风》	«بەگلىكلەر قوشاقلىرى»
国公	دۆلەت ئەركانى، ئەركانبەگ
国公职事官	ئەركانبەگ دەرىجىلىك رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدار
国号	دۆلەت نامى، دەۋران
国君	مەلىك؛ مەلىكشاھ
国论	گورۇن
国论阿买勃极烈	گورۇن ئامەي بېگىلى
国论忽鲁勃极烈	گورۇن ھۆرۈن بېگىلى
国论乙室勃极烈	گورۇن ئىش بېگىلى
国论昆勃极烈	گورۇن زى بېگىلى
国民财富	مىللىي بايلىق

خەلق ئۇيۇشمەسى

国民公会

«ئەلنامە»

《国榷》

国人

يۇرتداش؛ ۋە تەنداش، شەھەرلىكلەر

国人暴动

شەھەرلىكلەر قوزغىلىڭى؛ پايتەخت

پۇقرالىرى قوزغىلىڭى

国师

ئاتا بەگ، ئۇستاز؛ ئۇستاد

《国史补》

«دۆلەت تارىخىغا قوشۇمچە»

国事会议

دۆلەت ئىشلىرى يىغىنى

《国闻报》

«مەملىكەت خەۋەرلىرى» گېزىتى

国学家

مائارىپچى

《国学入门书要目及其读法》 ئومۇمىي ئائىت تىلىغا ئائىت

ساۋات كىتابلىرىنىڭ كاتالوگى ۋە ئۇنى ئوقۇش ئۇسۇلى»

国邑

ئېلىكخانلىق

国有奴隶

دۆلەت ئىلكىدىكى قۇل

《国语》

«دۆلەت ئەربابلىرى ھەققىدە بايان»

《国语·晋语》

«دۆلەت ئەربابلىرى ھەققىدە بايان»

چىن بەگلىكىدىكى ئەربابلار ھەققىدە بايان»

国子

خانزادىلەر

国子监

خانلىق بىلىم يۇرتى

国子学

خانزادىلەر مەكتىپى

国子院

خانلىق تىل - يېزىق بىلىم يۇرتى

虢国夫人

گوگو خېنىم

虢国公

گوگو ھەزرەت

虢季子白盘

گوچىزىنىڭ ئاق تەخسىسى

果阿

گوئا

果毅都尉	زەربىدار كاهىبەگ
过更	كەپلەك
《过零丁洋诗》	«لىكۇندىك دېڭىزىدىن ئۆتكەندە»
过路杂税	يول بېجى؛ ئۆتەك بېجى
《过秦论》	«چىن سىخۇاڭنىڭ سەۋەنلىكى»
过税	يول بېجى

H

ha

哈比勒·沙·乌黑阑	كابل شاھ ئوغلان
哈儿班答	خاۋەندى
哈尔萨巴德	خارساباد
哈韩花	خوجا ھافىز شىرازى
哈基姆亲王	شاھزادە ھاجىم
哈吉·马哈木·牙速里	ھاجى ماھمۇد يەسۈرى
哈卡斯人	خاكاسلار
哈吉·纳扎尔	ھەق نەزەر
哈拉巴喇哈逊	قارا بالغاۋون
哈拉浩特城	قاراخوت شەھىرى
哈拉和合	قارا خىتايىلار
哈拉撒	خوراسان
哈刺汗突厥人	قاراخان تۈركلىرى
哈刺和林	قارا قۇرۇم
哈刺灰人	قارا خۇيىلار
哈刺回人	قارا خۇيىلار

哈刺库尔	قارا كۆل
哈刺库模	قارا قوم
哈刺鲁畏兀儿人	قارلوق ئۇيغۇرلىرى
哈刺兀纳	قارا ئوناس
哈刺亦哈赤北鲁	قارا يىغاچ بۇيرۇق
哈刺优季福	قارا يۇسۇف
哈刺巴尔噶逊城	قارابالغاسۇن شەھىرى
哈刺湖	قارا كۆل
哈喇吉尔吉斯人	قارا قىرغىزلار
哈喇鲁	قارلوقلار
哈喇契丹	قارا قىتانلار
哈里·阿尔塔夫·侯赛因	خالى ئالتاي ھۈسەيىن
哈里发	خەلىپە
《哈里发传记》	«خەلىپىلەر تەرجىمىھالى»
哈里塞	خالىس
哈里勒苏丹	خېلىل سۇلتان
哈力	خېلىل
哈立德·本·瓦立德	خالىد بىننى ۋالىد
哈立德·格斯利	خالىد ئەل قاسىرى
哈列国	ھىرات دۆلىتى
哈仑布格拉汗	ھارون بوغراخان
哈伦·本·奥玛尔	ھارون ئىبنى ئۆمەر
哈伦提勤	ھارون تېكىن
哈罗川	قارا سۇ
哈马力丁	قەمەردىن

哈迷里	قومۇل
哈密杜拉·穆斯塔法	ھەممەدۇللا مۇستافى
《哈密沙那扎里》	«خەمسە نازارى»
哈密达	ھەممەدە
哈密力	قومۇل
哈密王	قومۇل ۋاڭى
哈木西和卓	خاموش خوجا
哈乃斐学派	ھەنەپىيە مەزھىپى
哈尼诺颜洪果尔	خان نويۇن قۇڭۇر
哈萨儿	ئازار
哈萨克汗国	قازاق خانلىقى
哈萨突厥	ھەزار تۈركلىرى
哈桑·巴土里	ھەسەن بەسىرى
哈桑·本·阿里	ھەسەن ئىبنى ئىلى
哈桑·本·苏来罗	ھەسەن ئىبنى سۇلايمان
哈桑·穆尔塔札—阿尔—侯赛因	ھەسەن مۇرتازا ئەل—
	ھۆسپىين
哈桑—伊—迪拉维	ھەسەن دېھلۋى
哈桑·伊泽特帕夏	ھاسان ئىزىت پاشا
哈森布格拉汗	ھەسەن بوغراخان
哈司刺·依都	ھەزرەت ئىشان
哈思比	كاسپىي
哈斯提纳普拉	خاستىناپۇرا شەھىرى
哈特腊	ھاترا
哈瓦利吉派	خاۋارىجىلار

哈札尔人 ھازارلار

哈札尔王国 ھازار پادشاھلىقى

哈孜·苦思丁·阿里 قازى شەمشىدىن ئەلى

hai

海巴特汗 ھەبىياتخان

海豹皮 تىولەن تېرىسى

海达尔 مىرزا ھەيدەر كورگان

海达尔·本·热孜 ھەيدەر ئىبنى ئەل ھۆسەيىن رازىي

《海达尔史》 «تارىخى ھەيدەر»

《海岛算经》 «دېڭىز ئاراللىرىنى ئۆلچەش دەستۇرى»

海道副使 دېڭىز ترانسپورتىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ئامبال

海迭儿·刺西 ھەيدەر رازىي

海东青 بۈركۈت

海都 قايدۇ

海都河 قايدۇ دەرياسى، قاراشەھەر دەرياسى

海敦 ھېتۇن، ھايتۇن

《海防议》 «دېڭىز مۇداپىئەسى توغرىسىدا»

海古拉 ھەققۇلىپىك

《海国图志》 «چەتئەل جۇغراپىيىسى»

海军衙门 دېڭىز ئارمىيىسى يامۇلى

海开勒 H. ھېكېل

海克尔 ھېكېل

海口 كۆرپەز؛ دېڭىزغا ئۆتىدىغان قامال

海龙王 سۇپادشاھى

- 海姆 قەيس قەبىلىسى
- 《海内华夷图》 دەملىكەت ئىچىدە خەنزۇلار ۋە باشقا مىللەتلەرنىڭ ئولتۇراقلىشىش خەرىتىسى»
- 海内诸豪都统 ئىقلىمدىكى بارلاسارنىڭ تۇنۇشى
- 海尼拜派 ھەلەفى مەزھىپى
- 海努故城 قاينۇق قەدىمىي شەھىرى
- 海努克庙 قاينۇق كۆرەسى
- 海参 دېڭىز مېھرىگىياھى
- 海湾 لىمان، قولتۇق
- 海西女真 خەيشى جۇرجىتلىرى
- 《海中二十八宿臣分》 «دېڭىزدا 28 ئەختەر بويىچە تەرەپلەرنى پەرق ئېتىش»
- 《海中二十八宿国分》 «دېڭىزدا 28 ئەختەر بويىچە ئەللەرنى پەرق ئېتىش»
- 《海中日月慧虹杂占》 «دېڭىزدا كۈن، ئاي، قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز، ھەسەن - ھۈسەنلەرگە قاراشقا دائىر ئىشلار»
- 《海中五星经杂事》 «دېڭىزدا بەش سەييارە يۇلتۇزنى كۆزىتىشكە دائىر ئىشلار»
- 《海中五星顺逆》 «دېڭىزدا بەش سەييارىنىڭ ئوڭ ياكى تەتۈر ئايلىنىشىنى كۆزىتىش»
- 《海中星占验》 «دېڭىزدا يۇلتۇز كۆزىتىش تەجرىبىلىرى»
- 醴 قىيما قاينىتىش
- 亥市 يەكشەنبە بازار

han

邗沟

خەنگۇ قانىلى

寒门

نامراتلار

寒食日

چوكانتال كۈنۈمنىڭ ھارپىسى

寒微胡人

تۆۋەن تەبىقىدىكى غۇزلار

《韩非子·六反篇》

«خەن فېيزى. ئالتە قاراقچى»

《韩非子·亡征篇》

«خەن فېيزى. تۇتقۇنلىقتىن قېچىش»

《韩非子·喻老篇》

«خەن فېيزى. قېرىلىققا تەمىسل»

《韩氏直说》

«خەن شىنىڭ گەپ - سۆزلىرى»

《韩魏公集》

«خەن ھەزرەتنىڭ ئەسەرلىرى توپلىمى»

罕达海西河

قارا ئېرتىش دەرياسى

罕诺依古城

خانۇي قەدىمىي شەھىرى

汗都

خاندوڭ

汗墩

خاندوڭ

汗和卓

خان خوجا

汗血马

چىلانئۇرۇق

汉城

سېئۇل

汉赋

خەن نەزمىلىرى

《汉归义羌长印》

«خەن خانىدانلىقىغا بەيئەت قىلغان

چانلار ئاقساقىلى مۆھىرى»

《汉纪》

«خەن سۇلالىسىغا ئائىت خاتىرىلەر»

《汉律》

«خەن سۇلالىسىنىڭ قانۇنلىرى»

汉盘陀

كاۋانتا

《汉书》

«خەننامە»

《汉书·地理志》

«خەننامە. جۇغراپىيە تەزكىرىسى»

《汉书·高惠高后教文功臣表序》

«خەننامە. خان، خانىش،

ساداقەتمەن شاھزادە، ۋەزىر - ۋۇزىرلار، تۆھپىكارلار

«رۇيخىتى» گە مۇقەددىمە»

«خەننامە، ساي - ئېرىقلار تەزكىرىسى» 《汉书·沟洫志》

«خەننامە، خېجېن شىيەنژاڭ» 《汉书·河间献王传》

«ھەققىدە قىسسە»

«خەننامە، نەزىر - چىراق تەزكىرىسى» 《汉书·郊祀志》

«خەننامە، يوسۇن - نەغمە تەزكىرىسى» 《汉书·礼乐志》

«خەننامە، قائىدە - يوسۇن، نەغمە» 《汉书·礼乐志·郊祀歌》

«ناۋا تەزكىرىسى، نەزىرە مۇناجىتى»

«خەننامە، قانۇن - كالىندار چىلىق تەزكىرىسى» 《汉书·律历志》

«خەننامە، ئوزۇق - تۈلۈك، مال - مۈلۈك» 《汉书·食货志》

«تەزكىرىسى»

«خەننامە، ئاسترونومىيە تەزكىرىسى» 《汉书·天文志》

«خەننامە، خانىش جەمەتى، جاۋ - «汉书·外戚·赵飞燕传»

«فېييەننىڭ تەرجىمىھالى»

«خەننامە، ۋاڭ ماڭنىڭ تەرجىمىھالى» 《汉书·王莽传》

«خەننامە، غەربىي يۇرتلار تەزكىرىسى» 《汉书·西域传》

«خەننامە، ھۇنلار ھەققىدە قىسسە» 《汉书·匈奴传》

«خەننامە، ئەدەبىيات ۋە سىقىلىرى» 《汉书·艺文志》

«مۇندەرىجىسى»

汗腾格里

خان تەڭرى

汉陀

كاۋانتا

《汉委奴国王》金印

«نۇسرىە تىلىك خەن پادىشاھىدىن»

«قارام ئەلگە تەقدىم» دىگەن ئالتۇن تامغا

汉魏六朝

«خەن، ۋېي قاتارلىق ئالتە سۇلالە»

«خەن دەۋرىدىكى غەربىي يۇرتلار جۇغراپىيىسى» 《汉西域图考》

ھەققىدە تەتقىقات

汉字院	خەنزۇ تىلى - يېزىق بىلىم يۇرتى
汉林学士	باش مىرزا، باش ئۆلىما
汉林院	دارىلمۇلۇم
瀚海都督府	دەشتى ماكان تۇتۇق مەھكىمىسى

hang

行	رەستە
行东	ئۇستا، رەستە باشلىقى
行会制度	كاسىپلار ئۇيۇشمىسى تۈزۈمى
行商	سودا سارىيى
行市	رەستە بازىرى
行头	رەستە بېشى
行在会事务	تىزى ئىشلىرى باشقارمىسى
杭霍卓	خان خوجا
和卓汗	خوجاخان

hao

蒿菜	ئەمەن، ئەمەنلىك
豪霸	زالسىلار
豪格	خاۋگې
豪杰	باھادىر، ئەزىمەت
豪门	بايلار، كاتتىلار
豪强地主	مۇشتۇمزور پومېشچىك
豪绅地主	زالسىم پومېشچىك

豪帅	بارلاسار
豪右	يۇرت كاتتىلىرى
豪族	زەردارلار
郝萨城	فۇزارىستان شەھىرى
好望角	ئۈمىد تۇمشىقى
《好义祠》	«شەپقەتخانا»
浩罕	ئوقەن
浩罕国	ئۇقەن خانلىقى
祀罕史	«تارىخى قوقەن»
耗	نوراش ھەققى

he

河咄	قوتىل، قوتتىل
河论	ھارۇن رەشىد
河盘陀	كاۋانتا
喝捍	قۇقەن
合	ئوچۇم
合舟	قادان
合拉汗语	قاراخاننىلار تىلى
合刺旭烈	قارا ھىلاكۇ
合里赛兰	قارا سايرام
合骑侯	ھەمرا بەگ
合时	زامانىپ
合宰人	قىسىزايىلار
合赛汗	غازان خاقان

- 合赛伊利汗 قاسان ئىلېكخان
 合纵 قوشۇۋېلىش
 何嵯 قۇچايلار
 何国 ك-ۇشان دۆلىتى، خەۋە دۆلىتى
 何梨跋摩 خار دۇارمان
 何耶尔·维克金 هايمىر ۋىككېن
 河夫 دەريا سېلىقى
 河南府 خېنەن مەھكىمىسى
 河中地区 ماۋرا ئۇننەھر
 《河渠书》 «ئېقىن-ئۆستەڭلەر ھەققىدە بايان»
 《河渠志》 «دەريا - ئۆستەڭلەر تەزكىرىسى»
 河套文化 خېتاۋ مەدەنىيىتى
 河西胡 كەڭسۇ غۇزلىرى
 《河西回鹘》 «خېشى ئۇيغۇرلىرى»
 河怪 ئادىتىزلا
 《河中府》 «ماۋرا ئۇننەھر مەھكىمىسى»
 纥骨 خاككاسلار
 纥里迄斯 قىرغىزلار
 和采 كېلىشىپ ئاشلىق سېتىۋېلىش
 和雇 ۋاقىتلىق ياللانماق
 和雇匠 ۋاقىتلىق ياللانما ئۇستا
 和加噶尔 غوجاغار
 和解热素 غىجېرسۇ
 《和梁武帝景阳楼诗》 «لياڭ ۋۇدىنىڭ جىڭياڭ راۋىقىدا»

يازغان شېئىرىگە مۇشائىرە»

- 和林 قارا قۇرۇم
 和林格尔 ھۆرۈنگېر
 《和林金石录》 «قارا قۇرۇم مېتال ۋە تاش پۈتۈكلىرى»
 《和林金石录·回鹘毗伽可汗圣文武神碑》 «قارا قۇرۇم مېتال ۋە
 تاش پۈتۈكلىرى. ئۇيغۇر بىلگە قاغاننىڭ مۇقەددەس
 مەرىپىتى ۋە ئۇلۇغ-ۋارھەرىمى مۇۋەپپەقىيەتلىرى
 ھەققىدىكى يادنامىلەر»
- 和买 كېلىشىپ سېتىۋېلىش
 和亲使 تۇغقانچىلىق ئەلچىسى
 和什刺普 قۇشراپ
 和市 ئادىل سودا
 和硕特 خۇشۇت قەبىلىسى
 《和国一塞语》 «ئۇدۇن - ساك تىلى»
 和通苏木 خۇتۇنسومۇل
 和州 قارا قۇجۇ، قۇجۇ
 和卓阿拉丁和田尼 خوجا ئالاۋۇدىن خۇتەنى
 和卓汗 خوجاخان
 和卓麻合德木艾札木 خۇجامە خېدۇم ئەزەم
 和卓木 خوجام
 《和卓史》 «تەۋارىخى خۇجىگان»
 《和卓传》 «تەزكىرەئى خۇجىگان»
 匾驳特勤 *كاسار تېكىن
 曷比悉 ھابىپچىلار
 曷咄裸娑婆可敦 قۇتلۇق سابۇق خانۇن

昂利沙帝国	خارشائىمپېرىيەسى
昂萨特勤	ھازارتېكىن
赫尔克特	خىرقىتى
赫尔曼德河	ھىماند دەرياسى
赫卡敦派娄斯	ھىكاتومپىل
赫拉海	قۇرراھ
赫拉特	ھېرات
赫连勃勃	قۇلان بوبو
赫连昌	قۇلان چان
赫连定	قۇلان تىن
赫穆	ھېمۇ
赫萨巴德	خۇساباد
赫斯罕	خۇسراۋ، خىسراۋ
赫图阿拉	خاتۇئالا
赫吐门特	ھىلمانېد دەرياسى
赫瓦里兹未	خاراۋىزم
贺腊毗伽可汗	قارا بىلگە قاغان
贺罗一啊	قايا - ئال
hei	
黑朝王朝	قاراخاننىلار سۇلالىسى
黑城	قارا شەھەر
黑鞑靼	قاراتاتارلار
黑的火惜	خىزىر نوجا
黑迪尔汗	قادىر خان

黑汗王朝	قارا خانىيلار سۇلالىسى
黑海	قارا دېڭىز
黑虎城	قارا بالغاسۇن
黑回人	قارا خۇي-خۇيىلار
黑帽回	قارا خۇي-خۇيىلار
黑帽突厥人	قارا قالپاقلار؛
黑契丹	قارا قىتانلار
黑山军	قاراتاغلىقلار قۇشۇنى
黑山派	قارا تاغلىقلار
黑山宗	قارا تاغلىقلار مەزھىپى
黑水城	قاراسۇ شەھىرى
黑水党	خېيشۇيىداڭ پىرقىسى
黑水河	قاراسۇ دەرياسى
黑水鞑靼	قاراسۇ موغالىلىرى
黑猩猩	شىمپەنزە
黑汤	قارا شۇنە
黑姓	قارا جەمەت
黑羊国	قارا قوي دۆلىتى
黑衣大食	قارا يەكتەكلىك ئەرەبلەر، ئابباسىلار
黑衣国	قارا يەكتەكلىكلەر دۆلىتى
黑宰人	قىزايىلار
黑孜尔汗	خىزىر خان

hen

《恨賦》

《نەپرەت》

heng

亨利玉尔	ھېنرى يۇلى
恒产	كۆچمەس مۈلۈك
恒河	گانگ دەرياسى
恒星	تۇرغۇن يۇلتۇز

hong

红袄军	قىزىل يەكتەكلىكلەر قوشۇنى
《红丁谷》	«ئوغۇللارغا تېگىشلىك ئاشلىق»
红教	گىرۇ مەزھىپى
红丸	قىزىل كۇمىلاچ
《红钱毯篇》	«قىزىل زىلچە»
红衣国	قىزىل كىيىملىكلەر ئېلى
红衣主教	كاردينال
红夷炮	ئەجنەبىيلەر زەمبىرىكى
弘吉利部	قوڭغۇراتلار
弘吉剌普	خونجىراپ
弘吉兰	قوڭغۇراتلار
弘通	يۈرۈشلۈكرەك بولۇش
弘文馆	خانلىق مەدرىسى
弘文院	كاتىبات مەھكىمىسى؛ پۈتۈكچىلىك مەھكىمىسى
《洪承畴传》	«خۇاڭ چېڭچۈنىڭ تەرجىمىھالى»
洪达米尔	خاندەمىر
《洪范》	«بۈيۈك ئۆرنەك»

洪门义士	ھەققانىيەتچى خۇشمېنىچىلار
鸿都门学	خۇڭدۇ قوۋۇقى مەكتىپى
鸿胪卿	ھۈدەيچى
鸿那寺	مۇراسىم مەھكىمىسى
鸿儒	كۆڭزىچى ئۆلىما

hou

侯	بەگ؛ بەگلىك؛ تارخان؛ سويۇرغاللىق بېگى
侯爵	ماركىز
侯娄(罗)匈奴	كۆل بىلگە
侯塞因·本·哈桑	ھۈسۈيىن ئىبنى ھەسەن
侯职事官	ماركىز دەرىجىلىك رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدار
侯奈因·本·伊斯哈格	ھۈنەئىن ئىبنى ئىسھاق
侯选士人	ئەھلى ئىلىمىلەر
后报	ئاخىرەتلىك قىسمەت
《后出师表》	«كېيىنكى نەمۇنە»
后党	خانىش تەرەپدارلىرى
后殿	ھىماتچى
后宫	ئايىمىلار
《后汉书》	«كېيىنكى خەننامە»
《后汉书·方术传》	«كېيىنكى خەننامە. ئالغىمىكىلەر»
	«تەرجىمىھالى»
《后汉书·文苑传》	«كېيىنكى خەننامە. ئەدەبىيات گۈلزارى»
《后汉书·西域传》	«كېيىنكى خەننامە. غەربىي يۇرتلار»
	«تەزكىرىسى»

《后汉书·襄楷传》 «كېيىنكى خەننامە. شاڭ كەينىڭ»

تەرجىمىھالى»

《后汉书·袁安传》 «كېيىنكى خەننامە. يۈەن ئەننىڭ»

تەرجىمىھالى»

后将军

ھىماتچى سانغۇن

后军校尉

ھىماتچى لەشكەر بەشى

后期

كېيىنكى باسقۇچ

后世

ئاخىرەت

后堂

قازناق

后土

تاجۇ - تەخت مۇئەككىلى

后藏

تۆۋەنكى شىزاڭ

后主

كەنجى پادىشاھ

hu

忽必烈

قۇبلاي

忽春汗

كۈچۈم خان

忽春·速檀

كۈچۈم سۇلتان

忽歹·忽里·把阿秃儿

قۇدايغۇلى باھادۇرخان

忽丹巴里

خوتەنبالىق

忽府啊勒密史哈牙

قوت ئالمىش قايا

忽都魯尼格儿汗尼木

قۇتلۇق نىگار خانىم

忽辛

ھۈسىين

忽辛·巴鲁刺思

ھۈسەيىن بارلاس

呼毕勒罕

قۇبلاي خان

呼圖泉单于	خوجۇچىشان تەڭرىقۇت
呼都	فۇتۇ تەڭرىقۇت
呼都而尸·道皋单于	قۇتئەرش تاكا تەڭرىقۇت
呼都而尸道皋若鞮单于	قۇتئەرش تالانوتى تەڭرىقۇت
呼韩邪	قوغشار
呼韩邪单于	قوغشار تەڭرىقۇت
呼卢曷	ئاۋدىتۇلار، قۇلۇقانلار
呼揭	ئوغۇز
呼揭单于	ئوغۇز تەڭرىقۇت
呼兰若尸逐就单于	قولاننۇش سۇجۇپ تەڭرىقۇت
呼罗珊	خوراسان
呼图克图	خوتۇقتۇ
呼屠吾斯单于	قۇتئەرش تەڭرىقۇت
呼屠徽	قۇتغۇي
呼延毒	غوياندو
呼衍	قويان
呼衍王	قويان خان
呼征单于	غۇجىن تەڭرىقۇت
壶衍鞮单于	قوياندى تەڭرىقۇت
胡八里	غۇزبالىق
胡兵	غۇز ئەسكەرلىرى
胡都大博	قۇت تاپ
胡咄蕤	ئۇتسىگى
胡尔达克布哈里	خۇرداك بۇخارى
胡服	غۇزچە كىسىم

- 胡拉米教派 خۇردامستچىلار
 《胡腊玛达》 «ئاخورا مازدا»
 胡里特人 خوررىتلار
 胡禄俟利发吐迷度 قۇتلۇق ئېلتەبىر تۇمەيد
 胡禄屋部 • قويلاۋ قەبىلىسى
 胡禄屋闾部 • قۇل ئۇغۇ قەبىلىسى
 胡马雍 ھۇمايۇن
 《胡马雍》 «ھۇمايۇننامە»
 胡人 غۇزلار
 胡赛因·艾米尔 ئەمىر ھۈسەيىن
 胡赛因·巴依克拉 ھۈسەيىن بايقارا
 胡沙尔汗 خۇشالخان
 胡商 غۇز سودىگىرى
 胡什哈尔汗·哈塔克 قوچقار خان خاتتاق
 胡什齐部 قۇشچى قەبىلىسى
 胡斯劳·马利克 خۇسراۋ مالىك
 胡特阿厚 قۇت ئاغۇز
 胡特勤 قۇت تېكىن
 胡腾舞 ئۇيغۇر سەككىمە ئۇسۇلى
 胡荼辣国 گۇزىرەت بەگلىكى
 胡吐葛 قۇرتۇغۇز
 胡维色迦 خىۋىشقا
 胡维什卡 خىۋىشقا
 《胡旋舞》 «ئۇيغۇر قۇيۇن ئۇسۇلى»
 湖会 خۇخۇي پۇلى

湖竺	خۇلەن يېپىمكى
湖田	ساھىل يەر؛ كۆل ساھىلىدىكى نېتىزلار
湖邪尸逐侯鞮单于	• غۇيەشى سۇقۇتى تەڭرىقۇت
狐鹿姑单于	• قۇلۇقۇ تەڭرىقۇت
斛	پاتمان
斛斗	پاتمان
斛律	قوغۇرسۇ
斛律金	قوغۇرسۇ ئالتۇنى
斛律氏	قوغۇرسۇ قوۋمى
斛萨	قۇسا
斛温素	قوغۇرسۇ
斛嗔索	قوغۇرسۇ؛ ئوغۇز
斛薛	قوشۇر
斛薛部	قوشۇ قەبىلىسى
穀	دۇردۇن
虎方	خۇلار
虎思八里	قوزبالىق
虎思斡耳朵	قۇز ئوردۇ
虎头牌	يولۋاس باشلىق قالدان
虎威将军	يولۋاس سۈرلۈك سانغۇن
虎眼鞭	يولۋاس كۆزلۈك دەستە
虎翼将军	يولۋاس قاناتلىق سانغۇن
虎帐	مۇشاۋىر بارگاھى
琥珀	ھېقىق
户	ئۇتۇن؛ نوپۇس

户婢	ئۇشكىباقار
户部	نوپۇس پىرقىسى
户曹	نوپۇس بېگى
户调	تۇتۇن سېلىقى
户赋	تۇتۇن بېجى
户婚	ئائىلە ۋە نىكاھ
户神	مىھراپ مۇئەككىلى
户长	تۇتۇن بېشى
护法功德	بۇددىستلارنىڭ ساۋابلىق ئىشلىرى
护国公	ھامىي بەگ
护国主义	مۇداپىئەچىلىك
护驾水	مۇھاپىزەت خەندىكى
护军	دۆلەت ھىماتى
护军使	گارىزۇن قۇماندانى
护军中尉	ھىماتچى قوشبېشى
护密国	ۋاھان دۆلىتى
护骨氏	قۇتلۇق غۇز جەمەتى
护羌校尉	چانلار چېرىكچىسى
护时健国	خوجگان بەگلىكى
护输	قۇشۇخاقان
护尉	قورۇغدىغۇچى
护夏特殊必西	خوشات جۇمىشى
《沪城发事衙歌》	«شاڭخەيدىكى كوچا ناخشىسى»
庠斗	سوقا
笏	خانتاختا

hua

- 《花花世界》 «رەڭگا - رەڭك دۇنيا»
 花縵文紗 كۈللۈك ھەم يوللۇق ھىلمەلە
 花拉子模人穆罕默德·伊本·穆萨 مۇھەممەد ئىبنى مۇسا
 花刺子模 خارەزىمى
 花綉 خارەزىم
 花绞 كۈللۈك دارايى
 花石纲 كۈل - تاش سېلىقى
 花毡 شىرداق
 华北驻屯军 شىمالىي جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ئارمىيە
 华尔 ۋارد
 华莱士 ۋاللاسى
 华礼 جۇڭگونىڭ قائىدە - يوسۇنلىرى
 华氏城 پاتالىپۇترا شەھىرى
 华夏 ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك؛ خۇاشيا
 华夏文化 ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك مەدەنىيىتى
 《华严经》 «بۇددادا تامساكا ماخاۋايپۇليا سۇترا»
 《华阳国志》 «خۇاياڭ بەگلىكى تەزكىرىسى»
 滑膛枪 مۇسكېت مېلىتىق
 化干戈为玉帛 يېغىلىقنى توختىتىپ، ئاسايىشلىق ئورنىتىش
 化石 تاشقا ئايلانغان جىسىم
 化外 يات

- 刻一印制器具 پۇل ۋە ئۆلچەمنى بىرلىككە كەلتۈرۈش
 《华山畿》 «خۇاشەن ئېتىكىدە»
 桦车努 قېيىن ھارۋىلىق مەنچاناق؛ كامالەك توپ
 话本 مەدداھلار قوللانمىسى
 画日笔 قۇياشنى سىزىدىغان قەلەم
 画像砖 رەسىملىك خىش

huai

- 怀德军 بەزىلە تىلىك قوشۇن
 怀德郡王 بەزىلە تىلىك ئىنانچىچان
 怀化大将军 مەرىپەت قۇچقان ئۇلۇغ سانخۇن
 怀仁可汗 سۈيىنىگىل خاقان
 怀柔政策 يۇمشاق ۋاستە بىلەن بېقىندۇرۇش سىياسىتى
 淮交 خۇەيچاۋ پۇلى
 《淮南子》 «خۇەينەنزى ئەرەنلىرى»
 《淮南子·泛论训》 «خۇەينەنزى. تەئلىق - تەنبىھلەر»
 《淮南子·人间训》 «خۇەينەنزى. ئىنسانلارغا تەنبىھ»
 《淮南子·主术》 «خۇەينەنزى. ۋەلىيلەرنىڭ
 پەند - نەسىھەتلىرى»

huan

- 欢潜 خارەزىم
 骧潜 خارەزىم
 还俗 راھىبلىق يوسۇنلىرىدىن قول ئۈزۈش
 《寰宇通志》 «جاھاننامە»

缓冲作用

توقۇنۇشنى پەسەيتىش رولى

宦官

ھەرەم بېگى، ئاغۋات، ھەرەمئاغىسى

辮刑

ھارۋىغا چېتىپ پارچىلاپ ئۆلتۈرۈش

huang

荒阙

تاشلاپ قويۇلغان يەر

《皇朝藩部要略》

«سەلتەنتىمىزدىكى ۋاسساللار

توغرىسىدا ئومۇمىي مەلۇمات»

《皇朝经世文补编》

«سەلتەنتىمىزنىڭ ئەلىنى ئىدارە

قىلىشىغا دائىر ماقالىلار توپلىمىغا قوشۇمچە»

皇城使

خان قەلئەسىنىڭ باشلىقى

皇店

پادىشاھلىق دۇكان

《皇华四达记》

«سەلتەنتىمىزنىڭ قەدىمى يەتكەن جايلار

ھەققىدە خاتىرىلەر»

皇后庄

خاننىڭ قورۇقى

《皇极历》

«خانلىق كالېندارى»

皇考

شاھىنشاه، ئۇلۇغ بوۋا

皇览簿

ئوردا كالېندارى

皇权柄

سەۋلە

皇太弟

خان ئىنى

皇太妃

شاھبانۇ

皇太后

خان ئانا، خان سانىيە

皇太极

قونتاچى

皇太子

ۋەلىئەھد، ئىنال تىكىمىن

皇兄

خان ئاغا

- 皇庄 خانلىق جاڭزا؛ خان قورۇقى
- 皇族 پادىشاھ جەمەتى
- 黄 بوۋاق
- 黄道 ئەبزىيەت؛ ئېكىلىپتىكا
- 黄道吉日 قۇتلۇق كۈن
- 黄帝 خۇاڭدى
- 黄泛区 خۇاڭخې دەرياسىنىڭ تاشقىن رايونى
- 黄和卓 خان خوجا، زاشمىدىن خوجا
- 黄籍 سېرىق دەپتەر
- 黄教 نىنما مەسلىكى
- 黄巾军 سېرىق ياغلىقلىقلار قوشۇنى
- 黄老浮屠祠 لاۋزى ئىستىقامەتخانىسى
- 黄老刑名之学 لاۋزىنىڭ شەكلىيەت تەلىماتى
- 黄老学 لاۋزىچىلىق تەلىماتى
- 黄连 مامىرانچىن
- 黄门常侍 يانداش ھەرەم ئاغىسى
- 黄门 شىغاۋۇل مەھكىمىسى
- 黄门侍郎 ھەرەم ئاغىسى
- 《黄埔条约》 «خۇاڭپۇ شەرتنامىسى»
- 《黄书·宰制》 «خۇاڭشۇ. ئەمەلدارلىق تۈزۈمى»
- 黄天 سېرىق قىبلىگاھ
- 《黄系方》 «ئاددىي رېتسىپلار»
- 黄姓 سېرىق جەمەت
- 黄支国 كانچىپۇر
- 晃忽 قۇنچۇي

hui

- 灰炮 زەمبەرەك
- 辉特部 خوۋىتلار
- 回部 مۇسۇلمانلار يۇرتى
- 回城 مۇسۇلمان شەھەرلىرى
- 回锋纸 خۇيغېڭ قەغىزى
- 《回鹘毗伽可汗圣文神武碑》 《ئۇيغۇر بىلگە قاغاننىڭ
- مۇقەددەس مەرىپىتى ۋە ئۇلۇغۋار ھەربىي مۇۋەپپەقىيەتلىرى ھەققىدىكى يادنامىلەر»
- 《回纥葛勒可汗碑》 《ئۇيغۇر قارلۇق قاغان ئابدۇسى
- 回纥国 ئۇيغۇرىيە
- 回纥汗国 ئۇيغۇر خانلىقى
- 回纥路 ئۇيغۇر كارۋان يولى
- 回纥内九部 ئۇيغۇرلارنىڭ ئىچكى توققۇز قەبىلىسى
- 回纥突厥汗国 ئۇيغۇر - تۈرك خانلىقى
- 《回纥英武威远毗伽可汗碑》 《ئۇيغۇر تۆھپىدار
- بىلگە قاغان مەڭگۈ تېشى»
- 回鹘 ئۇيغۇرلار
- 回鹘汗国 ئۇيغۇر خانلىقى
- 《回鹘文献纪念焦》 《ئۇيغۇر ۋە سەسقىلىرىدىن خاتىرىلەر»
- 回鹘语 قەدىمكى ئۇيغۇر تىلى
- 回回炮 ئۇيغۇر زەمبىرىكى
- 《回疆通志》 《مۇسۇلمان يۇرتلىرىنىڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى»
- 《回疆则例》 《مۇسۇلمان يۇرتلىرى ئۈچۈن قائىدە - نىزاملار»

回图使	يالۋاچ
回图务	تىجارەت باشقارمىسى
回易务	مال ئالماشتۇرۇش ئورنى
迴鹄	ئۇيغۇر
汇费	پېرېۋوت ھەققى
会办	يانداش نازارەتچى ئامبال
《会稽刻石辞》	«خۇيجى ئابىدىسى»
会盟使	كېلىشىم تۈزگۈچى ئەلچى
《会三教诗》	«ئۈچ تەلىماتنىڭ قوشۇلۇشى ھەققىدە قوشاق»
会社	تەشكىلات
会元	ئۆلكىلىك ئەلاچى
会子	تىزا
绘图学	خەرىتىچىلىك
惠爱王	ۋاللا با راجا
慧琳	*خۇيلان

hun

浑	ھۇن
浑都海	قۇندوقاي
浑河	غۇن دەرياسى
浑天家	رەسەتچىلەر
浑天仪	ئاسمان گلوبۇسى
浑邪王	*قونشارخان
浑夷	ھۇنلار
浑庾	ھۇنگىر

浑庚部

混元教

ھۇنگىر قەبىلىسى
خۇنيۈەنجاۋ مەسلىكى

huo

活地狱

پانىي دوزاق

活动分子

پائالىيەتچىلەر؛ ئاكتىپلار

活佛

گېگەن

活国

قوندۇز بەگلىكى

活颜利发

كۈچ ئىلتەبىر بۇسات تېكىن

活塞战法

پورشېن تاكتىكىسى

活字印刷

تامغا مەتبەئە؛ مىخ مەتبەئە

火赤哈儿的斤

قوچقار تېكىن

火赤哈尔

قوچقار خوجا

火辞弥

خارەزىم

火耗

خوراش چىقىمى، ئېرىتىش ھەققى

火浣布

كۆيمەس رەخت

火井

گاز قۇدۇقلىرى

火麻

چىگە رەخت

火器

جازا ئەسۋابى؛ كۆيدۈرگۈچ

火枪

مىلىتىق

火寻

خارەزىم

火寻国

خارەزىم دۆلىتى

火药作

پوروخ ئىشلەش دۇكىنى

火狱	جەھەننەم
火州	قارا قۇجۇ، قۇجۇ
火珠	قزىل مەرۋايىت
火作	ئوق ئىشلەش دۇكىنى
伙计	چاكار، بۇرادەر، چۆپقەت
货币拜物教	پۇل مەبۇتچىلىقى، فېتىشىزم
《货殖列传》	«تىجارەت تەزكىرىسى»
霍城	قورغاس
霍子人	غۇزلار
霍集占	خوجا جاھان
霍里特人	خورىتلار
霍什	كەش
霍斯罗夫一世	خۇسراۋ I
霍依尔恰克	قويېرشاق
霍札·啊赫拉尔	خوجا ئەھرار
霍卓姆库勒别克·克普恰克	خوجامقۇلبېك قېپچاق
豁尔黑刺河	خورخۇرا دەرياسى
涉	قورباق

J

ji

机会受益	تاساددىپىي دارامەت
机谋	مۇھىم مەسلىھەت
机器工业	ماشىنىلاشقان سانائەت
机政	مۇھىم مەخپىيەتلىك

汲家书	ئاستانلىقتىن تېپىلغان كىتابلار
积翠池	زۇمرەت كۆل
积钱	پۇل بېسىمدارلىقى
积钱者	پۇل بېسىمدارى
积薪苇炬	تۇتىگۈچ
基督复活派	خرىستوسنى تىرىلدۈرگۈچىلەر
基督教徒	نىستۇرىيانلار
基尔康海	گىرگان دېڭىزى
基尔曼沙	كېرمانشاھ
基发汗国	خىۋە خانلىقى
基勒可汗	گىلى قاغان
基雷斯哈塔	كىرىسھاتا
基罗波尔	كىرۇپول
基马克人	قىماقلار
基美里人	كىمېرىيانلار
基奇克汗	كىچىكخان
基瓦内阿尔贝鲁尼	ئەلبېرۇنى جىۋانى
基兹尔汗	قىزىرخان
《嵇康集》	«جىكاڭ توپلىمى»
《嵇康集宅无吉凶摄生记》	«جىكاڭ توپلىمى. ئامەت بىلەن ئاپەتنىڭ تەقدىرىگە پۈتۈلمەيدىغانلىقى توغرىسىدا»
嵇延不决	سۆرەلىنىك قىلىش
嵇谷姑	جىھاگۇ
鸡娄鼓	چىلدۇمباق
鸡尾酒	كوكتېئىل ھارىقى

- 鸡心锤 يۈرەكسىمان ئومۇت
 激进民主主义者 رادىكال دېموكراتلار
 鞑靼州 تۇتۇپ تۇرۇلىدىغان ئايماقلار
 吉贝布 جىببى رەختى
 吉卜赛人 سىگانلار
 吉楚汗 كەجۇمخان
 吉尔采人 گېلزايىلار
 吉尔格兰图 جىرغالانتو
 吉尔吉特 گىلگىت
 吉尔伽美士 گىلگامېش
 吉哈诺夫 د. ئى. تىخىنوۋ
 吉汗吉尔 جاھانگىر
 吉里述 جىلىم
 吉梁尼·塞义德·啊什拉夫 غىلىيانى سېيىد ئەشرەف
 吉梁斯基 كىليانسكى
 吉普塞人 سىگانلار
 吉奇勒阿特山口 قىزىلتارت داۋىنى
 吉日 خاسىيەتلىك كۈن
 吉雅苏丁·图格拉 غىياسىدىن توغۇلۇق
 吉雅苏丁·哲姆希德 غىياسىدىن جەمشىد
 吉亚其丁·巴尔班 غىياسىدىن بالبان
 吉亚斯—乌德丁—穆罕默德 غىياسىدىن مۇھەممەد
 及弟 لايىقەتلىكلەر
 级差地租 دەرىجىلىك يەر ئىجارىسى
 笈多王朝 گوپتا سۇلالىسى

- 箕多斜体字 قىپاش شەكىلدىكى گۈپتا يېزىقى
- 箕多直体字 تىك شەكىلدىكى گۈپتا يېزىقى
- 疾履 سۆرەم سېلىش
- 瘠地 ماجاس يەر
- 籍兵 تىزىمىدىكى ئەسكەرلەر
- 籍没 مال - مۈلۈكنى مۇسادىرە قىلىش
- 辑本 توپلام نۇسخىسى
- 《辑略》 «تۈرگە ئايرىش ھەققىدە»
- 集 قەرەللىك بازار
- 《集史》 «جامىئول تاۋارىخ»
- 集团军 گۇرۇپپىنى ئارمىيە
- 集贤院 «ئىشەنچلىك مەھكىمىسى
- 戟 تەبەر
- 济贫法 كەمبەغەللىرىنى قۇتقۇزۇش قانۇنى
- 济乌丁·巴兰尼 زىياۋۇدىن بارانى
- 济阳王 جىياڭ شاھزادىسى
- 《记风俗》 «ئۆرپ - ئادەت توغرىسىدا»
- 《记年》 «يىلىنامە»
- 《记传录》 «تەزكىرە - تەرجىمىھاللار كاتالوگى»
- 纪纲 قانۇن - نىزام، نىزام، تۈزۈم
- 纪事体 ۋەقە خاتىرىلەش شەكلى، خاتىرە ئۇسلۇبى
- 《技术录》 «ئىلمىي رىيازەت كاتالوگى»
- 祭酒 باش مۇدەررىس؛ زەپتى مۇپەتتىش
- 《祭祀明论》 «ئايۇرۇپىدا»
- 《祭坛圣书》 «ئىماملار تەزكىرىسى»

继位

تەختكە ۋارىسلىق قىلىش

继往绝可汗

تەپپىلىماس خاقان

寄附铺

قەرزخانا

寄买克

يېمەكلەر (قەبلە نامى)

寄蔑

يېمەكلەر (قەبلە نامى)

《既济卦》

«ئوڭ چۈشكەن قۇرئى»

稷神

زىرائەت مۇئەككىلى

鬲宾

كەشمىر، زابولستان

鬲宾国

كەشمىر دۆلىتى

jia

加布里埃尔·拉多米尔

جەبرائىل رودومېر

加尔各达

كالكوۋتا

加干和卓

جاھان خوجا

加九锡

توققۇزخىل مەنقۇلات ئىنئام قىلىش

《加拉里丁·克特柯与秃黑鲁·铁木尔汗传》

«جالالدىن

كىتىكى ۋە توغلقۇق تۆمۈرخان ھەققىدە قىسسە»

加马路丁·阿富汗尼

جامالدىن ئافغانى

加尼别克

جانىبېك

加喜特人

كاستېلار

加役

قوشۇلغان ھاشار مۇددىتى

伽不单国

كېبۇت دۆلىتى

伽比罗卫

كاپىلاۋاستۇ

迦法里

ئەل غافقارىي

迦佛陀

سىنگا بۇددا

迦翠陀婆	كالداسا
迦利布	ممرزاغالب
迦楼罗王	كارولوبىگى
迦鲁纳答里	كارۇنادار
迦鲁纳答思	گارۇناداس
迦罗吹罗	كاراۋېلا
迦罗奢木	قاراسياماكا
迦那提婆	كانادېۋا
迦南	كەنئان
迦南人	كەنئانلىقلار
迦南宗教	كەنئان (كانەن) مەسلىكى
迦毗罗卫国	كاپىلاۋاستۇ دۆلىتى
迦齐·马利克	غازى مالىك
迦其一达万	گاج داۋان
迦其·马列克	غازى مالىك
迦色尼国家	غەزەنەۋىيلەر، غەزەنە دۆلىتى
迦瑟州	جاسى ئايمىقى
迦舍	قەشقەر كاشغەر
迦尸国	كاسى بەگلىكى
迦师城	قەشقەر، كاشغەر
伽师祇离	قەشقەرى، كاشغەرى
迦湿弥罗	كەشمىر
袷袂	كاسايا، كاشايا
家臣	نۆكەر
家传技艺	ئاتا كەسپى

- 家机 دەستگاھ
 家谱 ئائىلە شەجەرىسى
 家天下 خانىدانلىق دۇنياسى
 家庭手工业 ئائىلىۋى قول ھۆنەرۋەنچىلىك
 家庭手工业 ئائىلىۋى ھۆنەر سىستېمىسى
 《家训序》 «ئائىلە تەلىملىرى. مۇقەددىمە»
 家长 ئائىلە باشلىقى
 家长奴隶制 ئائىلە باشلىقلىق قۇللۇق تۈزۈمى
 家长制 ئائىلە باشلىقلىق - تۈزۈمى
 家族 جەمەت، قەۋم
 《嘉祐集》 «جىياۋ ئەسەرلىرى توپلىمى»
 甲第 كاتتا قورو - جاي
 甲骨文 چىغناق - تاغاق يېزىقى
 甲馆 كاتتا دۇكان - ساراي
 甲冑 ساۋۇت - دۇبۇلغا
 《甲子救荒私议》 «چاشقان يىلىدا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش توغرىسىدىكى خۇسۇسىي مۇلاھىزىلەر»
 贾哈鲁哈勒哈勒马察 چىغالۇ خالخال ماچىن
 贾拉尔·杜尼亚·瓦一丁 جالال دۇنيا ۋاھىددىن
 贾拉尔汗 جالايىرخان
 贾拉伊尔 جالايىرلار
 贾提 جەت
 驾部 نەقلىيات بۆلۈمى
 贾希孜 جاھىزى
 架槽 نو ئۆستەڭ

jian

- 监察御使 باش مۇپەتتىش؛ مۇپەتتىش بېگى
 监督 نازارەتچى
 监国 دۆلەت ئىشلىرىنى ۋە كالىتەن باشقۇرۇش، نائىب بەگ
 监国都元帅 نازارەتچى باش ئەمىر لەشكەر
 监户 ۋاسىي تۇتۇن
 监军 ھەربىي نازىر
 监军使 ھەربىي نازىر بەگ
 监军制 ھەربىي نازىر تۈزۈمى
 监门将军 قۇۋۇق ياساۋۇللىرىنىڭ سانغۇنى
 监门率府 قۇۋۇقچىلار مەھكىمىسى
 监门卫 قۇۋۇق ياساۋۇلخانسى
 监生 خانلىق بىلىم يۇرتىنى پۈتتۈرگەن موللار
 监使 نازارەتچى بەگ
 监氏城 زارىئاسرا شەھىرى
 监御使 تەپتىش
 监长 مۇپەتتىش
 监治官 جابدۇق بېگى
 监庄 قورۇق نازارەتچىسى
 奸臣 قارا يۈز ۋەزىر؛ مەككار ۋەزىر
 奸人 قەللاپلار
 坚昆 خاككاسلار
 《坚磨生诗钞》 «جىيەن موشېڭ شېئىرلىرى»

- 筒族 تارشا پۈتۈك
- 筒史 تارىخى خۇسۇسىيە؛ قىسقىچە تارىخ
- 减租减息 ئىجارە ھەققى ۋە ئۆسۈمنى كېمەيتىش
- 减巖 تۈز
- 检检州 كامكامجوت ئايمىقى
- 检校 تەكشۈرگۈچى
- 检校官 تەپتىش قىلغۇچى ئەمەلدار
- 检校进食使 تائام تەكشۈرگۈچى ئەمەلدار
- 检校太师 مۇپەتتىش خەلىپە تىببىگى
- 检校右仆射 مۇپەتتىشنىڭ ئوڭ قول ياردەمچىسى
- 检田吏 تېرىقچىلىق ئىشلىرىنى تەكشۈرگۈچى ئامبال
- 检阅官 كۆزەتكۈچى بەگ
- 《见志诗》 «ئىرادە»
- 间架税 ئۆي بېجى
- 间谍 ئالچاق؛ جاسۇس
- 谏臣 تەكلىپدار
- 谏议大夫 كېڭەش بېگى
- 谏院 تەكلىپدارلار مەھكىمىسى
- 建安七子 چيەننەن يىللىرىدىكى يەتتە زات
- 建仓储粮政策 ساڭ سېلىپ ئاشلىق جۇغلاش سىياسىتى
- 建除家 تەمىراتچىلار
- 《建德草市歇马亭并天王院某记》 «چيەندې ئۆتەڭ
- 《建德将军 》 بازىرىدىكى دەڭ ۋە تىيەنۋاڭ قورۇسى ھەققىدە خاتىرە»
- 建德力河 ئېزگۈلۈك ئورناتقۇچى سانغۇن
- كېرىيە دەرياسى

- 《建亲》 «سۇيۇرغاللىق ئوتۇغاتى بەرەش»
 建牙 قارارگاھ قۇرۇش
 《建炎以来系年要录》 «جىيەنيەن يىللىرىدىن بۇيانقى خاتىرىلەر»
 建州女真 جىيەنجۇ جۇرچىتلەرى
 建筑 مېمارچىلىق
 建筑地地租 ئىمارەتلىك يەرنىڭ ئىجارىسى
 建筑工程师 ئارخىتېكتور، مېمار
 僭主政治 ئۇرانىستلار ھاكىمىيىتى؛ نايىبلىق ھاكىمىيەت
 贱二而贵一 بىرلىكنى ئەتىۋالاپ، ئىككىلىكنى پەس كۆرۈش
 贱民 قارا خەلق؛ ئاۋام
 贱商政策 سودىنى يەكلەش سىياسىتى
 践更 سەپلەك
 荐举 سايە قىلىش، تەۋسىيە قىلىش
 鞮 يۇپۇق

jiang

- 江阿尔斯 چانئارس
 《江北均丁说》 «چاڭجياڭ دەرياسىنىڭ شىمالىدىكى تەكشى سېلىق توغرىسىدا»
 《江都宫乐歌》 «جياڭدۇ سارىيى ھەققىدە نەزمە»
 《江赋》 «ئەزىم دەريا ھەققىدە قەسىدە»
 《江格尔传》 «جاڭغىر داستانى»
 江南制造总局 جياڭنەن ماشىنىسازلىق باش جۇجۇقى
 《江西通志》 «جياڭشىنىڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى»

将军	سانغۇن، جياڭجۇن
姜	ئاچچەشكە، زەنجىۋىل
《骊国篇》	«ئەل - زېمىن»
讲律僧	تەرغىبچى؛ ۋەزچى راھىب
讲学	مۇقائىمە قىلىش
匠籍制度	كاسپىلارنى تىزىملاش تۈزۈمى
将仕郎	يانداس ئامبال
将作	كاسپىلار دىۋانى
将作监	كاسپىلار نازارىتى
绛宾	قىزىل خان
绛纱	قىزىل ھىلمەلە

jiao

交钞	تىزا
交河	يارغۇل
交河古城	يارغۇل قەدىمكى شەھىرى
交河公主	يارغۇل مەلىكىسى
交通	ھەممەنەپەس بولۇشۇش
交易所	بېرزا
交趾	ھىندىچىنى يېرىم ئارىلى
交子	جياۋزى پۇلى
郊祀	باراۋەت
焦赫尔	جەۋھەر
焦土政策	ھەممىنى كۆيدۈرۈپ كۆل قىلىش سىياسىتى
蕉葛	كەندىر

《辞必歌》

剿叛军

«تەكەببۇرلۇق مەغلۇپ قىلدۇ»

剿恂

خائىنلارنى يوقىتىش ئارمىيىسى

脚登弩

توپىلاڭچىلارنى تازىلاش تەمىناتى

教坊

تەپكىلىك كامالەك؛ تەپكىلىك مەنچاناق

教坊乐籍

سازەندىلەر مەھكىمىسى؛ ئوردا ئوركېستىرى

教父

ئەلنەغمىچىلەر

教公会

پىشۋا پوپ

教会

دىنىي جەمئىيەت

教权

دىنىي جەمئىيەت، چىركاۋ

教权主义

دىنىي ھوقۇق

教授

دىنىي ھوقۇقچىلىق

教书

مۇدەررىس، پروفېسسور

教义

پەرمان

《教义问答》

دىنىي ئەقىدىلەر

教义学

«دىنىي ئەقىدە توغرىسىدا سوئال - جاۋابلار»

教阅

ئىلمىي كالىم

教主

ھەربىي مەشىق

教祖

خەلىپە؛ ئىمام؛ پوپ

校勘学

دىن ئاساسچىسى

校书郎

تەھقىقشۇناسلىق

醜会

مۇھەررىر

جياۋخۇي ئۇيۇشمىسى

jie

阶级死硬化

سىنىپىي جامىللىق

《街陌讴谣》

- 街使
杰汉基
杰汉沙赫
杰罗姆查维埃
洁汾
洁山
桔棹
颀利
颀利发
颀利俱利薛斗弥可汗
颀利（伊犁）俱卢设莫何始波罗可汗
- «كوچا ناخشلىرى»
دورغا
جاھانگر
جاھان شاھ
كېرىمچاۋيېر
جىغېن
جىشەن
مەنچاناق؛ سۇ چىغىرىقى
ئېلىك قاغان
ئالىپ ئېلىتەبىر
* ئىل كولوگ سىدومى قاغان
ئىل كولوگ شادباغا۔
ئىشپارا قاغان
كېبۇت
چەرچى
خاككاسلار
ھەيرانباغ راۋىقى
تۈگۈنچە چىگىپ ئىش خاتىرىلەش
تۈگۈنچە چىگىپ ھاكىمىيەت باشقۇرۇش
باش سوراقچى
ھېراۋۇل
ئىپپەتلىك ئايال
يەتتە شەھەر
دەپنە خىراجەتلىرىنى تېجەش
قەشقەر
- 劫布咀那
捷枝
结骨
结绮阁
结绳纪事
结绳为政
节度判官
节度使
节妇
节塔萨尔
节葬
竭石

- 砮石 قەشقەر
 《砮石刻石辞》 «سن تاش ئابدىسى»
 羯鼓 كېشچە دۇمباق
 羯胡 كېش غۇزلىرى
 羯磨 ياخشىلىقنىڭ دەۋر قىلىشى؛ كاراماقچىلىق
 羯盘国 كاۋانتا
 羯若鞞国 كانيا كۇبجا ئىمپېرىيىسى
 羯霜那国 كوشان بەگلىكى
 羯族 كاسلار؛ كېشلار
 姐夫 پاچچە؛ يەزنە
 解救军 قۇتقۇزۇشقا كەلگەن قوشۇن
 解批 چۆبە
 解如部 جىرۇقلار
 解忧 جىيۇ مەلىكە
 解元 يۇرت ئەلاچىسى
 芥 قىچا
 戒律 ئەمرى مەرۇپ
 戒日天 راجاپۇترا سىلادىتىيا
 戒坛 ئېتىكاپ
 《戒盈》 «ھەشەمە تەجىلىكتىن ساقلىنىش»
 jin
 今文博士 يېڭى نامىشۇناس ئەركانبەگى
 金奔巴瓶 قالتۇن لوڭقا

金丹 - ھاياتلىق كومۇلىسى ھايات؛ ھاياتلىق كومۇلىسى

金顶寺 - ئالتۇن قوبىيىلىق ئىبادەتخانا

金附州 - جىنغۇ ئايمىقى

《金刚经》 - «ۋاجراسىدىكا پىراجىنا پارامىتا سۇترا»

《金光明最胜王经》 - «ئالتۇن ئۆڭلۈك يارۇق يالتىراقلىق»

قوپتا كۆتىرىلمىش نوم ئىلىكى ئاتلىق نوم بىتىك»

《金匱药方》 - «زەر قۇتا رېتسىپلىرى»

《金匱要略》 - «زەر قۇتا رېتسىپلىرى بايانى»

《金匱要略方论》 - «زەر قۇتا رېتسىپلىرى مۇھاكىمىسى»

金国 - جىن دۆلىتى

金河王 - ئالتۇن ئىرماق

《金华子》 - «جىنخۇازى»

金缕玉衣 - ئالتۇن سىملىق قاشتېشى كېپەن

金满城 - ئالتۇنبالىق، جىمسار، بېشبالىق

金满县 - بېشبالىق، جىمسار ناھىيىسى

金·木·水·火·土 - مېتال، گىياھ، سۇ، ئوت، تۇپراق

金牌 - يارلىق؛ ئالتۇن تەمتەك

金日碑 - كىن ئوڭچۇر

金山 - ئالتۇن تاغ

《金山国》 - «ئالتۇن تاغ پادىشاھلىقى»

金石 - مېتال - تاشلار

《金石萃编》 - «مېتال - تاش پۈتۈكلەر توپلىمى»

《金石续编》 - «مېتال - تاش پۈتۈكلەرنىڭ داۋامى»

《金史》 - «جىن دۆلىتى تارىخى»

《金史·兵志》 - «جىن دۆلىتى تارىخى. ھەربىي»

- ئىشلار تەزكىرىسى»
 «چىن دۆلىتى تارىخى. ئەدەبىيات - سەنئەت»《金史·文艺传》
- تەزكىرىسى»
 بوغدا تېغى
 ئالتۇن تاغ
 مېتال پۈتۈك
 مۇھاپىزەتچىلەر ياساۋۇلخانلىسى
 ئالتۇن مۆھۈر
 ئالتۇن ئوردا خانلىقى
 ئالتۇن ئوردا خانلىقى
 ئالتۇن جۇلالىق ئىناۋەتلىك تۆرە
 «چىن دۆلىتىنىڭ رەسىم - يوسۇنلىرى»
 ھەققىدە خاتىرىلەر»
 مېتالچىلىق دۇكىنى
 ئۆرقىن، تەخت
 كېچىككېڭى
 كىمخاب
 «گۈللۈك راۋاق»
 كىمخاب تونلۇق نۆكەرلەر مەھكىمىسى
 «ھازىرقى ۋە قەدىمكى ئىشلاردىن خاتىرىلەر»
 ياساۋۇل بېگى
 ياساۋۇللار جۇجۇقى
 «يېڭى زىكرىنامە»
 يېڭى ئۇسلۇب
 مەكتۇپ سۈنۈش
- 金娑岭
 金微山
 金文
 金吾卫
 金印
 金帐汗
 金帐汗国
 金紫光禄大夫
 《金纂修志录》
 金作
 金座
 津主
 锦
 《锦楼集》
 锦衣卫
 《近古录》
 近侍官
 近侍局
 《近思录》
 近体
 进本

- 进奉 تارتۇق ئەۋەتىش
 进贡 ئولپان بېرىش
 进化论 ئېۋولۇتسىيە
 进身之阶 ئۆزىنى سىغدۇرۇش ۋاسىتىسى
 进士 تەشرىپدار
 进士科 تەشرىپدارلارنى تاللاش ئىمتىھانى
 进奏院 ۋە كالتەخانە
 《晋故事》 «جىن سۇلالىسىگە دائىر رىۋايەتلەر»
 《晋纪·总论》 «جىن سۇلالىسى ھەققىدە خاتىرىلەر»
 《晋律》 «جىن سۇلالىسىنىڭ قانۇنلىرى»
 《晋书·北狄传》 «جىننامە. شىمالىي دىلار ھەققىدە قىسسە»
 《晋书·王义之传》 «جىننامە. ۋاڭ يىجىننىڭ تەرجىمىھالى»
 《晋书·五行志》 «جىننامە. بەش ئاناسىر تەپسىراتى»
 《晋书·载记》 «جىننامە. خاتىرىلەر»
 《晋书·张骏传》 «جىننامە. جاڭ جۇننىڭ تەرجىمىھالى»
 《晋志》 «جىن سۇلالىسىنىڭ تەزكىرىسى»
 播伸 يەرلىك ئاقساقال
 《禁版印时宪书奏》 «كالىندار بېسىشنى مەنئىي قىلىش ھەققىدە خانغا سۇنۇلغان مەكتۇپ»
 《禁官夺百姓口分永业诏》 «ئەمەلدارلارنىڭ پۇقرالاردىن ئادەم»
 بېشىغابۇلۇپ بېرىلگەن يەرلەرنى تارتىۋېلىشنى مەنئىي قىلىش يارىلقى»
 禁果 ھارام مېۋە، ھارام نەرسە
 禁军 مۇھاپىزەتچى قوشۇن؛ پاسىبانلار

禁卫兵
禁欲主义

ئوردا مۇھاپىزەتچىلىرى
تەركىدۇنياچىلىق؛ راھىپلىق

jing

- 经
《经典录》 تەپسىر، سۇتىرا، دەستۇر
《经典释文》 «تۇرلۇك كىتابلار كاتالوگى»
《经典志》 «دەستۇرلار شەرھى»
《经国大典》 «تۇرلۇك كىتابلار تەپسىراتى»
经济范畴 يۇرت سوراخ قانۇنلىرى
经济恐慌 ئىقتىسادىي كاتېگورىيە
经纪人 ئىقتىسادىي بوھران
经界 دەلال؛ بېدىك
经界推排法 پاسل ئايرىش
经历官 پاسل ئايرىش باج نورمىسىنى تەكشۈرۈش قانۇنى
经略使 باش كاتىپ
《经上》 باسقاق بېگى
经师 «كلام. 1 - جىلد»
经·史·子·集 ئىلىم ئەھلى
《经世大典》 دەستۇرلار، تارىخلار، ئۆلىما كىتابلىرى، مەجمۇئەلەر
今文经学 «بۈيۈك جىڭشى قامۇسى»
《经世遗表》 يېڭى نامىشۇناسلىق
《经说》 يۇرت سوراخ ئۆرنەكلىرى
经说 «كلام شەرھى»
经文 دەستۇرلار شەرھى
نوم سۆزلىرى، ئايەت

经文纬武 قەلەمنى ئارقاق، ئەلەمنى ئورۇش قىلىش

《经下》 «كلام. 2 - جىلد»

《经行记》 «سەپەر خاتىرىلىرى»

学经 نامىشۇناسلىق

经学祭酒 نامىگەر

经学优渥可为师法 كىتابىي بىلىمى چوڭقۇرلار ئۇستاز

بولۇش ئىمتىھانى

《经验方》 «تەجرىبە رېتسىپى»

经验派哲学 تەجرىبىچىلەر پەلسەپىسى

《经音》 «سۇترا سۆزاد»

《经韵楼集》 «دەستۇر ئاھاڭلىرى مەجمۇئەسى»

《经芷》 «سۇتراپىتاك»

经制使 ھاسلات بېگى

经注学 ئىلمىي تەپسىر

《京本通俗小说》 «پايتەختتە يېزىلغان ئاممىباب ھىكايىلار»

京城四面诸军行营都统 پايتەخت ئەتراپىدىكى

قوشۇنلار بارگاھىنىڭ تۇتۇقىبېگى

京剧 بېيجىڭ چاڭچىلىسى؛ جىڭجۇي تىياتىرى

京钱 پايتەخت پۇلى

京师大学堂 بېيجىڭ دارىلفۇنۇنى

京师御林军 پايتەختتىكى ئوردا ياساۋۇللىرى

京县 پايتەخت ناھىيىلىرى

京兆 كىنجاپ

京兆府 كىنجاپ مەھكىمىسى

京兆尹 پايتەخت بېگى

京职事官	پايتەختتىكى رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدارلار
晶河	جىڭ
精绝	لىيا
《精美的诗篇》	«دىۋان نەفىسە»
精细刻镂	نازۇك نەققاشچىلىق
精义	مەنالار جەۋھىرى؛ يەشمە
荆楚	جىڭ - چۈ زېمىنى
荆蛮	جاڭگال خەلقى
粳稻	جىڭداۋ شېلى
井田制	توققۇز ئۆلۈشلۈك يەر تۈزۈمى
《警世通言》	«ئەلگە دەۋەت ھېكمەتلەر»
《警世钟》	«سىگنال»
警巡使	پاشاپېيىگى
警枕	سەگەك ياستۇق
警政	ساقچىلىق ئىشلىرى
景教	نېستۇرى دىنى
敬德	كىلىتى
《敬告青年》	«ياشلارغا مۇراجىئەت»
《镜花缘》	«ھۆر - غىلمانلار قىسمىتى»
净饭王	سۇددوداناخان
《净行书》	«بىراھمانا»
静狱	تۈرمىنى تىنچىتىش

jiu

纣军

گارولمىزون قوشۇن، يەرلىك قوشۇن

- 究施那 قۇشناكارا بەگلىكى
 鸠摩罗 كوما، ايانا
 鸠摩罗·笈多 كوما، راكۇپتا
 鸠摩罗什 كوما، راجىۋا
 九重天 ھەرەمباغ؛ ئەرشئالا
 九夫长 توققۇز بېشى
 九富 رەمباللىق قىلىش
 《九家集注杜诗》 توققۇز ئۆلما توپلىمى.
 《九经》 دۇفۇنەزمىلىرى شەرھى
 《九经字样》 توققۇز دەستۇر
 九离住伏部 قۇترىغۇزلار
 九流 توققۇز ئېقىم؛ توققۇز دەرىجىلىكلەر
 《九品官人法》 توققۇز دەرىجىلىك مەنسەپ قانۇنى
 九姓鞑靼 توققۇز تاتارلار
 九姓胡 توققۇز غۇزلار
 九姓回纥 توققۇز ئوغۇز ئۇيغۇرلىرى
 《九姓回鹘可汗碑》 توققۇز ئۇيغۇر قاغانى مەڭگۈ تېشى
 《九姓回鹘可汗碑跋》 توققۇز ئۇيغۇر قاغانى مەڭگۈ تېشى خاتىمە
 九姓回纥可汗国 توققۇز ئۇيغۇر خانلىقى
 九姓乌古斯 توققۇز ئوغۇز
 九姓乌护 توققۇز ئوغۇز
 九旅大旗 توققۇز جالالىق تۇغ
 《九域志》 توققۇز ئىقلىم ئەزكەرمىسى

- 九源 توققۇز تارام
- 《九章算术》 «توققۇز باپلىق ھېسابنامە»
- 九州岛 كيۇسيۇ
- 九州鼎 توققۇز ئايماق داڭقىنى
- 九族鞮鞞 توققۇز تاتارلار
- 《酒德颂》 «مەيخورلۇققا مەدھىيە»
- 《酒赋》 «مەي نەزمىسى»
- 酒器 جام
- 酒泉 جىيۇچۈەن، بوربۇلاق
- 酒务官 خوجۇلۇق ئىشلىرىغا مەسئۇل ئەمەلدار
- 酒佣 مەيخانا چاكرى
- 旧大陆 قەدىمكى چوڭ قۇرۇقلۇق
- 旧港 بالىنىڭ پورتى
- 旧石器时代 پالىئوت دەۋرى؛ كونا تاشقۇرال دەۋرى
- 《旧唐书》 «كونا تاڭنامە»
- 《旧唐书·高力士传》 «كونا تاڭنامە. گاۋلىسنىڭ تەرجىمىھالى»
- 《旧唐书·回纥传》 «كونا تاڭنامە. ئۇيغۇرلار ھەققىدە قىسسە»
- 《旧唐书·龟兹传》 «كونا تاڭنامە. كۈسەن تەزكىرىسى»
- 《旧唐书·食货志》 «كونا تاڭنامە. ئۇزۇق - تۈلۈك، مال - مۈلۈك تەزكىرىسى»
- 《旧唐书·玄宗经》 «كونا تاڭنامە. شىۋەنزۇڭخان دەۋرانى»
- 《旧五代史》 «كونا بەش دەۋر تارىخى»
- 《旧五代史·冯道传赞》 «كونا بەش دەۋر تارىخى. فىڭ داۋنىڭ تەرجىمىھالى. قەسىدە»
- 《旧五代史·食货志》 «كونا بەش دەۋر تارىخى. ئۇزۇق - تۈلۈك،»

《旧五代史·五行志》

旧学

《旧约》

《救生宝珠》

救主派

厥库

儻柜

舅祖父

مال - مۈلۈك تەزكىردىسى»

«كونا بەش دەۋر تارىخى، بەش

ئاناسىر تەپسىراتى»

كونا ئىلىم

«تەۋرات»

«دۇرىلنەجات»

مەھدى مەزھىپى

خەزىنە

رەنىخانا

ئانا تەرەپ چوڭ بوۋدىسى

ju

居匀

居篇

居楼国

居鲁士

居鲁士一世

居尼斯

居萨罗

居霜你迦

居停主人

且鞮候单于

拘沙

拘尸那国

拘尸那揭罗国

گىيانگۈن

تۇرالغۇ جاي

كۇرۇ بەگلىكى

كروس، كىومرس

كروس I، كىومرس I

دېگۇيگنېس

كۇسالا

قوشانىيە؛ كۇشانىيە

مۇقىم تۇردىغان خوجايىن

*قۇتغۇ تەڭرىقۇت

قوشانىيە

كۇشنىگاگارا بەگلىكى

كۇشنىگاگارا بەگلىكى

拘那竭	كوشىناكارا بەگلىكى
鞠讯	سوراق قىلىش
局	جۇجۇق
沮渠	جۇرچى
沮渠安周	* جۇرچى ئارگۇ
沮渠胡	جۇرچى ھۇنلىرى
沮渠茂虔	جۇرچى مۇقان
沮渠蒙逊	جۇرچى مۇنسۇن
沮渠牧犍	جۇرچى مۇقان
沮渠无讳	جۇرچى ئۇرغۇ
举人	خەتمەكەردە
巨港	بالىمباڭ پورتى
巨人	پالۋان
巨子	پىركامىل
句禄末贺	كۈلۈگ باغا
句录末贺	كۈل باغا
句禄莫贺	كۈلۈگ باغا
响犁湖单于	*قۇلىخۇ تەڭرىقۇت
俱兰	قۇلان
俱罗勃部	كۈلۈبېي قەبىلىسى
俱密国	قومىد دۆلىتى
《俱舍论安惠实义疏》	«ئابداراما كۇشاۋاردى شاشتىرغا
	ئەنخۇيىنىڭ بەرگەن شەرھىسى»
俱战提	خۇجەند

juan

捐课	زاكات
卷草	ئوت - گىياھلار
绢	شايى
绢幡	شايى ئەلەم
绢庄	تاۋار - دۇردۇن دەستگامى

jue

决口	ئاغزىنى يىرتىش
决死队	پىداكارلار ئەترىتى
爵	مەرتىۋە
角斗士	گېلادىئاتۇر
角斗场	دۇئىل مەيدانى
掘罗勿	كۈرلەمۇر
觉罗塔格	چۆل تاغ

jun

均定	تەڭشەپ بېكىتىش
均赋	سېلىق تەڭشەش
均官	نەقلىيات بىگى
均输	نەقلىيات
均输法	يۇقىرىغا مال ماڭغۇزۇشنى تەكشىلەش چارىسى
均输官	نەقلىيات مەھكىمىسى
均田	يەر تەڭشەش، يەر بۆلۈپ بېرىش
均田表	يەر تەڭشەش تەكلىپى

均田图	يەر تەڭشەش جەدۋىلى
均田制	يەر تەڭشەش تۈزۈمى
军	ئارمىيە؛ ئەسكەر؛ قوشۇن
军臣单于	سۈيۈنگۈن تەڭرىقۇت
军储	ھەربىي لازىمەتلىكلەر
军府	ھەربىي مەھكىمە
军賦	ئەسكەر سىلىقى
军机处	قارا دىۋان
军机大臣	قارا دىۋان ۋەزىرى، بۇيرۇق، ھەربىي ۋەزىر
军机印信	ھەربىي ئىشلار تامغىسى
军机章京	ھەربىي ئىشلار زەڭگەسى
军匠	قورال - ياراق ئۈستىلىرى
军马使	قوشۇن سەرکەردىسى
军民万户府	ھەربىي-پۇقرا تۈمەنېشى مەھكىمىسى
军器监	قورال - ياراق نازارىتى
军器使	قورال - جابدۇق بېگى
军前校尉	تورشاۋۇل قوشۇن كاھىبېگى
军师	يانغۇنتۆرە، ھەربىي مۇشاۋىر
军食民食	ئارمىيە ۋە خەلقنىڭ ئوزۇقلىنىشى
军使	ھەربى باشلىق
军士	ياساۋۇل
军事判官	ھەربىي دادخاھ
《军书志》	«رۇسۇمات جەڭ ھەققىدە تەپسىرات»
军帅司	بارلاس مەھكىمىسى
军台	ھەربى رابات

- 军务督理 ھەربى مۇپەتتىش
- 军须 ھەربى لازىمەتلىك سېلىقى
- 军须靡 كۈنىشېك
- 军需房 ھەربى لازىمەتخانى
- 军帐 چېدىر - بارگاھ
- 军正 ھەربى ھەكەم، ھەربى يارغۇچى
- 《军中令》 «ئارمىيىگە چۈشۈرۈلگەن پەرمايشلار»
- 军主 ئەمىر لەشكەر
- 军资 ھەربى تەمىنات
- 君登里罗羽禄没密施句主毗伽可汗 كۈن تەڭرىدە ئۇلۇغ
بولمىش كۈچلۈك بىلگە قاغان
- 君体 خانلىق تۈزۈمى
- 君长 قەبىلە باشلىقى؛ جەمەت پىشۋاسى
- 君主立宪制 پادىشاھلىق ئاساسى قانۇن تۈزۈمى
- 君主无为 پادىشاھلارنىڭ ھاكىمىيەتنى ئېقىمىغا قويۇۋىتىشى
- 君主政体 پادىشاھلىق ھاكىمىيىتى
- 君主主义 پادىشاھپەرەستلىك
- 君主专制 مۇنارخىيالىك مۇستەبىت تۈزۈم
- 君子营 دانىشگاھ
- 郡丞 ۋىلايەتنىڭ ياردەمچى بېگى، ياردەمچى ۋالىي
- 郡公职事官 ۋىلايەت بېگى دەرىجىلىك رەسمى ۋەزىپىلىك ئەمەلدار
- 郡国 ئىنانچىلىق، ئىنانچىخانلىق
- 郡骑都尉 ۋىلايەت چەۋەندازلىرىنىڭ كاھىبېگى
- 郡守 ۋىلايەت بېگى، ۋالىي

郡王

ئىنانچىخان
ئىنادىچىخان دەرىجىلىك رەسمى ۋەزىپىلىك

郡望

ئەمەلدار

郡尉

ئىنانچى

郡姓

نائىپ بەگ

郡主

ئىنانچىخان جەمەتى

郡宗

ئايىم

ئەرباب بەگ

K

ka

喀布尔

كابۇل

喀楚特

كانجۇت

喀楚提

كانجۇت

喀的尔汗

قەدىرخان

喀的尔汗玉素甫

قادىرخان يۇسۇف

喀尔宾

قالبىن

喀尔汉那

كالخانا

喀尔喀

خالخا

喀尔喀蒙古

خالخا مۇڭغۇلىسى

喀尔喀人

خالقالار، خالخالار

喀尔木克人

قالماقلار

喀尔提锦部

قاراتېكىنلار

喀尔提锦河

قاراتېكىن دەرياسى

喀拉汗

قاراخان

喀拉和林	قارا قۇرۇم
喀拉湖	قارا كۆل
喀拉库顺	قارا قوشۇن
喀拉玛岭	قالماق چوققىسى
喀拉墨尔达	قارا ئوردا
喀刺苏克	كاراسۇك
喀喇巴尔噶逊	قارا بالغاسۇن
喀喇布噶河	قارا بۇغا دەرياسى
喀喇额尔齐斯河	قارا ئېرتىشى دەرياسى
喀喇汗王朝	قارا خانىيلار سۇلالىسى
《喀喇汗王朝史稿》	«قاراخانىيلار سۇلالىسى تارىخىدىن ئۇمۇمىي بايان»
喀喇汗语	خاقانىيە تىلى
喀喇提部	قارات قەبىلىسى
喀劳纳斯	قارا ئونا مى
喀龙	قاراۋۇلخان
喀沙尼亚	كوشانىيە
喀山汗国	قازان خاندانلىقى
喀什噶尔	قەشقەر؛ كاشغەر
卡布勒沙	كابولشا
卡达施	قاداشلار
卡德菲斯一世	I كادفىس
卡德菲斯二世	II كادفىس
卡尔达姆汗	قاردام قاغان
卡尔吉王朝	قالجى خاندانلىقى

卡尔谏之战	كاردى جېڭى
卡尔马特派	كارامەتچىلەر مەزھىپى
卡尔米·穆斯塔法	كامال مۇستافا
卡尔塞克部	قارساڭ قەبىلىسى
卡尔斯金·尼布尔	كارستېن نىبۇر
卡贾尔王朝	قاجارلار خانلىقى
卡兰奇	قارانچىلار
卡鲁吉	قالۇجى قەبىلىسى
卡伦	قاراۋۇلخانا
卡罗维拉	قاراۋۇپلار
卡马丁	قەمەردىن
卡马里丁·苏那克	كامالىدىن سۇناقېي
卡米涅茨基	ئى. ت. فراند كامېنىسكى
卡姆兰	كامىران
卡墙河	كاچۇڭ دەرياسى
卡什盖人	قاشىگىلار
卡索姆 别克	قاسىمبېگ
卡万巴依巴图鲁	قابانباي باتۇر
卡扎尔部	قاجار قەبىلىسى
卡札尔人	قازارلار

kai

《开边策》	«چېگرا زېمىنلارنى ئېچىش تەدبىرلىرى»
开伯尔山口	قېبىر تاغ ئېقىزى
开城	كائىسۇڭ

开封府

كەيفېڭ مەھكىمىسى

开府

چارپەنسات

开府仪同三司

دېۋاندىكى ئۈچ ۋەزىر

开国公

تۇنجى بەگ

开闾

ئۆز دائىرىسىدىن چىقىش

开罗

قاھىرە

开山斧

تاغ يارار پالتا

开堂议事

قارلىدىغان ئىشلارنى مۇھاكىمە قىلماق

凯兰旦尔

قەلەندەر

凯里姆帕夏

كېرىم پاشا

凯旋

نۇسرەت، زەپەر قۇچۇش

恺加人

قاجارلار

恺撒

كايسار، قەيسەر

kan

堪察加半岛

كامچاتكا يېرىم ئارىلى

堪离国

چاندىرناگورى

堪舆家

يەرلىك تاللىغۇچى

坎巨提

كانجۇت

坎城

كەنجۇت شەھىرى

坎大哈

قەندىھار

坎曼尔

كۇمار

阗首归

كەن شۇگۇي

kang

康国

سۇغدىيانا

康济甫	كاڭ جىنەي
康居	كانكىيە؛ كانجۇت؛ سۇغدىيانا
康居文	سۇغدى يېزىقى
康克里斯	قاڭقىلار
康里	قاڭقىلار
康邻	قاڭقىلار
康帕羌	ك. كامپاسيان
《康熙字典》	«كاڭشى لۇغىتى»
抗爱山	قاڭاي تاغلىرى
抗里	قاڭقىلار

kao

考尔巴尔斯	كولبارس
考夫曼	كوفمان
考订	تەكشۈرۈپ بېكىتىش
考据学	تېكىستولوگىيە
考棚	ئىمتىھان مەيدانى
考棚首士	ئىمتىھان مەيدانىنىڭ مۇپەتتىشى
《考异》	«غەيرى ئىشلار»
考语	باھا، باھا بېرىش
靠山	ھىمات
犒军银	قوشۇندىن ھال سوراڭ پۇلى
犒师银	قوشۇندىن ھال سوراڭ پۇلى

ke

珂咄罗

قوتتال

柯尔伯	كولبا
柯萨罗	كۆسال
柯提	كات شەھىرى
柯孜库尔汗	قىز قورغان
柯比	كىبىڭك
科布多	قوبدۇ
科道吏部	قوبدۇ ئۆلكىسى ئەمەلدارلار مەھكىمىسى
科得鲁克帖木儿	قۇتلۇق تېمۇر
《科得鲁克帖木儿文纪》	«قۇتلۇق تېمۇر يارلىقلىرى»
科尔帕科夫斯基	كولپاكوۋسكى
科举	ئەمەلدارلىق ئىمتىھانى
科罗	قالا، بالق
科洛托夫金	كىروتوپكىن
科斯洛埃斯	خۇسروئېس
科兹洛夫	پ.ك. كوزلوۋ
蝌蚪文	قۇمۇچاق خەت
颗盐	دانچە تۇز
厝吸特勤	*كاسارتېكىن
可度者	كودجى
可敦	خاتۇن
可汗浮图城	قاغان بۇت شەھىرى
可汗霍拉山	قاغانخۇرا تېغى
可汗王朝	قاراخانىيلار سۇلالىسى
可汗语	خاقانىيە تىلى
可萨	كاسارلار

可失的迷	قېشىم قەبىلىسى
可失哈里	قەشقەر
渴饭松	كاۋانتا
渴罗餐陀	كاۋانتا
渴罗陀	كاۋانتا
渴寨城	كاۋانتا
渴盘陀	كاۋانتا
克尔德依部	كېردەرىي قەبىلىسى
克尔迪尔依	ماخمۇت ئەلى كېردەرىيى
克勒苏斯	كېرىز
克里米亚鞑靼人	قىرىم تاتارلىرى
克里米亚汗国	قىرىم خانلىقى
克烈部	كېرەيلەر
克烈台	كېرتىلار
克鲁伦	كۈرۈلۈن
克鲁泡特金	ئ.ن. كىروپاتكىن
克鲁姆汗	قۇرۇم خاقان
克虏夫炮	كروپ زەمبىرىكى
克马克城	قېساق شەھىرى
克姆契克	كەمچىك
克奇玉兹	كىچىك يۈز
克什克腾旗	كېشىكتىڭ خوشۇن
克什米尔	كەشىمىر
克扎依部	قىزايلار
课布	ئالۋان تورقىسى ، تورقا

课户 - سېلىق ئېلىنىدىغان تۈتۈن، ئىجارىگە شەلەر

课田 ئالۋان يېرى

课田制 يەر بېجى تۈزۈمى؛ ئالۋان يېرى تېرىش تۈزۈمى

课役法 باج - سېلىق قانۇنى

客坊 دېھقانلار تۇرىدىغان قورو

客户 مۇساپىرلار

客女 دېدەك

客卿 قوناق ئەمەلدار

客棧 كارۋان سارىيى

ken

垦田 تېرىلغۇ يەر، يەر ئېچىش

垦租 بىنام ئىجارىسى، بىنام ھەققى

肯特 كېنتاي

keng

坑冶业 كىمياگەرلىك

kong

空青石 كۆكتاش

筵篚 غۇڭقا

孔壁古文 كۆڭزى تېمىدىكى پۈتۈكلەر، (شىنجاڭ)

《孔壁尚书》 كۆڭزىنىڭ ئۆيىدىكى تام قېتىمىدىن چىققان

- «孔丛子» «كۇڭزىنىڭ شاگىرتلىرى»
 孔家店 كۇڭزىچىلار سارىيى
 孔庙 كۇڭزى ئىبادەتخانىسى
 孔目 مىرزا
 孔雀王朝 ماۋۇرپا خانلىقى، توز خانلىقى
 孔塔巴 قۇنتاجى
 «孔子改制考» ئۈستىدە «كۇڭزىنىڭ تۈزۈمنى ئۆزگەرتىشى تەھسىل»
 «孔子家语» «كۇڭزىنىڭ پەندى - نەسىھەتلىرى»
 «孔子正言» «كۇڭزىنىڭ تەلىملىرى»
 恐龙 دىنوزاۋر
 恐尚燕 كوڭشاڭرى (تەبەئىياتامانى)

kou

- 口分田 جان بېشىغا تەقسىم قىلىنىدىغان يەر
 口赋 جان بېجى
 寇边 چېگرىغا تاجاۋۇز قىلىش؛ چېگرا باسمىچىلىقى

ku

- 窟贺 قوغا جەمەتى
 苦苏里 قۇسۇرى
 库不得 كەبۇت
 库额尔齐斯河 كۇۋئېرتىش (كۆك ئېرتىش) دەرياسى
 库尔特汗 قۇرات خاقان

库夫拉特汗	*كوفراتخان
库兰	م. كوران
库烈尔台	قۇرۇلتاي
库鲁帕特金	ئا. ن كىروپاتكىن
库热	كۆرە
库玛尔部	كۇمار قەبىلىسى
库莫奚	قومۇقلار؛ كومۇشلار
库切巴·伊本·穆斯里	قۇتەيبە ئىبنى مۇسلىم
库热·苏里唐	كۆرە سۇلتان
库萨尔	كۇسار
库萨尔城	كۇسار شەھىرى
库沙尼亚	كوشانىيە
库思老二世·巴尔维兹	خۇسراۋ II پەرۋېزى
库思老一世·阿奴细尔汪	خۇسراۋ I ئانۇشروان
库特鲁·阿尔斯兰	قۇتلۇق ئارسلان
库脱伯丁漠罕默沙	قۇتبىدىن مۇھەممەت خارەزىم شاھ
库瓦克	كۇۋاكلار
库员岛	ساخالىن ئارىلى
酷吏	ئازابىيگى، جازاچى
《酷吏传》	«ئازابىيەگىلەر تەزكىرىسى»

kuai

会计之重
刽子手

كىرىمىنىڭ كۆپلۈكى
چاللار

《快雪时晴帖》

«خەتتاتلىق ئۆرنەكلىرى»

kuan

宽典

كەڭرەك بولۇش

宽厚

ئلتىپات بىلەن مۇئامىلە قىلىش

宽柔温厚

شەپقەتلىك - مەھرۇانلىق

宽乡

ئەلۋەك يۇرت؛ يېرى كەڭ يېزا

宽宥

كەڭچىلىك

宽政

كەڭچىلىك سىياسىتى

kuang

《狂人日记》

«سەۋدايى خاتىرىسى»

矿监

كان تەپتىشى

矿山地租

كان ئىجارىسى

矿税

كان بېجى

矿冶税

كانچىلىق - كىيماگەرلىك بېجى

kui

魁达尔汗

قادارخان

魁齐一伊一曼曼立克

قازى مەمەلىك

魁西姆一巴里德

قاسم بارىدى

魁头

باتۇرلار

kun

坤帖木尔

كۈنتېمۇر

《昆弟浩》

«قېرىنداشلارغا بەند - نەسىھەت»

昆陵	ئىسسىق كۆل
昆仑	كوئىنسلۇن؛ قۇرۇم
昆弥	كۈنئېيىگ، كۈنئېيى
昆莫	كۈنئېيىگ، كۈنئېيى
昆腔	كۈنچياڭ چاڭچىلىسى
昆吾	قۇمۇل
昆邪王	*كۈنئىشخان
昆墟州	قۇندۇز ئايمىقى
昆仑国	مالايا

kuo

扩廓	كۆك
扩廓帖木儿	كۆك تېمۇر
括地官	ئەمەلەكدار
阔端太子	ۋەلىئىئەھد كۆتەن
阔尔刺吾惕部	كورلاۋىت قەبىلىسى
阔特里喀尔	كوتدىغۇر قەبىلىسى
廓尔喀	گورگا
廓尔喀王朝	گورگا خاندانلىقى
廓瓦烈幅斯启	كوۋالېۋىئىسىكى

L

la

拉班扫马	زابان سائۇما
拉班素马	زابان سائۇما

拉比吾兹	رابغۇزى
拉布楚喀	لاپچۇق
拉达克	لاداق
拉德洛夫	ۋ.ۋ.رادلوۋ
拉哈萨城	لاخاسا شەھىرى
拉合尔	لاھۇر
拉赫穆王国	راخمى پادىشاھلىقى
拉济	رازى، رازس
拉贾斯坦人	راجىستانلىقلار
拉其普特人	راجپۇتلار
拉萨	لاسا
《拉失德史》	«تارىخى رەشىدى»
拉施得丁	راشىددىن فازىل ئوللاھ
拉施特哀丁	راشىددىن پەيزۇللا خامادانى
拉施特·艾丁·法兹	راشىددىن فازىل ئوللاھ
拉什德汗	سۇلتان ئابدۇرىشىتخان
拉铁摩尔	ئوۋىن لاتىسمور
拉希迪·撒马尔罕迪	راشىد سەمەرقەندى
拉藏汗	لاساخان
拉芝士	ئابۇبەكرى ئەل رازى
喇嘛达尔扎	لامادارجا
喇嘛教	لاما دىنى
刺木城	لاپچۇق
腊其普德	راجپۇت

 鐵

قوغۇشۇن

lai

米福梗

رېفىللىق مىلىتىق

莱夷

ئوتلاق بەدەۋىلىرى

lan

兰

لانلار

兰城

ئىنا شەھىرى

兰木史台特

گ. ج. رامستېد

兰诺维奇

ئا. ب. رانوۋىچ

《兰亭诗序》

«لەنتىڭ نەزمىلىرىگە كىرىش سۆز»

蓝市城

كۆك بالق

蓝氏州

باۋابىد ئايمىقى

蓝帐

كۆك ئوردا

蓝帐汗国

كۆك ئوردا خانلىقى

lang

郎将

يانداش كەپتاۋۇل

郎中

كاتاۋۇل

狼牙箭

بۆرەچىشلىك ئوق

狼烟炮

ئىس - تۇتەك زەمبىرىكى

《琅琊刻石辞》

«لاڭيا تاش ئابىدىسى»

浪荡军

سەييارە قوشۇن

lao

《劳动音》周刊

«ئەمگەك ئاۋازى» ھەپتىلىك ژۇرنىلى

劳工进步党

مەنە تەكەش تەرەققىيپەرۋەرلەر پارتىيىسى

立监委	مۇپەتتىش
立宪派	ئاساسىي قانۇن تەرەپدارلىرى
《立政篇》	«جۇپادىشاھىغا مەدھىيە. يۇرت ئېلىش»
笠子	چىمخ قالپاق
利比人	لېبىلار
利国监	خانلىق كىرىم نازارىتى
利交	مەنپەئەت ئالاقىسى
利马宴	ماتېئورس
《利马宴中国札记》	«ماتېئورسنىڭ جۇڭگو توغرىسىدىكى ئەسلىمىلىرى»
利润递增	پروگرېسۋ پايدا
利数	كىرىم مەنبەسى
利维人	لېفىلار
鬲	ئەسىر
隶农制	كولۇنىستلىق تۈزۈم

lian

联邦主义	فېدېراتىزم
连	بىر قوش
连横	باشقىلارنى ئۆزىگە چېتىش
连环保	تۇتاش كېپىللىك
《连山易》	«لىيەنشەن رەملىرى»
连筒	ئۇلانما تۇرۇبىا
连长	قوش بېشى
莲藕	نىلۇپەر. يىلتىزى

廉	پاكلىق؛ دىيانەتلىك
廉访使	تەپتىش بېگى
廉惠山海牙	ليەنخۇيشەن قايا
廉悉山海牙	ليەنششەن قايا
练染	بوياق تەييارلاش
练饷	ھەربىي مەشق تەمىناتى
炼丹家	ئالخېمىك
炼金术	كېمياگەرچىلىك
炼指	تىرناقنى كۆيدۈرۈش

liang

良将	ياراملىق سەركەردە
良人	ياخشىلار؛ مۇمىن پۇقرالار
良医	ئەمچى؛ تىۋىپ
良知	تۇغما بىلىم
粮草	ئوزۇق - تۈلۈك، يەم - خەشەكلەر
粮窖	گەمە؛ ئامبار
凉台	شېپاڭ
《梁尘诗》	«لياڭ سەلتەنەتى ھەققىدە قىسسە»
《梁世众经目录》	«لياڭ زامانىدىكى تۈرلۈك نوملار كاتالوگى»
《梁书》	«لياڭنامە»
量交法	مۆلچەرلەپ ئالاقىلىشىش
《两都赋》	«ئىككى پايتەخت نەزمىسى»
两河	خۇاڭخېنىڭ شىمالى ۋە شەرقىدىكى جايلار
两浙区	شەرقىي جېجياڭ ۋە غەربىي جېجياڭ رايونى

两税法	ئىككى باج قانۇنى
两司马	ئونبېگى
谅山	لاڭسون

liao

辽	لياۋ، قىتان
辽恂	لياۋدۇڭ قوشۇنىنىڭ تەمىناتى
《辽史》	«لياۋ تارىخى»
僚人	مەجۇسىيلار
僚佐	يانداش ئامبال
僚绫	لياۋلىك دارايىسى
《僚绫篇》	«لياۋلىك دارايىسى ھەققىدە»
聊以卒岁	ئەپلەپ - سەپلەپ يىلدىن چىقىۋېلىش
《聊斋志异》	«لياۋجەي رىۋايەتلىرى»
《了凡纲鉴》	«لياۋفەننىڭ ئومۇمىي تارىخىدا ئىسراپاتلىرى»
料钱	مال پۇلى، مال پۇل

lie

列比锡	لېپتسىگ
列大夫	يەخزىنى تۆرىلەر؛ توپ تۆرىلەر، تۇنجى تۆرە
列国	ئۇششاق دۆلەتلەر، بەگلىكلەر
列萨·阿拔西	رېزا ئابباس
列萨一库里汗·希达亚特	رېزا قولى خان ھىدايەت
《列王记》	«شاھنامە»

《列子·汤问篇》 تاڭنىڭ سوئالى ھەققىدە»

《列子序》 لىيېزى ھەققىدە مۇقەددىمە»

猎场 شىكارگاھ

猎车 ئوۋچىلىق ھارۋىسى

猎骄靡 مەرگەن جايىمىر

lin

林方 لىنلار

《林木中百姓》 «ئورانغۇتلار»

林邑 جانپۇ

临春阁 باھارگاھ راۋىقى

《麟德历》 «لىندې كالىپندارى»

麟见 ياكى كاتاخ كۆرۈش

《凛凛岁云暮》 «ۋەھشىيەت ئىچىدە ئۆتكەن يىللار»

凛仇 ئىشىغا قاراپ بېرىلىدىغان سىمكار

ling

伶官 ئۇزدا رەققاسلىرى

伶人 رەققاس

羚羊 بۆكەن

凌迟 پارە-پارە قىلىپ ئۆلتۈرۈش

陵 قەبرىگاھ

陵院 لىڭلىك پىيالىسى

綾 دارايى

綾机 دارايى توقۇيدىغان دەستىگاھ

- 綾衫段 دارايدىن تىكىلگەن كىيىم - كېچەك
 菱形几何纹 رومبا شەكىللىك گېئومېترىك سىزىقلار
 《灵宝经目》 «ئىلاھىيەت كىتابلىرى كاتالوگى»
 灵丹圣药 خىمىلەتلىك دورا
 灵光圈 مۇقەددەس نۇر گەردىشى
 灵明 ئاقىللىق
 《灵枢》 «پەللە»
 《灵枢经》 «پەللە دەستۇرى»
 《灵台》 «شاھ سۇپا»
 《灵宪论》 «رەسەتنامە»
 《灵宪图》 «رەسىملىك رەسەتنامە»
 灵像 ئەۋلىيا بۇت
 领地 سۇيۇرغاللىق يەر
 领队大臣 لەشكەر بېشى ئامبال؛ ئاغلاقچى ئامبال
 领户分封制 زېمىن ۋە ئاھالە سۇيۇرغال بېرىش تۈزۈمى
 领军卫 سەردارلار ياساۋۇلغانسى
 领事 كونسۇل
 领事裁判权 كونسۇللارنىڭ ھۆكۈم چىقىرىش ھوقۇقى
 领主 فېئودال، خۇجا
 领主制经济 خۇجىلار ئىگىلىكى؛ فېئوداللىق ئىگىلىك
 《岭表录异》 «لىڭشياۋدا ئۆتكەن ئاجايىپ ئىشلار»
 《岭东六国》 «كوكتارتىنىڭ شەرقىدىكى ئالتە ئەل»
 令 ئامبال
 令丞 ھاكىم
 《令鼎》 «پەرمان داڭقىنى»
 令箭 خانئوق

令史 دورغا
 令式 پەرماندارلىق
 令水工 مىرابىگ

liu

流官 قەرەللىك ئەمەلدار
 流寇式 باسمىچىلىق
 流民问题 سەرگەردانلار مەسىلىسى
 流内 دەرىجىلىكلەر
 流球 رىيو - كىيو
 流沙道 كىنگىت
 流外 دەرىجىسىزلەر
 流外九品 دەرىجە سىرتىدىكى توققۇز دەرىجىلىكلەر
 流星锤 ئاقار يۇلتۇز ئومۇت
 流域 ۋادا؛ ھاۋۇز
 琉璃 ئەينەك كاھىش؛ ۋىرول
 琉善 لوكىيانا
 琉金 ئالتۇن يالىتىلغان...
 《刘弘传》 «لىۋخۇڭنىڭ تەرجىمىھالى»
 《留出路》 «كېيىنلىككە ئىمكانىيەت قالدۇرۇش»
 留后 باقاۋۇلبېگى
 《留郡赠妇诗》 «لىۋجۇننىڭ خوتۇنىغا بېغىشلىغان شېئىرى»
 留守 باقاۋۇل
 柳比人 لېبلار
 柳叶箭 يوپۇرماق ئوق

六博	قاتار ئۇيۇنى
六城	ئالتە شەھەر
六道轮回	ئالتە خىل ئاقىۋەتنىڭ دەۋرى قىلىشى
六神渠	ئالتە يان ئۆستەڭ
六宫	ئالتە ئوردا
《六经》	«ئالتە دەستۇر»
六历	ئالتە كالىندار
六率	ئالتە سەردار
六艺	ئالتە ھۈنەر
《六艺》	«ئالتە ھۈنەر»
《六艺略》	«ئالتە ھۈنەر ھەققىدە»
六诏	نەنجىۋلار
碌碡	تۇلۇق تاش

long

龙	ناگا، ئەجدىھا
龙安	ئارجۇناتان
龙宫	شاھانە قەسىر
龙虎将军	ئەجدىھا - يولۋاس سۈپەت سانغۇن
龙华民	لومباردى
龙见	شاھانە نەزەر
龙驹尸卑那	ئارجۇنا كوشبېنا
龙脑香	كامفارا ئىسرىقى
龙如林	ئارجۇنا رولىن
龙树	ناگا ئارجۇنا

- 龙廷 تەختى ھۇمايۇن
 龙突骑支 ئارچونا تۈركەش
 龙文剑 ئەجدىھار سۈرەت شەمشەر
 龙骧将军 چاچقۇر ئەجدىھار سانغۇن
 龙舟 شاھانە كېمە
 隆杀 ھەشەمەتچىلىك بىلەن ئىقتىسادچىللىق؛
 مەرتىۋىنىڭ يۇقىرى - تۆۋەنلىكى
 隆兴和议 لۇڭشىڭ بېتىمى
 垄断地租 مونوپولىيە خاراكتېرلىق يەر ئىجارىسى

lou

- 楼烦王 ئالبان شاد
 楼兰 كىروران
 楼兰国 كىروران خانلىقى
 楼车 ئۇرۇق چاچقۇ

lu

- 卢白鲁克 روبرۇك
 卢比 رۇپىيە
 卢尼文 رۇنىك يېزىقى
 卢沙 رۇسا
 卢水胡人 لۇشۈي ھۇنلىرى
 卢特菲 لوتفى
 芦课 قومۇش بېجى
 《庐太学诗酒傲王侯》 «تالىپ لۇنىڭ نەزمە - شارابىنى»

- باھانە قىلىپ شاھزادىلەرنى كۆزگە ئىلمىغانلىقى»
 虜姓 تۇتقۇنلار
 《鲁春秋》 «لۇ بەگلىكىنىڭ يىلىنامىسى»
 鲁达基 رۇداكى
 《鲁灵光殿赋》 «لۇبەگلىكىنىڭ لىڭگۇاڭ سارىيى ھەققىدە قەسىدە»
 鲁尼字母 رۇنىك ئېلىپبەسى
 《鲁史记》 «لۇ بەگلىكى تارىخىغا دائىر خاتىرىلەر»
 鲁思帖木儿咱 رۇستەم مىرزا
 鲁斯塔姆沙赫 رۇستەم شاھ
 鲁陀罗一湿婆 رۇدرا شۋا
 陆驿 قۇرۇقلۇق يولىدىكى ئۆتەڭلەر
 录事 پۈتۈكچى
 《录微者言》 «ئۇششاق - چۈششەك ئىشلار ھەققىدە»
 路 تەرەپ، يول
 路引 يول خېتى
 露田 تۈزلەڭلىكتىكى يەر؛ ئاق يەر
 戮尸 جەسىدىنى چاناش

lü

- 吕岱斯 ھ. لۇدېرس
 《吕氏春秋》 «لۇي بۇۋېي يىلىنامىسى»
 《吕氏春秋·恃君览篇》 «لۇي بۇۋېي يىلىنامىسى. شاھلارغانەزەر»
 《吕氏春秋·孝行篇》 «لۇي بۇۋېي يىلىنامىسى. ۋاپادارلىق»
 《吕太后本纪》 «خاننىش لۇي جىنىڭ تەرجىمىھالى»
 闾右 ئوڭ يۈزىدىكىلەر؛ شەھەر ئىچىدىكىلەر

闲左	سول يۈزدىكىلەر؛ شەھەر سىرتىدىكىلەر
旅葵州	لۇئاۋ ئايمىقى
旅帅	سەپبېشى
旅行家	سەيياھ، ساياھەتچى
旅长	سەپبېشى
履島	ياغاچ كەش؛ قاي
率性	ئۆزىنىڭ مەجەز - خاراكتېرى بويىچە ئىش قىلىش
律	ۋىنايا، قانۇن
律博士	قانۇن ئورگانىيىگى
律赋	ۋەزىنلىك نەزمە
律诗	ۋەزىنلىك شېئىر
律学	قانۇن مەكتىپى
律学祭酒	قازىبەگى
绿沉枪	يېشىل نەيزە
绿金精	يېشىل ياقۇت
绿野堂	چىمەنزىر
绿营	يېشىل تۇغلۇق قوشۇن؛ كۆك قوشۇن

luan

《婁童》	«مەھرەم»
鸾台	قېقىنئۇس سارىيى
乱世之奸雄	توپىلاڭدا توغاچ ئوغرىلىغان نوچى

lue

略人法	ئادەم بۇلىغانلار توغرىسىدىكى قانۇن
-----	------------------------------------

lun

- 仑头国 ئۈرۈم تاي بەگلىكى
 伦理道德 ئەدەب - ئەردەم
 伦理思想 ئەخلاقىي ئىدىيە
 《论语》 «مۇھاكىمە ۋە بايان»
 《论语集解》 «مۇھاكىمە ۋە بايانغا ئىزمۇمىي شەرھ»
 《论语·述而篇》 «مۇھاكىمە ۋە بايان. زىكرى قىلماق»
 《论语·为政》 «مۇھاكىمە ۋە بايان. يۇرت سورىماق»
 《论语·宪问篇》 «مۇھاكىمە ۋە بايان. نەمۇنە»
 轮班 نوۋە تەجىلىك
 轮船 چاقپىلەكلىك كېمە؛ پاراخوت
 轮船招商局 پاراخوت - سودا ئىشلىرى جۇجۇقى
 轮回 سانسار
 轮回之说 سانسار تەلىماتى
 轮收 نوۋە تىلىشىپ ئىجارە يىغىۋالغۇچى
 轮台 *بۈگۈر، چاقپىلەكتام، راتۇتا بەگلىكى
 轮台州 *بۈگۈر ئايمىقى
 《论晁错入粟拜爵免罪之计》 «چاۋسونىڭ ئاشلىققا ئەمەل
 سېتىۋالغانلارنىڭ گۇناھىنى كەچۈرۈم قىلىش تەدبىرلىرى»
 《论衡》 «مىزان ھەققىدە»
 《论衡·自纪篇》 «مىزان ھەققىدە. تەرجىمىھال»
 论尚热 لۇنساڭرا
 论赞婆 لۇنزاڭنېو

luo

- 罗 ھەررې؛ ھىلمىلە
 罗卜藏丹津 لۇپساڭ دەنزين
 罗地 لودى
 罗弟王朝 لودى خانلىقى
 罗汉 ئارخات
 罗里都拉 رولىدوللا
 罗平鸟 لوپىڭ قۇشى
 罗绮 شايى، ھىلمىلە
 罗纱 گىرپ شايى
 罗斯 ئى. د. روسس
 罗特菲 لۇتفى
 罗绡 ھەررې
 罗雅谷 گىيا كومۇخو
 《罗织经》 «بەتنام توقۇش»
 逻骑 چارلىغۇچى تورشاۋۇل نەۋكەرلەر
 《洛吉之书》 «كىتابى رۇججار»
 洛克萨涅 رۇخانى
 《洛神赋图》 «لوشۈي دەرياسى مۇئەككىلى ھەققىدە شېئىرلار»
 洛提王朝 لودى خانلىقى
 《洛阳伽蓝记》 «لوياڭدىكى ساخراملار ھەققىدە زىيارەت خاتىرىسى»
 《洛阳隋唐含嘉仓的发掘》 «لوياڭدىكى سۈي، تاڭ دەۋرلىرىگە خاس خەنجيا ئاشلىق سېڭىنى قېزىش»

M

ma

- 麻耳喝洛 ۋەرغىلان
 麻尔吉 ۋارگىلار
 麻离投国 ۋالابار پادىشاھلىقى
 麻若巴歇国 ۋاجاپاخت پادىشاھلىقى
 《麻斯乌迪亚》 «مەسئۇدىيە بىلىم يۇرتى»
 麻土 كەندىرچىلىك رايونى
 麻纸 كەندىر قەغەزى، سامان قەغەز
 麻作 چېگە يىپ ئېگىرىش دۈكىنى
 马茶儿 ۋاجارلار
 马德拉斯 ۋادراس
 马尔喝朗 ۋەرغىلان
 马尔华 ۋالۋا
 马尔吉安娜 ۋارغىيانا
 马尔吉兰 ۋەرغىلان
 马飞孛罗 ۋافىئوپولو
 马夏尔尼 ۋاگارىنىي
 马哥孛罗 ۋاركوپولو
 《马哥孛罗游记》 «ۋاركوپولو ساياھەت خاتىرىسى»
 马古河 ۋارغو دەرياسى
 《马关条约》 «ۋاگۋەن شەرتنامىسى»
 《马国翰对锺方伯济南风土利弊问》 «ۋاگۋەننىڭ
 چۇڭ فاڭبوسوردان جىننەننىڭ يەر شارائىتى توغرىسى»

马黎诺里	ك. مارىنگۇللى
马立克学派	مالك مەزھىپى
马列克·马克布	مالك مەقبۇل
马列克·琪万	مالك جىۋان
马列克·赛福—乌德—丁·哈桑·魁卢格	مالك سەيفىدىن ھەسەن خارلۇغ
马列克·雅克拉基	مالك ياكلاكى
马鹿	مەرۋى
马洛夫	س. ئى. مالوۋ
马茂德·伽宛	ماخمۇد غاۋان
马密哥尼	مامىگان
马姆康	مامۇكان
马木刺斤	مامور تېكىن
《马纳斯》	«ماناس» ئىپوسى
马秦	ماچىن
马谿	يۈگەن - چۇلۇۋۇر
马萨革泰人	ماسساگىتلار
马士德教徒	مازدېئىئانلار
马斯乌德·本·阿里	مەسئۇد ئىبنى ئەلى
《马苏姆史》	«تارىخ ماسۇمى»
马扎尔	ماجارلار
马志德丁·穆罕默德·伊本·阿南德	ماجىددىن مۇھەممەد ئىبنى ئاناندى
马槩山	مازۇڭسەن تېشى
玛达里汗	مەدەلەرخان

玛哈尔	تاج مەھەل
玛哈同木阿杂木	خۇجا مەقدۇم ئەزەم
玛克哈里·果沙拉	ماكخالى گوسالا
玛拉坎达	مارقاندە؛ سەمەرقەند
玛撒盖特人	ماسساگىتلار
《玛斯乌德史》	«تارىخى مەسئۇدىيە»
玛依木汗	مايمىخان

mai

买宴钱	چاي پۇلى
迈迈铁里·合里发	مەمتىلى خەلىپە
迈索尔	مەنسۇر
麦地那	مەدىنە
麦尔维齐	مېرۋېزى
麦哈默德·列什德	مەخمۇد رېشىد
麦赫杜姆·艾扎木	مەقدۇم ئەزەم
麦纣部	مىرگىتلار
麦加	مەككە
麦加斯梯尼	ماگاستىفېن
麦克马洪线	مېكىماخۇن سىزىقى
麦兰尼王朝	مېرانى خانلىقى
麦里克·辛扎尔	مېلىك سىنجار
麦索温	مەنسۇر
麦维兰那儿	ماۋرانۇننەھر
《脉经》	«تومۇر تۇتۇش دەستۇرى»

脉象	تومۇر سوقۇشى
卖佃	ئىجارىگە ئالغان يەرنى سېتىش
卖奶子	ئوغۇلنى سېتىش
卖人法	ئادەم سېتىش توغرىسىدىكى قانۇن

nian

蛮	بەدەۋىلەر
蛮夷邸	بەدەۋىلەر مۇساپىرخانىسى
满达里米尔扎	مەندال مىرزا
满刺加	مالاككا
满刺加商船	مالاككا سودا كېمىسى
满苏尔汗	مەنسۇرخان
曼格特人	ماڭغىتلار
曼吉安人	مانگيانلار
曼吉特	ماڭغىت قەبىلىسى
曼吉特王朝	ماڭغىت خانلىقى
曼苏尔·本·木萨	مەنسور ئىبنى موسا
《漫游记》	«سەپەرنامە»

mang

忙兀的斤	موۋۇر تېكىن
忙兀人	* ماڭغىتلار

mao

毛拉阿力木库力	موللا ئالىم قولى
毛拉艾里·本尼·毛拉依明	موللا ئەلى بىننى موللا ئىمىن

- 毛拉·奥斯曼·哈里发 موللا ئوسمان خەلىپە
- 毛拉·哈木西·雅尔坎迪 موللا خامۇش يەرگەندى
- 毛拉·穆莎·沙依拉米 موللا موسا سايرامى
- 毛拉·那扎米 موللا بلال نازىمى
- 毛拉尼·赛义艾丁·喀什噶里 مەۋلانە سەئىددىن قەشقەرى
- 毛拉尼·西义德·拉西丁 مەۋلانە سەيىد راشىددىن
- 《毛拉维教团》 «مەۋلەۋىلەر دىنى تەشكىلاتى»
- 毛拉·尤努斯·叶尔坎迪 موللا يۈنۈس يارگەندى
- 毛拉再丁 موللا زەيدىن
- 毛刺纳·艾尔西丁·瓦里 مەۋلانە ئەرشىدىن ۋەلىي
- 毛刺维·阿哈迈德 مەۋلەۋى ئەخمەد
- 毛罗 مائۇرا
- 毛裙 تىۋىتلىق نىمچە
- 毛瑟枪手 ماۋزىرچى
- 《毛诗》 «ماۋچاڭ - ماۋخېڭ نەزمىلىرى»
- 《毛诗·大序》 «ماۋچاڭ - ماۋخېڭ نەزمىلىرى. مۇقەددىمە»
- 《毛诗诂训传定本》 «ماۋچاڭ - ماۋخېڭ نەزمىلىرىنىڭ بىكىتىلگەن يەشمىسى»
- 毛圆鼓 داپ
- 《毛传》 «ماۋچاڭ - ماۋخېڭ نەزمىلىرىنىڭ يەشمىسى»
- 毛锥 موي قەلەم
- 《茅山长沙馆碑》 «ماۋشەن تېغىدىكى چاڭشا ئابدۇسى»
- 卯无八里 مائۇ بالق
- 茂才 قابىللار
- 茂拉特 مۇرات

mei

美官	ئېسىل مەنسەپ
美伽斯忒涅斯	ماگا سىتفېن
美诺厅	مېينو ۋىلايىتى
昧蔡	مەساي

men

门臣祭酒	*سېپاھ قازىبەگ
门第	مەرتىۋە دەرىجىسى
门阀制度	مەرتىۋە تۈزۈمى
门官	قوۋۇق بېگى
门户封锁	دەرۋازىنى تاقىۋېلىش
门枪	چاپقۇرلار
门生	شاگىرت، مۇرىت
门师	ئىشىكچى
门司	مۇدى
门下	شىخاۋۇل؛ ئىشىكخانا، قوۋۇقچىبېشى
门资	مەرتىۋە - سالاھىيەت

meng

蒙健国	مونجان بەگلىكى
蒙章国	مونجان بەگلىكى
蒙彼利埃大学	مونبېلېر ئۇنىۋېرسىتېتى
蒙额勒多尔部	مىنگىلدور قەبىلىسى
蒙哥	مۆڭكۈخان

蒙古勒斯坦	موڭغۇلىستان
蒙古尚书	موڭغۇل دىۋان بەگى
蒙古侍郎	موڭغۇللارنىڭ مۇئاۋىن دىۋان بەگى
蒙古斯单	موڭغۇلىستان
蒙果初	مەڭگۈ بېي
蒙科尔多部	موڭگۈلدور قەبىلىسى
蒙昧时期	ۋارۋارلىق دەۋرى؛ نادانلىق دەۋرى
蒙苏莱特	مىنىسۇرېت
蒙塔慈玛哈尔	مونتاج مەھەل
蒙兀儿斯坦	موغۇلىستان
濠池	بالقاش، تېنىقنۇر
濠池都护府	تېنىقنۇر قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى
盟旗制度	ئايماق - خوشۇن تۈزۈمى
盟主	ھاكىمبەگ؛ ئاتابەگ
猛安	مىڭبېشى؛ مېڭئان
《猛回头》	«ھوشنى تېپىش»
猛火油作	كىرسىن دۈكۈنى
猛腊	مېڭلا
孟春	نوروز پەسلى
《孟府君传》	«ھەزرەتى مېڭ فۇنىڭ تەرجىمىھالى»
孟加拉	بېنگال
孟津河	تاغ دومباش دەرياسى
孟买	بومباي
孟速思	مىنگسەرس
孟特穆	مېڭ تېمۇر

《孟子》	«مېڭزى»
《孟子·公孙丑上》	«مېڭزى. گۇڭسۇن چۇ. 1 - جىلد»
《孟子·尽心篇》	«مېڭزى. كۆڭۈل قويماق»
《孟子·万章篇》	«مېڭزى. سۈرلەر بابى»
《梦溪笔谈》	«مېڭشى باغچىسى پۈتۈكلەرى»

mi

弥俄突	*مىئوتو
弥俄国	*مىئوتو
弥格兰	مەرغىلان
弥朗	مىرەن قەدىمكى شەھىرى
弥勒佛	مايتىرى بۇددا
《弥勒三弥底经》	«مايتىرى سىمىت»
弥末	مېماكان بەگلىكى
弥秣贺	مېماكان بەگلىكى
弥赛亚	مىسىيا
弥陀净土	ئاممىتابا سۇكاۋاتى
米儿扎海答儿	مىرزا ھەيدەر
米尔·阿不杜尔·克里木·布哈里	مىر ئابدول كېرىم بۇخارى
米尔阿山	مىرھەسەن
米尔巴巴达德华	مىر بابا دادخا
米尔洪德	مىرخوند
米尔赛义德	مىرسەئىد
米尔扎沙迪	مىرزا شادى
米尔扎·沙·马赫茂德·贾拉斯	مىرزا شاھ مەخمۇد جورراس

米国	maiguó	ماغيان دولتى
米赫莉一哈东	mǐhèlǐ-yīhādōng	مهرى خاتون
米怀玉	mǐhuáiyù	مىغار تاش
米兰	mǐlán	مىرەن
米斯开韦	mǐsīkāiwéi	مىسقىۋىي
米希亚	mǐxīyà	مىزىيە
米喜拉菩阁	mǐxǐlāpūgé	مىھرابوجا
米扎·阿拔·贝卡	mǐzhā·ābā·bèikǎ	مىززا ئابابەكرىخان
秘色磁器	mìsècíqì	زەنگەر رەڭ جانان چىنە
秘书	mìshū	مۇنشى؛ مىرزا
秘书监	mìshūjiān	مىرزا نازارىتى
秘书郎	mìshūláng	باش مىرزا، سەركاتىپ
密儿·瓦利	mì'ěr·wǎlì	مىرۋەلىي
密儿·札八儿·比儿的	mì'ěr·zhābā'ěr·bǐ'ěrde	مىر جاپار بېردى
密尔宽德	mì'ěrwāndé	مىرخۇند
密马什汗	mìmǎshíhàn	مىماش خان
密阮	mìruǎn	مىرەن
密希拉古拉	mìxīlāgǔlā	مىھراكۇلا
密元	mìyuán	مىرەن

mian

绵	mián	سەيناق
免赋政策	miǎnfùcècè	ئالۋان - سەپلىقنى كەچۈرۈم قىلىش سىياسىتى
免役法	miǎnyìfǎ	ھاشاردىن ئازاد قىلىش قانۇنى
免役宽剩钱	miǎnyìkuānrèngqián	ھاشار پۇلىدىن ئېشىندە

miao

苗寨	مىياۋزۇ يېزىلىرى
邀佶烈	ماۋ جېلى
庙	بۇتخانا
庙会	بۇتخانا سەيلىسى
《妙法莲华经》	«ساددارما پۇندارىكا سۇترا»
缪特尔	مىيۇنتېر

mie

蔑尔乞部	مېركىتلار؛ مەرچىلەر
蔑古其	مېكەجىن
灭族	ئەسلىنى قۇرۇتۇش

min

民	خەلق؛ بۇدۇن
《民报》	«مىنباۋ گېزىتى»
民兵万户府	خەلق ئەسكەرلىرى تۈمەنېشى مەھكىمىسى
民兵制	خەلق ئەسكىرى تۈزۈمى
民部	پۇقرالار پىرقىسى
民船	پۇقرا كېمىسى
民户养马法	ئاتلارنى پۇقرالار ئۆيىدە بېقىش چارىسى
民权政治	خەلق ھوقۇقى سىياسىيىسى
民权主义	خەلق ھوقۇقى مەسلىكى
民权自由	خەلق ھوقۇقى ئەركىنلىكى
民生主义	خەلق تۇرمۇشى مەسلىكى

民生自由	خەلق تۇرمۇشى ئەركىنلىكى
民为贵	خەلق قەدرلىك
民惟邦本本固邦宁	خەلق ئەل - يۇرتنىڭ ئاساسى،
	ئاساس پۇختا بولسا، ئەل - يۇرت ئامان بولۇر
民无幸生	پۇقرالار لاغايلاپ يۈرمىگەي
民心	خەلقنىڭ قەلبى؛ خەلقنىڭ رايى
民主运动复兴时期	دەۋر دەۋر جانلانغان
民族大迁移	مىللەتلەرنىڭ ئومۇمىي كۆچۈشى
民族狭隘性	مىللى تار قورساقلىق
民族学家	ئىتتىپاقچى
民族征服	مىللىي ئىستېلاچىلىق
民族主义	مىللىي مەسلەك، مىللەتچىلىك
编	تەزىق
编钱	تەزىق يارماق

ming

名瓷	چاقچۇق بېزەك
名教	كۈڭزىچىلىق
名例	نام - شۆھرەت
名士	مەشھۇر زات؛ مەشھۇر ئەرباب
名相	ساسكېتۇ
名园	داڭلىق باغ
铭文	مېتال پۈتۈك
《明帝记》	«مىڭدى خان ھەققىدە خاتىرە»
明发	ئاشكارا تارقىتىش

- 明法 قانۇن شەرىھىلەش ئىمتىھانى
- 明格氏族 مەڭگۈلەر قەبىلىسى
- 《明鬼》 «جىن - شەيتانلار ھەققىدە بايان»
- 《明会典》 «مىڭ سۇلالىسىنىڭ قائىدە - نىزاملىرى»
- 明教 مىڭجاۋ مەسلىكى
- 明经 دەستور شەرىھىلەش ئىمتىھانى
- 明理帖木儿 مەلىك تېمۇر
- 《明律》 «مىڭ سۇلالىسى قانۇنلىرى»
- 明努亚 مىنۇيا
- 明器 ئاخىرەتلىك بۇيۇم؛ دەپنىلىك
- 《明清史料甲编》 «مىڭ، چىڭ سۇلالىلىرىگە دائىر تارىخىي ماتېرىياللار I»
- 《明仁宗实录》 «مىڭ رېنزۇڭ دەۋرىدىكى ئوردا خاتىرىلىرى»
- 《明儒学案》 «مىڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى كۈڭزىچىلەر تەلىماتلىرى»
- 明善 مىڭشەن
- 《明实录》 «مىڭ سۇلالىسىنىڭ ئوردا خاتىرىسى»
- 《明史》 «مىڭ سۇلالىسى تارىخى»
- 明史馆 مىڭ سۇلالىسى تارىخىنى تۈزۈش يۇرتى
- 《明史·食货志》 «مىڭ سۇلالىسى تارىخى. ئوزۇق - تۈلۈك، مال - مۈلۈك تەزكىرىسى»
- 《明世宗实录》 «مىڭ شىزۇڭ دەۋرىدىكى ئوردا خاتىرىلىرى»
- 明书 خەتتاتلىق ئىمتىھانى
- 明算 ھېساب ئىمتىھانى
- 明堂 دانىشگاھ

明铁盖达坂	مىڭتىكە داۋىنى
明铁盖河	مىڭتىكە دەرياسى
明万历	مىڭ سۇلالىسىنىڭ ۋەنلى يىللىرى
明屋	مىڭئۆي
《明夷待访录·财计篇》	«مىڭيىنىڭ زىيارەت خاتىرىسى. مالىيە تەدبىرلىرى»
《明志令》	«غەرەز چۈشەندۈرۈش پەرمانى»
明资匠	سىمكارلىق ئۇستا
明字	خەتتاتلىق ئىمتىھانى
命妇	نشانلىق خانىملار
命士	پەرمانچى
命运站	تەقدىرچىلىك

mo

魔教	موجياۋ مەسلىكى
摩哈普德	ماھبۇد
摩河兜勒	ئۇلۇغ دۇر مۇقامى، ئۇلۇغ دولان مۇقامى
摩河只那	ماچىن، ماخاچىنادىش
摩河迦叶	ماخاگايا
摩河末	مۇھەممەد پەيغەمبەر
摩呵剌陀	ماخاراشترا
摩伽陀	ماگاتا
摩揭它	ماگاتا
摩揭陀	ماگاتا
摩尼教	مانى دىنى

- 《摩尼教徒忏悔词》 «مانى موخلىمىلىرىنىڭ تۇۋىنى نامىسى»
 摩尼斯 مونس خارەزىمى
 摩尼文 مانى يېزىقى
 《摩奴洁典》 «مانۇ سىمىردى»
 摩泰 ماچىن
 摩秦纳比 ئەل مۇتانبى
 摩维亚 مۇخاۋىيە
 摩西 مۇسا
 《摩西开天记》 «مۇسا ئەلە يەھىسا لائىمىنىڭ ئەرشكە چىقىشى»
 摩西木·逻辑罗 مېخاراگولا
 《摩西五书》 «تەۋرات»
 摩支 مادزى
 模纸 تاختا قەغەز
 磨里奚 مولاھىدىلار
 磨面业 تۈگمە نىچىلىك
 磨钱作 پەردازخانا
 磨延吸 مويۇنچۇر
 《磨延吸碑》 «مويۇنچۇر مەڭگۈ تېشى»
 《磨延吸可汗》 مويۇنچۇر خاقان
 莫高窟 دوڭخۇاڭ مىڭئۆيلىرى، ئىگىز قۇم غارلىرى
 莫何可汗 مۇقان خاقان
 莫贺 باغا قەبىلىسى
 莫贺城 باغا قەلئەسى
 莫贺咄 باغادۇر
 莫吉克人 مورچىكلار

莫拉·木沙·赛兰米

مولا موسا سايرامى

莫拉·夏卡尔

موللاشاكر

莫离支

مولجى

《莫利斯皇帝大事记》《莫里斯皇帝大事记》

莫容

مورۇنلار

莫卧儿王朝

موغۇل ئىمپېرىيىسى

莫义建功毗伽可汗 莫义建功毗伽可汗 تۆھپىكار بىلگە قاغان

莫允

مويان قەبىلىسى

漠八里克沙

مۇبارەك شاھ

漠斯塔辛

مۇستاسىن

漠北

شىمالىي چۆللۈك

漠尔坦

مورتان

貂歌息訖

باشغىرت

末将

كەنجى سانغۇن

末禄

مائورا

末盐

ئۇۋاق تۇز

末羽可汗

بۈگۈ قاغان

末振将

*موجىنجان

鞞鞞

*موغاللار

没悉海

باركۆل، بارسكۆل

冒顿单于

باتۇر تەڭرىقۇت

《墨辩注》《墨辩注》 موزى تەلىماتى ھەققىدىكى مۇتالىئەگە ئىزاھات

《墨经》

《موزى كالامى》

《墨子》

《موزى》

《墨子·号令篇》

《موزى·چاقىرىق》

默噶	بەگچۇر، مويۇنچۇر
默噶可汗	بەگچۇر خاقان، مويۇنچۇر
《默记》	«پىنھاندىكى خاتىرىلەر»
默拉纳额什丁	مەۋلانا ئەرشىددىن
默罗达赫·巴拉当	مېروداخ بالادان
默示	ۋەھىي

mou

谋臣	مەسلىھەتچى، مۇشاۋىر
谋尔夫	مەرۋى
谋佛	مەرۋى
谋克	يۈز بېشى؛ مۇقۇن
谋落	مورۇنلار
谋落部	مورۇن قەبىلىسى
谋士	بېلگە؛ ئاقىل
谋主	ئايغاقچى
牟羽可汗	بۆگۈ تېكىن

mu

《牡丹亭》	«مودەن شىپائى»
木八刺沙	مۇبارەك شاھ
木尔加布河	مورغاب دەرياسى
木杆可汗	مۇقان خاقان
木活字	ياغاچ ئويما ھەرپ؛ تامغا ھەرپ
木吉	مۇجى بەگلىكى

- 木济 مۇجى بەگلىكى
- 木刺麦 مولا مىدىلار
- 木垒 مورى
- 木鹿州 مارۇئايمىقى
- 木棉布 قىزىل پاختىدىن توقۇلغان رەخت
- 木扎提河 موزارت دەرياسى
- 牧官 چوپان، چوپاندار
- 牧奴 چارۋىچى يانچىلار
- 牧竖 چوپان مالاي
- 牧养 تەربىيەت قىلىش
- 目录学 كاتالوگىيە
- 苜蓿 بۇكسۇك، بېدە
- 幕兵制 مۇقىم ئەسكەر ئېلىش تۈزۈمى
- 幕北 چۆللۈكنىڭ شىمالى، شىمالىي چۆللۈك
- 幕府 قارارگاھ
- 幕官 ھەمسۆھبەت مۇشاۋۇر
- 幕职 ياردەمچى مەسلىھەتچى
- 慕利延 *ئامونو شاد
- 慕容涉归 مۇرۇن شىگۇي
- 穆阿维叶 مۇئاۋىيە
- 《穆巴拉克王朝史》 «تارىخى مۇبارەك شاھى»
- 《穆巴拉克王史记》 «مۇبارەك شاھ تارىخى»
- 穆查法尔沙 مۇزەففەر شاھ
- 穆尔克罗夫特 موركروفت
- 穆尔舒尔一世 مۇرشىل I

- 穆尔太齐赖派 مۇرتازىلەنچىلار
- 穆尔希德·顾列汗 مۇرشىد گۈلى خان
- 穆国 مائورا
- 穆罕默德·阿古柏 مۇھەممەد ياقۇپبېك
- 穆罕默德·阿里—马赫迪 مۇھەممەد ئەلى مەھدى
- 穆罕默德·艾明雅罗克奇 مۇھەممەد ئەمىن يارلىقچى
- 穆罕默德·本·阿卜都拉 مۇھەممەد بىننى ئابدۇللا
- 穆罕默德·本·阿里卡提博·撒弥罕迪 مۇھەممەد بىننى ئەلى كاتىپ سەمەرقەندى
- 穆罕默德·本·巴赫提牙尔·哈拉吉 مۇھەممەد بىننى بەختىيار قالجى
- 穆罕默德·本·侯赛因 مۇھەممەد بىننى ھوسەين
- 穆罕默德·本·马斯乌德 مۇھەممەد ئىبىن مەسئۇد
- 穆罕默德·本·纳吉布·巴克兰 مۇھەممەد بىننى ناچىپ باقران
- 穆罕默德·本·热西德·艾里·喀什略里 مۇھەممەد بىننى رېشىد ئەلى قەشقەرى
- 穆罕默德·比因·昆西姆 مۇھەممەد بىن قاسم
- 穆罕默德诞生节 مەۋلۇت نەبى
- 穆罕默德·哈万地 مۇھەممەد خاۋەندى
- 穆罕默德·卡吉姆 مۇھەممەد كازىم
- 穆罕默德·列与夫 مەخمۇد رېيىف
- 穆罕默德·罗地 مۇھەممەد لودى
- 穆罕默德·未敏 مۇھەممەد مومىن
- 穆罕默德·撒马尔干迪 مۇھەممەد سەمەرقەندى
- 穆罕默德·沙迪克 مۇھەممەد سىدىق

- 穆罕默德·沙迪克喀什咯里 مۇھەممەد سادىق قەشقەرى
 穆罕默德—沙赫 مۇھەممەد شاھ
 穆罕默德·司迪克 مۇھەممەد سىدىق
 穆罕默德·苏来曼 مۇھەممەد سۇلايمان
 穆罕默德·突格卢克 مۇھەممەد تۇغلۇق
 穆罕默德·图格卢克 مۇھەممەد تۇغلۇق
 穆罕默德·夏伯克 مۇھەممەد شا بەگ
 穆罕默德·雅尔汗 مۇھەممەد يارخان
 穆罕默德·依明·和卓苦里 مۇھەممەد ئىمىن غۇجام قۇلى
 穆罕默德·依瓦孜 موللا مۇھەممەد ئېۋەز
 穆罕默德·伊本·加辛 مۇھەممەد ئىبنى قاسم
 穆罕默德·伊本·穆萨 مۇھەممەد ئىبنى مۇسا
 穆罕默德伊本·穆萨·获拉事密 مۇھەممەد ئىبنى مۇسا خارەزىمى
 穆罕默德·伊格巴尔 ئىقبال مۇھەممەد
 穆罕默德·伊敏·雅尔坎迪 مۇھەممەت ئىمىن ياركەندى
 穆罕默德·伊瓦兹·咯里哈什 مۇھەممەد ئېۋەز قارىقاشى
 穆赫塔西卜 مۇھتەسەب
 穆吉米 مۇقىمى
 穆克美 مۇقىمى
 穆克塔迪 مۇقتەدى
 穆拉毕拉勒·毛拉无索夫 موللا بىلال بىننى موللا يۇسۇپ
 穆伦德克汗 مۇرېندېك خان
 穆摩达吉 مومتاج مەھەل
 穆其斯 - 乌德丁·突格拉尔汗 مۇھسىددىن تۇغرال خان
 穆沙西尔城 مۇساشر شەھىرى

穆生节	مهۆلۆت لەبى
《穆圣行录》	«تەزكىرەئى خوجا مۇھەممەت شەرىپ»
穆斯塔里	مۇستالىل
穆斯塔法 - 纳玛	مۇستافا نائىما
穆塔齐利主义	مۇتازىلىتىزم
《穆天子传》	«مۇتىەنزى تەزكىرىسى»
穆伊兹 - 乌德 - 丁	مۇئىزىددىن
穆伊兹 - 乌德 - 丁 - 穆巴拉克	مۇئىزىددىن مۇبارەك
穆扎法尔汗	مۇزەپپەرخان

N

na

那勃尼达	نابوندا
那尔巴图	نارباتور
那盖	ناغاي قاغان
那葛部	ناغلار
那迦达萨克	ناگاداساك
那拉氏	نارا جەمەتى
那陵提婆	نارېندرا دېۋا
那罗延	نارويان
那木干	نەمانگان
那木罕	نامخان
《那文毅公奏议》	«مەرىپەتلىك، قەيسەر ناھەزەرەتنىڭ خانغا يوللىغان ناملىرى»
那颜啜特勤	«تايانچۇر تېكىن»

- 纳狄尔 - 穆罕默德汗 نادىر - مۇھەممەدخان
 纳狄尔 - 沙赫 نادىر شاھ
 纳都六设 *ناردۇلا شاھ
 纳尔姆·乌德·陶拉 ناچىب ئۇد داۋلا
 纳尔穆罕默德汗 نارمۇھەممەد خان
 纳尔沙希 نارشاھى
 《纳合西维的》 «نەخشىۋەندى»
 纳黑失只罕 نەخشىجاھان
 纳忽失里 نارقۇشىدى
 纳谏 تەكلىپ قوبۇل قىلىش
 纳克迪 ناكىدى
 纳拉姆辛 نارامېسن
 纳刺哈里 ناراهارى
 纳喇巴图 نارباتۇر
 纳里夫金 ۋ.پ. نالىۋكىن
 纳曼干 نەمانگان
 纳赛尔本侯赛因 ناسىر ئىبنى ھۇسەين
 纳赛尔汗 ناسىرخان
 纳赛尔·伊本·哈刺汗 ناسىر ئىبنى قاراخانى
 纳斯尔·本·撒亚尔 ناسىر ئىبنى سايبىر
 纳斯尔丁萨尔卡尔 نەسىردىن سەركەر
 纳瓦依 ناۋايبى
 纳兀鲁思汗 ناۋرۇزخان
 《纳西尔通史》 «تاۋارىخى ناسىرى»
 纳新 ناشان قارلۇق

纳言	پىكىم قوبۇل قىلىش؛ شىغاۋۇل
纳职	ناپچوق؛ لاپچوق
纳孜克木	نازۇگۇم

nai

乃马真氏	نەيماجىن
乃蛮	نايمان
乃贤	ناشان
奈迭姆	نەدىم
奈良	نارا

nan

男耕女织 — ئەرلەر تېرىقچىلىك بىلەن، ئاياللار توقۇمىچىلىق بىلەن مەشغۇل بولۇش

男爵	بارون
男爵夫人	بارونە
男职事官	بارون دەرىجىلىك رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدار
南北选	جەنۇب - شىمال سەرخىللىرى
南兵	جەنۇب قوشۇنى
南达汗	نامدارخان

《南都赋》 «جەنۇبىي پايتەخت نەزمىسى»

《南疆四城之乱》 «جەنۇبىي شىنجاڭدىكى تۆت شەھەر ئىسيانى»

《南郊赦文》 «جەنۇبىي ئاستاننىڭ تۆۋەنكى تەرەپلىرىگە

چىقىرىلغان كەچۈرۈنمە»

《南京条约》

«نەنجىڭ شەرتنامىسى»

- 南洲 جەنۇبىي مانجۇرىيە
- 南谿州 ماغىيان ئايمىقى
- 南明 مىڭ سۇلالىسىنىڭ جەنۇبىدىكى جايلار
- 《南山集》 «كۈنگەي تاغ نەزمىلىرى»
- 《南史》 «جەنۇبىي سۇلالىلەر تارىخى»
- 南书房 تۆۋەنكى دەپتەرخانا
- 南司 جەنۇبىي مەھكىمە
- 南戏 جەنۇب تىياتىرى؛ جەنۇب چاڭچىلىسى
- 《南选》 «جەنۇب سەرخىلى»
- 南牙 جەنۇبىي مەھكىمە
- 南洋群岛 مالاي تاقىم ئاراللىرى؛ جەنۇبىي ئوكيان
- 南元 تاقىم ئاراللىرى
- 南诏 جەنۇب ئەلاچىسى
- 难兜靡 نەنجاۋلار
- 《难经》 ناندۇ بېيى
- 《难经》 «قىيىن كېسەللىكلەر دەستۇرى»
- 《难经本草》 «رىيازەت خاتىرىلىرى»
- 难陀王朝 «قىيىن كېسەللىكلەرگە شىپا بولىدىغان دورا ئۆسۈملۈكلەر»
- 《难张辽叔自然好学论》 ناندا خانلىقى
- 《难张辽叔自然好学论》 «بىلىم ئېلىش توغرىسىدا جاڭ لياۋشۇغا سۇئال»

ne

讷职

لاپچۇق

nei

- 内常待 ئىچكى ھەرەمخانا ياساۋۇلى
 内臣 ھەرەم بېگى
 内地 ئىچكى رايونلار؛ ئىچكى ئۆلكىلەر
 内坊左右内率府 ئوردا لازىمەتلىكلىرى تەييارلىغۇچىلار
 内府 مەھكىمىسى
 内附 ئىچكى خەزىنە
 内阁 بەيئەت قىلىش
 内阁大学士 باش دىۋان، ئىچكى كابىنت
 内国史院 باش دىۋان مۇشاۋىرى
 内宏文院 باش سالنامە مەھكىمىسى
 内监 باش دەپتەردار مەھكىمىسى
 《内径》 ھەرەم بېگى؛ ئاغۋات
 内秘书院 «ئىچكى كېسەللىكلەر دەستۇرى»
 《内人昼眠》 ئىچكى مۇنشى مەھكىمىسى
 内史 «كۈندۈزى ئۇخلىغان دىلبەر»
 内侍省 ھۈدەيچى
 内务府 ئاغۋات ۋازارىتى
 内学 ئوردا ئىشلىرى مەھكىمىسى
 内庄宅使 بۇددىزىم تەلىماتى؛ بىشارەت شۇناسلىق؛ بۇددا مەكتىپى
 内作判官 خائلىق قورۇق بېگى
 ئوردا ھۈنەرۋەنچىلىك ئىشخانىسىنىڭ دادخاھى

neng

能走的人

شاتۇرلار

ni

《尼布楚条约》

«نېپۇچىنسىكى شەرتنامىسى»

尼查尔

نزار

尼查姆·乌尔·穆尔克·穆罕默德·朱奈د نىزامۇلمۈلك مۇھەممەد

مەد جۇنائىدى

尼壤城

نىيە

尼吉坎城

نىجىكەنت

尼堪

نىكەن

尼科罗波罗

نىكولوپولو

尼可波罗

نىكولوپولو

尼克塔儿·阿哈马特

نىكتار ئەخمەد

尼尼微

نىنېۋىيە

尼努尔塔一世

نىنۇرتا I

尼雅俗语

نىيا ئاۋام تىلى

尼雅孜苏坦

نىياز سۇلتان

尼扎米

نىزامى

尼扎姆尔穆里克

نىزامۇلمۈلك

泥阿卡斯

*نېيانخ

泥恒师

نارىسىپى

泥撒外罗

*نىزۇك قارا قاغان

泥里斯

نارىس

泥利可汗

*نىلى خاقان

泥靡

نىبەك

泥泥师

نارىسس

泥婆罗国

نيپال دۆلىتى

泥孰

*نیشور خاقان

泥熟

*نیشور خاقان

nian

年代学

سالشۇناسلىق

年号

سەلتەنەت نامى

捻党

نيەنداك پىرقىسى

捻军

نيەنجۇن قوشۇنى

碾碓

تۇلۇق، يارغۇنچاق

《廿二史札记》

«يىگىرمە ئىككى تارىختىن خاتىرىلەر»

niao

鸟飞州都督府

نيوفېي ئايمىقى تۇتۇق مەھكىمىسى

溺器

تەرەت قاچىسى

nie

臬(台)

قارا، نىشان

涅赛费

نەسەفى

聂恩脱利 نېستۇرى
 聂斯托利教 نېستۇرى دىنى
 《犁海花》 «دېڭىز بۇرغۇنلىرى»

ning

宁古塔 نىڭگۇ تا
 宁锦大捷 نىڭيۈەن - جىنچۇ غەلبىسى
 宁西 چاپچال
 宁远国 قەرغانە
 倭人 لولا ئادەم

niu

牛坊 كالا قوتانلىرى
 牛录 نىرۇ
 纽带 بەلباغ؛ رىشتە
 纽林的斤 نۇرسىن تېكىن

nong

农场主 فېرمىر، فېرمائىگىسى
 农村公社 يېزا جامائەسى
 农夫俑 دېھقان ھەيكىلى
 农工商总局 دېھقانچىلىق ۋە سودا - سانائەت باش ئىدارىسى
 农官 داڭقال
 农家 ئېكىنچىلەر، دېھقانلار

农具税	دېھقانچىلىق سايمانلىرى بېجى
农器钱	دېھقانچىلىق سايمانلىرى پۇلى
《农桑辑要》	«تېرىقچىلىق - پىلىپچىلىك قامۇسى»
《农桑衣食撮要》	«تېرىقچىلىق - پىلىپچىلىك ئاساسلىرى»
《农书》	«دېھقانچىلىق قوللانمىسى»
农田水利法	ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتلىرى قانۇنى
农业部落	دېھقان قەبىلە
农业资本家	يېزا ئىگىلىك كاپىتالىستى
农业资本主义化	يېزا ئىگىلىكىنىڭ كاپىتالىستىك تۇس ئېلىشى
《农政全书》	«دېھقانچىلىق قامۇسى»

nou

舞

چاغلىغۇچ

nu

奴婢	مالاي؛ قۇل؛ دېدەك؛ چۆرە
奴尔干都指挥使司	نۇرخات باش بۇيۇرغا مەھكىمىسى
奴尔干卫	نۇرخات قورغىنى
奴隶	قۇل، پەقىرلەر
奴隶贸易	قۇل سودىسى
奴隶制大庄园	قۇلدار ئىلكىدىكى كاتتا قورۇق
奴隶总管	قۇللار خوجىدارى
农庄稼人	مومىن دېھقانلار
孳戮	ئۇرۇق - ئەۋلادىغا قۇللۇق تامغىسى بېشىشى
弩马	قىرچاغۇ ئات

斡赤巴尔浑

نۇچ بارخان

斡赤建国

نېچكەنت پادىشاھلىقى

努尔哈赤

نۇرخاچ

努亥

نوم ئەلەيھىسسالام

努赫·本·阿萨德

نوم ئىبن ئاساد

努羯城

نېچكەنت

努拉利汗

نورالخان

努西城

نۇزى شەھىرى

弩

كامالەك؛ مەنچاناق

弩失毕部

ساداقلىقلار قەبىلىسى

弩手

كامالەكچى

弩温答失里

نوۋىن داشرى

nü

女工

ئايال ئىشچى

女官

ئايال تويىن

女冠

بۇۋى

女红

قىزلار

女军

ئاياللار قوشۇنى

女尼

راھىبە، بىكشۇنى

《女史箴图》

«خانىش دەستۇرخانىچىلىرىنىڭ سۆرىتى»

女修道士

راھىبە، بۇۋى، ئايال مۇناخ

女修道院

بۇۋىلەر خانىقاسى، مۇناستىر

女真

جۇرجىتلار

女直

نۇجى

nuo

诺毕提	نهۇبىتى
诺尔依部	نوغييلار
诺盖依部	نوغييلار
诺和托日西提	نوقتى رىشت
诺火特日西提	نوقتى رىشت
诺基罕	نۇچخان
诺鲁思啊洪卡特甫	نوروز ئاخۇن كاتىپ
诺亚	نوه ئەلەيھىسسالام
诺颜	نويۇن
诺依古特部	نويخوتلار
诺因乌拉	نوئىن ئولا

O

ou

区种法	كاندۇكلاپ تېرىش
欧尔	ئور
欧格纳	ئوكونور
《欧阳行周集》	«ئويياڭ شىڭجۇ ئەسەرلىرى»
偶婚制	چۇپ نىكاھلىق تۈزۈم
耦犁	تىرنا ساپان

P

pa

怕而诗萨	پارفىيە
帕拉布	فاراب
帕里万·穆罕默德	پەلۋان مۇھەممەت
帕尼帕特	پانىپات
帕赛波里斯	پېرسېپۇل
帕坦	پاتان
帕提亚	پارفىيە
帕依坎特	پايكەند

pai

俳赋	مەسنەۋى قەسىدە؛ قاپىيىلىك شېئىرلار
俳体	قىتئە شەكلى
排勒维语	پەھلىۋى تىلى
排箫	تىزمانەي
排整作	رەتلەش دۇكىنى
牌位	ئەرۋاھ تاختىسى
牌印	تامغا بېگى

pan

潘兜	پارفىيە
潘土索夫	ن. پانتوسوۋ
藩兵	بەيئەتچى قوشۇن

藩属国	قارام ئەل، ۋاسسال ئەل
藩司	پەرمانبەردار
藩王	ۋاسسال بەگ (پادىشاھ)
藩镇	قارام ئەل قورغانلىرى
蟠龙	ئەجدىھا
盘庆	روزمىساق
盘古	ئەلمىساق
盘龙	ئەجدىھا
盘头达多	پانتودارتا
判	دادخاھ، سوراقچى، كېسىمچى
判词	ھۆكۈمنامە
判度支	يانداس خەزىنە بەگى
判官	سوراقچى
判元帅行军司马事	ئەمىرلەشكەرگە يانداس خوجىدار

pang

庞培·特洛伽	پومپېي تروگا
庞特勤	پان تېكىن
旁户	مەدىكارلار
旁遮普	پەنجاب

pao

抛石机	پالاخمان؛ مەنچاناق
庖牺氏	قان قىلىپ ئوزۇقلانغۇچىلار
炮炙	داغلاش

pei

陪戍耐尉	مۇئاۋىن قورۇل بېشى
培尔西达	پېرسدا
培因	فېيىن
裴罗	بىلگە
裴罗将军城	بالاساغۇن؛ بىلگە سانغۇن شەھىرى
裴斯特罗	فېسترو
沛汗	فەرغانە
《佩文韵府》	«فونتبىكا لۇغىتى»

pen

喷赤河	پەنجى دەرياسى
湓亨	پېنخېڭ

peng

烹蒸	ھورداش
朋	ئىككى تىزىق
朋党之争	پىرقىۋازلىق كۈرۈشى

pi

披甲人	ھەربىيلەر؛ چىرىكلەر
霹雳车	چېقىن ھارۋا؛ پالاقمان
霹雳炮	پىراك زەمبېرىكى؛ چېقىن توپ
皮尔马黑麻	پىر مۇھەممەت
皮尔·默罕穆德·舍万尼	پىر مۇھەممەت شېرۋالى

皮货	بۇلغارى
皮货商	جالاپ
皮山城	پوسكام
皮鞋贩	ۋاپۇرۇچ
皮靴贩	ۋاپۇرۇچ
皮什皮克堡	پىشپىك قەلئەسى
皮西亚	پوسكام
皮纸	پىرگامىنت
皮作	تېرە پىمشىقلاپ ئىشلەش دۇكىنى
毗河跋提	بىرخاسپاتى
毗伽敦裕谷	بىلگە تۇنيۇقۇق
毗伽卡迪尔汗	بىلگە قادىرخان
毗伽可汗碑	بىلگە خاقان مەڭگۈ تېشى
毗伽阙卡迪尔汗	بىلگە كۆل قادىرخان
媲摩城	پىخانا شەھىرى
毗瑟拿	ۋىشنىۋ
毗沙都督府	كېرىيە تۇتۇق مەھكىمىسى
毗沙尔	ۋايسارا
毗舍离	ۋايسارا
裨将	باسوت سانغۇن
琵琶	بەرباب
《琵琶记》	«بەرباب نەغمىلىرى»
正帛	گەزمال
辟展	پىچان

pian

偏将	يانداش سانغۇن؛ ياردەمچى قوماندان
翩翻	پىرقىراش
骈文	مەسنەۋى
片吉肯特	پەنجىكەنت

piao

票拟	تەييارلاش
----	-----------

pin

品吉肯特	پەنجىكەنت
品字阵势	ئۈچ بۇرجەكلىك سەپ ھالىتى
聘礼	سوۋغا - سالام

ping

《平定回疆剿擒逆方略》	«مۇسۇلمانلار يۇرتىنى تىنچىتىش، ئاسىيلارنى تازىلاش تەدبىرلىرى»
《平定回疆剿擒逆裔方略》	«مۇسۇلمانلار يۇرتىنى تىنچىتىش، كەنسۇ، شىنجاڭدىكى مۇسۇلمان قاراقچىلىرىنى تىنچىتىش تەدبىرلىرى»
《平定陕甘新回匪方略》	«مۇسۇلمان قاراقچىلىرىنى تىنچىتىش تەدبىرلىرى»
《平定准噶尔方略正编》	«جۇڭغارلارنى تىنچىتىش تەدبىرلىرى. رەسمىي نوسخا»

- 平和之友
 《平回志》
 平林兵
 平魔军司
 《平蕃始末》
 平泉庄
 平壤
 平西将军
 平西王
 平章事
 平章政事
 平准官
 《平准书》
 《萍洲可谈》
 屏幕
 瓶缶
 瓶沙王
 凭洛州
 钹铍
 皮罗雍
 婆尔哈特勤
 婆旬比可可教
- تىنىچ دوست
 «مۇسۇلمانلارنى تىنىچىتىش تەپسىراتى»
 پىنگلىن قوشۇنى
 ئىبلىسلارنى يوقاتقۇچى مۇئەككەل
 «ئاسىي ۋاسساللارنى تىنىچىتىش ئىشىنىڭ باش-ئاخىرى»
 يارقىن بۇلاق
 پىخىيان
 كۈن پېتىشىنى تىنىچىتقۇچى سانغۇن
 غەربنى تىنىچىتقۇچى شاھزادە
 خانلىق مۇئەككەلى
 خانلىق مۇئەككەلى؛ دىۋان ۋازارەت مۇئەككەلى
 بازار بېگى
 «نەقلىيات ۋە تاكسا»
 «يىراقتىكى ئەللەر توغرىسىدا بايانلار»
 دەرىپەردە
 كۆپ، ئىددىش
 بىمبىسار
 پىنگلو ئايمىقى
 پو
 ئورغاق
 باراناس
 بۇرخا تېكىمىن
 *قوتلۇق بىكە سابوق خاتون

婆拉巴罗阇	ۋالابا راجا
婆罗多人	باروتلار
婆罗门	براخمانلار
婆罗卅	ساباه
婆迷罗川	پامير
婆默光亲丽比可可敦	*قۇتلۇق بىكە سابوق خاتون
婆闰	بايان
婆苏提婆	ۋاسۇدېۋا
婆苏提婆二世	ۋاسۇدېۋا II
婆悉海	بارسكۆل
婆须密经	ۋاسۇمىترا
珀西·赛克斯	پېرسى سىكېس
破虏大将军	قاراقچىلارنى يوقاتقۇچى باش سانغۇن
破洛那	فەرغانە
破题	باش يەشمە؛ مۇقەددىمە

pou

剖符	يارما دەستەك
剖剔	گۆشنى شىلىش (بىر خىل جازا)

pu

《圃隐集》	«تەركىدۇنيا باغۋەن يازمىلىرى»
蒲昌	پىچان
蒲华	بۇخارا
蒲化	بۇخارا

蒲类国	بار كۆل دۆلىتى
蒲类海	باركۆل
蒲犁国	سارنقول دۆلىتى
蒲黎国	كاۋالتا
蒲离侯水	باركۆل
蒲卢虎	پۇلۇق
蒲奴单于	*پانۇ تەڭرىقۇت
蒲桃城	*قويمال شەھىرى
璞鼎查	ھېنرى پوتتىنگىر
菩萨	بۇددىساتىۋا
《菩萨大唐三藏法师传》 تاڭ دەۋرىدىكى بۇددىساتىۋا، ئۇلۇغ نوم ئۇستازنىڭ تەرجىمىھالى»	
菩萨铁健	*بۇسات تېكىن
菩提达磨	بۇددىدارما
菩提流支	بۇددىرۇتچى
仆骨	*بارغۇت
仆固部	بوگە قەبىلىسى؛ بارغۇت قەبىلىسى
仆固怀恩	*بارغۇت خويۇن
仆固俊	*بۆكۈ قۇن
仆固瑒	بوقاير
仆肯部	بوگەنلەر
仆鯨	پەرچىن
仆射	يانداس ۋەزىر؛ يانداس بەگ؛ ياردەمچى
仆围	مالاي
普尔·穆罕默德·米尔扎	پىرمۇھەممەد مىرزا

普尔热瓦爾斯基

ن.م. پرېژېۋالسكى

普拉

بولات شەھىرى

普拉特汗

پولاتخان

普兰迦儿宾

پىلانو كارپىن

普里查克

ئۇ. پىرىتسك

普利捷瓦爾斯基

ن.م. پرېژېۋالسكى

普林尼

پىلنېي

普六如

پۇردۇ

普鲁沙

پۇرۇشا؛ تۇنجى ئادەم

普罗夫塔西亚

فرافتاكىيە

普马卡

بۇماكا

普山提克三世

پىسامېتىك III

普陀罗

بۇترا

普贤像

ئەۋلىيالار سۈرىتى

普祖尔·马马

پۇزور ماما

谱牒

ئائىلە نەسەبنامىسى

谱籍

شەجەرە دەپتىرى

谱局

نەسەبنامە جۇجۇقى

朴学

ساددا ئىلىم

Q

qi

七哀诗

يەتتە مەرسىيە

七城

يەتتە شەھەر؛ يەتتىشەر

七国之乱

يەتتە شاھزادە يېغىلىقى

- 七河 يەتتە سۇ
 七和卓之乱 يەتتە خوجا يېغىلىقى
 《七录》 «يەتتە تۇرلۇك كاتالوك»
 《七略》 «يەتتە خىل كىتابلار»
 《七略·艺文志》 «يەتتە خىل كىتابلار، ئەدەبىي ئەسەرلەرتەز - «七略·艺文志»
 七台 كىرىسى
 七屯城 چىنەي
 七星经 مىرەن قەدىمكى شەھىرى
 七雄 يەتتە يۇلتۇز نومی
 七曜历 يەتتە زومىگەر
 《七志》 ھەپتىلىك كالېندار
 柒杯 «يەتتە خىل كىتابلار تەپسىراتى»
 柒抹弩 سىرلانغان جام
 期苏亚秃统 سىرلىق كامالەك
 《齐阿集》 چىسۇا توتوك
 齐尔雅布 «مەجمۇئە زىيائى»
 《齐民要术》 زىرياب
 《齐诗》 «پۇقرالار ئۈچۈن تېرىقچىلىق دەستۇرى»
 《齐世家》 «چى نەزمىلىرى»
 齐众庶 «چى بېگىنىڭ نەسەبنامىسى»
 齐雅·帕夏 گاداي بىلەن زەردارىنى تەكشەش
 奇阿克萨 زىياپاشا
 奇阿克萨尔 كىياكسارى
 奇卜察奇 كىياكسار
 奇尔柯思 قىپچاقلار
 چىركەس

奇里克	چىلىك قەبدىلىسى
奇利亚克人 (مىنگە)	گىلىياكىلار
奇能	خىسەلت؛ كارامەت
奇齐克玉兹	كىچىك يۈز قازاقلرى
奇沙州	ھىسار ئايمىقى
奇特拉尔	چاترال
奇童	خاسىيەتلىك بالا
奇托尔	چىنتۇر
骑兵	سېپاھ، چەۋەنداز
骑都尉	شىرمەت - چەۋەندازلار بېشى
骑将	چەۋەندازلار سانغۇنى
骑失帝城	چىست شەھىرى
骑士	چەۋەنداز، رېتسار
骑尉	چەۋەندازلار بېشى
俟分	ئېركىن جەمەتى
俟斤	ئېركىن
俟斤屈裴录	ئېركىن كۆل بىلگە
俟勒特	ھېرات دۆلىتى
祁连山	چىلان تاغ، چىلەنشەن تېغى
耆艾	يەرلىك ئاقساقال
耆那教	چىنا دىنى
耆那教徒	چىنا مۇرىتلرى
耆婆	جىۋا
其拉克沙	چىزكەس
旗兵	خوشۇن ئەسكەرلىرى

旗地	خوشۇن يېرى
旗舰	يېتەكچى پاراخوت (كېمە)
旗庄	خوشۇن قورۇقى
麒麟	ياككاتاخ
乞卜察克人	قېپچاقلار
乞儿吉思	قىرغىزلار
乞失马失	قېسىمىش
乞失马因	قىسمائىن
乞史	قاش؛ كېش
乞思合儿	كاشغەر، قەشقەر
《乞塔毕库尔库德》	«كىتابى قۇرۇت»
乞台不花	قىتاي بوغا
乞台萨里	قىتاي سارى
乞托拉尔	چاترال
乞袁	كىيان جەمەتى
启蒙	ئاقارتىش
启民可汗	*چىمەن خاقان؛ بۇمىن خاقان
《启示录》	«ۋەھىينامە»
《启祯记闻录》	«چىنچېن خاتىرىلىرى»
起巴尔	كىبال
起儿米涅	كېرمان
起尔漫	كېرمان
起股	مۇقەددىمە
起讲	باش يەشمە
起西耳	كەسپ

起西耳都特

كەسپەر دوت

綺

گۈللۈك دارايى

泣伏利

بۆركلى جەمەتى

契苾

چۈبە

契苾歌楞

چۈبە غالىن؛ قىبىئار غالىن

契苾何力

چۈبەقالى

契苾明

چۈبەمېر؛ قىمېر

契苾羽

* چۈبە يۈرك؛ جابرقىلار

契弊

چۈبە

契部

چەۋىك قەبىلىسى؛ چۈبىك قەبىلىسى

契丹

قىتان، كىدان

《契丹国志》

«قىتان دۆلىتىنىڭ تەزكىرىسى»

契丹一克普恰克部

قىتان — قىپچاق قەبىلىسى

契尔明·雅勃

چېرمېن ياب

契夏汗

* شېخاي خان

契甘

* چىغان

契莉

قارا تەلپەك

契文

ۋەسقىە

器局

مەردانىلىك

qia

恰德别克汗

شادىبېك خان

恰克图

چاكتۇ

《恰克图条约》

«چاكتۇ شەرتنامىسى»

恰苦儿碑

چاقۇل مەڭگۈ تېشى

怡罗迦	چاراكا
《怡奇编年史》	«چاچ سالنامىسى»
怡希塔那王	چاستانى ئىلىگېدگ

qian

千步方田法	تېرىلغۇ يەرنى مىڭ چامدامدىن چاسلاش چارىسى
千户	مىڭبېگى
千户所	قاراۋۇلخانا
《千金方》	«قىممەتلىك رېتسىپلار»
《千金要方》	«تاللانغان قىممەتلىك رېتسىپلار»
千牛卫	شەمشەرىچىلەر ياساۋۇلخانىسى
千泉	مىڭ بۇلاق
阡陌封疆	چېگرا - پاسىللار
迁就主义	ماداراچىلىق
迁贸	ئۆزگىرىپ تۇرۇش
迁士	مۇھاجىر
谦濊州	كەمچىك ئايىمىقى
谦殊特	كانجۇت
筮军	خەنزۇلارنى ئەسكەرلىككە تۇتۇش
前敌总指挥	ئالدىنقى سەپ باش قوماندانى
前锋	ھۇجۇمچى؛ تورشاۋۇل
前锋将军	تورشاۋۇل سانغۇن
前护军	تورشاۋۇل قوشۇن
前军总管	تورشاۋۇل قوشۇنلارنىڭ باش بۇغى
前期	ئالدىنقى باسقۇچ

前清秀才 چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدە تالىپ بولغانلار
 前驱 جانباز، سەرگەردە
 前蜀国 ئالدىنقى شۇ دۆلىتى
 前藏 يۇقىرىقى شىزاڭ
 前资本主义商业资钱 كاپىتالىزىمدىن ئىلگىرىكى سودا كاپىتالى
 钱店 بانكا

《钱神论》 «پۇل مۇئەككىملى ھەققىدە»

钱庄 سەرراپخانا

《乾符二年南效赦》 «چيەنفۇ 2 - يىلى شەھەرنىڭ جەنۇبىغا

چۈشۈرۈلگەن كەچۈرۈمنامە»

《乾象历》 «كائىنات كالىندارى»

乾竺特 كانجۇت

铃辖 ساقچى قوشۇن كاتىپى

黔首 قارا بۇدۇن؛ پۇقرا؛ دېھقان

《潜夫论》 «خىيالچانلار»

谴责小说 شىكايەت ھېكايىلىرى

欠久州 كەمچىك ئايىمىقى

纤夫 بورلاڭ، بورلاكلار

qiang

羌 چاڭلار

羌方 چاڭلار

羌胡 چاڭ غۇزلىرى

羌渠 *قانقۇي؛ قانقۇي

羌渠单于 *قانقۇي تەڭرىقۇت

美人	چاڭلار
美样文字	چاڭچە خەت
羌族	چاڭلار
强藩	كۈچلۈك قورغان
强家	زوراۋان ئائىلە
强弩将军	ئوقياچىلار سانغۇنى
强学会	قۇدرەت تېپىش جەمئىيىتى

qiao

乔火特日西提	جوقتى رەشت
乔拉斯部	جورراس قەبىلىسى
乔达摩	گاۋتامما
侨姓	مۇھاجىرلار جەمەتى
侨置郡县	مۇھاجىرلار تۇرۇشلۇق ۋىلايەت، ناھىيىلەر
侨赏弥城	كاۋسامى شەھىرى
巧儿	باپكار
巧手	ماھىر

qie

且末河	چەرچەن دەرياسى
且莫车	چامچا
且鞮候单于	*چەتقۇ تەڭرىقۇت
切脉	تومۇر تۇتۇش
《切韵》	«خەت ئاھاڭلىرىنىڭ ئىزاھى»
怯伯汗	كېبىكخان

怯伯速松奥格兰

كېبىك سولتان ئوغلان

怯伯帖木儿汗

كېبىك تېمۇرخان

怯失迈失

قىسىمبېش

揭盘陀

كاۋانتا

qin

钦察草原

قىپچاق يايلىقى، دەشتى قىپچاق

钦察汗国

قىپچاق خانلىقى

钦差大臣

خان مۇپەتتىشى، رىۋىزور

《钦定宪法大纲》

«خان تەرىپىدىن بېكىتىلگەن ئاساسىي

قانۇن پروگراممىسى»

亲兵

خاس ئەسكەر

亲丁名粮

بىۋاسىتە قاراشلىق ئەسكەرلەر تەمىناتى

亲日派

ياپونپەرەس

《亲土篇》

«ئۆلىمالارغا مېھرىبانلىق قىلماق»

亲王

شاھزادە

亲征行营使

شاھ بارگاھىنىڭ باش قوماندانى

《秦本记》

«چىن سىنخۋاڭ تەزكىرىسى»

秦达巴

چىندا باراھىدە تاپ بولغان قىلچەك

《秦公殷》

«چىن بېگى قاچىسى»

秦纪

چىن بەگلىكى سالنامىلىرى

《秦律》

«چىن بەگلىكىنىڭ قانۇنلىرى»

琴棋书画 ۋە رەسساملىق شاخىمە تېچىلىك، خەتتاتلىق ۋە رەسساملىق

《琴思楚歌》

«چۇ دىيارىنى سېغىنىش نەزمىلىرى»

勤乞惕部

كىنكىت قەبىلىسى

勤王将领	خان ھىماتچىلارى
勤王军	پادشاھقا سادىق قوشۇن
沁斯达尼智慧王	چاستانى ئىلىگىبەگ

qing

青海国	چىڭخەي دۆلىتى
青龙刀	بەندەر قىلىچ
青苗法	مايسا قانۇنى
青苗钱	مايسا پۇلى
青铜器代	برونزا دەۋرى
《青溪寇轨》	«چىڭشىدىكى قاراقچىلارنى تاپقا چۈشۈرۈش»
青盐	كۆك تۇز
青窑作	خۇمدانچىلىق، خۇمدان
青帐汗国	يېشىل ئوردا خانلىقى
清道伞府	يول ئاچقۇچىلار مەھكىمىسى
清调	سۈزۈك كۈي
清高调	مۇڭلۇق كۈي
《清高宗实录》	«چىڭ گاۋزۇڭغا دائىر ئوردا خاتىرىلىرى»
清官	پەخرىيەلەر؛ چىڭ سۇلالىسى ئەمەلدارلىرى؛ پاك ئەمەلدار
清静法行经	سامۋارتى ساتىدارما سۇترا
清静无为	ئەلنى ئاسايىشلىق بىلەن ئىدارە قىلىش
清流	پەخرىيەلەر
清平干济	مەرىپەتلىك قابىللار ئىمتىھانى
《清实录》	«چىڭ ئوردىسى خاتىرىلىرى»
《清史稿》	«چىڭ سۇلالىسى تارىخىغا ئائىت ماتېرىياللار»

«清世宗实录» چىڭ شىزۇڭنا دائىر ئوردا

خاتىرىلىرى

清水教

چىڭشۈي مەسلىكى

清谈家

ۋائىز

清淡之风

قۇرۇق گەپ سېتىش كەيپىياتى

《清通典》

«چىڭ سۇلالىسى قانۇنلىرى»

《清通志》

«چىڭ سۇلالىسىنىڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى»

清望官

سەركارلار

《清文献通考》 چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى يازما ھۆججەتلەر

ھەققىدە ئومۇمىي تەھسىل

《清夜游曲》

«تىنىق كېچىدىكى سەيلە كۈيى»

清真国

پاكىستان

清真回王

مۇسۇلمانلار خانلىرى

清浊

دەردىچىلىكلەر ۋە دەردىچىسىزلەر

清资要官

يۇقىرى مەرتىۋىلىك مۇھىم مەنەسەپ

轻车都尉

ھارۋىلىق لەشكەرلەر كاھىپىكى

轻货

يېنىك ماللار؛ ئەرزمەس مال

轻绢

سىدام شايى

轻容

ھىلھىلە

轻纱

ھىلھىلە شايى

卿

ئەركان

《情诗》

«لېرىك شېئىرلار»

瞭

يۈزىگە خەت چېكىش

瞭卒

يۈزىگە خەت چېكىلگەن مەھبۇسلار

«清定交租之例以恤民疏» ئىجارە ھەققى نىسبىتىنى بەلگى

لەپ، كەمبەغەللىرىگە يار - يۆلەك بولۇش توغرىسىدا
ئىلتىماس»

啓

جەز

qiong

穷乏

غۇربەتچىلىك

《穷鸟赋》

«قۇشلار نەزمىسى»

qiu

丘豆伐可汗

چۇرتۇغ قاغان

丘浮尤鞮单于

كىمۇفۇيۇتى تەڭرىقۇت

丘马克部

شۇماق قەبىلىسى

龟兹

كۈسەن، كۇچا، كىيۈجە

《秋风辞》

«كۈز شامىلى»

《秋闺有望诗》

«رەبىسدە بولغان قىزنىڭ ئارزۇسى»

秋闺

كۈزلۈك ئىمتىھان

《秋兴》

«كۈز شادلىقى»

鞬轡行

ئارغامچا - توقۇناق رەستىسى

囚禁处

ھەپسە

求福免祸

دۇئا - تىلاۋەت

求那跋陀罗

چۇنا بادرا

求生不得求死不能

ياشايدىمە كۈن قاتتىق، ئۆلەيدىمە

جان تاتلىق

求田

ئۆزلەشتۈرۈۋالغان يەر

《求贤》

«دانىشمەنلەرگە مۇراجىئەت»

خەلىپە؛ شېيخ؛ قەبىلە ئاقساقىلى

qū

پاتمان

ئايرىپ تېرىش ئۇسۇلى

چاكار

بەدەۋىلەرنى قوغلاپ چىقىرىپ،

جۇڭخۇا ئىلىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش

كارۋىتى

كارۋىتى يېزىقى

كېش، قاسى

كېش ئايىمىقى

«ئىجازەت»

كۇچلۇك

*چۈرۈقچۈر

*چۈشۈرلەر

*كۇبايار

كۇجيا

كۇ جەمەتى ھۆكۈمرانلىقىدىكى قۇجۇ ھاكىمىيىتى

كۇ ۋېنتاي

*چۈرى، كۇرلى

كۇرلى بەگلىكى

لوپنۇر

ساكارائۇل بەگلىكى

区

区种法

驱丁

驱逐挾虏光复中华

佉卢斯底

佉卢文

佉沙

佉沙州

《屈》

屈出律

屈律噉

屈射

麹伯雅

麹嘉

麹氏高昌

麹文泰

渠勒

渠勒国

渠犁

渠莎国

- 渠帥 سەر كەردە
 渠搜国 فەرغانە
 渠折罗 كۇجارا
 取宝船 گۆشەر سۆزگۈچى كېمە
 取经 ئۆگىنىش؛ تەلىمات تۈزۈش
 取士制度 ئەمەلدار تاللاش تۈزۈمى
 曲柄锄 ئەگرى ساپلىق ئوتتوغۇچ
 曲惠 چۇقۇ
 曲律汗 كۈلۈكخان
 曲线 ھاراق پۇلى
 曲先宣慰司元帥府 كۈسەن ئايغاقچى ئەمىر لەشكەر مەھكىمىسى
 《曲先元帥府》 «كۈسەن ئەمىر لەشكەر مەھكىمىسى»
 曲轅翠 ئەگرى بوقۇسا
 去卑 چۆپ
 《去说》 «پىتىنگە بېرىلمەسلىك»

quan

- 圈地运动 يەر قوتانلاش ھەرىكىتى؛ يەرلەرنى دائىرلىنىۋېلىش
 ھەرىكىتى
 《全汉文》 «خەن مەكتۇپلىرى»
 全能的神 قادر ئاللا
 全普庵撒里 چەنبۇيان سالى
 《全史》 «تارىخى ئومۇمىيە»
 权标头 سەلتەنەت تايىقى؛ زوكۇن تايىقى، سەۋلەجان
 权贵 ھوقۇقدار تۆرە
 权豪 ھوقۇقدار مۇندۇر

权衡

权奸

权谋

权势者

铨叙

犬狄

吠戎

劝进

劝农策

劝农使

劝农司

《劝世良言》

券

阍俟斤碑

《阍史》

阍特勤

阍越失部

雀画弓

雀鼠耗

榷酤

榷估制度

榷关

榷酒

تارازا

مەككار ئەمەلدار

رەڭگۈزلىق، تاكتىكا

ھوقۇقدار

مەنەسپكە قويۇش

چۈەندىلار (تۇرالار)

چۈەنرۇڭلار (تۇرالار)

تەختكە چىقىشقا دەۋەت قىلىش

يېزا ئىگىلىكىنى رىغبەتلەندۈرۈش تەدبىرى

ئەمەلدار

ئەمەلدار مەھكىمىسى

«ئەلگە نەسبەت ھېكمەتلەر»

مۆھۈرلىق خەت

que

كۆل تېكىن مەڭگۈ تېشى

* «كەمتۈك تارىخ»

كۆل تېكىن

* كۈلۈش قەبىلىلىرى

قۇشقاچ نەقىشلىك ئوقيا

قۇشقاچ - چاشقان ھەققى

چاي - ھاراق تىجارىتىنى ھۆكۈمەت باشقۇرۇش

ھۆكۈمەت ئوڭچە تىجارەت قىلىش تۈزۈمى

باچ چازىسى؛ باج قۇۋۋى

ھاراق تىجارىتىنى ھۆكۈمەت باشقۇرۇش

權盐法 تۇز تىجارىتىنى ھۆكۈمەت باشقۇرۇش قانۇنى

qun

《群輔录》

«ساھابىلەر»

群婚制

توپ نىكاھلىق تۈزۈمى

R

ran

染干

*رامغان

染干意利珍豆启民可汗

رامغان ئىلىچىن بۇمىن قاغان

染色业

بوياقچىلىق

rang

让渡

چەتلەشتۈرۈلۈش

re

热贝胡孜

رابغۇزى

热狗

خوتدوگ

热海

ئىسسىق كۆل

《热河·皇帝城》

«رېخې، پادىشاھ قەسىرى»

热那亚

گېنۇيە

热情卓见

قىزغىن - مۇھەببەتلىك كۆز بېقىش

《热西德史》

«تارىخى رەشىدى»

热西丁和卓

راشىددىن خوجا

热西特·拉合玛特·阿拉特 رەشىد رەخمەتى ئارات

ren

《仁王护国经》 «دىيانەتلىك شاھنىڭ دۆلەتنى قوغدىشى»

仁义之师 رەھىمدىل - دىيانەتلىك قوشۇن

仁政 رەھىمدىللىك سىياسىتى

人贩子 ئادەم بېدىكلىرى؛ قەلاپ

人副天 ئادەم تەڭرىگە بېقىندۇ

人公将军 ئىنسانپەرۋەر سانغۇن

人君 ھاكىم - بەگلەر، ۋەلىيلەر

人类学 ئىنسانشۇناسلىق، ئانتىروپولوگىيە

人理 ئىنسانىي ئىدراك

人伦物理 كىشىلەر مۇناسىۋىتىنىڭ ئاساسى، شەيئىلەرنىڭ

ئىچكى قانۇنىيىتى

人奴产子 قۇللار؛ پۇقرا بىلەن قۇل ئوتتۇرىسىدا تۇغۇلغان بالا

人身的奴役 جىسمانىي قۇللۇق

人身依附 جىسمانىي بېقىندىلىق

《人生疾苦之解救》 «راھەتۈل - ئىنسان»

人种学 ئانتىروپولوگىيە

人之道 ئادەم بولۇش يولى

人质 بارىمتاي؛ گۆرۈ؛ تۇرغاق؛ رەنە

ri

日尔曼人 گېرمانلار؛ ھېرمانلار

日进 كۈنلۈك تارتۇق

- 日起有功 ئىشنى باشلاپلا ئەتىجىگە ئېرىشىش
 日知会 كۈندىلىك بىلىم جەمئىيىتى
 《日知录》 «كۈندىلىك خاتىرىلەر»
 日逐王 باتىسقان؛ مەغرىپ خانى
 日逐王先贤单于 ھۇن باتىسقانى بېلىگە تەڭرىقۇت

rong

- 戎车 جەڭ ھارۋىسى
 戎狄 رۇڭ - دىلار
 戎卢 روڭلار
 《容斋诗话》 «رۇڭجەي نەزمىلىرى»
 《容斋随笔》 «رۇڭجەي كىتابخانسىدىكى خاتىرىلەر»
 《容斋逸史》 «رۇڭجەي ھىكايە تىلىرى»
 荣禄大夫平章政事 ئالتۇن جەررىلىك كۆرە مۇئەككىلى

rou

- 柔然 جورجانلار؛ ئاۋارلار

ru

- 茹尼文字 رۇنىك يېزىقى؛ تۈرك - رۇنىك يېزىقى
 茹茹 جۇرجانلار
 儒服 ئۆلىماچە كىيىم
 儒教 كۇڭزىچىلىق
 儒经 «كۇڭزىچىلار كالىمى»
 儒经博士 كۇڭزىچى باقشى

«كۆڭزىچى ئۆلىمالارنىڭ غەيرىي رەسمىي تارىخى» «儒林外史»

«كۆڭزىچى ئۆلىمالارنىڭ تەرجىمىھالى» «儒林传»

ئۆلىمالار 儒生

«جۇرچانلار، ھەققىدە قىسسە» «螭螭传»

سالامغا كېلىش 入朝

دەرىجىگە ئىگە بولۇش 入流

ئەمەل تۇتۇش 入仕

rui

چۇرچانلار، جۇرچانلار 芮芮

نەپىس كىمەخاب 瑞锦

ruo

رۇجۇخان 若苴

خۇپىيە خانى 若卢

باش ھاجىپ 若卢长官

*نوغار 若鞞

نوپچان؛ چارقىلىق 婁羌

S

sa

سادى 撒狄

سارت ئاۋۇل بەگلىكى 撒儿塔兀勒国

سارتلار 撒尔塔人

چېركەسلەر 撒耳柯思

撒喀洛西	ساقراۋول
撒喀斯丹	ساكستان
撒拉古尔	ساراغۇرلار
撒来尔	ساليۇرلار
撒里畏兀尔	سېرىق ئۇيغۇرلار
撒里乌吾孙部	سارىق ئۇسۇن قەبىلىسى
撒连的	ساليندى
撒卢尔	ساليۇرلار
撒洛尔	ساليۇرلار
撒麻儿干	سەمەرقەند
撒马儿罕	سەمەرقەند
撒马尔罕国	سەمەر قەند دۆلىتى
撒马利亚	سامارىيە
撒弥罕	سەمەر قەند
撒姆塔什	سمتاش
撒吁尔	ساليۇرلار
萨阿利比	ئەبۇ مەنسۇر سائالىبى
萨宾	سابىن قاغان
萨宝水	سارتاۋا سۇ
萨波尔二世	شاپۇر II
萨达瓦哈那王朝	ساتاۋاخانا خاندانلىقى
萨达依	سادايى
萨德尔帕力万	سادىر پالۋان
萨迪	سەدى، سەئىدى
萨都拉	سەيدۇللا

萨都刺	سەيدۇللا
萨杜拉汗	سادۇللاخان
萨多查依王朝	سادوزائى خاندانلىقى
萨尔巴达尔王朝	ساربادارلار خاندانلىقى
萨尔巴哈什部	سارباغىشلار
萨尔都里二世	ساردۇرى II
萨尔浒	سارخۇ
萨尔马泰人	سارماتلار
萨尔马特人	سارماتلار
萨尔曼那沙尔一世	سالماناسار I
萨尔塔克	سارتاغ
萨尔特	سارتلار
萨尔特—卡尔马克人	سارت - قالماقلار
萨尔图一世	ساردور I
萨法尔王朝	سافغار خاندانلىقى
萨夫达尔汗	سافدارخان
萨格特	ساغد
萨忽部	سارقىشلار
萨吉亚经学院	ساچىيە مەدرىسى
萨迦人	ساكلار
萨迦斯坦	ساكىستان
萨拉丁	سالامىددىن
萨拉森帝国	سالاسىن ئىمپېرىيىسى
萨拉吾尔	ساراغۇرلار
萨赖占	سالجىان

萨雷阔勒岭	مارىكۆل چوققىسى
萨里辉和	سېرىق ئۇيغۇرلار
萨里畏吾	سېرىق ئۇيغۇرلار
萨利姆沙	سەلىمشاھ
萨录哥	سارىن - سۇ دەرياسى
萨伦的	ساليندى
萨伦的斤	سالين تېكىن
萨马尼	سامانى
萨曼(满)教	شامانئىزم؛ شامان دىنى
萨弥尔特纳上尉	كاپىتان سامۇئېل تۇرنېر
萨迷思坚	سەمەر قەند
萨未鞑	سەمەر قەند
萨木萨克和卓	سامساق خوجا
萨那特鲁克	ساناترۇك
萨囊彻辰	سانانچىچىن
萨斯布哈	ساسبۇقا
萨天锡	سەيدوللا
萨图克布格拉汗	ساتۇق بوغراخان
萨瓦尔人	ساۋىرلار
萨瓦一乌尔穆尔克	سەۋەرۇل مۈلك
萨维尔人	ساۋىرلار
萨乌兰城	ساۋازان شەھىرى
萨西卜克	ساسبۇق
萨雅克部	ساياق قەبىلىسى
萨延陀	سۇرتاردۇش

萨依德基兹尔汗	سەيىد خىزىرخان
飒秣建	سەمەر قەند
sai	
塞北	سەددىچىنىنىڭ شىمالى
塞尔柱人	سالجۇقىيلار
塞尔柱突厥人	سالجۇق تۈركلىرى
塞国	ساكىستان
塞库克	سېركۇك
塞拉息布洛	سېراسبۇل
塞流西王国	سېلېتۇكىيە پادىشاھلىقى
塞流西亚	سۇرىستان
塞人	ساكلار
塞伊斯坦	ساكىستان
塞种人	ساكلار
塞种文字	ساك يېزىقى
赛德丁喀什噶里	سەددىدىن قەشقەرى
赛狄阿赫买德·本·米兰沙	سەيد ئەخمەد بېنى مىرانشاھ
赛典赤·瞻思丁·乌马尔	سەيد شەمسەددىن ئۆمەر
赛尔特克	سەرتەكلەر
赛卡基	سەككاكى
赛兰城	سايرام قەلئەسى
赛里格特勒	*سېلىغ تېكىن
赛里斯国	سېرىسيە
赛米族人	سەمىتلەر

赛图拉	سەيدوللا
赛吐拉	سەيدوللا
赛依菲萨拉依	سەيفى سالائى
赛义德王朝	سەئىدىيە سۇلالىسى
赛义多纳萨菲	سەيمىدو ناسافى
赛亦德沙不速黑阿儿罕乞	سەيمىد شاھ بوزۇرۇك ئارخانگى
赛因汗	سايىن خان
赛音诺颜	سەيىن نويۇن

san

三堡	سەنگىم
《三辨》	«ئاقلىماق»
三齿耙	ئۈچ چىشلىق تىرنا
《三大方略》	«ئۈچ چوڭ تەدبىر»
三等九品	ئۈچ تەبىقە - توققۇز دەرىجە
三鼎甲	ئۈچ ئەلاچى
三洞	ئۈچ مېراۋان
《三都赋》	«ئۈچ پايتەخت قەسنىسى»
三佛齐	*سرىۋىجاييا
《三辅黄图》	«ئۈچ خەرىتە»
三纲	ئۈچ ئەركان
三个泉子	ئۈچبۇلاق
三公	ئۈچ ۋەزىر؛ ئۈچ ھەزرەت
三官钱	پادىشاھلىق پۇل
三国	ئۈچ پادىشاھلىق

- «三国·魏志» «ئۈچ پادىشاھلىق، ۋېي پادىشاھلىقى تەزكىرىسى»
- «三国志» «ئۈچ پادىشاھلىق تەزكىرىسى»
- «三国志·武帝纪» «ئۈچ پادىشاھلىق تەزكىرىسى، ۋۇدى خان نەسەپنامىسى»
- «三国志注» «ئۈچ پادىشاھلىق تەزكىرىسىگە ئىزاھات»
- 三交五结
ئۈچ كىرىشتۈرۈش - بەش تۈگۈش ئۈسۈلى؛
- 三教九流
ئۈچ ئىلماش، بەش كىلىمىك ئۆرۈش ئۈسۈلى
- «三教指归» «كۆڭزىچىلىق، توپىنىزىم ۋە بۇددىزىم قىبلىنا مىسى»
- 三君
ئۈچ ئالىيخاناب
- 三军
ئۈچ بارگاھ قوشۇنى
- 三老
ئېكىندار
- «三礼» «يۈسۈننامە»
- 三弥山
ئاقتاغ
- 三民主义
ئۈچ مەسلەك
- 三明治
ساندۇڭ (بىرخىل يىمەكىلىك)
- 三漠陀罗笈多
سامۇدرا گوپتا
- «三木» «گۈندە»
- 三三制
ئۈچ - ئۈچلۈك تۈزۈمى
- «三省兵防备览» «ئۈچ ئۆلكىنىڭ ھەربىي مۇداپىئەسىگە نەزەر»
- 三师
ئۈچ ئۇستاد
- 三十税一制
 $\frac{1}{30}$ نى باج تاپشۇرۇش تۈزۈمى
- 三熟蚕
ئۈچ پەسىلدە غوزىلايدىغان پىمە
- 三司
ئۈچ مەھكىمە

- 三司使 ئۈچ مەھكىمە باشلىقى
 《三统历》 «سەنتۇڭ كاللىندارى»
 三头政治 ئۈچ دېكتاتورسىياسىسى؛ ئۈچ تەرەپ تىرىكشىش
 سىياسىسى
 三卫部将 ئۈچ ياساۋۇلخاننىڭ يانداش كەپتاۋۇلى
 三缩纺车 ئۈچ يىكلىك ئېگىرىش چاقى
 三仙洞 ئۈچ مېراۋان
 三阳教 سەنياڭجياۋ مەسلىكى
 三长制 ئۈچ باشلىقلىق تۈزۈمى
 《三传异同》 «زۈچيۈمىڭ، گۇڭياڭ، گۇلياڭ تەپسىرلىرىنىڭ
 ئۆزگىچە شەرھىلىرى»

- 散从 ئاتارمەن - چاپارمەن
 散估税 سودا - سېتىق بېجى
 散官 پەخرىي مەنەسەپ
 散骑常侍 چەۋەنداز مەھرەم
 散文 نەسرىي ئەسەر
 散乐 رەققاسلار

sang

- 丧服经 مۇسبە تىنامە
 丧服学 قارىلىق تۇتۇش يوسۇنلىرى
 桑巴发 سامبافا
 桑巴拉 سامبالا
 桑达木城 ساڭدام شەھىرى
 桑哥 ساڭگا

桑哥西里

سانگاشرى

桑哥玉速帖木儿

سانگايۇز تېمۇر

桑格拉玛

سانگالاما

桑加尔

سانجار

桑门

سرامان

桑土

پىلچىلىك رايونى

桑栽

ئۈجمە كۆچە تىلىرى

sao

缙丝厂

يىپەك زاۋۇتى

骚体

چۈنەزمىلىرى ئۇسلوبى

扫罗

سائۇل

扫马—拉班扫马

راببان بارسا ئۇما

se

瑟德城

ئۈچتۇرپان

瑟帝米可汗

ئىستىمى خاقان

瑟调

قالۇن كۈيلىرى

瑟尔汗

سېرخان

瑟尔沙

سېرشاھ

《瑟尔沙传》

«سېرشاھ تەزكىرىسى»

畜夫

غالچا

色不克斯

چىركەس

色更木

سىڭگىم

色勒库尔人

ساردقۇللار

色楞格	سېلىنگا
色目人	غەربىي يۇرتلىقلار، ئۇيغۇرلار
色难	سەھنان
色釉	رەڭلىك ئىمال
	sen
《森林书》	«ئارانىيا»
	seng
僧格木	سەنگىم
僧吉木	سەنگىم
僧迦跋澄	سامگابادرا
僧迦提婆	سامگادىۋا
僧侣政权	روھانىيلار ھاكىمىيىتى؛ راھىپلار ھاكىمىيىتى
僧尼账	راھىب - راھىپىلەر ھېساباتى
僧俗	راھىبلىق يوسۇنلىرى
僧祐	ساميۇ
《僧园逸录》	«راھىپلار بېغىدىكى پاراغەت»
僧祇户	بېقىندى تۇتۇنلەر؛ سانكىيالار
	sha
沙阿兰姆	شاھ ئالەم
沙阿王朝	شاھ خاندانلىقى
沙巴合德尔汗	شاھ باھادۇرخان
沙巴提真	سابۇقتېكىس

沙毕纳伊岭	شابنايى تاغلىرى
沙别昆	شاھ بېكۇم
沙宾达巴哈	شابىگدا بۇخ
沙钵	ئىشبارا خاقان
沙钵城	ئىشبارا شەھىرى
沙钵略可汗	ئىشبارا خاقان
沙钵罗	ئىشبارا
沙钵罗可汗	ئىشبارا خاقان
沙钵罗唃利失可汗	ئىشبارا ئېلتىرش خاقان
沙·答纳忽乞勒答失	* شاھ دانە قۇقلىداش
沙迪和卓	شادى خوجا
《沙俄侵略中国西北边疆史》	«چار روسىيىنىڭ جۇڭگونىڭ غەربىي شىمال چېگرارايونىغا تاجاۋۇز قىلىش تارىخى»
沙发未特	سافاۋىت
沙斐仪学派	شافىي مەزھىپى
沙合巴德	شاھئاباد
《沙赫词典》	«سۇرراخ لوغىتى»
沙赫汗	شاھخان
沙赫杰罕	شاھ جاھان
《沙黑·兀外思传》	«شەيخ ئۈۋەيسنامە»
沙杰罕	شاھ جاھان
沙克尼亚	ساكنىيە
沙拉班	سارابان
沙刺班	سارابان
沙撈越	ساراۋاك

《沙里阿法典》	«شەرىئەت»
沙里福汗	شەرىققان
沙利姆	سەلىم
沙利雅	سارىيا
沙酸水	سارىنسۇ دەرياسى
沙漏	قۇم سائەت
沙鲁迪	سەھرۇدى
沙玛拉遗址	سامار خارابىسى
沙门	سرامان
沙门统	باش سرامان
沙蒙风	ساموم
沙迷查干	شاھمەي جاھان
沙漠地带	دەشتت - سەھرا
沙漠汗	سام خان
沙模作	قۇم قېلىپ قۇيمىچىلىقى
沙木胡索特	شا مەخسوت
沙·那瓦兹汗	شاھ ناۋازخان
沙什—塔什干	شاش - تاشكەنت
《沙石疆舞曲》	«شاج جان كۈيلىرى»
沙苏那伽	سەسۇناگا
沙塔吉提亚	ساتتاگىدىيە
沙·塔马斯普	شاھ تاماسپ
沙土克布格拉汗	سۇلتان سۇتۇق بوغراخان
沙陀	ساتارلار
沙陀突厥	سارت تۈركلىرى، چۆل تۈركلىرى

沙陀州

ساتارلار ئايمىقى

沙亦乱汗

شاھبېگخان

沙祗城

ساكېتا شەھىرى

沙州回鹘

شاجۇ ئۇيغۇرلىرى

莎车国

ساكارائول بەگلىكى؛ ساجا بەگلىكى

莎迪和卓

شادى خوجا

莎罗奔

شالوبېن

纱

ھىلھىلە

杀青书

ئەكچىتىلگەن كىتاب

刹帝利

كىشاترىيا

刹琳王

ئايال پادىشاھ زارىن

shan

山隘

تاغ بوغۇزى

山北六国

تاغنىڭ شىمالىدىكى ئالتە بەگلىك

山顶洞文化

تاغ چوققىسىدىكى ئۆڭكۈر مەدەنىيىتى

山国

قۇرۇقتاغ ئېلى

《山海经》

«تاغ - ئېزىملار قۇرئى»

山赫里布

سانغېرىب

《山居赋》

«تاغدا ئۆتكەن كۈنلىرىم»

山陵使

پادىشاھلىق قەبرىستان دورغىسى

山人

تاغلىقلار

山墅

تاغدىكى ئىمىنىيە

山王国

قۇرۇقتاغ خانلىقى

山岳部队

تاغلىق قوشۇن

- 山庄 چارگاه
- 删丹山 ئالچى تېغى
- 闪含语 سېمىت - خامت تىلى؛ هام - سام تىلى
- 闪米特人 سىمېتلار؛ ساملار
- 闪族 سامىللار؛ سىمېتلار؛ ساملار
- 《善后借款合同》 «قېپقالغان ئىشلار ئۈچۈن قەرز ئېلىش توختىمى»
- 善男信女 تەقۋادار ئەر - ئايال
- 善神 ئورمۇزدى؛ ھورمۇزدى
- 善胜迟 ۋىجاييا جاييا
- 善政 ياخشى سىياسەت
- 部善 پىشامشان؛ چەرچەن
- 掸国 شەنگو دۆلىتى
- 擅兴 يۇرت بۇزۇقلىرىنى جازالاش
- shang
- 商埠 سودا ئورنى؛ سودا پورتى
- 商馆 سودا سارىيى
- 《商君书·境内篇》 «شاخياڭ ھەققىدە بايانلار، ئۆلكە»
- 商路 كارۋان يولى
- 商弥国 سياماكا بەگلىكى
- 商品拜物教 تاۋار مەبۇتچىلىقى
- 商屯 سودىگەرلەر ئىگىلىگەن يەرلەر

- 商务局 سودا ئىشلىرى جۇجۇقى
 《伤寒论·序》 «تەپ. كىرىش سۆز»
 《伤寒杂病论》 «ھەرخىل تەپ كېسەللىرى ھەققىدە»
 《赏罚》 «مۇكاپات - جازا»
 赏格 مۇكاپات ئۆلچىمى
 赏军 چېرىكلەرنى تارتۇقلاش
 赏赉 ھەدىيە - ئىنتام بېرىش
 上 قەبىلىگاھ
 上市 ئالىي پۇل
 上等城 قۇسناگاارا شەھىرى
 上公 ئۇلۇغ بەگ
 上户 يۇقىرى دەرىجىلىك ئائىلە
 上护军 ئالىي دۆلەت ھىمىتى
 上将军 ئالىي سانغۇن
 上京 ئۈستۈن ئاستانە
 《上李太尉论江贼书》 «دەريا قاراقچىلىرى ھەققىدە. ئەمىر لەشكەرلى جانا بلىرىغا سۇنۇلغان مەكتۇپ»
 上牧监 ئالىي چوپاندار نازارتى
 上骑都尉 ئالىي چەۋەندازلار كاھىبىگى
 上轻车都尉 ئالىي ھارۋىلىق لەشكەرلەر كاھىبىگى
 《上仁宗皇帝书》 «رېنزۇڭ خانغا سۇنۇلغان مەكتۇپ»
 上三品 يۇقىرى تەبىقىدىكى ئۈچ دەرىجە
 上上 يۇقىرىنىڭ يۇقىرىسى
 上成 ئالىي قاراۋۇلغانا
 上天的儿子 تەڭرىزادە

«ئەدەبىي ئەسەرلەردىن تاللانمىلارغا ئىزاھات» «上文选注»
 جىيەن - تۇغقانلارنىڭ نىكاھلىنىش تۈزۈمى 上下辈通婚制
 ئالىي دۆلەت ئەركانى 上柱国
 «مالىيە ئىشلىرى توغرىسىدا ئامبال ئەنگە» «上资政晏侍郎书»
 سۇنۇلغان مەكتۇپ»

«جازانىڭ ئورنىغا ئىلتىپاتنى دەستىتىش» «尚德缓刑书»
 ھەققىدە»

尚方丞 يازداش قىلىچىگە
 尚方监 قىلىچىگە نازارىتى
 尚方剑 مىسراڭ قىلىچ
 尚方令 قىلىچىگە
 尚父 ئۇلۇغ بوۋا
 尚书 دىۋان بېگى
 «尚书» «نەسىرنامە»
 尚书都省 باش دىۋان ۋازارىتى
 «尚书官令» «دىۋان بەگلىرىگە چۈشۈرۈلگەن پەرمايشلار»
 «尚书·考录曜» «نەسىرنامە. سەييارىلەر ھەققىدە تەكشۈرۈش»
 尚书郎 مىرزىبەگ
 «尚书·洛诰» «نەسىرنامە. لويىڭ يارلىقلىرى»
 尚书仆射 مىرزىبەگ ئورۇبباسارى
 尚书省 دىۋان ۋازارىتى
 «尚书·舜典» «نەسىرنامە. شۇن ئىبارىلىرى»
 «尚书·禹贡篇» «نەسىرنامە. يۈيگۇڭ»
 «尚书·梓材篇» «نەسىرنامە. ئەلنى ئۈستىلىق بىلەن
 ئىدارە قىلىش»

- 《尚同》 «قۇرداشلارنى ئەتىۋارلاش»
 尚同兼爱 ئۆزئارا ھەمدەم ۋە مېھرىبان بولۇش
 《尚贤》 «دانشمەنلەرنى ئەتىۋارلاش»
 尚贤论 دانشمەن - پازىللارنى ئەتىۋارلاش نەزەرىيىسى
 《尚义祠》 «ساۋابخانا»

shao

- 烧埋钱 ھەسەتنى كۆيدۈرۈش ياكى يەرلىككە قويۇش پۇلى
 少府 ئىچكى ئىشلار ۋەزىرى
 少府监 ئىچكى ئىشلار ۋازارىتى
 少监 كەنجى باسقاچ
 少卿 يانداش ئەدلىيە ۋەزىرى
 哨马 يول بويلىرىدىكى پايلاقچى
 绍兴和议 شاۋشىڭ تىنچلىق بېتىمى

she

- 奢羯罗 سانگالا
 奢侈品 بېزەك بويۇملىرى
 赊购 نىسبەگە ئېلىش
 赊迦 ساكا
 赊弥 داردا بەگلىكى
 阁兰达罗 جالاندارا
 阁阏陀 جالاندار
 阁婆 ھىندۇنېزىيە
 《舍尔王朝史》 «تارىخى شىرشاھ»

舍利	ساربرا
舍利佛	سارى بۇددا
舍利佛多罗	سارىبۇدرا
舍玛尔巴	شېمار باكرو
舍人	زاكاتچى
舍身	ئۆزىنى قۇربان قىلىش
舍夷	*يۆل ئېرىق بەگلىكى
社	جامائە
社仓	جامائەت سېڭى
社会形态	ئىجتىمائىي فورماتىسىيە
社稷	تاج - تەخت
社酒	ھاراق - شاراب
社仓	سەللان
社田	جامائە يېرى
设	شاد
设拉子	شراز
设治局	مەمۇرى باشقۇرۇش ئىدارىسى
摄摩腾	كاشياماتا
摄政王	نايىپ خان، نايىپ شاھ
射虎箭	يولۋاس ئاتار ئوق
射匿可汗	شېئىر خاقان
射粮军	ئاشلىق يەتكۈزۈپ بېرىش قوشۇنى
《射雉》	«قىرغاۋۇل ئېتىش»

shen

身丁钱

خۇن بېجى

身丁税

جان بېجى

身毒

ھىندۇ، ھىندىستان؛ ئەنە تەكك

《申鉴》

«ئۆرنەكلەر»

《伸》

«ئىجابەت»

神

ئىلاھ

神军队

سېھرىگەر قوشۇن

神不灭论

«روھ يوقالمايدۇ» تەلىماتى

神策将

خىسلەتلىك قوشۇننىڭ سانغۇنى

神策军

خىسلەتلىك قوشۇن

神策行营

خىسلەتلىك قوشۇن بارگاھى

神祠

چىلتەنلىك

神道地主

روھانىي پومېشچىكلار

神的王国

ئىلاھ ئالىمى

神都

مۇقەددەس ئاستانە؛ ئىلاھىي پايتەخت

神功

ئىلاھى كارامەت

神话时代

ئەپسانە دەۋرى

神会

روھانىي ئۇيۇشمىلار

神秘主义

مىستىكىزم

神灭论

«روھ يوقىلىدۇ» تەلىماتى

《神灭论》

«روھنىڭ يوقىلىشى توغرىسىدا»

《神农本草经》

«دېھقانچىلىق پېرى تۈزگەن ئۆسۈملۈك

دورلار دەستۇرى»

神农氏

دېھقانچىلىق پېرى

神水

دېمىدە سۈيى

神坛

ئىلاھىيەت مۇنبىرى، مېھراب

神仙	دەرۋىشلەر
神学	ئىلاھىيەت
神喻	مۇقەددەس يارلىق
《神宗实录》	«مىڭ شېنزۇڭ ھەققىدىكى ئوردا خاتىرىلىرى»
《沈氏农书》	«شېن شى دېھقانچىلىق قامۇسى»
《沈氏尊生》	«شېن شىنىڭ ھاياتىنى قەدىرلىشى»
《审官》	«ئەمەلدارلارنى تەكشۈرۈش»
《慎独》	«تەنھا ئېھتىياتچان»
慎言其除	ئېھتىياتچان

sheng

升	كاپچى، شىڭ
升华物	يېڭى مەھسۇلات، سۇبلىمات
《升元条》	«شېڭيۈەن قانۇنلىرى»
《声类》	«تاۋۇشلار»
声律	تۇراق، ۋەزىن
生机	قىسمەت، ياشاش ئىمكانىيىتى
生产过剩	ئىشلەپچىقىرىش ئوشۇقچىلىقى
生产奴隶	ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللانغۇچى قۇل
生灵	جان؛ جانۋار
生命之友	جان دوست
生女真	يات جۇرچىتلار
生员	يۇرت موللىسى
笙	غۇڭقا، بالمان
《笙》	«بالمان»

- 省 ۋازارەت
 省耗 خەزىنە ھەققى
 省庠 ۋازارەت خەزىنىلىرى
 圣父 مۇقەددەس ئاتا
 《圣救度佛园二十一种补赞经》 نامىغا «ئاۋالوكتا ئىشۋارا نامىغا 21 خىل پاشاكا»
 圣灵降临节 تروئىتسا بايرىمى
 圣人 ئەۋلىيا؛ پەيغەمبەر
 《圣人传》 «تەزكىرە تۇل ئەۋلىيا»
 圣神皇帝 مۇقەددەس خان
 圣徒 مۇرت
 圣徒墓 دەرگاھ؛ مازار
 圣王 ئادىراجا
 《圣武记》 «زەپەرنامە»
 《圣贤传》 «قىسسە سۇل ئەنبىيا»
 《圣贤之道》 «ئەۋلىيا يولى»
 圣学 ئىلاھىي تەلىمات، ئىلاھىيەت
 圣训 ھەدىس
 圣训派 ھەدىسچىلەر
 圣训学 ئىلمىي ھەدىس، ھەدىسشۇناسلىق
 圣训学家 ھەدىسشۇناس
 《圣证论》 «ئەۋلىيائى ئەزەم ھەققىدە»
 《圣之时者》 «ئەۋلىيائى زامان»
 圣子 مۇقەددەس ئوغۇل
 胜军王 پراسېناجىت

《胜利史》

«پەتھنامە»

《盛泽镇志》

«شېئىزى بازىرى تەزكىرىسى»

shi

师法

دەرس ئۆتۈش دەستۇرى

师君

ھەزرىتى پېشۋا

师子国

سېرېلانكا

师子壶

شېرشەكىلىمك چۆڭگۈن

师子骏

شېر تۇلپار

失败主义

مەغلۇ بىيەتچىلىك

失烈门

سېرىمۇن

失罗子国

شېراز بەگلىكى

失韦

سېرۋىلار

尸罗逸多

سىلادىتىا

尸弃尼

سىغنان، ساكنىيە

尸修

سىسۇناگا

《诗》

«ئەزىمىنامە»

《诗·豳风·七月》

«ئەزىمىنامە. بىن مۇقامى. مىزان»

《诗·大雅·荡篇》

«ئەزىمىنامە. مۇناجات. لاغايلىماق»

《诗·大雅·丝篇》

«ئەزىمىنامە. مۇناجات. مەشۇت»

《诗·大雅·生民》

«ئەزىمىنامە. مۇناجات. ئادەمىزات»

《诗赋》

«شېئىر - ئەزىمىلەر»

诗赋

شېئىرىيەت

《诗经》

«ئەزىمىنامە»

《诗经小学》

«ئەزىمىنامە ھەققىدە ئومۇمىي ساۋات»

- «شېئىرلارغا باھا»
 «诗品»
 «شېئىرلارغا باھا. مۇقەددىمە»
 «诗品序»
 «نەزىمنامە. سەپايلىك. ھارۋا چىقىرىش»
 «诗·小雅·出车»
 «نەزىمنامە. جۇغا مەدھىيە. پاھ»
 «诗·周颂·噫嘻»
 «شى شىلۇن ھەققىدە قىسسە»
 «施公案»
 «شى رۇنزىنىڭ قاپچىغايدا ئاغىنىسى بىلەن»
 «施润泽滩阙遇友»
 «ئۇچرىشىپ قېلىشى»
 施舍 مەدەقە - پىتىر
 绝 يىرىك شايى
 善龟 چىغىناق - قاۋۇز
 湿婆 شىۋا
 湿婆教 شىۋا مەسلىكى
 十车王 داشاراتا خان
 十恶罪 ئۆز: خىل ئېغىر جىنايەت
 十二番法 ئون ئىككى ئايدىن نۆۋەتلىشىپ ھاشارغا
 ئىشلەش قانۇنى
 十二气历 ئون ئىككى مەۋسۇم كاللىندارى
 十二卫 ئون ئىككى ياساۋۇلخانا
 十箭 ئون ئوق
 «ئون ئالتە پادىشاھلىق يىلنامىسى. شى-«十六国春秋·石虎传»
 خۇنىڭ تەرجىمىھالى»
 十六宅 ئون ئالتە قەسىر
 十槃人 زاباندېرلار
 十三都 ئون ئۈچ قوشۇن
 十设 ئون شات

十水	ئونسۇ
十四姓可汗	ئون تۆت قەبىلە خاقانى
十五税一制	$\frac{1}{15}$ نى باج تاپشۇرۇش تۈزۈمى
十五姓部	ئونبەش جەمەت قەبىلە
十姓部落	ئون جەمەت قەبىلە
十姓回纥	ئون ئۇيغۇر
十姓可汗	ئون قەبىلە خاقانى
十字军	ئەھلى سەلپ
什	بىر چار
什钵苾	سۇببە
什叶	شىئە؛ شىيە
《石徂徕集》	«شى سۈلەي ئەسەرلىرى»
石国	شاش شەھىرى
石窟	تاش ئۆڭكۈر؛ غار؛ مىڭئۆي
石勒	شلا
石室金匱	تاش غار كۈتۈپخانىسى
石头城	تاش قەلئە، تاشكانت
识匿国	شىنى دۆلىتى؛ سەغىنان
《拾遗记》	«تەرمىلەر»
《时间之书》	«سائەتنامە»
时健俟斤	* سۈكۈن ئېركېن
时神	مۆچەل مۇئەككىلى
《时务报》	«ۋەزىيەت گېزىتى»
时务策	ۋەزىيەتتىن ئىمتىھان ئېلىش

- 实户 ئەق ئائىلە
 《实录》 «ئوردا خاتىرىسى»
 实物地租 ماددى نەرسە بىلەن تولىنىدىغان يەر ئىجارىسى
 实行多圃制 ھەرخىل زىرائەتلەرنى ئالماشتۇرۇپ تېرىش
 食封 سۇيۇرغاللىق تەمىناتىغا ئىگە بولۇش
 《食货志》 «ئوزۇق - تۈلۈك، مال - مۆلۈك تەزكىرىسى»
 食实封 تارخانلىق ئوتۇغاتىغا ئېرىشىش
 食盐 ئاش تۇزى
 食邑 ماناش بېرىش، سۇيۇرغال
 矢缺 ئوق بېشى
 史官 پۈتۈكچى، سالنامىچى
 史官文化 سالنامە ئەدەبىياتى
 史馆 تارىخ سارىيى
 史国 شەھىرى سەبىز؛ كېش؛ كۇشان
 《史集》 «جامئۇل تەۋارىخ»
 《史记》 «تارىخىي خاتىرىلەر»، «تارىخنامە»
 《史记集解》 «تارىخنامىغا ئىزاھات»
 《史记·封禅书》 «تارىخنامە. راھىيلار»
 《史记后传》 «تارىخنامىنىڭ داۋامى»
 《史记·货殖列传正义》 «تارىخنامە. تىجارەت تەزكىرىسىنىڭ
 شەرھى»
 《史记·货殖传》 «تارىخنامە. تىجارەت تەزكىرىسى»
 《史记·历书》 «تارىخنامە. كالىپندار»
 《史记·平准书》 «تارىخنامە. بازارنامە»
 《史记·天官书》 «تارىخنامە. رەسەتنامە»

«تارىخنامە، ۋۇ بەگلىكىنىڭ نەسەبنامىسى» «史记·吴世家»
 «تارىخنامە، شيا سۇلالىسى ھەققىدە قىسسە» «史记·夏本记»
 «تارىخنامە، تەرتىپ ئەمەلدارلىرى، سۇنشۇئاۋنىڭ تەرجىمىھالى» «史记·循吏·孙叔敖传»

«史记正义» «تارىخنامە شەرھى»

史家 تارىخچى

史思明 سۈيگۈن

史攀干 سۈيگۈن

«史通» «تارىخ ئومۇمىيە»

史学 تارىخشۇناسلىق

史学祭酒 سالنامىگەر

«使高昌记» «قۇجۇغا ئەلچىلىككە بېرىش خاتىرىسى»

使官 ۋەكىل ئەمەلدار؛ يالۋاچ

«使河西记» «خېشىغا ئەلچىلىككە بېرىش خاتىرىسى»

使命 ئەلچى - يالۋاچلار

使者 ئەلچى؛ يالۋاچ؛ سودىگەر

使者校尉 يالۋاچ چېرىكچى

始毕可汗 شىبى خاقان

«始丰藁» «شى فېنگاۋ»

始极 باشلىنىش قۇتۇبى

始祖 بۇزۇرۇكۋار بوۋا؛ بەگ بوۋا

士 بىلىمدار؛ رېتسار؛ تۆرە

士大夫 بىلىم ئەھلى؛ تۆرە

士流 دەرىجىگە ئىگە بولغانلار

士人 ئەھلىي ئىلىملەر؛ ئەدىبلەر

- 士子 ئوقۇمۇشلۇق كىشىلەر
 士族 تۆرىلەر
 《士族谱》 «تۆرىلەر نەسەبنامىسى»
 士族制度 تۆرىلىك تۈزۈمى
 氏姓篇 فامىلىلەر
 氏族 جامائە؛ ئۇرۇق
 氏族公社 ئۇرۇقداشلىق جامائەسى
 《氏族志》 «ئۇرۇقداشلىق تەزكىرىسى»
 《世本》 «نەسەبنامە»
 《世界大百科全书》 «قامۇسۇلئالەم»
 《世界记述》 «جاھاننامە»
 《世界疆域》 «ھۇدۇدۇلئالەم»
 《世界境地志》 «دۇنيا ئەھۋالى تەزكىرىسى»
 《世界境域志》 «ھۇدۇدۇلئالەم»
 《世界征服者史》 «تارىخى جاھان كۇشاي»
 《世界志》 «جاھاننامە»
 《世经》 «قەرەنامە»
 世卿 نەسەبى تۆرىلەر
 世卿制度 نەسەبى تۆرىلىك تۈزۈمى
 《世说新语》 «ئەل ئارىسىدىكى يېڭى مۇھاكىمىلەر»
 世俗封建主 دەھرىي فېئوداللار
 世务 جاھاندارچىلىق
 世袭封地 سۇيۇرغال يەر
 《世袭封地制》 «ۋارىسلىق - سۇيۇرغاللىق تۈزۈمى»
 世系 نەسەب

shou

收市	سودا بېجى
手工业奴隶	ھۈنەرۋەن قۇل
首席法官	قازى قۇزات
首相署	دېۋان ۋازارەت
守成	تەييارغا شەيخ بولۇش
守将	تۇرغاق سانغۇن
守文	قانۇنغا رىئايە قىلىش
守御千户所	مۇھاپىزەتچى نۆكەر قاراۋۇلخانىسى
正守	ھەقىقەتتە چىڭ تۇرۇش
守捉	قورۇل، بوقال
狩猎经济	ئوۋچىلىق ئىگىلىكى
受禅	تەختنى قوبۇل قىلىش
《受禅碑》	«ئېتىكاپ ئاسدىسى»
受戒	ئىستىقامەت قىلىش
受罗部真	سۇرابوگىن
《授时历》	«ۋاقىت كالېندارى»
授田	يەر بېرىش
绶带	جەركە لېنتىسى
《寿命吠陀》	«ئايۇرۋېدا»

shu

《书》	«نەسىرنامە»
《书断》	«خەت - چەكلەر»

- 《书经》 «نەسرنامە»
 《书目答问》 «كىتابلار كاتالوگى ھەققىدە سوئال - جاۋاب»
 书学 خەتتاتلىق؛ خەتتاتلىق مەكتىپى
 《书传》 «كىتاب - نامىلەر ھەققىدە»
 舒商 سوشان شەھىرى
 舒适品 ئۆي - روزغارى
 输诚 ئۆز كۆڭلىدىكىنى ئېيتىش
 输估税 لاۋازىمەت بېجى
 输籍法 نوپۇسنى تىزىمغا ئالدۇرۇش چارىسى
 输井税 سۇ بېجى
 叔皇帝 تاغا خان
 《叔夷钟》 «شۈيى قوڭغۇرتقى»
 枢机主教 كاردىنال ئېپىسكوپ
 枢密顾问 زوراغالىق مەسلىھەتچىسى
 枢密使 زوراغا
 枢密相公 ۋەزىر بەگ؛ زوراغالىق بېگى
 枢密院 زوراغالىق مەھكىمىسى
 疏勒 سۇلى (قەشقەر)
 疏勒城 سۇلى قەلئەسى
 疏勒国 سۇلى دۆلىتى
 殊礼 خاس مۇراسىم
 塾师 خەلپەت؛ ئۇستاز
 熟女真 ئېشۇن جۇرچىتلەرى
 《蜀都赋》 «شۇ بەگلىكى پايتەختى ھەققىدە نەزمىلەر»
 蜀锦 سىچۇەن كىمخابى

- 《数除敬瑄十罪檄》 «چەن جىڭشۈەننىڭ ئون جىنايىتى»
 ھەققىدە ئەيىبنامە»
- 《数经》 «رەم قەسىدىلىرى»
- 数理 «تەقۇم ساناقلرى»
- 戊 «قورۇل»
- 東股 «خاتىمە»
- 東修钱 «تەربىيە پۇلى»
- 术赤 *جۇجى»
- 术赤王朝 «جۇجى خاندانلىقى»
- 《术数》 «رەمنامە؛ «تەقۇم»
- 《术数书目录》 «ئىلمىي رىيازەت كىتابلىرى مۇندەرىجىسى»
- 术思扎尼 «چۇزجانى»
- 《术艺志》 «ھۈنەرلەر تەزكىرىسى»
- 《述怀诗》 «سېغىنىش»
- 述律太后 «خالىكە شۇلۇ»
- 庶 «ئاۋام»
- 《庶民的胜利》 «ئاۋام خەلقىنىڭ غەلبىسى»
- 庶族地主 «مەرتئۇسىز پومبىشچىك»
- shuai
- 率府率 «باشلامچى بەگ»
- 率更府 «كۆزەتچى مەھكىمىسى»
- shuang
- 双齿饅 «قوش چىشلىق بېگەن»

双河 قاش دەرياسى

双声叠韵 خەنزۇچە شېئىمۇ ۋە يۇنسۇمۇلىرى ئوخشايدىغان خەتلەر

《双十协定》 «10 - ئۆكتەبەر كېلىشىمى»

shui

水碓 سوقا تۈگمەن

水工 مىراپ، مىراپبەگ

水衡 ئۆلچەم مەھكىمىسى

水衡都尉 باش ئۆلچەم نازىرى

《水经注》 «دەريالار تەپسىراتى ئىزاھلىرى»

水精 خرۇستال، بىللۇرتاش

水陆相兼驿 سۇ ھەم قۇرۇقلۇق يوللىرىغا تەڭ خىزمەت

قىلىدىغان ئۆتەڭ

水陆驿 سۇ ۋە قۇرۇقلۇق يوللىرى بويىدىكى ئۆتەڭلەر

水门 چۈشۈرگە، جۈمەك

水磨鞭 يارما دەستە

水排 سۇ چاقى

水师 دېڭىز ئەسكەرلىرى؛ دېڭىز ئارمىيىسى

水獭 قاما

水田 ئۆلكە يەر

水碓 تۈگمەن

水仙 سۇ پەرىسى؛ نەركەس؛ نىلۇپەر

水驿 سۇ يولى بويىدىكى ئۆتەڭ

水狱 سۇ زىندان؛ سۇ تۇرمىسى

- 《说卦》 «پال دۇرۇتلىرى»
 说话 مەدداھ
 说客 ۋەزچى، ۋائىز، نەسىھەتچى
 《说苑》 «ئەدەبىيات مەجمۇئەسى»
 税户 تۇتۇنگە قاراپ باج ئېلىش؛ تۇتۇن بېجى
 税监 باج تەپتىشى
 税口 نوپۇسقا قاراپ باج ئېلىش؛ نوپۇس بېجى
 税外方园 باج سىرتىدىكى دارامەت
 税务司 باج مەھكىمىسى
 税院 باجخانا
 税则 باج نىزامى
 税资财 مال - مۈلۈككە قاراپ باج ئېلىش؛ مۈلۈك بېجى
- shun
- 顺世论 جاھانساللىق؛ جاھاندارلىق
 顺孙 ئىتائەتچان نەۋرە
 顺义王 ئىتائەتمەن - ھەققانىيەتچى ۋاڭ
- shuo
- 《说文解字》 «سۆز - خەتلەر ئىزاھاتى»
 朔望之会 ئاي بېشى
 槩 ئۇزۇن نەيزە
- si
- 丝线 مەشۇت
 丝织业 يىپەكچىلىك

丝竹	چاكىلداق
私斂	خۇسۇسىي سېلىق
私属	خۇسۇسىي مۈلكەت، بېقىندىلار
私属徒	بېقىندى دېھقان
私营粮商	رەۋەندە
斯基拉克	سكىلاق
斯基泰人	سكىغلار؛ ئېپىتالىتلار
斯基泰王国	سكىفىيە پادىشاھلىقى
斯利那加	سرىناگار
斯塔(坦)因	ستېين
斯特腊托一世	ستراتو I
斯文海定	ئا. سۋېن ھېدىن
斯文赫丁	ئا. سۋېن ھېدىن
斯文赫定	ئا. سۋېن ھېدىن
《思迪克那玛》	«سىدىقنامە»
思结	ئىزگىل
司	مەھكىمە
司城	شەھەر بېشى
司迪克别克	سىدىقبەگ
司法院	ئەدلىيە مەھكىمىسى
司赋官	باجگىر
司经	كalam بېگى
司均官	كۆكبېشى
司空	ئەمرى مىمار
司空仓曹掾	مىمار - ئاشلىق ئامبىلى

- «تۆت نادامەت»
 «تۆت ئۇلۇس ئەرباننا»
 چادۇر ساتىيا
 تۆت مۆتىۋەر
 «چاھاردىۋان»
 «تۆت يۈرۈش كىتابلار»؛ «تۆت چوڭ مەجمۇئە»
 «تۆت يۈرۈش كىتابلارنىڭ ئومۇمىي تىزىمى»
 «تۆت يۈرۈش كىتابلارنىڭ مۇھىم مۇندەرجىسى»
 تۆت ۋە ئالتە سۆزلۈك ئەدەبىي ئۇسلۇب
 ئىپتىدائىي مەكتەپ
 تۆت خىل ئاھالە (مەنەسەبدار، دېھقان، ھۈنەرۋەن، سودىگەرلەر)
 «تۆت كەسىپ ۋە تۆت مەۋسۈم»
 تۆتىنچى دەرىجىلىك ئوردا خېنىمى
 «خەتلەرنىڭ تۆت خىل ئاھاڭى قائىدىسى»
 «خەتلەرنىڭ تۆت خىل ئاھاڭى ۋە سوزۇق تاۋۇشلۇق خەتلەر»
 «42 بابلىق نوملار مەجمۇئەسى»
 تۆت ۋاقىتنىڭ كېچە - كۈندۈز دەۋر قىلىشى
 «تۆت كىتاب»
 «تۆت نامە»
 *سىياۋوشلار
 *سىياۋوشلار
 «تۆت ئىمام زەبىئۇللا تەزكىرىسى»
 «يات قەۋملەرگە دائىر قوشۇمچىلار»
- «四愁诗»
 «四大汗国史»
 四谛
 四贵
 «四卷书»
 «四库全书»
 «四库全书总目提要»
 «四库提要»
 四六文体
 四门学
 四民
 «四民月令»
 四品夫人
 «四声谱»
 «四声切韵»
 «四十二章经»
 四时之运
 «四书»
 «四史»
 四叶筏
 四叶护
 «四伊玛目传»
 «四夷附录»

- 《宋会要稿》 «سۇڭ سۇلالىسىگە دائىر مۇھىم خاتىرىلەر»
 《宋会要辑稿》 «سۇڭ سۇلالىسىگە دائىر مۇھىم خاتىرىلەر»
 لەردىن تاللانما»
 《宋会要辑稿·蕃夷》 «سۇڭ سۇلالىسىگە دائىر مۇھىم خاتىرىلەر»
 دىن تاللانما. ۋاسسالار»
 《宋论》 «سۇڭ سۇلالىسى توغرىسىدا»
 宋尼派 سۇننى مەزھىپى
 《宋史纪事本末》 «سۇڭ سۇلالىسى تارىخىغا دائىر رەتلەنگەن خاتىرىلەر»
 خاتىرىلەر»
 《宋史·于阆传》 «سۇڭ سۇلالىسى تارىخى. ئۇدۇن تەزكىرىسى»
 《宋书·孔季恭等传论》 «سۇڭنامە. كۇڭ جىگۇڭ قاتارلىقلارنىڭ تەرجىمىھالى»
 تەرجىمىھالى»
 《宋书·芮芮传》 «سۇڭنامە. جۇر جانلار ھەققىدە قىسسە»
 《宋书·谢灵运传论》 «سۇڭنامە. شى لىڭيۇننىڭ تەرجىمىھالى»
 《宋书·夷蛮传论》 «سۇڭنامە. بەدەۋىلەر ھەققىدە قىسسە»
 《宋重真寺买田庄记》 «سۇڭ دەۋرىدە جۇڭجېن ئىبادەتخانىسىنىڭ يەر سېتىۋالغانلىق خاتىرىسى»

sou

- 搜括 قاتتى - سوقتى قىلىش؛ شۇلۇۋېلىش
 搜粟都尉 ساڭبېگى
 搜谐若鞞单于 * سۇشروت تەڭرىقۇت

su

- 《苏报》案 «جياڭسۇ گېزىتى» ئەنزىسى

- 苏比鲁疏母 شۇپىلۇشۇما
 苏波 سوپو قەبىلىسى
 苏布尔格 سۇپۇرگە ئاخۇن
 《苏布克特勤史》 «تارىخى ئەل سۇبۇقتېكىن»
 苏不里 سوپۇرى
 苏查特汗 سۇجەت خان
 苏丹 سۇلتان؛ سۇلتانلىق
 苏丹胡赛因 سۇلتان ھوسەين بايقارا
 《苏东坡集》 «سۇدۇڭچو ئەسەرلىرى توپلىمى»
 苏都识匿 سۇترىشانا
 苏对沙那 سۇترىشانا
 苏尔 سۇھر
 苏尔丹 سۇلتان
 苏尔菲卡尔汗 زۇلفىقارخان
 苏尔海汗 سۇرخاي خان
 苏尔尼契部 سۇرنېشىد قەبىلىسى
 苏尔王朝 سۇر سۇلالىسى
 苏非派 سۇفىزىم؛ سۇفى مەزھىپى، سۇفىلار
 苏非派教义 تەسەۋۋۇفى ئەقىدىلىرى
 苏克苏浒河 سۇكا سۇخۇ دەرياسى
 《苏拉赫辞补编》 «سۇرراھ لۇغىتىغا تولۇقلىما»
 苏拉特 سۇرات
 苏来曼·本·达乌德 سۇلايمان بىننى داۋۇدخان
 苏来曼·本·玉素甫 سۇلايمان بىننى يۇسۇپ
 苏来曼·本·玉素甫·阿尔斯兰汗 سۇلايمان ئارسىلانخان

《苏来曼东游记》 «سۇلايماننىڭ شەرققە قىلغان ساياھىتى»

苏兰奇伯克 سۇرانچى بەگ

苏勒图部 سۇلتىلار

苏利亚 سۇرىيە

苏鲁阿斯德教 ئاتەشپەرەسلىك، زوراىتى دىنى

苏禄 سۇلۇ

苏路羯 سارۇرغۇرلار

苏满塔什 سومانتاش

苏门答刺 سۇماترا

苏木 سۇرمە

苏皮尔阿洪 سوپۇر ئاخۇن

苏婆部 سۇاتلار

苏萨 سۇزا

苏什那 سۇشنا

苏瓦斯 سۇاس

苏雍城 كېش شەھىرى

苏扎尼撒马尔罕迪 سۇزانى سەمەرقەندى

苏祇婆 سۇجىپا؛ سۇجىپ

《苏州府志》 «سۇجۇ ۋىلايىتى تەزكىرىسى»

《苏州新开常熟塘碑铭》 «سۇجۇدىكى يېڭى ياسالغان

چاڭشۇتاڭ ئابىدىسى»

宰都利瑟那 سۇترىشانا

宰干 سۇيگۇن

宰利语 سۇغدى تىلى

- 卒特文 سۇغدى يېزىقى
 卒特语 سۇغدى تىلى
 俗人 دىندار بولمىغان كىشى؛ دەھرىي
 俗儒 چاكنما كۇنژىچىلار
 速别台 سۇبۇتاي
 速不歹 سۇبۇتاي
 速不台 سۇبۇتاي نويۇن
 速古泰人 سىكوتايىلار
 速鲁旦 بايهاجى سۇلتان
 速云赤汗 سۇيۇنچى خاقان
 素罗汗山 سۇلۇخان تېغى
 素罗马特人 سارماتىلار
 素若木·阿拉布坦 سۇنۇم ئارابدان
 素浦尔盖 سۇپۇرگە ئاخۇن؛
 素宛部 سوۋان قەبىلىسى
 《素问》 «ئىچكى كېسەللىكلەر دەستۇرى. سوراھ»
 素叶水 سۇياب دەرياسى
 宿将 پېشقەدەم سانغۇن؛ قورۇقچى سانغۇن
 《宿命论》 «تەقدىرىيەت»
 宿卫兵 ئوردا مۇھاپىزەتچىلىرى؛ ساقچى قوشۇن
 宿卫军 تۇرغاۋۇتلار قوشۇنى
 肃慎 سۇشېنلار
 肃政台 تەپتىش مەھكىمىسى
 速玉儿合勒 سويۇرغال
 《涑水纪闻》 «سۇشۇي خاتىرىلىرى»

粟戈地延	سۇغدىيانە
粟末	سۇم
粟末林羯	سۇم موغاللىرى
粟特人	سۇغدىلار

suan

算筹	چوتنىڭ ئۇرۇقى؛ پال چوكسى
算赋	ساناق بېجى
算经	ھېساب دەستۇرى
算盘	ھېساب تاختىسى، چوت
《算术》	«ئىلمىي رىيازەت»
《算网论》	«ئىلمىي رىيازەت»
算学	ھېسابچىلىق مەكتىپى

sui

绥安将军	تىنچلاندىرغۇچى سانغۇن
随驾五都	خانغا ھەمراھ بولغۇچى بەش سەپ باشلىقى
《隋大业正御书目录》	«سۈي سۇلالىسىنىڭ دايمي يىللىرىدا خان كۆرۈپ چىققان كىتابلار تىزىمى»
《隋纪》	«سۈي سۇلالىسى ھەققىدە خاتىرىلەر»
《隋仁寿年内典录》	«سۈي سۇلالىسىنىڭ رېنشۇ يىللىرىدا تۈزۈلگەن ئوردا دەستۇرلىرى كاتالوگى»
《隋书》	«سۈيىنامە»
《隋书·百官志》	«سۈيىنامە. ئەمەل - مەنەسەپ تەزكىرىسى»
《隋书·地理志》	«سۈيىنامە. يەر - جاي تەزكىرىسى»

- 《隋书·经籍志》 «سۇيىنامە، كىتابلار تەزكىرىسى»
- 《隋书·经籍志·史部·簿录篇》 «سۇيىنامە، كىتابلار تەزكىرىسى»
- «تارىخ قىسمى، كىتابلار مۇندەرىجىسى بابى»
- 《隋书·经籍志·子部·医方类》 «سۇيىنامە، كىتابلار تەزكىرىسى»
- «ئۆلىمالار قىسمى، تىبابەتچىلىك - دورىگەرلىك بابى»
- 《隋书·儒林传》 «سۇيىنامە، ئۆلىمالار تەزكىرىسى»
- 《隋书·儒林传叙》 «سۇيىنامە، ئۆلىمالار تەزكىرىسى»
- «توغرىسىدا بايان»
- 《隋书·食货志》 «سۇيىنامە، ئوزۇق - تۈلۈك، مال - مۈلۈك تەزكىرىسى»
- «تەزكىرىسى»
- 《隋书四裔传地理考证》 «سۇيىنامە، دىكى ياقا يۇرتلار تەزكىرىسىنى جۇغراپىيە جەھەتتىن ئىسپاتلاش»
- 《隋书·铁勒传》 «سۇيىنامە، تېلىلار ھەققىدە قىسسە»
- 《隋书·炀帝传》 «سۇيىنامە، ياڭدى خاننىڭ تەرجىمىھالى»
- 碎叶川 سۇيىب دەرياسى
- 碎叶河 سۇيىب دەرياسى
- 岁币 يىللىق ياساق
- 燧人氏 چاقماق پىرى؛ ئوت پىرى
- sun
- *سۇيۇنغۇر تېكىمىن
 孙忽儿的斤
 孙男臣重贵 نەۋرە قۇل چۇڭگۇي
 孙尼 سۇننى
 《孙政》 «ئىجتىھات»
 《孙子兵法》 «سۇننىڭ ھەربىي تەدبىرلىرى»

«孙子兵法·九地篇» - توققۇز - تەبىئەتتىكى ھەرىكىتى ئۆزگەرتىش ئۇسۇلى.

SUO

《婆罗婆传》

婆葛可汗

婆伽部

唆里迷

索格低语

索格狄亚那

索柯夫

索伦部

索伦人

索罗阿斯德教

索来满巴克尔汗

琐罗亚斯特

锁鲁檀·忽失

«سۇلۇن قەبىلىسى»

«سۇلۇن قەبىلىسى»

سۇلۇن قەبىلىسى

سۇلۇن

سۇغدى تىلى

سوغدىيانە

سۇكۇتۇ

سولۇن قەبىلىسى

سۇلۇنلار

زوراستى دىنى؛ ئاتەشپەرەسلىك

سولايىمان باقىرخان

زارۇ ئاستېر

سۇلتان قۇشچى

T

ta

它钵可汗

塔巴尔那

《塔巴合惕—纳昔尔》

塔巴里

تابار خاقان

تابارنا

«تاباقەتى ناسىرى»

ئەل تەبەرى

塔巴人	تابىنلار
塔百里	ئەل تەبەرى
塔本部	تابىن قەبىلىسى
塔博伽奇	تابغاچ
塔儿伯	تارباي
塔尔班德	تارباندى شەھىرى
塔尔汗	تارخان
塔尔候	تارخان
塔尔马西林	تارما شېرى
塔夫拉人	تاۋرالار
塔浮尼埃	تافنىيە
塔格敦巴什帕米尔	تاغدۇمباش پامىر
塔格司格司	توققۇز ئوغۇز
《塔吉克族史》	«تاجىك تارىخى»
塔克墩巴什河	تاغدۇمباش دەرياسى
塔克什	تاقىشخان
塔克世	تاكېش
塔拉那特哈	تاراناتخا
《塔拉斯碑》	«تالاس مەڭگۈ تېشى»
塔拉斯部	تالاس قەبىلىسى
塔拉斯河	تالاس دەرياسى
塔刺卜	تاراب
塔刺海	تاراغاي
塔刺思	تالاس دەرياسى
塔兰奇人	تارانچىلار

塔勒奇	تەلەكى
塔雷什汗国	تالەش خانلىقى
塔里干	تالېقان
《塔里黑扎罕古沙》	«تارىخى جاھان كۇشاي»
《塔里亚特碑》	«تارىيات مەڭگۈ تېشى»
塔立克	تالىق خاقان
塔玛丽斯	تامارس
塔玛人	تامالار
塔玛斯普沙	تاماسپۇشاھ
塔梅尔兰	تېمۇرلەڭ
塔米尔河	تامېر دەرياسى
塔米姆·本·巴赫尔·穆陶维	تامىم بىننى بەھرال مۇتتاۋى
《塔姆噶一塔什碑》	«تامغا تاش يادنامىسى»
塔那部	تانا قەبىلىسى
塔普提河	تاپتى دەرياسى
塔奇克琼夏	تارجىيەك چوڭ شاھ
塔什干	تاشكەنت
塔什拉巴特	تاشرابات
塔塔瓦依	تاشۋاي
塔塔统啊	تاتاتوڭغا، تاتاتوڭا
《塔瓦里赫艾加木》	«تەۋارىخى ئەجەم»
《塔瓦里赫海达尔》	«تەۋارىخى ھەيدەر»
《塔瓦里赫塔巴里》	«تەۋارىخى تەبەرى»
塔维凯尔	تەۋەككۈل
塔吾克勒汗	تەۋەككۈلخان

塔午尔汗	تاھاۋۇارخان
塔伊夫	تائىف
塔伊勒	تاھىر
塔伊勒王朝	تاھىرىيە خاندانلىقى
塔扎别克	تاجىبېك
拓本	چاپى نۇسخا، چاپ
挹览	تالان
挹懣	دالاي
挹马	تامغاچ
塌地钱	قونالغۇ پۇلى
踏实力	تاسىرىلار، توخسۇلار
《踏灾行》	«ئاپەت بولغان رايونلارنى كۆزدىن كۆچۈرۈش»

tai

台	مەھكىمە؛ تەكچە
台城	دارو سەلتەنەت
台拱	تەيگۇڭ
台吉	تەيجى
台谏	تەپتىش بېگى ۋە تەكلىپدارلار مەھكىمىسى
《台湾行》	«تەيۋەنگە سەپەر»
台座	مۇنبەر؛ دىنىي مۇنبەر
太保	مۇشاۋۇر
太常	مۇراسىم دىۋانى؛ مۇراسىم بېگى
太常博士	مۇراسىم ئورگان بېگى
太初皇帝	تۇنجى پادىشاھ

- 太初历 نورۇز كاليندارى
 太府寺 ۋەلىئەھد مەھكىمىسى
 太和岭 كاۋكاز تېغى
 太皇太后 شاھ سانىيە
 《太极图》 «ئەرشتەلا خەرىتىسى»
 太庙 خان جەمەت ئىبادەتخانىسى
 太平 ئۇلۇغ ئادالەت
 太平道 تەيپىڭداۋ مەسلىكى
 《太平广记》 «تەيپىڭ ھېكايەتلىرى»
 太平奴 ئاسايىش تېكىن
 《太平青领书》 «ئابى ھايات يېتەكچىسى»
 太平天国革命 تەيپىڭ تىيەنگو ئىنقىلابى
 《太平御览》 «تەيپىڭ شىڭگو يىللىرىدا خان يارلىقى بىلەن تۈزۈلگەن كىتابلار قامۇسى»
 太仆 ئوردا مىراقولى
 太仆寺 ئوردا مىراقولى مەھكىمىسى
 太上皇 شاھىنشاھ
 太上老君 ئۇلۇغ پېشۋا
 太师 خەلىپەت بەگ
 太史 رەسەت بېگى؛ خان سالنامىچىسى
 太史丞 سالنامىچى
 太史公 ساراي رەسەت بېگى
 《太史公》 «تەيشىگۈڭ»
 太史局 رەسەتخانا
 太史令 سالنامىچى

太室	خان جەمەتى
太守	ۋالىي
太尉	ئەمىر لەشكەر
《太去经》	«تەلسىمانامە»
太学	خانلىق بىلىم يۇرتى
太阳汗	كۈن خان
太一家	ئەرشتەلاچىلار
太医丞	ئەمچى ۋەزىر
太宰	خان ۋەزىر
太中大夫	كېڭەش بېگى
太子家令寺	ۋەلىئەھدىنىڭ ئائىلە ئىشلىرى مەھكىمىسى
太子仆寺	ۋەلىئەھدىنىڭ مىراقۇل مەھكىمىسى
太子务	شاھزادە جاڭزىسى
太子詹事府	ۋەلىئەھدىنىڭ ھەرەم ئىشلىرى مەھكىمىسى
太子左春坊	ۋەلىئەھدىنىڭ سول قول دېۋانى
《太宗本纪》	«تەيزۇڭ نەسەپنامىسى»
泰姬陵	تاج مەھەل مەقبەرىسى
泰姬·玛哈尔	تاج مەھەل
泰吉	تاج مەھەل
泰吉陵园	تاج مەھەل مەقبەرىسى
泰剑立萨依布	تەجەللى ساھىب
泰开什	تېكېش
《泰誓》	«مۇقەددەس قەسەم»
《泰西水法》	«غەربنىڭ سۇچىلىق قائىدىلىرى»
《泰州学案序》	«تەيجۇ تەلىماتلىرىغا كىرىش سۆز»

泰州学派

تەيجۇچىلار ئېقىمى

tan

贪汗	تەڭرى خاقان
贪汗可汗	تەڭرىخان خاقان
贪汗山	تەڭرىخان تاغ؛ ئاقتارمال تېغى
贪墨	خىيانە تېچىلىك
贪心者	تاماخور
推丁入地	جان بېجىنى يەر بېجىغا قوشۇپ ئېلىش
坛	قۇتبە
弹汗山	تەڭرىتاغ
谈心悦性	روھ ئۈستىدە گەپ سېتىش
谈玄之风	ئىلمىي ھېكمەتچىلىك كەيپىياتى
县无讫	دارمارا كچا
县摩罗	* دارمارو
县摩难提	دارماناندى
县曜	* دارياۋ
檀石槐	تانشىخۇاي، تانىسقاى
檀香木	سەندال ياغىچى
檀香山	ھونۇلۇلۇ
探花	ئەۋسات (ئوردا ئىمتىھانىدا 3 - بولغان كىشى)
探险家	سەيياھ، ئېكىسپېدىتسىيىچى

tang

«پادىشاھ تاڭنىڭ يارلىقلىرى»

- 汤姆森 ۋ. تومسېن
 汤若望 ۋون بېل
 《汤誓》 «مۇقەددەس قەسەم»
 汤武革命 شاڭ - تاڭ ۋە جۇ ۋۇۋاڭ ئىنقىلابلىرى
 《唐大和上东征传》 «تاڭ سۇلالىسىنىڭ داخې يىللىرىدىكى شەرقكە سەپەر قىلىش خاتىرىسى»
 《唐太诏令集》 «بۈيۈك تاڭ يارلىقلىرى»
 《唐敦煌户籍残卷》 «تاڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى دۇنخۇاڭ نوپۇس دەپتىرىنىڭ كەمتۈك ۋاراقلىرى»
 唐古特 تاغىت
 唐古特人 تاغىتلار
 《唐会要》 «تاڭ سۇلالىسىگە دائىر مۇھىم خاتىرىلەر»
 《唐会要·回纥传》 «تاڭ سۇلالىسىگە دائىر مۇھىم خاتىرىلەر. ئۇيغۇرلار ھەققىدە قىسسە»
 《唐纪》 «تاڭ خاتىرىلىرى»
 唐伽奇 تابغاچ
 《唐令》 «تاڭ پەرمانلىرى»
 《唐六典》 «تاڭ سۇلالىسىنىڭ ئالتە دەستۇرى»
 《唐律》 «تاڭ قانۇنلىرى»
 《唐律疏议》 «تاڭ قانۇنلىرى ھەققىدە ئومۇمىي بايان»
 唐努乌梁海 تاڭخۇ ئورانقاي
 唐三彩 تاڭ سۇلالىسىنىڭ رەڭلىك ساپاللىرى
 《唐书》 «تاڭنامە»
 《唐书·地理志》 «تاڭنامە. جۇغراپىيە تەزكىرىسى»
 唐兀 تاغىتلار

《唐语林》 «تاك بايانلىرى»

《唐韵》 «تاك ئاھاڭلىرى»

tao

韬略 سوقۇش پەنتىلىرى

《桃花扇》 «شاپتۇل گۈللۈك يەلپۈگۈچ»

桃花石 تابغاچ

桃花石·博格拉汗 تابغاچ بۇغراخان

桃花石王朝 تابغاچ خاندانلىقى

《桃花源记》 «جەننەت خاتىرىلىرى»

桃槐 داراز تېغى

陶础 ساپال ئۇل

陶豆 ساپال ۋازا؛ ساپال چىراقپاي

陶格司 تابغاچ

《陶谟》 «گاۋياۋنىڭ تەدبىرلىرى»

《陶渊明集序》 «تاۋيۈەننىڭ توپلىمىغا كىرىش سۆز»

《柶杓》 «مەخلۇقات»

讨捕使 مىرشاب بەگ

讨袁军 يۈەن شىكەيگە جازا يۈرۈشى قىلىش ئارمىيىسى

《讨袁檄文》 «يۈەن شىكەيگە جازا يۈرۈشى قىلىش خىتابنامىسى»

套鲁斯山 تاۋرس تېغى

te

特别税 ئالاھىدە باج

特尔维尔 * تىرۋىلى

特夫刻勒 تەۋەككۈل

特进	ئالى دەرىجىلىك تۆرە
《特进归忠顺金翅鸟喀喇汗》	ئالى دەرىجىلىك سادىق، ئىتائەتمەن، سۈمرۈغ سۈپەت قاراخان
特莱茂	* تېلىتىز خاقان
特莱里格	* تىلىرىگ خاقان
特勒	تېلى (تۇرا)
特穆尔图淖尔	تۆمۈرتى نۇر
特穆塔拉干国	تمۇتاراكان دۆلىتى
特勤	تېكىن
特勤柴革	* تېكىن سايغا
特山奇拿	داكچىنا
特诚	پەۋقۇلئاددە ئىمتىھان
《特维查提》	《دېۋىزاتى》

teng

腾里野合俱录毗伽可汗	تەڭرى يابغۇ كۈل بىلگە خاقان
腾云承露盘	《بۇلۇت ئۈستىدە شەبنەم》 سۈرەتلىك تەخسە

ti

梯格伦斯六世	تىگرۇنىس VI
提奥多特	دېئودوت
提差	ياساۋۇل
提点近侍局	زىندان بېگى جۇجۇقى
提督	ياساۋۇل بېگى؛ باش بۇغ
提督军务总兵	ھەربىي ئىشلار باش بۇغى

- 提法 تەپتىش
- 提法将 تۇتقاۋۇل سانغۇن
- 提格毗查那 *دىگۇدجاييا
- 提控 تۇتقاۋۇل
- 提控宿值将军 نۆۋەتچى تۇتقاۋۇل سانغۇن
- 提拉华尔汗 دىلاۋەرخان
- 提里塔特三世 تىرىدات ۱
- 提里塔特一世 تىرىدات ۱
- 提台 ياساۋۇل بېگى؛ باش بۇغ
- 提辖司 باسقاۋۇل مەھكىمىسى
- 提刑按察使司 زىندان - ئەدلىيە مەھكىمىسى
- 提刑按察司 جازا - كۆزىتىش جۇجۇقى
- 提依特部 تېيىت قەبىلىسى
- 缇骑密探 قىزىل تونلۇق پايلاقچى
- 《题崔处士山居》 «سۈي دەۋرىدىكى تاغدىكى دەرگاھىغا بەغىشلىما»
- 体质人类学 فورمالىستىك ئانتروپولوگىيە
- 剃发令 چاچ چۈشۈرۈش پەرمانى
- 悌 قەدىردانلىق
- 薤发称臣 چېچىنى چۈشۈرۈۋېتىپ ئەل بولۇش

tian

- 天补大将军 تەڭرى مەدەت قىلغان باش سانغۇن
- 天补平均大将军 تەڭرى ئىلتىپاتىنى تەڭشىگۈچى باش سانغۇن
- 《天朝田亩制度》 «تەيپىڭ تىيەنگونىڭ يەر تۈزۈمى»

- 天宠慈颜王 *دېۋانا مېيە - پىيادا ساخان
- 天道 تەڭرىيەت، تەڭرى تەردىقتى
- 天地会 تىيەندىخۇي؛ تىيەندىخۇي خۇراپاتلىرى
- 天敦可汗 * تەڭرى قۇتمىش قاغان
- 天父传言 تەڭرى ۋەھىلىرى
- 天赋人权 تۇغما كىشىلىك ھوقۇقى
- 天罡星 ساماۋىي ئەختەر
- 天高皇地远 ئاسمان ئېگىز، خان يىراق
- 《天工开物》 «كۈللى مۆجىزات»
- 天公将军 ساماۋىي سانغۇن
- 天官 ئەرشىئەلا؛ ساماۋىي قەسىر؛ ئەرش
- 天官 مۇنەججىم
- 《天官历色元太平经》 «ئاسمان ئىلاھىنىڭ تەقۋىمى بويىچە»
- تۈزۈلگەن ياخشىلىق - ئامانلىق توغرىسىدىكى كالام»
- 《天官书》 «پەلەكنامە»
- 天皇 تېھنو؛
- 天经地义 ئۆزگەرمەس ھەقىقەت
- 天可汗 تەڭرى خاقان
- 天课 زاكات
- 天理 تەڭرى ئىدراكى
- 天理教 تىيەنلەجياۋ مەسلىكى
- 天理人欲说 تەڭرى ئىدراكى ۋە ئىنسان نەپسى ھەققىدىكى تەلىمات
- 天禄 جەننەت نېمەتلىرى
- 《天论》 «تەڭرىيەت»
- 天马 سومان، دۇلدۇل

- 天马都督府 سومان تۇتۇق مەھكىمىسى
 天命 ئىلاھىي تەقدىر
 天命的目的 تەڭرىدىن پۈتۈلگەن نىشان؛ ئىلاھىي مەقسەت
 天命论 تەقدىرچىلىك
 天命靡常 «ئىلاھىي تەقدىر ئۆزگىرىپ تۇرىدۇ»
 天平将军 ئالەمگە تەڭلىك ئورناتقۇچى سانغۇن
 《天曲》 «ئەنە تەكەك كۈيلىرى»
 天人际 تەڭرىيەت بىلەن ئىنسانىيەت ئوتتۇرىسىدىكى
 مۇناسىۋەت
 天人家 تەقدىرچى
 天人合一 تەڭرىيەت بىلەن ئىنسانىيەتنىڭ بىرلىكى
 天人相应 تەڭرىيەت بىلەن ئىنسانىيەتنىڭ بىر-بىرىگە
 تەسىر كۆرسىتىشى
 天人相与之际 تەڭرىيەت بىلەن ئىنسانىيەت ئوتتۇرىسىدىكى
 مۇناسىۋەت
 天人之际 تەڭرىيەت بىلەن ئىنسانىيەت ئوتتۇرىسىدىكى
 مۇناسىۋەت
 天山 تىيانشان، تەڭرىتاغ
 天神 تەڭرى، ئىلاھ، دىۋا
 天时 تەبىئىي شارائىت
 天书 تىلسىمنامە
 天枢 باش تىكەن يۇلتۇزى
 天水碧 ساماۋىي كۆك
 天堂 ئەرش، جەننەت
 天王 تىيەنۋاڭ؛ تەڭرىلەر خانى

- 《天王像》 تەڭرىلەر ھەيكىلى
- 天威军 سەلتەنەتلىك قوشۇن
- 天文 ئىلمى نۇجۇم؛ ئاسترونومىيە
- 天文历数 مۇنەججىملىك كالېندارى
- 天文学 ئىلمىي نۇجۇم، ئاسترونومىيە
- 天文仪器 رەسەتخانا سايمانلىرى
- 《天问》 «تەڭرى سوئاللىرى»
- 天下兵马都元帅 بارچە ئىقلىم قوشۇنلىرىنىڭ باش ئەمىرى
- 天下都元帅 بارچە ئىقلىمنىڭ باش ئەمىرى
- 天下都知兵马使 ئالەمنىڭ ئالىي باسقاۋۇلى
- 天下观军容宣慰处置使 پادىشاھلىق قوشۇنلىرىنىڭ سىلاۋچى نازىرى
- 天下名骑 ئالەمشۇمۇل چەۋەنداز
- 天下至富 ئالەمشۇمۇل باي؛ كامالەتكە يەتكەن باي
- 天仙 مالاىكە
- 天象 يۇلتۇز بېقىمىش
- 《天演论》 «تەبىئەتنىڭ تەدرىجىي تەرەققىياتى نەزەرىيىسى»
- 天祐皇 گورخان
- 天园 جەننەت
- 天悦民服 تەڭرىنى خۇش، پۇقرانى قايىل قىلىش
- 天之德 تەڭرىنىڭ پەزىلىتى
- 天之副 تەڭرىنىڭ مەدەتى (ئىلمىپاتى)
- 天之刑 تەڭرىنىڭ جازاسى
- 《天志》 «تەڭرىيەت»
- 天竺 ئەنەتكەك، ھىندىستان

- 天竺语 ئەنەتكەك تىلى
- 天主教 كاتولىك دىنى
- 天主教耶苏会士 كاتولىك پروتېستانت مۇخلىملىرى
- 天子 تەڭرىنىڭ ئەركىسى، پەغپۇر
- 天尊 مۇقەددەس زات
- 田兵 تېرىقچى ئەسكەر
- 田賦 يەر بېجى، غەللە - پاراق
- 《田賦考》 «غەللە - پاراق ھەققىدە تەھسىپل»
- 田畷 داڧقال
- 田面 ئېتىملىق
- 田皮 زېمىن
- 田器 دېھقانچىلىق قوراللىرى
- 田僮 ئېتىم مالايلرى
- 田业 ئېتىم - ئېرىق، ئىككىنچىلىق
- 田园 كۆكتاتلىق
- 田园诗 يېزا - قىشلاق تەسۋىرلەنگەن شېئىر
- 《田制》 «يەر تۈزۈمى»
- 田庄 باغلىق يەر، يەر - زېمىن
- 田卒 ئېتىم چېرىكى
- 填尸那 قۇشناگاارا بەگلىكى
- 阌池 ئىسسىق كۆل
- 殄寇将军 قاراقچىلارنى يوقىتىش سانغۇنى

tiao

《条疏太原以北边各事宜状》 - «تەييۈەننىڭ شىمالىدىكى چېگرا -

铁林	تارىم
铁门缚	تۆمۈر قاپقا
铁门关	تۆمۈر قاپقا، باش ئەگم
帖木儿	ئەمىر تېمۇر
铁木耳哈里发	تۆمۈر خەلىپە
铁木真	تېمۇرچىن
铁穆尔	تېمۇر
铁钱	تۆمۈر تەڭگە
铁胎弓	تۆمۈردە قاپلىغان ئوقيا

ting

《听雨丛谈》	«يامغۇر مۇلاھىزىلىرى»
听政	ئائىلىق ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش
亭独尸逐候鞮单于	*تېيىندور شۇتى تەڭرىقۇت
亭候	لەڭگەر بېگى
亭户	تۇزچىلار
亭长	كەنت ئاقساقلى
亭障	مۇداپىئە قورغانلىرى
廷寄	پېچەتلەپ ئەۋەتىش
廷尉	دادخاھ ۋەزىر؛ ئوردا ئەھكام ۋەزىرى
廷杖	ساراي سوريقى
庭州	بېشبالىق
挺击	كالتەكلەش

tong

通宝

تۇڭباۋ يارمىقى

- 《通典》 «قانۇنلار قامۇسى»
 《通典·西戎总序》 «قانۇنلار قامۇسى، غەربتىكى تائىپىلەر
 ھەققىدە ئومۇمىي بايان»
 通梵沙门 براھمىشۇناس سىرامان
 通古斯人 تۇنگۇسلار؛ تۇڭخۇزلار
 通检据排法 ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ سېلىق سېلىش قانۇنى
 《通鉴》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر»
 《通鉴纲目》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر، دىن مۇھىم بايانلار»
 《通鉴辑览》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر، توپلىمى»
 《通鉴纪事本末》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر، دىن رەتلەنگەن
 ۋەقەلەر»
 《通鉴节要》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر، دىن قىسقارتىلمىلار»
 《通鉴注》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر، تەپسىرى»
 通诀 تېخنىكا
 《通考》 «ئومۇمىي تەھسىل»
 通款 سەمىمىي مۇناسىۋەت ئورنىتىش
 《通老论》 «لاۋزى تەلىماتى ھەققىدە ئومۇمىي مۇلاھىزە»
 通判 يانداش ئايماق بېگى
 通史 ئومۇمىي تارىخ
 通守 مۇئاۋىن ھاكىم
 《通书》 «قامۇس»
 通水路 سۇ يوللىرىنى راۋانلاشتۇرۇش
 通天河 قايدۇ دەرياسى، ئۇلۇغ دەريا
 通义 ئومۇمىي قائىدە؛ مەنىسىنى تولۇق چۈشىنىش
 通政使司 ئەرز - شىكايەت بېگى مەھكىمىسى
 《通志》 «ئومۇمىي تەزكىرە»

同俄特勤 توڭا تىكىن

同娥设 توڭا شاد

同风阁鸾台三品 سۇمرۇغ سارىيى ۋە قىقىنۇس سارىيى
مەرتىۋىسىگە تەڭ 3 - دەرىجىلىك ئەمەلدار

《同光律》 «تۇڭگۇاڭ يىملىرىدىكى قانۇن»

《同光刑律》 «تۇڭگۇاڭ يىملىرىدىكى جازا قانۇنى»

同国人 ۋە تەنداشلار

同僚 قۇرداش

同罗 تۇڭرا

同盟会 تۇڭمېڭخۇي جەمئىيىتى

同年 قۇرداشلىق

同判大宗正事 يانداش باش خوجىدار

同朋党 پىرقىداش

《同声歌》 «ئاھاڭداش غەزەللەر»

同文馆 تەرجىمانلىق مەكتىپى

同文书局 تەرجىمە كىتاب ئىدارىسى

同一性 ئوخشاشلىق

同正 رەسمىي مەنسەپ

同知军州事 ياردەمچى ھەربىي ئايماق بېگى

同中书门下平章事 قارادىۋان - ئىشكىئاغا مەھكىمىسى مۇئەككىلى

同中书门下三品 قارادىۋان - ئىشكىئاغا مەھكىمىسىنىڭ

3 - دەرىجىلىك ئامبىلى

《同州奏均田》 «تۇڭجۇدىكى يەر تەڭشەشتىن خانغا

يوللانغان مەلۇمات»

桐

چىنار

头曼城

تۈمەنبالىق

头曼单于

تۈمەن تەڭرىقۇت

头人

ئاقساقال

投入产出

سەرپىيات بىلەن ھاسىلات

tu

突地稽

تۇتچى

突尔嘎奇

تورغاچ قەبىلىسى

突厥

تۈرك؛ تۈركۈت

突厥大可汗

ئۇلۇغ تۈرك خاقانى

突厥汗国

تۈرك خانلىقى؛ كۆك تۈرك خانلىقى

《突厥集史》 «تۈرك تارىخىغا ئائىت ماتېرىياللار توپلىمى»

突厥陵

تۈرك قەبرىستانلىقى

《突厥世系》

«شەجەرەئى تۈرك»

突厥文

تۈرك يېزىقى

《突厥文吐鲁番卷子》

«تۈركچە تۇرپان تېكىستلىرى»

《突厥语大词典》

«تۈركىي تىللار دىۋانى»

《突厥语详解词典》

«كىتابۇل ئىدراكى ئىستانۇلئەتتۈرك»

突厥语族

تۈرك تىلى تۈركۈمى

《突厥诸王书》

«شاھنامەئى تۈرك»

突利可汗

تولشاد قاغان

突利设

تولشاد

突骑施

تۈركەش، تۈركەش

突骑施国

تۈركەش خانلىقى، تۈركەش - قارلۇق خانلىقى

秃八	تۇباسلار
秃巴	تۇباسلار
秃巴思部	تۇباس قەبىلىسى
秃赤	تۇچ
秃儿罕·阿儿刺惕	تۇركان ئارلات
秃黑鲁·撒勒都思	تۇغلۇق سالدۇز
秃黑鲁帖木儿	تۇغلۇق تېمۇرخان
秃黑帖木儿	توغتېمۇر
秃鲁海真	تۇرۇقايچىن
秃马惕部	تۇماتلار
秃满	تېمبەت
秃思忽城	تۇزغوبالغى
《图巴碑》	«توۋا مەڭگۈ تېشى»
图伯特	تېبەتلەر
图德哈里亚一世	تۇدخالىيە I
图尔额依格尔部	تۇر - ئايغىر قەبىلىسى
图尔嘎提	تورغات
图尔帕克起事	تورپاق يېغىلىقى
图甘汗	توغانخان
图格拉尔	تۇغرال
图格里贝格	تۇغرىلبەگ
《图格卢克史》	«تۇغلۇقنامە»
图古里克	*ئارتۇرۇك
图画文字	ئېروگلىقى يېزىقى
图库尔提·尼努尔塔一世	تۇكۇلت نىنۇرتا I

- 图米克 تۈلكە
- 图鲁拜王虎 توروبايغۇ
- 图鲁王朝 تۇلۇن خانلىقى
- 图曼斯基 ئا. گ. تومانسكى
- 图穆尔图淖尔 تېمورتى نۇر
- 《图谱志》 «خەرىتە - جەدۋەللەر تەپسىراتى»
- 图始汗 *تورۇبايغۇ
- 图斯库里 تۈز كۆلى
- 图苏湖城 تۈزغۈ بالىق
- 图腾 توتېم
- 图腾崇拜 توتېمىزم
- 图图克 تۇتۇق
- 图瓦 تۇباسلار
- 图赞 رەسىم، بېغىشلىما
- 屠各 توگا، توغا
- 屠各匈奴 توغا ھۇنلىرى
- 屠各族 توغا ئۇرۇغى
- 屠耆 تۇغ
- 屠耆单于 *تۇغىت تەڭرىقۇت
- 土帮 يەرلىك شتات
- 土兵 يەرلىك ئەسكەر
- 土城 تۇپراق قالا
- 土地公社 يەر جامائەسى
- 土地国有化 يەرنى دۆلەت ئىختىيارىغا ئېلىش

土地王有政策	يەرلەرنى پادىشاھ ئىگىدارچىلىقىغا ئۆتكۈزۈۋېلىش سىياسىتى
土地资本	يەر كاپىتالى
土断	يەرلىكلەشتۈرۈش
土断法	يەرلىكلەشتۈرۈش قانۇنى
土尔扈特	تۇرغۇت قەبىلىسى
土方	قەدىمكى تۈرك يۇرتلىرى
土谷	چۈجگۈن
土圭	قۇياش سائىتى
土库曼伊利克	تۈركمەن ئىلىكخان
土拉	تۇغلا؛ تۇرا
土喇河	تۇغلا دەرياسى؛ تۇرا دەرياسى
土兰人	تۇرانلار
土仑可汗	تولۇن خاقان
土门可汗	تۆمەن خاقان
土绵·把阿秃尔·哈鲁赤	تۆمەن باھادۇر قالۇچ
土木之变	تۇمۇباۋ ۋەقەسى
土司制度	تۇسىدلىق تۈزۈم
土团	يەرلىك قوراللىق كۈچلەر
土谢图汗	تۇشەتۇ خان
土著土族	يەرلىك تۇرۇشلار
吐蕃	تۇبۇت، تىبەت خانلىقى
《吐蕃传》	«تىبەتلەر ھەققىدە قىسسە»
吐尔迪什阿洪艾里比	تۇردۇش ئاخۇن غەربىي
吐尔帕克起事	تورپاق يېتىلگىلى

吐火罗

توخرى؛ تۇخار

吐火罗国

تۇخارىستان

吐火罗人

تۇخارلار؛ توخربلار

吐火罗斯坦

تۇخارىستان

吐火仙骨吸

*توغشان قۇتلۇق

吐里拜

تۆرەباي

吐卢

تۆرە جەمەتى، تۆربلەر

吐麻

تۇماتلار

吐屯

تۇتۇن؛ تۇدۇن

吐屯设

تۇتۇق شات

吐谷浑

ئازارلار؛ تۇيغۇنلار؛ ۋاجالار

吐迷度·胡禄侯利发

*قۇتلۇق ئېلتەبىر تومبىد

吐迷提

*تومبىد

吐如纆

*تۇرغىمىش قەبىلىسى

兔角

«توشقان مۇڭگۈزى»

兔力帖木儿

تۆرى تېمۇر

团行

تۇيۇشما

团校尉

توپ بېشى

推戴

دالالەت

推恩法

ئىلتىپاتنى ئۆتۈنۈپ بېرىش پەرمانى

推恩削藩

شەپقەت بىلەن يات بەگلىكلەرنى ئاجىزلىتىش

推戴

推恩法

推恩削藩

推举 تەۋسىيە قىلىش
 推排 باج نورمىسىنى ئۈچ يىلدا بىر تەكشۈرۈش
 腿绊 چۈشەك

tun

嗽欲谷 تۇنيۇقۇق
 《嗽欲谷碑》 «تۇنيۇقۇق مەڭگۈ تېشى»
 囤积 سېپىكۇلانتلىق، بېسىمدارلىق
 囤积商 سېپىكۇلانت؛ بېسىمدار
 屯田 ھەربىيلەر بوزيەر ئىگىلەش
 屯田都尉 بوزيەر ئىگىلەش كاھىپكى
 屯田客 ئورتاقچى
 屯长 مەھەللە باشلىقى

tuo

托安汗 توغانخان
 托跋 توقباتلار؛ توغباتلار؛ توبالار
 托钵僧 دەرۋىشلەر؛ بىكشۇلار؛ قەلەندەر. راھىپلار
 托尔肯特 توركەنت
 托尔拉克·凯末儿 تورلاك كامال
 托干汗 توغانخان
 托格卢尔伯克 توغرۇلبەگ
 托格鲁尔 توغرۇل
 托格鲁尔汗 توغرۇلخان
 托格鲁尔喀喇汗 توغرۇل قاراخان

托格木汗	توغېم خان
托克洛克铁木耳汗	تۇغلۇق تېمۇرخان
托克塔迷失	توختامىش
托克特	توقت خان
托牘马纳	تورامانا
托勒密	پتولېمى
托律密一世	پتولېمى I
托列坚可敦	تۇركان خاتۇن
托鲁额依格尔部	تور - ئايغىر قەبىلىسى
托鲁朶提	تورغات
托鲁加尔特	تورغات
托律特尔	ه. تروتېر
托伦泰	تولۇنتاي
托普拉克卡拉	توپراق قالا
托忒必扯克文	تود - بىجىك يېزىقى
托忒蒙文	تود موڭغۇل يېزىقى؛ تود يېزىقى
拖拉曼那	تورامانا
拖雷	تۇلۇخان
拖雷美	پتولېمى
脱巴大乌	توباداهور
脱白里	تەبەرى
脱额列思	تۆلەس قەبىلىسى
脱故孜布拉克	توققۇز بۇلاق
脱故孜达纒	توققۇز تاتارلار
脱黑塔迷失	توختامىش

脱黑塔迷失令	توختامش يارلىقلىرى
脱忽刺温部	تۇغلاھۇن قەبىلىسى
脱胡孜兀古孜	توققۇز ئوغۇزلار
脱花帖木儿	توقا تېمۇر
脱欢	توغان
脱欢帖木儿	توغان تېمۇر
脱库孜吾吉拉	توققۇز ھوجرا
脱拉布夏	توراپشاھ
脱刺不花	تولا بۇقا
脱里王汗	توغرىل خان
脱列哥那	تورگېنە خاتۇن
脱烈海牙	تۆرەقايا
脱脱	توتو
脱脱蒙哥	توتومۆمكۈ
脱脱迷失	توتومش
脱勿邻勒	توغرىل
陀钵可汗	تاربارس خاقان
陀拔斯单	تەبەرىستان
陀跋里	تەبەرى
陀历	دارىل
陀罗尼经咒	تارانى ئايەتلىرى
橐	يەل تۈلۈم؛ شامالچى، يەل كۈرۈك
妥欢	توغان
妥欢帖木儿	توغان تېمۇر
妥欢帖睦尔	توغان تېمۇر

拓拔珪

توغبات كۇي

拓跋

توغباتلار؛ توبالار

拓跋思恭

توغبات سىگۇن

拓跋匈奴

توغبات ھۇنلىرى

拓麟黑韩王

توغرىل قاراخان

拓设

تۇتۇقشاد

W

挖哈

ۋەھىي

瓦卜干

ۋابكەنت

瓦布肯特

ۋابكەنت

瓦当文

ساپال پۈتۈك؛ خەتلىك ساپال خىشلار

瓦尔米基

ۋالمىكى

瓦尔那

ۋارنا

瓦汗人

ۋاخانىلار

瓦汗塔吉克人

ۋاخان تاجىكلىرى

瓦克

ۋاقلار

瓦拉赫兰一世

ۋاراهران I

瓦刺

ئويراتلار

瓦里汗吐热

ۋەلىخان تۆرە

瓦列汉诺夫

چوقان ۋەلىخانوف

瓦伦丁

ۋالنتىن

瓦帕依

ۋاپايى

瓦什峡

ۋاششەھرى

wai

- 歪思汗 ئوۋەيسخان
 外道异学 بىدىئە تىلىك
 外府 تاشقى خەزىنە
 外官 تاشقى ئەمەلدار
 《外国传》 «چەت ئەللەر تەزكىرىسى»
 外籍军团 خارجى ئەسكەر، چەت ئەل قوشۇنلىرى
 外交官 دىپلوماتىيە ئەمەلدارى، دىپلومات
 外九部 تاشقى توققۇز قەبىلە
 外刺 ئويراتلار
 外刺台 ئويراتلار
 外威 ئانا جەمەت تۇغقانلار
 《外台秘要》 «تاشقى كېسەللىكلەرگە ئائىت مەخپىي رېتسېپلار»
 外务部 تاشقى ئىشلار ۋازارىتى
 外兴安岭 تاشقى ھىنگان تاغلىرى
 外宅郎君 تاشقىرىقى ھويلدىكى يىگىتلەر
 外职事官 پايتەخت سىرتىدىكى رەسمىي ئەمەلدار

wan

- 完颜阿骨打 ۋەنيەن ئاگۇدا
 完泽笃 ئولجايتۇ
 《完者都史》 «ئولجايتۇ تارىخى»
 纨绮 شايى
 万国图 دۇنيا خەرىتىسى

万木草堂	ۋەنمۇ ساۋتاك تىببى مەكتىپى
万骑	تۈمەن چەۋەنداز
万氏尸逐毳单于	ۋەنسى شىسۈتى تەڭرىقۇت
万寿盛典	تۇغۇلغان كۈنىنى قۇتلۇقلاش مۇراسىمى
万物	كائىنات
万物有灵论	ئانىمىزم

wang

汪古部	ئونغۇتلار
汪古惕	ئونغۇتلار
汪罕	ئونخان
王霸	زومىگەر، زومىگەرلىك
王道	ھىدايەت يولى
王都	ئورداكەنت
王敦之乱	ۋاڭ دۇن توپىلىشى
王丰肃	ۋاڭ فېڭسۇ
王公	شاھزادە - بەگلەر
《王公判事》	«ۋاڭ ھەزرەتنىڭ دەۋا سورىشى»
王弧	ئونغۇتلار
王候	بەگ - تۆرلەر
王士	مەرتىۋىلىك - بىلىملىك زاتلار
王田	خانلىق زىمىن، پادىشاھلىق يەر
王庭	بارگاھ؛ خان ئوردىسى
王庭州	ئورداكەنت ئايمىقى
王学	ۋاڭ سۈرپىن تەلىماتى

旺舒克	ئولشۇك
望春楼	يازلىق راۋاق
《望厦条约》	«ۋاڭشيا شەرتنامىسى»
望仙阁	نەزەرگاھ راۋىقى
望族	تۆرە

wei

微蔑	گادايلار
威尔逊	ه. ۋېلسۇن
威福	ھەيۋە كۆرسىتىش؛ بايلىقىنى كۆز - كۆز قىلىش
威卫	بەھەيۋەتلەر ياساۋۇلغانىسى
圩田	ئېگىز قاشالىق ئېتىز
为君难为臣不易论	«ۋەلىلىيەرگە قىيىن بولغان ئىش رەئىيىگە ئاسان بولمايدۇ»
唯理主义	راتسىئۇنالىزم
唯灵论	ئەرۋاھپەرەستلىك
唯心的仁义学派	ئىدىئالىست رەھىمدىل ئىنساپچىلار
维多利亚女王	كورولېۋا ۋىكتورىيە
维尔纳堡	ۋىرنا قورۇلى
维回	ئۇيغۇرلار
维加雅纳加尔帝国	ۋىجايانا گارنىمپېررىيىسى
维嘉雅新哈	ۋىجاي سىنخا
维纳	*كارمادانا
维内赫	ۋىنكى خان
维萨巴特	ئويسابات
维术汗	سۇلتان ئوۋەيسخان

يېڭىلىققا كۆچۈش - قانۇن ئۆزگەرتىش ھەرىكىتى 维新变法运动

维新派

يېڭىلىققا كۆچۈش تەرەپدارلىرى

围

غېرىچ

围场

ئوۋ مەيدانى

围棋

قورشاۋ قاتار

韦纆

ئۇيغۇر

菱莎

ئۇشا

卫

ياساۋۇلخانا

卫候

باسقاق بېگى

卫禁

ئوردا موھاپىزىتى

卫拉台汗

ئويرات خان

卫拉特

ئويراتلار

卫率府

ياساۋۇل بېشى مەھكىمىسى

卫所制

قورغان - قاراۋۇلخانا تۈزۈمى

卫尉寺

ياساۋۇل بەگلىرى مەھكىمىسى

卫藏

ئورساڭ

未济卦

تەتۈر چۈشكەن قۇرئىمى

为民清命

خەلققە ئىجادلىق تىلەش

尉犁

لوپنۇر

畏兀儿

ئۇيغۇر

渭干河

ئۆگەن دەرياسى

《魏晋南北朝隋唐经济史稿》

«ۋېي، جىن، جەنۇبىي»

شەمالي سۇلالىلەر ۋە سۈي، تاڭ سۇلالىلىرىنىڭ

ئىگىلىكى ھەققىدە تارىخ تىزىملىرى»

- 《魏律》 «ۋېي پادىشاھلىقىنىڭ قانۇنلىرى»
 《魏书·地形志》 «ۋېينامە. جۇغراپىيە تەزكىرىسى»
 《魏书·高车传》 «ۋېينامە. قاڭقىللار ھەققىدە قىسسە»
 《魏书·沮渠无讳传》 «ۋېينامە. قۇتقۇ مۇقۇننىڭ تەرجىمىھالى»
 《魏书·蠕蠕传》 «ۋېينامە. جۇرجانلار ھەققىدە قىسسە»
 《魏书·悦般传》 «ۋېينامە. ياپپانلار ھەققىدە قىسسە»
 《魏志》 «ۋېي پادىشاھلىقى تەزكىرىسى»

wen

- 温禄登里罗汨没密施合俱禄毗伽怀建可汗 ئۇلۇغ تەڭرىدىن بولمىش كۈچلۈك كۆل بىلگە سۈيۈنگىل قاغان
- 温没斯 ئونمىش
- 温宿国 ئونسۇ دۆلىتى
- 温肃 ئونسۇ دۆلىتى
- 温苏畏兀儿 ئونسۇ ئۇيغۇرلىرى
- 温斡尔寒 ئون ئورقۇن ئۇيغۇرلىرى
- 文案 دەپتەردار
- 文昌台 مەرىپەت سارىيى
- 文德殿 ئېرپان سارىيى
- 《文德殿四部目录》 «ئېرپان سارىيىدا ساقلنىۋاتقان تۆت قىسىم كىتابلار مۇندەرىجىسى»
- 《文帝纪》 «ۋېيندى خاتىرىسى»
- 《文赋》 «سەنئەت توغرىسىدا»

- 《文翰志》 «ئەدەبىي ئەسەرلەر تەزكىرىسى»
 文汇阁 ۋېنخۇي كۈتۈپخانىسى
 《文会》 «مەدەنىيەت ئۇيۇشمىسى»
 文候 ئىرپانبەگ
 《文集录》 «ئەدەبىي مەجمۇئەلەر كاتالۇگى»
 文津阁 ۋېنجىن كۈتۈپخانىسى
 《文镜秘府论》 «شېئىرىيەت سىرلىرى توغرىسىدا»
 文康 سەمەرقەند
 文澜阁 ۋېنلەن كۈتۈپخانىسى
 文明时代 مەدەنىيەت دەۋرى
 文散官 پەخىرىي مۈلكىي ئەمەلدار
 《文溢例》 «مەرھۇم بەگلىرىگە ئاتاق بېرىش توغرىسىدا»
 文殊院 مانجۇشىرى بۇتخانىسى
 文溯阁 ۋېنشۇ كۈتۈپخانىسى
 《文献通考》 «يازما ھۆججەتلەر ھەققىدە ئومۇمىي تەھسىل»
 文献学家 ۋەسىقىشۇناس
 《文心雕龙》 «ئەدەبىي ماھارەت»
 《文心雕龙·时新篇》 «ئەدەبىي ماھارەت. شېئىرىي»
 文学椽 ئېنىقلىق توغرىسىدا
 文学方士 مەرىپەتچى
 《文学改良刍议》 مۇنەججىم ئەدىبلەر
 «ئەدەبىيات ئىسلاھاتى ئۈستىدە دەسلەپكى مۇھاكىمە»
 《文学革命论》 «ئەدەبىيات ئىنقىلابى توغرىسىدا»
 文学情调 بەدىئىي ھېسسىيات

- 文学社 ئەدەبىيات جەمئىيىتى
 文学游士 ئەدىبلەر ، ۋائىزلار
 《文言》 «يازما بايان»
 文渊阁 ۋېنيۋەن كۈتۈپخانىسى
 文源阁 ۋېنيۋەن كۈتۈپخانىسى
 《文苑英华》 «ئەدەبىيات جەۋھەرلىرى»
 《文章流别集》 «ھەر خىل ماقالىلەر توپلىمى»
 《文章体式》 «ماقالە شەكىللىرى»
 文治 مەرىپەت بىلەن ئىدارە قىلىش
 文字狱 يېزىق سۈرىتى، يېزىق جىنايىتى
 文宗阁 ۋېنزوڭ كۈتۈپخانىسى

weng

- 翁古刺 *قوڭغۇراتلار
 翁归靡 *ئۇڭكۈ بەگ
 瓮蛮国 *ئومان بەگلىكى

wo

- 窝阔台 ئوگىداي
 窝阔台汗国 ئوگىداي خانلىقى
 倭赤 ئۇچ
 倭国 ياپونىيە
 倭里罕条勒 ۋەلىخان تۆرە
 倭仁 ئورىن
 倭亦城 كۇلۇغئارت
 沃尔都坎特 ئوردو كەنت

沃里帖木儿

مەلىك تېمۇر

沃沙城

ۋاقسا شەھىرى

沃斯鲁沙纳

ئوسروشان بەگلىكى

握衍胸鞑单于

* ئۇيانجۇت تەڭرىقۇت

咀昆部

ئۇرقۇن قەبىلىسى، ئونكۇن قەبىلىسى

咀昆河

ئۇرقۇن دەرياسى

咀鹿都督府

ئۇرلى تۇتۇق مەھكىمىسى

咀鹿州

ئۇرلى ئايمىقى

咀没斯

ئونمۇس

斡儿寒河

ئۇرقۇن دەرياسى

斡儿洹河

ئۇرقۇن دەرياسى

斡尔达

ئوردو نايان

斡尔的斤

ئور تىمكىن

斡耳朵八里

ئوردو بالق

斡耳朵城

ئوردو كەنت

斡耳朵健

ئوردو كەنت

斡耳罕水

ئۇرقۇن دەرياسى

斡离不

ئالبې

斡里汗

ۋالىخان

斡鲁朵

ئوردو نايان

斡鲁欢河

ئۇرقۇن دەرياسى

斡难

ئونان

斡难河

غونان دەرياسى، ئونان دەرياسى

斡奢隶夜

ۋايسالىيە

斡思坚

ئوزكەنت

幹脱钱	ئورتاق پۇلى
幹兀立海迷失氏	ئۇۋۇل خالىمش
幹亦刺惕	ئويراتلار
幹匝儿	ئوزارخان

wu

兀巴依都拉	ئوبەيدۇللاخان
兀单卜古可罕	ئۈسەن بۈگۈ خاقان
兀的改	ئۆتۈكە
兀儿速惕	ئوراسوتلار
兀刺赤	ئولاغچى
兀刺真	ئۇلانجىن
兀喇束惕	ئوراسوتلار
兀良哈台	ئۇلانخادا
兀龙格赤	ئۈرگەنچ
兀鲁伯	ئۇلۇغبەگ
兀鲁思别	ئۇلۇسبېگ
兀术	ۋۇجۇگ
兀思浑都尔	* ئونسۇ ئۇيغۇرلىرى
《兀外思传》	«ئوۋەيسنامە»
兀牙惕部	ئاۋيات قەبىلىسى
巫	پىرىخون؛ باخشى، داخان
《巫山高》	«ئېگىز ۋۇشەن تاغلىرى»
巫师	باخشى؛ پىرىخون
乌巴干河	ئوباغان دەرياسى

乌巴锡	ئوباش خان
乌不勒哈生·弗杜西	ئوبولقاسم فېردەۋىسى
乌不力海山·罗达吉	ئوبۇلھەسەن روداكى
乌菴国	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌赤	ئۈچتۇرپان، ئۈچ
乌德鞬山	ئۆتۈكەن تېغى
乌定人	ئۇدىنلار
乌笄	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌秣国	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌尔都语	ئوردۇ تىلى
乌尔根奇	ئۈرگەنچ
乌尔卢伽尔	ئۇرلۇگال
乌尔塔玉兹	ئورتا يۈز
乌尔扎尔	ئوردجار
乌耳勘	ئوركەنت
乌弋山里	ئالىكساندېرىيە
乌古迺联盟	ئوكناي ئىتتىپاقى
乌古思	ئوغۇزلار
《乌古思传》	«ئوغۇزنامە»
乌金人	ئۇدىنلار
乌就屠	ئۈجۈت
乌卡兹城	ئوكاز شەھىرى
乌拉玉兹	ئۇلۇغ يۈز
乌拉孜克勒德部	ئورازكېلىدى قەبىلىسى

乌兰巴托	ئولانباتۇر
乌兰布通	ئولانبۇتون
乌兰布通战役	ئولانبۇتون جېڭى
乌勒迦	ئولكى؛ ۋولكا
乌垒	ئۇرلى، چېدىر
乌累若鞮单于	ئۇلارۇت تەڭرىقۇت
乌里雅苏台	ئولاستاي
乌林答蒲卢虎	ئۇلان داپلۇخ
乌鲁别克	ئۇلۇغبەگ
乌鲁克阿尔提	ئۇلۇغئارت
乌鲁克恰提	ئۇلۇغچات
乌鲁斯	ئۇلۇس
乌伦古河	ئۇلۇنگۇ دەرياسى
乌罗浑	ئۇرۇقۇن خاتۇن
乌梅雅朝	ئۇمەييا سۇلالىسى
乌耆	قارا شەھەر
乌纱帽	دىك قالىپاق؛ مەنسەپ قالىپىقى
乌师卢儿单于	ئۇشلار تەڭرىقۇت
《乌古斯可汗传说》	«ئوغۇزنامە»
《乌古斯一乞卜恰克语》	«ئوغۇز - قىپچاق تىلى»
乌古斯人	ئوغۇزلار
乌秣国	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌纥	ئۇيغۇر
乌鹘可汗	ئوغۇزخان
乌浒河	ئامۇ دەرياسى

乌护	ئوغۇزلار
乌桓	ئوغان
乌桓山	ئوغان تېغى
乌桓校尉	ئوغان چېرىكچى
乌稽候尸逐鞬单于	* ئۇجىغۇشسۇتى تەڭرىقۇت
乌季人	ئۇدىنلار
乌揭	ئوغۇز
乌介可汗	ئۇكا خاقان
乌介特勤	ئۇكا تېكىن
乌什	ئۇچتۇرپان
乌什喀特古城	ئۇچقات قەدىمكى شەھىرى
乌什玉兹	ئۇچ يۇز
乌氏保	ۋۇشگو
乌思	ئوراسوتلار
乌苏里江	ئۇسسۇرى دەرياسى
乌苏米施可汗	ئۇزمىش خاقان
乌孙	ئۇسۇنلار
乌孙国	ئۇسۇن ئېلى
乌贪国	ئۇتتوما بەگلىكى
乌贪訾离国	ئوتتەنزىل بەگلىكى
乌荼	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌图古尔	ئۇتۇغۇرلار
乌丸	ئوغانلار
乌维单于	* ئۇۋۇھەي تەڭرىقۇت
乌西河	ئۇزى دەرياسى

乌希特勤	ئوكى تېكىن
乌依巴思	ئويىرباس
乌曾塔地	ئۇزۇنتات
乌仗那	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌质勒	ئۇجىل
乌珠留若鞞单于	ئۇچلارۇت تەڭرىقۇت
乌珠穆沁	ئۇجۇمچىن
乌孜别克汗	ئۇزبېكخان
乌兹根	ئوزكەنت
乌兹帖木儿	ئوز تېمۇر
乌宗·奥巴	ئۇزۇن ئوبا
屋骨局	ئوغۇزلار
屋利设	ئۇلۇغ شاد
屋税	ئۆي بېجى
屋税盐	ئۆي بېجى ئۈچۈن تۆلىنىدىغان تۇز
无臣论	ئەركانسىزلىق نەزەردىمىسى
无道	يولسىزلىق
《无鹤赋》	«تۇرنا ھەققىدە نەزمە»
无君之说	پادىشاھسىزلىقنى دالالت قىلىش تەلىماتى
无雷国	ئوردى بەگلىكى
《无名论》	«نامسىزلىق توغرىسىدا»
无上将军	تەڭداشسىز سانغۇن
无上王	تەڭداشسىز پادىشاھ
无市籍地主	قانۇنسىز تىجارەتچى پومبېشچىك
无为	ئۆز ئېقىنىغا قويۇپ بېرىش؛ بولمىشچە

ئىش كۆرۈش

- 无为而治 ئۆز ئېقىشىغا قويۇۋېتىپ ئىدارە قىلىش
 无为政治 قويۇپ بېرىپ ئەل سوراخ
 《无向辽东浪死歌》 «لياۋدۇڭ مۇساپىرلىرى غەزىلى»
 《无逸篇》 «پاراغەتكە بېرىلمەسلىك»
 无著 ئاسانگا
 《芜城赋》 «ۋۇچېڭ شەھىرى توغرىسىدا قەسىدە»
 吴拜迪 ئوبەيدى
 《吴都赋》 «ۋۇ پادىشاھلىقى پايتەختى ھەققىدە بېيىت»
 吴哥 ئانكور
 吴绫 ۋۇ دارايىسى
 《吴唐拾遗录》 «ۋۇ جەمەتى ھوكۇمرانلىق قىلغان
 تاك پادىشاھلىقى ھەققىدە خاتىرىلەر»
 《吴越春秋》 «ۋۇ-يۆ پادىشاھلىقىنىڭ يىلنامىسى»
 吴越国 ۋۇ-يۆ پادىشاھلىقى
 五霸 بەش ھاكىمبەگ؛ بەش زومىگەر
 五堡 لاچچوق
 《五部目录》 «بەش قىسىم كىتابلار مۇندەرىجىسى»
 《五部史集》 «تاۋارىخ خەمەسئى شەرقى»
 五常 بەش ئەھكام
 五城 بەش كەنت، پەنجىكەنت
 《五代会要》 «بەش دەۋر تارىخىغا ئائىت مۇھىم خاتىرىلەر»
 五代十国 بەش دەۋر - ئون پادىشاھلىق
 《五代史记》 «بەش دەۋر تارىخىغا دائىر خاتىرىلەر»
 《五代史平话》 «بەش دەۋر ھەققىدە قىسسە»

- 五德终始说 بەش پەزىلەتنىڭ ئاخىرلىشىشى ۋە باشلىنىشى توغرىسىدىكى تەلىمات
 《五的斤传说》 «بەش تېكىن داستانى»
 五斗米道 «ۋۇدۇمىداۋ مەسلىكى»
 五咄陆部 بەش توغۇلۇقلار قەبىلىلىرى
 五服 بەش خىزمەت؛ بەش دەرىجە؛ بەش تەبىقە
 五行 بەش ئاناسىر
 五行配列 بەش ئاناسىرنىڭ تىزىلمىسى
 五行相生 بەش ئاناسىرنىڭ بىر-بىرىدىن ھاسىل بولۇشى
 五行相胜 بەش ئاناسىرنىڭ بىر-بىرىنى يېڭىشى
 《五行志》 «بەش ئاناسىر ھەققىدە»
 五胡 بەش غوزلار
 五胡十六国 بەش غوز - ئون ئالتە پادىشاھلىق
 五花判事 كېڭەشلىك ھۆكۈم
 五戒 بەش پەرھىز
 《五经》 «بەش دەستۇر»
 五经博士 بەش دەستۇر ئەرگان بېگى
 《五经定本》 «بەش دەستۇرنىڭ ئەسلى تېكىستى»
 《五经疏》 «بەش دەستۇر تەپسىرى»
 《五经文字》 «بەش دەستۇر ماقالىلىرى»
 《五经正义》 «بەش دەستۇرنىڭ توغرا تەپسىرى»
 五均六管 بەش نەقلىيات بېگىنىڭ ئالتە ئىشىنى باشقۇرۇشى
 五均司市官 بەش نەقلىيات بازار بېگى
 五礼 بەش خىل قائىدە - يوسۇن
 《五柳先生传》 «ئۇستاز ۋۇليۇننىڭ تەرجىمىھالى»

- 五轮 بەش تاشلىق تۈگمەن
 《五圣》 «بەش پىر»
 《五圣书》 «كىتابى خەمسە»
 五失本 بەش ئۆزگەرتىش
 《五体清文鉴》 «بەش تىللىق مانجۇچە لۇغەت»
 五天竺 بەش ئەنەتكەك
 五纬 بەش ئاناسىر
 五弦 بەشتار
 五姓 بەش ئوق
 五岳 بەش چوڭ تاغ
 伍 پەنجىبېشى
 吾不力海山·罗达吉 ئوبۇلھەسەن روداكى
 午门 ۋۇمىن (مويىتۇڭزا) دەرۋازىسى
 武弁 ھەربىي ئەمەلدارلىق قالمىقى
 《武德令》 «ۋۇدې پەرمانلىرى»
 武定军 جاھاننى ئەلەم بىلەن تىنچلاندۇرغۇچى قوشۇن
 武功 ھەربىي مۇۋەپپەقىيەتلەر
 《武功记》 «زەپەرنامە»
 《武经总要》 «قوراللار ھەققىدە ئومۇمىي بايان»
 武择 ھەربىي ماھارەت ئىمتىھانى
 武科 ھەربىي ماھارەت ئىمتىھانى
 武庠 جەبخانە
 《武林往哲遗著》 «ۋۇلىنىدا ئۆتكەن دانىشمەنلەرنىڭ ئەسەرلىرى»
 武骑尉 بەھەيۋەت چەۋەندازلار بېشى
 武散官 پەخىرىي ھەربىي ئەمەلدار

武士	سامۇراي؛ ياساۋۇل
武士備	ئەسكەر قورچاق (ھەيكەل)
武卫	ھەربىي ئەمەلدارلار ياساۋۇ(خانسى
武英殿	باھادىرلار سارىيى
勿吉部	ئۈچى قەبىلىسى
戊戌变法	ۋۇشۈي يىلىدىكى قانۇن ئۆزگەرتىش
务农	دېھقانچىلىققا ئەھمىيەت بېرىش
务涂城	قاغان بۇت شەھىرى
坞	دۆڭ، داشمان
坞壁	قورغان
《物理小识》	«شەيئىلەر توغرىسىدا ساۋات»
物物交换	نەرسىنى نەرسىگە ئالماشتۇرۇش؛ يەرمەنكە

X

xi

西奥爾	شىئول
《西伯利亚汗国》	«سىبېرىيە خانلىقى»
西布鲁惕	غەربىي بۇيرۇتلار
西部察合台汗国	غەربىي چاغاتاي خانلىقى
西曹国	غەربىي ئورتۆپە دۆلىتى
西厂	غەربىي پايلاقچىلار مەھكىمىسى
西垂大夫	غەربىي چېگرا تۈردىسى
《西陲要略》	«غەربىي چېگرا ھەققىدە قىسقىچە مەلۇمات»
《西陲总统事略》	«غەربىي چېگرىنى باشقۇرۇشقا ئائىت»

ئىشلار»

- 《西都赋》 غەربىي پايتەخت ھەققىدە بېيىت»
 西尔马哈麻 شىرماخمۇت
 西蕃 تىبەت خانلىقى
- 《西甘达尔王朝医学》 «تىببىي ئىسكەندەرى»
 西高车部 غەربىي قاڭقىلار
 西海 بالقاش كۆلى؛ ئابىسكۇن دېڭىزى
- 《西汉会要》 «غەربىي خەن تارىخىغا دائىر مۇھىم خاتىرىلەر»
 《西回鹘国史的研究》 «غەربىي ئۇيغۇرىيە تارىخى ئۈستىدە تەتقىقات»
- 西鞬 ئاقسېكىت (نەمەنگان)
- 《西疆杂述诗》 «غەربىي زېمىن ھەققىدە نەزمىلەر»
 西京 غەربىي پايتەخت
- 《西京赋》 «غەربىي پايتەخت ھەققىدە قوشاق»
 《西京杂记》 «غەربىي پايتەخت خاتىرىلىرى»
 西且弥国 غەربىي كۆمىل بەگلىكى
- 《西喀刺汗国》 «غەربىي قاراخان خانلىقى»
 西姥 ئوماي؛ باتىخان ئانا
- 西辽 قارا قىتان، غەربىي لياۋ
 西辽国 قارا قىتان دۆلىتى
 西辽王朝 قارا قىتان خانلىقى
- 西林守捉 غەربىي چاتقال بوقالى
 西蒙古 غەربىي موڭغۇللار
 西母王 ئوماي
 西姆拉会议 سىملا يىغىنى

西州续命汤	قۇجۇنىڭ بەھرى ھايات شەرىپتى
《兮甲盘》	«چىغىناق تەخسى»
悉达多	سەردائارتا
悉迈什	شەمەي
悉万斤	سەمەرقەند
希伯来人	ھېبىرىيلار؛ ھېبىرايلار
希布察克部	قىپچاقلار قەبىلىسى
希迪拉	شەيدۇللا
希尔阿里汗	شىر ئەلىخان
《希尔达尔伊斯兰》	«شىردار ئىسلامىيە»
希尔凡汗国	شىرۋان خانلىقى
希尔加尼海	گىرگان دېڭىزى
希尔穆罕默德	شىر مۇھەممەتخان
希尔特曼	ھېرتمان
希吉来	ھىجرەت، ھىجرىيە
希吉历	ھىجرىيە
希加纳克	سىغناق
希拉山洞	ھىراغارى
希腊	يۇنان
希腊教	پراۋسلاۋىيەدىنى
希里姆·巴提尔	ھېلىم باتۇر
《希乃乌苏碑》	«شىنەئوسۇ مەڭگۈ تېشى»
希它帕迭沙	خىتو پادىشا
希志来历	ھىجرىيە كالىپىدارى
希兹尔汗	خىزىرخان

析户	ئائىلىنى بۆلۈش
析面城	*ساماند شەھىرى
析字	مەنە ئېيتىش
《昔班纳玛》	«شايباننامە»
《昔班尼传》	«شايباننامە»
昔尔塔陀	سر تاردۇش
昔格纳的斤	سغناق تېكىن
昔格纳黑城	سغناق قورغان
昔浑河	سەيخۇن (جەيھۇن) دەرياسى
昔只兀惕部	سەجىئۇت قەبىلىسى
《惜誓篇》	«پەندىيات»
锡尔河	سر دەريا
锡克教徒	سېكلار؛ سېك مۇرتلىرى
锡克派	سېك مەزھىپى، سېكلار
锡克族	سېكلار
锡兰	سەيلۇن
锡斯坦	شەرستان
锡依提雅	شىدىيا
犀角	كەركىدان مۇڭگۈزى
犀兕革	كەركىدان كۆن - چەملىرى
翕候	يابغۇ
肝顿	پارۋان شەھىرى
奚	قومۇقلار
奚结	قومۇقلار
奚柯	شىكى

奚耶勿	ئاياۋىر
羲和	شىخې رەسەت پەدىلىرى
席摩塔塔	سىمىقاتا
《习坎斋文稿》	«شىكەن ھۇجۇرىدا يېزىلغان خاتىرىلەر»
洗礼	يۇيۇندۇرۇش؛ پاكلىنىدۇرۇش
喜萨尔	ھىسار
喜斯塔西皮一世	گىستاسىپ I
《徙戎论》	«روڭ بەدەۋىلىرىنى قوغلاش توغرىسىدا»
玺书	مۆھۈرلۈك مەكتۇپ
系穹浅	شىخۇچان
细川	خوسوكاۋا
细浑河	سەيخۇن دەرياسى
细君	شىجۇن مەلىكە
细叶川	سۇياب دەرياسى
细噶川	سۇياب دەرياسى

xia

辖鲁	شاھرۇخ
狭乡	يېرى ئاز يۇرتلار؛ بۈك مەھەللە
狎客	بىئەدەب مېھمان
黠戈斯	قىرغىزلار، خاككاسلار
黠戛斯	قىرغىزلار، خاككاسلار
黠戛斯汗国	خاككاس خانلىقى
黠僧	ھىپلىگەر راھىب
下巴儿思汗	تۆۋەن بارىسقان شەھىرى

ئىمتىھاندىن ئۆتەلمەسلىك

تۆۋەن دەرىجىلىك ئائىلە

شياجيياڭ قوشۇنى

تۆۋەن ئاستانە

تۆۋەن تەبىقىدىكى ئۈچ دەرىجە

تۆۋەننىڭ تۆۋىنى

تۈرمىگە ئېلىش يارلىقى

شىئە مەزھىپى

شاھبازخان

«شيا نەسەپنامىسى»

شادى خوجا

شەھرى سەبىز

لەشكېرى دىۋان بېگى

شاھخان

شەرىفىدىن يەزىدى

ھېرات بەگلىكى

شاھمەي جاھان

شەمسىدىن زەكى

شەمسىدىن مۇھەممەد تەبىرىزى

شەمسول مائالى قابۇس

شافىئىي مەزھىپى

«نورۇز كالېندارى»

下弟

下户

下江兵

下京

下三品

下下

下诏狱

夏埃派

夏巴兹汗

《夏本纪》

夏迪和卓

夏尔萨波斯

夏官尚书

夏赫汗

夏拉夫丁·叶孜狄

夏腊国

夏迷查干

夏米斯丁·扎克

夏姆斯丁·穆罕默德·大不里兹

夏穆苏犁·玛阿里·哈布斯

夏裴依派

《夏小正》

xian

先锋

تورشاۋۇل

先河	سەرگەردىلىك
先皇	پېشۋا پادىشاھ
先斯繳納	ئالۋان - سېلىق دارامەتلىرىنى بالدۇر تاپشۇرۇش
先师	پېشۋا؛ پېر
先贤单于	*شانشاد تەڭرىتقۇت
先知城	مەدەنە
《先知与帝王史》	«ئەنبىيالار ۋە شاھنشاهلار تارىخى»
《先知传》	«قىسسەسۇل ئەنبىيا»
先主	باش خوجا
仙坊	خاسىيەتخانا
仙鹤	ئاق تۇرنا
仙药	ئابدھايات كومولسى
鲜卑	سىيانپىي
鲜素部	*قۇلاش قەبىلىسى
袄教	ئاتەشپەرەستلىك
袄教徒	ئاتەشپەرەستلەر
暹罗	سىيام
《闲居》	«پېنھانلىق»
《闲居赋序》	«پېنھان ماكاندا پۈتۈلگەن بېيىتلەر»
《闲情赋》	«بىكارچىلىق قەسدىلىرى»
闲散官	ۋەزىپىسىز ئەمەلدار
《咸淳临安志》	«شىيەنچۇن يىللىرىدا يېزىلغان لىنگۇەن تەزكىرىسى»
威海	ئارال دېڭىزى
威海堡	ئارال قەلئەسى

贤良方正科

دانشمەن - پازىللار ئىمتىھانى

贤良方正直言极谏

دانشمەن - پازىللارنىڭ ئوچۇق پىكىر

بايان قىلىشى ۋە تولۇق تەكىلىپ بېرىشى

贤人

دانش؛ دانشمەن

《贤人世系》

«شەجەرەسى بۇزۇرۇكان»

贤顺可汗

ئىتائەتمەن خاقان

贤王

قوغشار؛ بىلىكخان

《贤愚经》

«ئاقىللىق ۋە نادانلىق ھەققىدىكى سۇترا»

显德殿

شەندېدىيەن قەسىرى

显贵

تۆرە؛ ئېسىلزادە

显学

ئىلمىي كارامەت

猗猗

ھۇنلار

县公职佐官 县公 县侯 县吏 县令

ناھىيە بېگى دەرىجىلىك رەسمىي ۋە زىيىلىك ئەمەلدار

县官

ھاكىم؛ ئامبال

县候

ناھىيە بېگى

县吏

ناھىيە سپاھى

县令

ناھىيە ئامبىلى

县署 县丞 县尉 县佐 县事吏

ناھىيىلىك ھەكىمنىڭ خەزىنىچىسى ۋە قوشۇمچە باجگىرى

县太爷

ھاكىم، ئامبال

县尉

يامۇل بېگى؛ چىرىكچى

县佐

ئامبال ياردەمچىسى

县事吏

ئامبال نائىبى

线形文字

现报

献费

羨余物

يېپىسىمان يېزدىق

بۇ ئالەملىك قىسمەت

تارتۇق

باچ - سېلىق پايدىسى

xiang

乡兵

乡部

乡村文书

乡公所

乡贡

乡豪

乡侯

乡户

乡宦

乡例

乡社

乡试

乡书手

香遍国

香妃

香风国

香火

香行国

厢兵

دېھقان ئەسكەر؛ يەرلىك قوشۇن

يېزا ئەمەلدارلىرى

يېزا مىرزىسى

يېزا مەھكىمىسى؛ يېزىلىق ھۆكۈمەت

يۇرت موللىلىرى، يۇرت تالىپلىرى

يۇرت مۇتئۇۋەللىسى؛ يۇرت بايلىرى

يېزا بەگلىرى

يېزا ئائىلىسى

يېزا ئەمەلدارى

يېزا قائىدىسى

يېزا جامائەسى

يۇرت ئىمتىھانى

يېزا كاتىپى

ئىپارىيە بەگلىكى

ئىپارىخان

ئىپارىيە بەگلىكى

ئىسرىق

ئىپارىيە بەگلىكى

باسقاق قوشۇن

«شياڭجياڭ ئوبزورى»

《湘江评论》

相刹之科

ئۆزئارا نازارەتچىلىك قىلىش تۈزۈمى

镶白旗

ئاق جىيەكلىك قوشۇن

镶红旗

قىزىل جىيەكلىك قوشۇن

镶黄旗

سېرىق جىيەكلىك قوشۇن

镶蓝旗

كۆك جىيەكلىك قوشۇن

降奴

ئەل بولغان ھۇنلار

降走

تەسلىمچىلەر؛ ئەسىرلەر

详古舍利

سىڭقۇ سەلى توتۇڭ

ئەمەلدارلىق يوللىرىنى تەپسىلىي ئىگىلەپ، پەلەن پەلەن ئىشنى قىلىش ئۈچۈن

ئەلنى ئاقارتىش دەرىجىسىگە يەتكەنلەرنى تاللاش

祥瑞

خەيرلىك ئىشلار

向导兵

تۇرشاۋۇل قىسىم

相凤铜鸟

شامال ئۆلچىگۈچ

相国

باش ۋەزىر

相候

بەگ

相面人

مۇنەججىم

相业

ۋەزىرلىك قىلىش

相宅

سەنچىلىق قىلىش

象城

خاستىناپۇرا شەھىرى

《象辞》

«تەپسىلىي يېشىم»

象军

پەللىق قوشۇن، پىل قوشۇنى

橡实

دۇب ياڭمىقى

《橡媪叹》

«دۇب ياڭمىقى تېرىيدىغان موماينىڭ دەردى»

xiao

- 逍遥学说 جاھانساڭلىق تەلىماتى
 逍遥园 شياۋياۋيۈەن باغچىسى
 泉 باشنى كېسىپ دەرەخكە ئېسىپ قويۇش
 骁军 جەسۇر قوشۇن
 骁将 شىرمەت سانغۇن
 骁卫 شىرمەت چەۋەندازلار ياساۋۇلخاننى
 小 گۆدەك
 《小安乐窝文集》 «راھەت ماكان ماقالىلىرى»
 小安息 مەرۋى
 小堡 شۇبۇل
 小勃律国 شياۋبولۋي دۆلىتى
 小布 پارچە ماتا
 小彩笺 كىچىك تاۋاقلق رەڭلىك قەغەز
 小乘教 ھىنايانا مەزھىبى
 小乘经 ھىنايانا نوملىرى
 《小法灭尽经》 «ھىنادارما نىرو سۇترا»
 小和卓木 كىچىك خوجام
 小黄门 باش ھەرەم ئاغىسى
 小吉可汗 *بۆكە خاقان
 小民 ئاۋام خەلق
 《小品法华经》 «پرادىيانا ساددارما پۇندارىكا»
 小鄯善 نوپچۇڭ، مېرەن
 小史国 *ناقساب بەگلىكى

- 《小榘书》 «سەمەر قەندىنىڭ قىسقىچە تارىخى»
 小宛国 *ئەندىرە بەگلىكى
 小西行长 كونشى يوكىناكارا
 《小雅》 «نازاكە تىنامە»
 小业主 كىچىك خوجايىن؛ ئۇششاق ھۆنەرۋەن
 《小孟鼎》 «كىچىك يۈي داڭقىنى»
 小玉兹 كىچىك يۈز
 小月氏 توغرىلار
 小月氏国 قەندىبھار بەگلىكى
 校事 نۆكەر
 校尉 چېرىكچى، توپىبېشى، چاۋۇشېشى
 孝 ۋاپادارلىق
 《孝经》 «ۋاپانامە»
 《孝经·广要道》 «ۋاپانامە. مۇھىم ئەقىدىلەر ھەققىدە»
 孝悌忠信礼义廉耻، ئىخلا، ساداقەت، ئىخلا، ئىخلا
 孝子 ئەدەپ، ئىنساپ، پاكلىق، نومۇس
 《骅亨杂录》 ۋاپادار بالا؛ سادىق پۇشت
 «چىقىراق شىپاك خاتىرىلىرى»

xie

- 蝎子城 چايانبالىق
 楔形文字 مىخ يېزىق
 协领 يانداش ئامبال
 协律都尉 باش مۇقامبېگى
 协田 ھەمدە مەلىشىپ يەر ئېگىش

斜出	*ساج
斜米	شەمەي
邪罗斯川	غارسۇ
邪米思干(汗)	سەمەرقەند
挟马	چەۋەندازلار
趺跌	*ئاۋاسارلار
写凤	پەنجەسەر
泄刺失	شراز بەگلىكى
谢夫林·萨肯	سەيفۇللىن ساكېن
谢苗诺夫·天山斯基	سېمېنوف تىيانشانسكى
谢瓦尔	سەۋىر خاقان
谢恩国	جاغۇدا بەگلىكى
谢罪	گۇناھىنى تىلەش؛ كەچۈرۈم سوراش

xin

《心灵之爱》	«مەھبۇبۇلقۇلۇپ»
心无义	مەۋھۇملۇق
心学	قەلبشۇناشلىق
《心之光》	«زىيائۇلقۇلۇپ»
《辛吉起义》	«زەڭگى قوزغىلىڭى»
辛穆卡	سىمۇكا
辛那赫黎布	سىناخېرىب
《新簿》	«يېڭى كىتابلار تىزىمى»
新曹门	يېڭى ئەۋلاد قوۋۇقى
新城	يېڭى ھالىق، يېڭى شەھەر

- 《新发现的牟羽可汗入教记残本》 «بۈگۈ قاغاننىڭ»
 «دېنغا كىرىش خاتىرىسىدىن يېڭى تېپىلغان پارچىلار»
 新红月协会 ھىلالى ئەھمەر
 《新疆识略》 «شىنجاڭ ھەققىدە ئومۇمىي چۈشەنچە»
 《新疆图志》 «شىنجاڭنىڭ خەرىتىلىك تەزكىرىسى»
 新教 پروتېستانت دىنى
 《新论》 «يېڭى مۇلاھىزىلەر»
 新罗 سىلا
 新罗坊 سىلا مەھەللىسى
 新民学会 يېڭى خەلق ئىلمىي جەمئىيىتى
 新婆罗门教 يېڭى براھمان دىنى
 新石器时代 يېڭى تاش قورال دەۋرى
 新市兵 شىنشى قوشۇنى
 《新书》 «يېڭى كىتاب»
 《新书·大政篇》 «يېڭى كىتاب. ئومۇمىي سىياسەت»
 《新唐书》 «يېڭى تاڭنامە»
 《新唐书·百官志》 «يېڭى تاڭنامە. ئەمەلدارلار تەزكىرىسى»
 《新唐书·兵志》 «يېڭى تاڭنامە. ھەربىي ئىشلار تەزكىرىسى»
 《新唐书·地理志》 «يېڭى تاڭنامە. جۇغراپىيە تەزكىرىسى»
 《新唐书·黄巢传》 «يېڭى تاڭنامە. خۇاڭ چاۋنىڭ تەرجىمىھالى»
 《新唐书·回鹘传》 «يېڭى تاڭنامە. ئۇيغۇرلار ھەققىدە قىسسە»
 《新唐书·艺文志·地理类》 «يېڭى تاڭنامە. ئەسەرلەر تەزكىرىسى. جۇغراپىيە بابى»
 新体 يېڭى ئۇسلۇب
 《新五代史》 «يېڭى بەش دەۋر تارىخى»

- 《新修本草》 «يېڭى دورا ئۆسۈملۈكلىرى»
 《新学伪经考》 «يېڭىدىن ئېنىقلانغان ساختا قەدىمكى
 كىتابلار ئۈستىدە تەھسىل»
 《新语》 «يېڭى ئىبارىلەر»
 《新约》 «ئىنجىل»
 《新约全书》 «ئىنجىل»
 《新约全书·路加福音》 «ئىنجىل. لوقا»
 新月 ھىلال ئاي
 《新乐府》 «يېڭى غەزەللەر»
 《新乐府·杜陵叟》 «يېڭى غەزەللەر. دۈلىك بوۋاي»
 新制 يېڭى رەخت نۇسخىسى
 薪水会 مائاش ئۇيۇشمىسى
 信 ئەخلاس، ئېتىقاد، ئىشەنچ
 信德 سىند
 信仰学 ئېتىقاد شۇناسلىق

xing

- 兴都库什山 ھىندىقۇش تاغلىرى
 兴昔王可汗 شىڭشىۋاڭ خاقان
 兴中会 شىڭجۇڭخۇي جەمئىيىتى
 《星间纪事》 «سەھارىغۇل ئۇخبار»
 《星经》 «يۇلتۇزلار دەستۇرى»
 星麻 يۇلتۇز بەگ
 星气经纬之学 كارامەتچىلىك، بىشارەت شۇناسلىق
 星占学 مۇنەججىملىك

يۇلتۇزلار تۇركۈمى

星座

ئورانگۇتان

猩猩

تەپتىش - جازالاشنى يولغا قويۇش

行督责

ۋاقتلىق ئوردا

行宫

كۆچمەن ئەللەر

行国

ھەربىي يۇرۇشنىڭ ئالى باش بۇغى

行军大总管

ھەربىي يۇرۇش ئەمىرى

行军司马

ھەربىي يۇرۇش لەشكەر بېشى

行军校尉

ھەربىي يۇرۇش ئەمىر لەشكىرى

行军元帅

مۇۋەققەت ئەمىر لەشكەر مەھكىمىسى

行军元帅府

ھەربىي يۇرۇش باش بۇغى

行军总管

سودىگەر

行商

ۋاقتلىق دىۋان ۋازارتى

行尚书省

ۋاقتلىق ۋازارەت تۈزۈمى

行省制度

ئورتاق ئەدەپ - ئەخلاقنىڭ يولغا قويۇلۇشى

行同伦

«ئۈرۈمچى سەپەرلىرى»

《行乌文稿》

بارگاھ

行营

مەمۇرىي پالاتا

行政院

باشقۇرغۇچى؛ ۋەزىپىگە تەيىنلىنىش

行走

زىندان پىرقىسى

刑部

قانۇن پۈتۈلگەن داڭقان

刑鼎

«جازاقانۇنلىرى تەزكىرىسى»

《刑法志》

جازا پەرمانلىرى

刑禁

«مۇقەددەس جازا نىزامى»

《刑经圣制》

«مۇھىم جازا نىزامى»

《刑经要制》

《刑统》	«ئومۇمىي جازا قانۇنى»
形法	ئىلمىي قىياپەت
形势户	ھاللىق ئائىلە؛ ھاللىقلار
形学	فورمولوگىيە
《醒世恒言》	«ئەلگە تەۋسىيە ھېكمەتلىرى»
性恶论	«ئىنسان تەبىئىتى يامان» نەزەرىيىسى
性果	زالىم؛ ۋەھشىي
性善论	«ئىنسان تەبىئىتى ياخشى» نەزەرىيىسى
《姓氏录》	«فامىلىلەر»
幸生	بىكار تەلەپلىك قىلىش
幸位	ئەجرىسىز مەرتىۋە

xiong

匈奴	ھۇن
《匈奴帝国》	«ھۇن ئىمپېرىيىسى»
匈奴独孤部	*ھۇن توغا قەبىلىسى
匈奴监督官	ھۇنلار نازارەتچىسى
《匈奴传》	«ھۇنلار تەزكىرىسى»
匈奴提	*ھۇنىيادى
雄主	پادىشاھ؛ زۇڭرەشاھ
熊三拔	سابباخىنو دېۋرىسى

xiu

休耕	يەرنى ھاردۇق ئالدۇرۇپ تېرىش
休兰尸逐候鞅单于	* شولان شىسۇقوتى تەڭرىقۇت

休莫霸	* ھۇمبا
休屠城	* سۇتۇق شەھىرى
休屠汗	* سۇتۇق خاقان
休屠王	* سۇتۇق خان
休脩	ئېركەشتام
休循州	ئېركەشتام ئايمىقى
休养生息	دېمىنى ئېلىپ، قەددىنى رۇسلىۋېلىش
休养生息政策	قەددىنى رۇسلىۋېلىش سىياسىتى
修驰道	ھارۋا يوللىرىنى ياسىتىش
修道方法	دىن تەھسىل قىلىش ئۇسۇلى
修道士	ماناخ
修道院	مۇناستېر
修利	سۇلى
修女	راھىبە
修鲜都督府	گىلگىن تۇتۇق مەھكىمىسى
修心养性	روھى جەھەتتىن تەربىيىلەنىش
秀才	موللا، ئوقۇمۇشلۇق زات

xü

圩	بازار
墟	يەرمەنكە؛ بازار
墟市	گۈزەر
虚矫	سۆلەتۈزلىق
虚间权渠单于	* شۇرۇچانچۇ تەڭرىقۇت
胥靡	چاكار

«چاكار شۇيىنىڭ مەردلەرنىڭ ياردىمى»
 بىلەن ئۆيلۈك - ئوچاقلىق بولغانلىقى»

旭烈兀

هىلاكۇ

素

خام يىپەك؛ مەشۇت

《序卦》

《پال مۇقەددىمىسى》

叙利亚文

سۇرىيە يېزىقى

《叙论》

《بايان》

《绪论》

《مۇقەددىمە》

《续汉书》

《دەننامە نىڭ داۋامى》

《续汉书·郡国志注》 ۋىلايەتلەر

تەزكىرىسىگە ئىزاھات

《续汉书·五行志》 《دەننامە نىڭ داۋامى. بەش ئاناسىر》

《续考》

《تەھسىلنىڭ داۋامى》

《续通典》

《قانۇنلار قامۇسىنىڭ داۋامى》

《续通考》

《ئومۇمىي تەھسىلنىڭ داۋامى》

《续文献通考》

《دىيازما ھۇججەتلەر ھەققىدە ئومۇمىي

تەھسىل نىڭ داۋامى》

《续夷怪志》

《يات تائىپىلەرنىڭ غەلىتە ئىشلىرى》

تەپسىراتىنىڭ داۋامى》

《续资治通鉴长篇》

《ئەلنى ئىدارە قىلىشقا پايدىلىق

ئومۇمىي ئۆرنەكلەر نىڭ قوشۇمچىسى》

xuan

宣差

دورغا

宣差都提控

باش دورغا تۇتقاۋۇل

- 宜差提控 دورغا تۇتقاۋۇل
 宜德郎 ئەخلاق تەرغىباتچىسى
 宜抚大使 باش چارچى سىلاۋچى
 宜抚使 چارچى سىلاۋچى
 宜控 چاپاۋۇل
 《宜圣庙碑》 «ئەۋلىيائى ئەزەم ئىبادەتخانىسى ئابدۇسى»
 宜索 جاكار چىقىرىپ مال ئېلىش
 宜慰使 ئايغاقچى، ھۆدەيچى
 宜慰司 ئايغاقچى مەھكىمىسى
 宜义郎 مۇراسىم بېگى
 宜招使 پەرمانبەگ
 宣政院 پەرمان مەھكىمىسى
 玄学 ئىلمىي ھېكمەت
 玄池 زەيسان كۆلى
 玄池都督府 قارا كۆل تۇتۇق مەھكىمىسى
 玄池州 زەيسان ئايمىقى
 玄秘主义 تىلسىماتچىلىق
 玄鸟 تەڭرى قۇشى
 玄牝 مۇھەننەسكە ئائىل بولۇش
 《玄牝之门》 «تىلسىم خىلۋىتى»
 玄孙 كۆكۈن نەۋرە
 玄学家 ئىلمىي تەسەۋۋۇپچىلار؛ ئىلمىي ھېكمەتچىلەر
 玄言诗 ھېكمەتلىك ئىبارىلەر بىلەن تۈزۈلگەن شېئىرلار
 玄奘 شۈەنزىڭ؛ خۇيتساڭ
 悬券 گۆرۈ خېتى

《璇玑图诗》 «ئاسترونومىيە گولوبوسى ھەققىدە قوشاق»
 选贤任能 قابىلىيە تىلىمكىلەرنى تاللاپ ئىشقا قويۇش

xue

- 削藩 ۋاسسالارنى ئاجىزلاشتۇرۇش
 薛尔客斯 چىركەسلەر
 薛灵哥 سارىنسۇ دەرياسى
 薛迷思干 شىمىسكەنت (سەمەرقەند)
 薛西斯一世 كىبىركس I
 薛廷陀 سىرتاردۇش
 学官 ئۇستاز؛ خەلپەت
 《学记》 «مائارىپ ھەققىدە»
 学士 ئۆلىما؛ پۈتۈكچى دورغاپ
 学术 ئىلىم
 学术思想 تەپسىرچىلىك؛ ئىلمىي پىكىر
 学田 ۋەخپە يېرى؛ مەكتەپ ۋەخپىسى
 学问僧 بىلىملىك راھىب
 《雪贼》 «قار ھەققىدە نەزمە»
 雪干部落 *سوكان قەبىلىسى
 雪雪的斤 *شۇشۇ تېكىن

xun

- 勋 ئۇنۋان؛ تۆھپە
 勋臣 تۆھپىدار ۋەزىر
 勋级 دەرىجە بېرىش

勋田	مۇكاپات يېرى
紫粥	ھۇن
熏育	*شۇنىۋۇ جامائەسى
《荀子》	《شۇنزى》
《荀子·富国篇》	《شۇنزى· دۆلەتنى بېيەتتىش》
《荀子·君道篇》	《شۇنزى· خانلىق يولى》
巡按御史	سەييارە ئوردا تەپتىش بېگى
巡抚	باش مۇپەتتىش
巡官	تەپتىش
巡检	سەييارە ئامبال
巡检使	سەييارە ئامبال؛ چارلىغۇچى بەگى
巡检司	سەييارە ئامبال مەھكىمىسى
巡警使	سەييارە مىرشاپ بېگى
巡院	چارلاش مەھكىمىسى
巡阅使	سەييارە مۇپەتتىش
循化厅	شۇنخۇئا ۋىلايىتى
《循吏传》	《قائىدە - رەسمىيەت بەگلىرىنىڭ تەرجىمىھالى》
训诂	تەتقىق قىلىش، تەتقىقات
训条	تەلىمات
殉教者	شېھىد
逊尼派	سۇننىي مەزھىپى

Y

ya

鴉角槍	غاز پۆپۈك نەيزە
押金	كاپالەت پۇلى؛ رەنە
押军	قورۇقچى ئەسكەرلەر
押司	پاششاپ
押亦河	يايىق دەرياسى
押租银	كاپالەت پۇلى
押租制	رەنە بىلەن ئىجارىگە ئېلىش تۈزۈمى
牙兵	مۇھاپىزەتچى قوشۇن
牙城	قارارگاھ
牙队	مۇھاپىزەتچىلەر
牙尔干	يارغان
牙格马	ياغمىلار
牙行	دەللال؛ بېدىك
牙忽惕	ياقۇ تۇل ھامانلى
牙将	كەنجى سانغۇن
牙军	خاس قوشۇن
牙库尔	ياقۇل
牙佺	ۋاستىچى
牙郎	دەللال
牙人	بېدىك
牙山口	ئاسان جىلغىسى
牙税	شىرىنكانە بېجى
牙帐	ئوردا؛ بارگاھ
牙兹迪	يېزىدى
牙子	شىرىنكانىچى

衙前	دورغا
《雅》	«توردا نه زمىلىرى»
雅尔	يار
雅尔葛图	يارغۇت
雅尔和屯	يارغول
雅尔和卓	تۇرپان
雅尔湖	يارغول
《雅公心政录》	«يا ھەزىرەتنىڭ كۆڭلىدىكى پىلانلىرى»
雅古特	ياقۇت
雅克萨	ياكسا
雅克特	ياقۇتۇل ھامانلى
雅苦特·哈马	ياقۇتۇل ھامانلى
《雅利安吠尔塔》	«ئارىياۋارتا»
雅隆部	يارلوڭلار
雅木什城	يەمىش شەھىرى
雅皮德人	ياپىدلار
雅萨城	ياسا شەھىرى
雅色	ياسا
雅梭达磨	ياسۇدارما
雅图库	يۇتۇق
雅土沟	يۇتۇق
雅西	جاسسى
雅依克河	يايىق دەرياسى
雅兹古伦人	يازغولپىلار
亚东	يادۇڭ

亚格柏	ئەكبەر
亚格诺布河	ياگنۇب دەرياسى
亚吉什提希尼亚	• ئارگىشەتخىنلى
亚俱罗	ئاكۇلا؛ ئەل كۇفا
亚克萨热提部	ياكسارت قەبىلىسى
亚拉提真	ئالىپ تېكىن
亚里士多德	ئارستوتىل
亚历山大大帝	ئىسكەندەر زۇلقەرنەين
亚利安	ئارىيان؛ ئارىئان
亚利亚特	ئالىيات
亚鲁图	ئاروت
“亚罗”号事件	«يالو» ناملىق كېمە ۋەقەسى
亚梅什	يەمىش
亚美尼亚	ئەرمېنىيە
亚美尼亚人	ئەرمەنلەر
亚们人	ئاممونتىيانلار
《亚米历史》	«تارىخى ئەل يامنى»
亚齐德	مۇئاۋىيە بىننى يېزىد
亚热带	سۇبتروپىك بەلباغ
亚塞河	جاسسى دەرياسى
亚述	ئاسسۇرىيە
亚述巴尼拔	ئاسسۇر بانپال
亚述城	ئاسسۇرى شەھىرى
亚述人	ئاسسۇرىيىلىكلەر
亚帅	مۇئاۋىن قوماندان

亚斯提亚格

ئاستياگ

亚西里亚

ئاسسرديه

亚细亚生产方式

ئاسياچە ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلى

啞哒

ئىقتالىتلار؛ يەپتالار

yan

咽城

ئامىل شەھىرى

咽麦城

ئامىل شەھىرى

咽面州

يەنىمىن ئايمىقى

焉耆

ئاگنى؛ كىنگىت؛ قارا شەھەر

焉耆国

كىنگىت دۆلىتى

焉耆明屋

قارا شەھەر مىڭ ئۆيى

焉耆 - 龟兹语

كىنگىت - كۈسەن تىلى

焉支山

ئالچى تېغى

阏官

ئاغۋات؛ ھەرەم ئاغىسى

阏氏

ئالچى؛ يەڭگە

烟土

خام ئەپيۇن

闫洪达

ياغۇندا

言行刚劲

مىجەزى چۇس

盲学

ئىلمىي ھېكمەت

《颜氏家训》

«يەن ھەزرەتنىڭ پەند - نەسىھەتلىرى»

《颜氏家训·文章篇》

«يەن ھەزرەتنىڭ پەند - نەسىھەت

لىرى. ئەدەبىي ماقالىلەر»

《颜氏家训·音辞篇》

«يەن ھەزرەتنىڭ پەند -

نەسىھەتلىرى. تەلەپپۇزلار»

《هدزرئى يەن شىجەينىڭ شەجەرىسى》《顔习斋先生年谱》

《مۇتەھەم ئىجارىكە، شەرنىڭ》《严禁恶佃架命抬诈霸田抗租碑》

بۇيرۇققا قارشى چىقىپ، ئالدامچىلىق قىلىپ

يەر ئىگىلەپ، ئىجارە تاپشۇرۇشقا قارشى تۇرۇشنى

قاتتىق مەنئىي قىلىش ئابىدىسى»

《严氏家训·治家篇》

يەن ھەزرەتنىڭ پەندە -

نەسىھەتلىرى. ئائىلە باشقۇرۇش»

盐法

تۇز قانۇنى

盐官

تۇزچىلار دورغابى

盐监

تۇز مۇپەتتىشى

盐禄州

يەنلۇ ئايىمىقى

盐泊

تۇز كۆل

盐铁

تۇز - تۆمۈر

《盐铁论》

«تۇز - تۆمۈر توغرىسىدا»

《盐铁论·错币篇》

«تۇز - تۆمۈر توغرىسىدا. تىللا»

《盐亭县》

«يەننىڭ ناھىيىسى»

盐引

تۇز تىجارىتى كېنىشكىسى

盐院

تۇزخانا

盐泽

تېتىما كۆل؛ لوپنور كۆلى

盐泽城

*يەمىش شەھىرى

盐铸使

تۇز - تۆمۈر بېگى

阎罗

ياماراجا؛ دوزاق مۇئەككىلى

阎魔王

ئەزرائىل

偃月刀

ئەگمە قىلىچ

偃月斧

ئاي پالتا

كېڭەيمە

衍变

ۋارس غوجام، ۋارس كالان

衍圣公

ئاۋرسى

奄蔡

«ئاجايىبات - غارابىياتلار»

《演繁露》

پۈپۈكلۈك قىلىچ

雁翎刀

*ئىلۋران بېگ

燕都

*ئىبار تېغى

燕末山

يەمىش

燕木什

يانچىلار

燕齐

يەنرەن قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى

燕然都护府

مېلجە تېغى؛ يەنشەن تېغى

燕山

قالغاچ ئوۋىسى

燕窝

ئالچى تېغى

燕支山

يانچى بوقا

燕只不花

قالغاچ تېغى، مۆلجەرتاغ

燕子山

زىياپەت

宴飧

توسما؛ دامبا

堰

yang

央达克古城

يانتاق قەدىمكى شەھىرى

鞅素特勤

يانسو تىكىن

鸯伽国

ئانگا بەگلىكى

鸯输伐摩

ئامۇسۇۋارنا

《羊城古钞》

«ياڭچېڭدىكى قەدىمكى پۇل»

羊方

يانلار

- 《羊羔利》 «قوزا ئۆسۈمى»
- 羊皮纸 پىرگامېنت؛ تېرە قەغەز
- 伴攻 پوپاڭ كۆتۈرۈش؛ ھۇجۇم ھىيلىسى
- 洋大曼 ياندۇما
- 洋枪队 ئەجنەبىچە مىلىتىقچىلار ئەترىتى
- 洋务派 ئەجنەبىيچىلەر
- 阳 مۇزەككەر؛ مەنپىي
- 阳巴勒噶逊 يېڭى بالغاسۇن
- 阳关 ياڭگۈەن قوۋۇقى
- 阳刻 كۆپتۈرمە ئويمان، كۆپۈنكى ئويمان
- 阳玛诺 ئىمانول دىياس
- 阳燧 *قۇياش چاقىمقى
- 扬威将军 سۇر - ھەيۋەتلىك سانغۇن
- 扬武将军 ئەلەم كۆرسەتكۈچى سانغۇن
- 《扬州十日记》 «ياڭجۇدىكى ئون كۈن»
- 《杨赐传》 «ياڭ سىنىڭ تەرجىمىھالى»
- 杨基尔汗 يەنىگرخان
- 《杨尚希传》 «ياڭ شاكشىنىڭ تەرجىمىھالى»
- 《杨园先生集》 «ھەزرىتى ياڭ يۈەن ئەسەرلىرى»
- 杨增新 ياڭ زېڭشىن
- 仰基八里 يېڭى بالق
- 仰吉八里 يېڭى بالق
- 仰中书省 مىرزىبەگ مەھكىمىسى
- 养廉费 پېنسىيە خىراجىتى
- 样么 ياغمىلار

yao

妖术	سېھرىگەرلىك
腰鼓	بەلدۇمبىقى
《尧典》	«پال قامۇسى»
尧乎尔	يۇغۇرلار
爻辞	پال يېشىمى
窑子作	ساپالچىلىق دۇكىنى
徭戍	قايقا ھاشار
徭役	ھاشار، سەيسە
徭役法	ھاشار - سېلىق قانۇنى
瑶池都督府	*بېشبالىق تۇتۇق مەھكىمىسى
要冲	مۇھىم ئۆتكەل
要决	مۇھىم نەزىرەك، مۇھىم تەدبىر
要塞	قورۇل
药罗葛	ياغلاقار
药杀水	ياشارتىش دەرياسى؛ ياكشارت دەرياسى
药勿葛	ياماقار
《药学字典》	«فارماكولوگىيە لۇغىتى»

ye

耶和华	يەھۋا
耶乎德人	يەھۇدىيلار
耶呼德	يەھۇدىي

耶烈万	ئىرىۋان
耶律啊保机	يوللىغ ئاپاگى
耶律楚材	يوللىغ چۇساي
耶律大石	يوللىغ تاشىن
耶律德光	يوللىغ دېگۇاڭ
耶轮多罗	ياروندور
耶马克汗国	يېماق خانلىقى
耶齐德人	يەزدىلار
耶输陀罗	ياسودارا
《耶苏》	«ئىسا»
耶苏会	ئېيزۇئىت جەمئىيىتى
耶苏会教徒	ئېيزۇئىتلار
耶苏教	ئېيزۇئىت دىنى
耶特克孜玛扎尔	يەتتەقىز مازىرى
耶宛	ياۋان
掖庭	يان ھەرمەخانا
邪马台国	ياماتۇ دۆلىتى
也的里保加尔汗国	ئېتىل - بۇلغار خانلىقى
也里可温	ئېرىكېئون
也立安敦	ئىل ئالدۇن
也立可敦	ئىل خاتۇن
也迷里城	ئەمىل قەلئەسى
也密火者	ئىمىن خوجا
也末部	*يېماقلار
也速该	ياسىغە

- 也速蒙哥
 也孙哥·篋儿干
 也孙铁木尔
 也先
 也只里
 冶官
 野蛮时代
 “野人”女真
 野史
 野啞可汗
 《叶尔羌阿勒坦鲁克麻扎尔》
 叶尔羌汗国
 叶尔万德王朝
 叶古卜
 叶护
 叶护的斤
 叶护可汗
 叶滋族
 叶克撒耳
 叶克撒司
 叶律大石
 叶灭勒
 叶尼塞吉尔吉斯人
 叶崎村
 叶什勒库勒
- يېسۇ مۆڭكۈ
 ئىسوزخان مەرگەن
 ئىسون تېمۇر
 ئېسەن
 ئاتىل - سۇ
 مېتالچىلىق بېگى
 ياۋايىلىق دەۋرى، ۋار - ۋارىلىق دەۋرى
 «ياۋايى» جۇر جىستلار
 غەيرىي رەسمىي تارىخ كىتابلىرى
 * ئىلدىر قاغان
 «يەكەن ئالتۇنلۇق مازىرى»
 يەكەن خانلىقى
 ئېرۋاند خاندانلىقى
 ياقۇپ ئەلەيھىسسالام
 يابغۇ
 يابغۇ تېكىن
 يابغۇ قاغان
 * سىياۋوسلار
 * ياكسارت
 * ياكسارت
 توس تايغۇ؛ يولمىغ تاشىن
 ئېمىل
 يېنىسەي قىرغىزلىرى
 كانائى - زاكى كەنتى
 يېشىلنۇر كۆلى

喋喋河
曳建
曳落河
夜落纥

ياپ - ياپ دەرياسى
ئىلپكەنت
*ئېرىكىلەر
ياغلاقار

yi

一而不二 بىر بىر بولىدۇ، ھەرگىز ئىككى بولمايدۇ
《一份来自派往札什喇嘛——班禅六世巴丹益喜 (1738—
1780) 》 官庭使节的报告》 زاشى لاما - بەنچىن VI با دەن
يېشى (1738 - 1780 - يىل) ئوردىسىغا
ئەۋەتىلگەن ئەلچىنىڭ دوكلاتى»

一虎口 بىر سۇيام
《一切经音义》 «نوملار شەرىھى»
《一切如来心秘密全身舍利宝篋印陀罗尼经》

«تاتاقاتانىڭ يوشۇرۇن كۆڭلىدىن چىققان ئالستۇن
جىيە كىلىك شاربىرا قۇتەسىغا يېزىلغان دارانى نومی»
一条鞭法 بىرتۇتاش باج ئېلىش چارىسى
一条编法 بىرتۇتاش باج ئېلىش تىزىمىغا كىرگۈزۈش چارىسى
一育鞠 يارقۇت

一元论 بىر مەنبەچىلىك
《一柱楼诗》 «بىر تۈۋرۈكلۈك راۋاق ھەققىدە قوشاق»

壹多杂 ئىدۇزا

医经 تىبنامە

伊本·阿拉伯沙 ئىبنى ئەرەبشاھ

伊本·阿刺卜沙 ئىبنى ئەرەبشاھ

- 伊本·阿里·马黑麻忽失吉 قۇشچى ئىبنى ئەلى مۇھەممەد
 伊本·阿西尔 ئىبنى ئاتھېرى
 伊本·巴里希 ئىبنى بەلخى
 伊本·巴哲 ئىبنى باججە
 伊本·拔都他 ئىبنى باتۇتە
 伊本·额梯 ئىبنى ئاتھېرى
 伊本·罕百勒 ھانبال ئىبنى ئەخمەد
 伊本·鲁什德 ئىبنى رۇشەد
 伊本·默哈买提·喀什噶里 ئىبنى مۇھەممەد قەشقەرى
 伊本·奴斯里·赫斯拉 ئىبنى نوسۇرى خۇسراۋ
 伊本·太米叶 ئىبنى تەيمىيە
 伊本·西那 ئىبنى سىنا
 伊本·希沙姆 ئىبنى ھىسام
 伊宾·毕必 ئىبنى ئەل بىبى
 伊宾·法答兰 ئىبنى فادلان
 伊伯拉欣·罗地 ئىبراھىم رودى
 伊卜拉欣·本·阿赫马德 ئىبراھىم بىننى ئەخمەد
 伊卜拉欣·本·纳赛尔 ئىبراھىم بىننى ناسىر
 伊卜拉欣·本·苏来曼 ئىبراھىم بىننى سولايمان
 伊布拉欣·穆罕默德·哈菲兹 ئىبراھىم مۇھەممەد ھافىز
 伊嗣候 ئىسدىگېرد
 伊存 يىسۇن
 伊达耶图拉和卓 ھىدايتۇللا خوجا
 伊甸园 ئېدىن
 伊儿汗国 ئىلىكخان خانلىقى

伊尔·阿斯拉	ئىلىك ئارسلانخان
伊尔迪吉兹	ئىلدىگىسى
伊尔图格勒别克	ئارتوغرۇلبېك
伊尔吐米施	ئىل تۇتمىش
伊科尼亚王国	ئىكونىيە سۇلتانلىقى
伊克巴尔	ئىقبال
伊克迪耶尔·乌德·丁·艾提真	ئىختىيارىدىن ئايتېكىن
伊克迪耶尔·乌德·丁·迦齐沙	ئىختىيارىدىن غازى شاھ
伊克迪耶尔·乌德·丁·穆罕默德·巴克迪亚·卡尔吉	ئىختىيارىدىن مۇھەممەد بەختىيار كالجى
伊克塔	ئىكتا
伊腊伐提河	ئىراۋات دەرياسى
伊兰—塞语	ئىران - ساك تىلى
伊犁城	ئىلى خەلىپىسى
伊犁将军	ئىلى جياڭجۇنى
伊犁将军府	ئىلى جياڭجۇن مەھكىمىسى
《伊犁九城》	«ئىلى توققۇز سۇمۇل»
伊犁苏丹国	ئىلى سۇلتانلىقى
伊犁塔兰奇苏丹国	ئىلى تارانچى سۇلتانلىقى
伊里布	ئالىپ
伊里奇	ئىلىچى
伊利汗	ئىلىكخان
伊利汗国	ئىلىكخان خانلىقى
伊利可汗	ئىل قاغان
伊里克汗朝	ئىلىكخان خاندانلىقى

- 伊利里亚 ئىللىرىيە
 伊丽道 ئىلى ئۆلكىسى
 伊丽莎白女王 كورولېۋا ئىلزابىت
 伊逻卢城 يىلولۇ شەھىرى
 伊麻木·布哈里 ئىمام بۇخارى
 伊麻目·格尔迪孜 ئىمام گەردىزى
 伊玛杜丁·喀什噶里 ئىماددىن قەشقەرى
 伊玛目·阿布·萨迪克·塔巴尼 ئىمام ئوبۇل سادىق تابانى
 伊玛目·俄孜扎里 ئىمام غەززالى
 伊门·古利 ئىمام قولى
 《伊米德史》 «تارىخى ھەمىدى»
 伊米尔·赫斯佑·德里维 ئەمىرخىسراۋ دېھلىۋى
 伊帕尔汗 ئىپارخان
 伊徭 ئېلبەگى
 伊蒲塞 ئۇپاساكا
 伊奇开里克 ئىچكىلىك قەبىلىسى
 伊萨达德华 ئەيسا دادخاھ
 《伊萨克牙》 «ئىسھاقىيە»
 伊塞克湖 ئىسسىق كۆل
 伊什闾部 ئېنىكۆل قەبىلىسى
 伊思洞人 ئىسدونېلار
 伊思马勒汗 ئىسمائىل خان
 伊斯费贾勃 ئىسفىجاب شەھىرى
 伊斯分狄亚尔 ئىسفىندىيار
 伊斯佩里赫 ئاسيارۇخ قاغان

伊斯哈格·土耳其克	ئىسھاق تۈركى
伊斯坦达尔	ئىسكەندەر
伊斯坎德尔汗	ئىسكەندەر خان
伊斯兰教历	ھىجرىيە كالېندارى
伊斯玛依派	ئىسمائىلىيە مەزھىپى
伊特勿失可汗	ئىتىۋىس خاقان
伊屠于闐鞑单于	* ئىلىتونوغال تەڭرىقۇت
伊吾	ئىۋىرغول، قۇمۇل
伊吾城	ئىۋىرغول قەلئەسى
伊吾卡	ئىۋىرغول قامىلى
伊吾卢	ئىۋىرغول
伊西洱淖尔库尔	يېشىلنۇر كۆلى
伊西库淖尔	ئىسسىقنۇر
《伊西庭州》	《ئىۋىرغول، ئاستانە، بېشبالىق ئايمىقى》
《伊希克牙》	《ئىشقىيە》
伊循	مىرەن
伊雅安	* فەرغانە
伊秩靡	ئىچبەگ
伊稚斜单于	* ئىچىغىسە تەڭرىقۇت
伊州	ئىۋىرغول ئايمىقى
伊兹乌德丁·图格拉尔·图干汗	ئىززىددىن توغرىال تۇغان خان
衣冠望族	دۆۋرەنلەر
衣冠诸儒	دۆۋرەن كۆڭزىچىلار
衣商	كىيىم - كېچەك سودىگىرى
依禅教派	ئىشان مەزھىپى

依禅派

依连哈比尔梁山

依耐

依山布饶拉汗

依斯东部

依奚部

依衣克故城

《仪礼》

《仪礼汉续考》 نۇسخىسى ھەققىدە تەھسىل

仪仗

仪仗队

夷播海

夷方

夷列可汗

夷男

夷州

移地健

移官

移支国

柁楼

宜禾都尉城

乙毗射匿可汗

乙失钵

ئىشانلار

يىلانقا بىرغا تېغى

*يېڭىسار؛ سىغنان

ھەسەن بۇغراخان

ئىسپدون قەبىلىسى

*ئىجىل قەبىلىسى

يېپىق قەدىمكى شەھىرى

«مۇراسىم قانۇندىلىرى»

«مۇراسىم قانۇندىلىرى» نىڭ خەن دەۋرى

نۇسخىسى ھەققىدە تەھسىل

مۇراسىم جابدۇقى

ھۆرمەت قاراۋۇللىرى

بالقاش كۆلى

بەدەۋىلەر

ئىلى خاقان

*يانون

يات ئايماق

ئىل تېكىن

ئوردىدىن كۆچۈرۈۋېتىش

*ئىچىۋا

كېمە بالىغانىسى

*ئىۋىرغول تۇتۇق بەگ شەھىرى

*ئىل بىلگەش خاقان

ئىشبارا

乙息记可汗	*ئىل ئىشىك خاقان
乙游	ئېلخان چەمەتى
蚁垤	ۋالمىكى
义	ئىنساپ، دىيانەت
义仓	خەير - ساخاۋەت سېڭى
义帝	ئادىل خان
义夫	ئىنساپلىق ئەر
义和拳	بو كىسىچىلار
义军	ھەققانىيەتچى قوشۇن
义军都统	ھەققانىيەتچى قوشۇننىڭ باش قوماندانى
义律	ئىللىتوت
义旗	ئادالەت تۇغى
义舍	ۋەخپە ياتاق
义士	مەرت پالۋان
义征	ھەققانىي يۈرۈش قىلىش
义租	ئۆشۈرە
《议兵篇》	«لەشكەرلەر ھەققىدە بايان»
议郎	مۇشاۋىر؛ مەسلىھەتچى بەگ
议政王	ئامب شاھ
议政王大臣会议	شاھزادە - ۋەزىرلەر كېڭىشى
《艺文》	«ئەدەبىيات ۋە سىقىلىرى»
《艺文志》	«ئەدەبىيات ۋە سىقىلىرى تەزكىرىسى»
《忆昔》	«ئۆتمۈشنى ئەسلەش»
亦的勒城	ئېتىل شەھىرى
亦的勒河	ئاتىل سۇ، ئېتىل دەرياسى

- 亦都护 ئىدىقۇت
 亦都护巴术阿而忒斤 ئىدىقۇت - بارچۇق ئارتتېكىن
 《亦都护高昌王世勋碑》 «ئىدىقۇت قۇجۇ خانلىرى
تۆھپىسى مەڭگۈ تېشى»
 《亦都护杂字》 *«ئىدىقۇت سۆزلۈكى»
 亦尔开西塔木 ئېركەشتام
 亦黑迷失 ئىخمش
 亦刺八里 ئىلى بالق
 亦刺迷失 ئىلامش
 亦力把里 ئىلى بالق
 亦难赤·毕勒格·布古汗 ئىمانچى بىلگە بوگۇ خاقان
 亦思马因汗 ئىسمائىل خان
 亦孙哥·篋儿干 *ئىسونخان مىرگەن
 异端 بىدئەت؛ يولدىن چىقىش
 异密·啊思兰·火者 ئەمىر ئارسلان خوجا
 异奇 *ئىزكىل
 《异闻纪》 «غەيرىي خەۋەرلەردىن خاتىرە»
 益离城 ئىلى شەھىرى
 益闻社 ئاخبارات جەمئىيىتى
 《逸周书》 «جۇ سالنامىسى»
 驿驴 ئۆتەك ئۇلغى؛ كىرا ئېشەكلىرى
 驿亭 ئۆتەك
 驿务 ئۆتەك ئىشلىرى
 驿卒 ئۆتەك چېرىكلىرى
 《易》 «پالنامە»

易卜拉欣	ئىبراھىم
《易经》	«پالنامە»
《易经·系辞》	«پالنامە، تەبىر»
易斯哈格	ئىسھاق
易勿真莫何可汗	*ئىۋىش باغا خاقان
易勿真莫贺可汗	ئىل ئىتمىش باغا خاقان
《易·系辞下》	«پالنامە، تەبىر (داۋامى)»
《易传》	«پالنامە تەپسىراتى»
疫痲	ۋابا
抑并兼	قوشۇۋېلىشنى چەكلەش
邑罕	شەھەر ئامبىلى
邑卢末国	ئىروخمى دۆلىتى
悃恒	ئابدالار؛ ھېبدالار
挹娄	*ئىپتالت
剿	بۇرنىنى كېسىش

yin

因淳王	*ئىنانچەخان
因淳王复陆支	*ئىنچۇخان فۇرۇز
因果	سەۋەب - نەتىجە
因果报应	سەۋەب - نەتىجە قىسمىتى
因缘	ئىرانا، سەۋەب
茵席	يىمكەنداز
音德尔	ئەندەر
音位学	فونولوگىيە

- 音韵学 فونېتىكا
- 阴 مۇھەننەس، مۇسپى
- 阴刻 پېتىنقى ئويمان
- 阴山 چوغاي تاغلىرى
- 阴山州 چوغاي ئايمىقى
- 阴阳家 مۇنەججىملەر
- 阴阳五行 مۇزەككەر - مۇھەننەس بەش ئاناسىر
- 阴阳学说 مۇزەككەر - مۇھەننەس تەلىماتى
- 阴阳杂说 پال ئېچىش؛ مۇنەججىملىك
- 《阴阳志》 «مۇزەككەر - مۇھەننەس تەپسىراتى»
- 《股本纪》 «يىن بەگلىكى تەزكىرىسى»
- 《殷卜辞中所见先公先王考》 «يىن سۇلالىسىنىڭ پالنامىسىدە نامى ئاتالغان ھەزرەت ۋە پادىشاھلار ئۈستىدە تەھسىل»
- 《殷周制度论》 «يىن، جۇ سۇلالىسىنىڭ تۈزۈمى توغرىسىدا»
- 银币 تەڭگە
- 银铤 ئۇيۇل كۈمۈش
- 银行团 بانكىرلار گۇرۇھى
- 银枪部 كۈمۈش قوراللىقلار قوشۇنى
- 银山道 *كۈمۈش ئايمىقى
- 寅月 بارس ئېيى، ھەمەل ئېيى
- 尹 ئايماقدار
- 尹古儿察 *ئۇنغىرچا
- 引伴使 ئۇختاقچى بەگ
- 引号之民 كەمەنچى خەلق
- 《引记》 *«ئىنجىل»

隱居	تەركىدۇنيالىق
隱居苦修	ئېتىكاپتا ئولتۇرۇپ ئىستىقامەت قىلىش
隱事	ناشايان ئىشلار
隱田	يوشۇرۇلغان تېرىلغۇ يەر
隱修院	مۇناستېر
隱逸	تەركىدۇنيا زاھىتلار
印达尔	ھىندال
印第安人	ئىندىيانلار
印度河	ھىندى دەرياسى
印度教	ھىندى دىنى؛ ھىندىزم
印度斯坦大帝	ھىندىستان ئىمپېراتورى
《印度史编年稿》	《ھىندىستان تارىخىنىڭ يىلنامە ئورگىنالى》
印玺	مۆھۈر، تامغا
《饮马长城窟》	《سەددىچىن بويىدا ئات سۇغىرىش》

ying

英噶巴勒噶	يېڭى بالق
英武基逻毗伽可汗	قۇتلۇق كۈل بىلگە قاغان
《英武威远毗伽可汗碑》	《تەڭرىدىن بولمىش ئېل
	ئېتىمىش مەشھۇر بىلگە قاغان ئابىدىسى》
英朱	يانچىلار
纓冕之流	تاجلىقلار قاتارى
《鸚鵡賦》	《شاتۇتى نەزمىسى》
鷹坊	قۇشچىلار
鷹娑	يېڭىسار

鹰娑川
 鹰扬府司马
 鹰扬府校尉
 鹰扬郎将
 营
 营田
 营田使
 营田司
 营田务
 盈缩陞差法

*يۇلتۇز يايلىقى
 شۇڭقار بەگ مەھكىمىسىنىڭ ئەمىرى
 شۇڭقار بەگ مەھكىمىسىنىڭ چېرىكچىسى
 شۇڭقار سۈپەت كەپتاۋۇل
 قوش؛ كۈرە

گەزەرمە يېرى
 ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرى بېگى؛ گەزەرمە بېگى
 ئېتىز - ئېرىق مەھكىمىسى
 گەزەرمە خوجىدارى
 قۇياش ھەرىكىتىنىڭ تېز - ئاستا بولۇشىنى
 پەرقلەندۈرۈش ئۇسۇلى

yong

佣工
 佣客
 雍虞圉
 庸调
 庸绢
 庸客
 庸儒
 永佃权
 永佃制
 永乐王
 永宁城

《永宁寺记》

مەدىكار
 ياللىنىپ ئىشلىگۈچى
 *يارلۇق
 سېلىق ۋە ھاشار
 ھاشار ھېسابىغا تۆلىنىدىغان شايى
 ياللانما؛ ھاشارچى
 چاكنى، قورقۇنچاق
 يەرنى مەڭگۈ تېرىش ھوقۇقى
 يەرنى ئۇزاققىچە ئىجارىگە ئېلىش تۈزۈمى
 نۇسرەتلىك بەگ
 ئۇچتۇرپان
 «يۇڭنىڭ ئىبادەتخانىسى خاتىرىسى»

永通监	يۇڭتۇڭ نازارىتى
水业田	باقىۋەندە يەر
《咏荆轲诗》	«جىڭ كې ھەققىدە قەسىدە»
《咏贫士诗》	«نامرات موللىغا مەدھىيە»
《咏史诗》	«تارىخىي غەزەلىيات»
《咏纸诗》	«قەغەز ھەققىدە قەسىدە»
《咏紫丹诗》	«سۆسۈن مودەن ھەققىدە نەزمە»
勇力	كۈچتۈڭگىر
用度羨余	خىراجەتتىن ئېشىمىچا
《用洪文襄条》	«خۇڭ چېڭچۈنى ئۆستۈرۈپ ئىشلىتىش توغرىسىدىكى پەرمان»

you

伧波离	ئۇپالى
伧古尔塔	يۇگۇرتا
伧伶	رەققاس
伧留单于	ئۇلۇغ تەڭرىقۇت
伧努斯·爱姆尔	يۇنۇس ئېمىر
《伧素福与祖来哈》	«يۇسۇف - زۇلەيخا»
伧克星海	ئىۋكسەن دېڭىزى
穰	سۆرەم
《幽燕记异》	«يۈبەندىكى ئاجايىپ ئىشلار»
油庠吏	ياغ بېگى
柚子	پومېلو
尤敦布	گۈۋەن رەختى

尤尔瓦斯汗

يولواسخان

尤利多

ئىمولدۇ

尤鲁克人

يۇلۇكلەر

尤素甫萨卡吉

يۇسۇپ سەككاكى

尤提特毛斯

ئىئوتىدېموس

犹太人

يەھۇدىيلار

游兵

بىكارچى ئەسكەر

游方僧

قەلەندەر راھىپ

《游宦纪闻》

«سەيياھلار خاتىرىسى»

游缴

پاشاپ

游离势力

تارقاق كۆچلەر

游牧部落

كۆچمەن قەبىلە

《游南亭诗》

«جەنۇبىي شىپاڭدىكى سەيلە قوشىقى»

游士

ۋائىزلار

游侠之士

جاھانكەزدى مەردلەر

《游仙俎》

«تەبىئەت»

《酉阳杂俎》

«يۇياڭ مەجمۇئەسى»

《酉阳杂俎续集》

«يۇياڭ مەجمۇئەسىنىڭ داۋامى»

有巢氏

ئۇگا پىرى، ئۆيلۈك ئىنسان پىرى

有教无类

مەرىپەت ئالدىدا ھەممە ئادەم باراۋەر

有神论

ئىلاھكۈيلىۋۇق

有亡荒阒

قاچقۇنلارنى تۇتۇش چارىسى

有为政治

ئەلنى تۇتۇپ تۇرۇپ ئىدارە قىلىش

有死相生

بارلىق بىلەن يوقلۇقنىڭ بىر - بىرىنى پەيدا قىلىشى

右部

ئوڭ ئوق

右丞相	ئوڭ قول ۋەزىر
右都督	ئوڭ قول تۇتۇق
右金都御史	ئوردىنىڭ ئوڭ قول باش مۇپەتتىشى
右将军	ئوڭ قانات سانغۇن
右军校尉	ئوڭ قانات لەشكەر بېشى
右尚署	ئوڭ قانات ھەرەم مەھكىمىسى
右叔沛	يۇسقى جەمەتى
右屯卫将军	ئوڭ قانات ياساۋۇللار سانغۇنى
右卫	ئوڭ قانات مۇھاپىزەتچىلەر مەھكىمىسى
右卫将军	ئوڭ قانات مۇھاپىزەتچىلەر سانغۇنى
右贤王	ئوڭ قور بىلىكخان
右厢	ئوڭ قانات
右校署	ئوڭ قول دورغاپ مەھكىمىسى
幼洛他斯河	ئولوت دەرياسى
幼日王	بالادىتيا
幼主阿速吉八	بالاخان ئاسۇجىبە

yü

扞泥城	مىرەن قەلئەسى
愚氏	توخرىلار (ياۋچىلار)
于都斤山	ئۆتۈكەن تېغى
于罗	*ھېرات بەگلىكى
于尼灌	*ئورانقايلار
于述	*شەلمىر
于田	ئۇدۇن

ئۇدۇن دولتى

ئونسۇ

يۇرتجان

ئىلتىپىكىن تەئىرقۇت

توخرىلار (ياۋچىلار)

توخرىلار (ياۋچىلار)

سۇمان بەگلىكى

ھەمىيان

«مۇھاكىمە ۋە باياندىن ئۇزۇندە»

«ئۇيغۇر قاغانى بىلەن يېزىشقان مەكتۇبلار» «与回鹘可汗书»

«كۈھىجىمۋاڭ (سىما داۋزى) «与会稽王 (司马道子) 笺» بىلەن يېزىشقان مەكتۇپلار»

خەلقى دەم ئالدۇرۇش

خەرىتە

与民休息

与图

《禹贡地域图》

«يۈيگۈڭ. يەر - جاي خەرىتىسى»

ياساۋۇلغانا ئەسكىرى

ياساۋۇلغاننىڭ باش سانھۇنى

羽林兵

羽林大将军

羽林郎官

羽翼旗牌

ياساۋۇللار قۇربېشى

يان تۇغچى؛ پەيتۇغ

ئۆگىنىچ تىكىن

玉古伦赤的斤

玉古伦的斤

玉固尔

玉河

玉里鞬城

玉里虔

ئوغۇل تېكىن

يۇغۇرلار

قاش دەرياسى

ئۆزگەنچ شەھىرى

ئۆزگەنچ

于阗国

于祝

於除鞬

於除鞬单于

禹氏

禹知

愉漫国

鱼袋

《语录》

- 玉龙喀什河 يۇرۇڭقاش دەرياسى
 玉仓部 *ئوغۇنلار قەبىلىسى
 玉伦大石 يۇرۇن تاش
 玉伦的斤 *ئوغۇن تېكىن
 玉门关 قاشقۇۋۇق
 《玉篇》 «سۆزلەر جەۋھىرى»
 玉奇喀拉 ئۈچ قارا شەھەر
 《玉筍山诗》 «يۇيسى تېغىغا چىققاندا»
 玉素甫·本·哈桑 يۇسۇف بىننى ھەسەن ھارون
 玉孙国 ئۇيسۇن ئېلى
 玉索甫·阿尔斯兰汗 يۇسۇپ ئارسلانخان
 玉索甫·哈的尔汗 يۇسۇپ قادىرخان
 玉索甫·哈什·哈吉甫 يۇسۇپ خاس ھاجىپ
 《玉台新咏》 «يۇيتەي راۋىقىدىكى يېڭى نەزمىلەر»
 《玉台新咏序》 «يۇيتەي راۋىقىدىكى يېڭى نەزمىلەرگە مۇقەددىمە»
 玉州 قاش ئايمىقى
 《喻老》 «لاۋزىغا تەقلىد»
 《喻世明言》 «ئەلگە تەمسىل ھېكمەتلەر»
 《预言家传》 «قىسسەسۇل ئەنبىيا»
 裕赤哈喇城 ئۈچ قارا شەھەر
 裕固族 يۇغۇرلار
 裕勒阿里克 *يۈل ئېرىق بەگلىكى (قارغىلىق)
 裕仁天皇 خىروختو
 尉迟 ۋايجرا (ۋىسارا)
 尉迟跋质 ۋايجرا ۋازېكىنا

尉迟保汗大王	ۋايچرا بوخان ئىنچۇ
尉迟部	ۋايچرا قەبىلىسى
尉迟迟耶	ۋايچرا جايا
尉迟达尔玛	ۋايچرا دارما
尉迟达摩	ۋايچرا دام
尉迟恭	ۋايچرا گوڭ
尉迟敬德	ۋايچرا كىلتى
尉迟居密	ۋايچرا قۇمى
尉迟曜	ۋايچرا بوخان ئىنچۇ
尉迟锐	ۋايچرا قىرتى
尉迟散	ۋايچرا سان
尉迟散瞿罗摩	ۋايچرا سانگىراما
尉迟胜	ۋايچرا سامپاۋا
尉迟苏拉	ۋايچرا سۇرا
尉迟娑缚婆	ۋايچرا سامپاۋا
尉迟瓦兰	ۋايچرا ۋاھانا
尉迟佉那	ۋايچرا ۋاھانا
《尉迟王朝》	《ۋايچرا خاندانلىقى》
尉迟信河	ۋايچرا سېنخا
尉迟徐拉	ۋايچرا سۇرا
尉迟乙僧	ۋايچرا ۋېچىر
尉迟章	ۋايچرا كان
尉迟达摩	ۋايچرا دارما
尉犁	قارا قۇم
尉犁国	*ۋايرىر دۆلىتى

尉屠普	ۋېتوگىت
狱官	زىندان بېگى
狱吏	گۈندىپاي
御道	شاھانە يول
御史	تەپتىش بېگى
御史大夫	باش تەپتىش بېگى
御史台	تەپتىش بېگى مەھكىمىسى
御司台	شاھزادىلەر تەپتىش مەھكىمىسى
御营	ئوردا كۆرەسى؛ قارارگاھ
欲谷设	يۇقۇق شاد
郁城	ئۇز كەنت
豫州鼎	يۈيجۇ داڭقىنى

yuan

《渊鉴类函》	«كىتاب - قامۇسلار نوپىلىمى»
元典章	يۈەن سۇلالىسىنىڭ قانۇن - تۈزۈملىرى
元贵靡	*يانغۇنپەگ
《元和县计簿》	«يۈەنخې يىللىرىدىكى دۆلەت تەدبىرلىرى قوللانمىسى»
《元和郡县图志》	«يۈەنخې يىللىرىدىكى ۋىلايەت - ناھىيەلەرنىڭ خەرىتىلىك تەزكىرىسى»
元老院	تۆھپىدارلار پالاتاسى
元气	تۇنجى ماددا، قۇۋۋەت
元曲	يۈەن نەغمىسى
《元史》	«يۈەن سۇلالىسى تارىخى»

《元史·巴而术啊而忒的斤传》. «يۈەن سۇلالىسى تارىخى»

بارچۇق ئارت تېكىنىنىڭ تەرجىمىھالى»

元始天尊 تەڭرى ھۆرمىتىگە مۇشەررەپ بولغان دۆلەت ئاتىسى

元帅 ئەمىر لەشكەر، سەركەردە

元顺帝 توقان خاقان

元太宗 ئوگدايخان

元勋 تۆھپىدار

元元 ئەل (خەلق)

员槩 *ئارغىد؛ ئارغىنا؛ ئارچىن

员外 پەخىرى ئەمەلدار

员外官 غەيرىي رەسمىي ئەمەلدار

员外郎 غەيرىي رەسمىي ئامبال

圆屋顶 قۇببە؛ كۇمبەز

圆通 پارىنروۋانا

原始公社 ئىپتىدائىي جامائە

原始共同体 ئىپتىدائىي بىرلىك

原始群 ئىپتىدائىي توپ

原始儒学 ئىپتىدائىي كۆڭزىچىلىق تەلىماتى

原始游群 ئىپتىدائىي كۆچمەنلەر

袁纥 ئۇيغۇر

猿人 مایمۇنسىمان ئادەم

猿犁 شوتلىق ساپان

《爱历篇》 «يېڭى دەۋر»

远行军 ئەھلى سەلپ

院本 سەھنە تىياتىرى

院使

شىغاۋۇل

院务

باچخانا

怨望

نارازىلىق؛ نەپرەت

yue

约法三章

ئۈچ ماددىلىق پەرمان

约柜

تابۇت

约瑟夫·弗拉维

ئىسوسىق فلاۋىيى

约特干

يۇتقان خارابىلىقى؛ يوتقان خارابىلىقى

约西亚

ئىسوشىيە

《乐》

«نەغمىنامە»

乐队

ئوركېستىر

乐府

نەغمە - ناۋا مەھكىمىسى

乐府诗

نەزمە

乐官

ناۋا بېگى

《乐经》

«نەغمە - ناۋا دەستۇرى»

《乐公全集》

«يۇھەزرەت ئەسەرلىرى»

乐人

ھاپىز

《乐师史》

«تەۋارىخى مۇسقىيۇن»

《乐师传》

«تەۋارىخى مۇسقىيۇن»

月道

ئاي شارى

月朵失野讷

يۇلتۇز ئىنال

月护王

جاندىبراگۇپتا

《月赋》

«ئاي ھەققىدە نەزمە»

月光湖

ئايدىنگۇل

- 月即别克汗 ئۆزبېكخان
 月即伯汗 ئۆزبېكخان
 月即伯帖木儿 ئۆزبېك تېمۇر
 月进 ئايلىق تارتۇق
 月思别 ئۆزبېك
 月仙帖木儿 ئۈسەن تېمۇر
 月氏 توغرلار (ياۋچىلار)
 月古国 قارا شەھەر
 月桩钱 ئايلىق تەمىنات بېجىسى
 月族人 موئۇنلار
 月祖别克 ئۆزبېكخان
 悦般 ياپىانلار
 悦般州 ياپىان ئايىمىقى
 岳读 كۆزەتخانا
 岳鄂玉墓 يۇغېي خان قەبرىگاھى
 岳桂 * يوجۇر
 岳家军 يۇفېي قوشۇنى
 《岳麟帖穆传》 «يولۇن تېمۇر نەسەبنامىسى»
 岳岭帖木儿 يولۇن تېمۇر
 岳特罕 يۇتكان (يوتقان) شەھىرى
 岳瓦什部 يوۋاش قەبىلىسى
 《阅世篇》 «كەچۈرمىشلەر»
 《阅微草堂笔记》 «يۇۋېي ساتمىسىدىكى خاتىرىلەر»
 《阅武》 «ھەربىي ئىشلاردىن خەۋەردار بولۇش»
 械 تەبەر

《越绝书》

越骑校尉

«يۆ پادىشاھلىقىدىكى كارامەتلەر»
شانۇر چىرىكچىبىگ

yun

云骑尉

云纹

《郟溪集》

允禄部

《韵集》

بۇلۇتسىمان چەۋەندازلار بېشى
بۇلۇت نۇسخا

«يۇنشى ئەسەرلىرى توپلىمى»

يۇنلۇ قەبىلىسى

«ئاھاڭداش خەتلەر توپلىمى»

Z

za

杂办

杂变之赋

杂卦

杂号将军

杂户

杂剧

杂律

《杂诗》

《杂守》

杂税

杂种胡人

ھەر خىل خىراجلار

تۇراقسىز باج

دەستۇرسىز پال

غەيرىي قاتاردىكى سانغۇن

پېقىرلار؛ ئىشلەمچىلەر

شىمال نەغمىسى

ھەر خىل قائىدە - نىزاملار

«تۇيۇقلار»

«ساقلاش»

قوشۇمچە باج

شالغۇت غوزلار

zai

宰相

باش ۋەزىر

- 《在秦领土上的圣战》 «كىتابى غازات دەرمۇلك چىن»
 《在中国领土上的圣战》 «كىتابى غازات دەرمۇلك چىن»
 《在邹》 «زۇ بەگلىكىدە»
 《再生者》 «دىۋېزاتى»
 《载芟》 «ئوت ئورۇش»

zan

- 赞呗 پاشاكا
 赞军校尉 ياردەمچى لەشكەر بېشى
 赞普 زانىپۇ

zang

- 藏(量词) يۇرۇش؛ توپلام
 藏巴汗 زانباخان
 藏桂 زانگۇي شەھىرى

zao

- 糟税 خام ئەشيا بېجى
 早稻田大学 ۋاسېدا ئۇنىۋېرسىتېتى
 皂隶 قۇل؛ چۆرە
 造命 تەقدىر بەلگىلەش
 造神派 خۇدا ياراتقۇچىلار
 造业 ئىپادە؛ قىلمىش
 造纸业 قەغەزچىلىك
 造作神话怪说 ئېزىتقۇلار تەلىماتى

ze

泽基帕夏

زەككى پاشا

zei

贼曹

تەپتىش

贼盗

ئوغرى - يالغان؛ ئوغرى - قاراقچى

zeng

缙锦

تاۋار - كىمخاپ

《赠白马王彪诗》 «ئاق ئاتلىق ۋاڭ بياۋغا بېغىشلىما»

《赠四王冠诗》 «تۆت شاھزادىنىڭ تاجىسىغا بېغىشلىما»

zha

扎布耳

زابۇل

扎尔库尔干

زار قۇرغان؛ جار قۇرغان

扎尔提拉巴特

زارتىرابات

扎吉·瓦里迪·图甘

ئەخمەت زەكى ۋەلىدى توغان

扎加甫

زەجەپ

扎加卢哈里哈卢

ياغلو قالقالو

扎卡特

زاكات

扎拉苏克文化

قاراسوك مەدەنىيىتى

扎刺亦尔部

جالايمىر قەبىلىسى

扎兰达罗

جالاندارا

扎兰丁

جالالدىن

扎丽列

زەلىلى

扎马赫夏里	زەمەقشەرى
扎马鲁丁	جامالددىن
扎曼伯克	زامانبېك
扎曼汗艾凡提	زامانخان ئەپەندى
扎米希提	جەمىشەت
扎尼别克	جانىبېك
扎萨克	جاساق
扎兀惕忽里	زاتخۇرى
扎希孜	جەھىز
札吉尔	زەھىزىرە
札拉邦阿则	چارابىن ئازار
札拉丁鲁米	مەۋلانە جالالددىن رۇمى
札列斯基	پ. ك. زالىسكى
札马尔丁·阿富汗尼	سەيد جامالددىن ئافغانى
札米	ئابدولراخمان جامى
札明达尔	زاماندار
札萨克	جاساق
札萨克图汗部	جاساقتۇخان قەبىلىسى
札什喇嘛	زاشى لاما
札什伦布	زاشلۇنبۇ
札牙黑河	يايىق دەرياسى
	zhai
斋桑泊	زەيسان كۆلى
《宅布尔》	«زەبۇر»

翟犁里	زەلىلى
翟槃陀	* زابانغا
债权人	ھەقدار
债帅	قەرزدار سەرکەردە
债务奴隶	قەرزدار قۇل
债务人	قەرزدار
债役	قەرز سېلىقى
寨	تۇرا، مەھەللە
寨粮	ھەربىي ئاشلىق
寨栅	تۇر - قاشالار

zhan

旃陀罗笈多	جاندىرا گۇپتا
毡车	مەپە
詹浦尔	جامبۇل
瞻德坡	جاغانسۇ
粘罕	جاھان
粘没喝	جانمۇك
《展拓香港界址专条》	«شياڭگاڭ چېگرىسىنى كېڭەيتىش ھەققىدە مەخسۇس كېلىشىم»
占巴拉	جام بالق
占卜书	پال كىتابلىرى
占卜学	ئىلمىي نوجۇم
占城	جانپۇ قەلئەسى
占城稻	جانپۇ شېلى

- 占梦 چۈش تەبىرى
 占尼朝 جانىدى خانىدانلىقى
 占田法 يەر ئىگىلىش قانۇنى
 占田制 يەرگە ئىگىدارچىلىق قىلىش تۈزۈمى؛ يەر ئىگىلىش تۈزۈمى
 战国 يېغىلىق دەۋرى
 《战国策》 «يېغىلىق دەۋرىدىكى تەدبىرلەر»
 《战国策·秦策》 «يېغىلىق دەۋرىدىكى تەدبىرلەر. چىن بەگلىكى تەدبىرلىرى»
 《战国策·赵策》 «يېغىلىق دەۋرىدىكى تەدبىرلەر. جاۋ بەگلىكى تەدبىرلىرى»
 战壕 سېپەر، ئاكوپ

zhang

- 张堡城 جام بالق
 张格尔和卓 جاھانگىر خوجا
 《张轨传》 «جاڭ گۈينىڭ تەرجىمىھالى»
 张和卓 جان خوجا
 张乐城 جام بالق
 张三城 ئۇششاق تال
 章固雅城 زاڭگۈي شەھىرى
 章回小说 بابلىق رومان
 章京 زەنگى
 章句小儒 بابلار بويىچە تەبىر ئېيتقۇچىلار
 章坎特 جانكەنت؛ جامكەنت
 彰巴里 جام بالق

彰信可汗	ئىناۋەتلىك خاقان
长上匠	باش ئۇستا
掌书记	مىرزا بېشى
掌玺大臣	موھوردار؛ تامغاچ
掌冶署	مېتالچىلىق مەھكىمىسى
帐前吏	بارگاھ لەشكەر بېشى
丈	غۇلاچ
丈八矛	سەككىز گەزلىك نەيزە
丈尺	گەز
丈夫官	پوروشا كەنت
瘴疫	نەم ھاۋا ياقماي كېسەل بولۇش

zhao

招抚使	دالالەت بېگى
招抚司	دالالەت بېگى مەھكىمىسى
招军大使	باش ھەربىيىدار
招讨处置使	جازا بېگى
招讨副都监	جازا يۈرۈشىنىڭ مۇئاۋىن باش نازىرى
招讨使	جازا بېگى
《招隐士》	«زاهىدلارغا خىتاب»
《招隐士篇》	«زاهىدلارغا دالالەت»
昭告	ئېنىق جاكارلاش
昭和	شوۋا
《昭明文选》	«جاۋمىڭ ئەدەبىي ئەسەرلىرىدىن تاللانما»
昭莫多	زونمود

昭武城

جاۋۇپ شەھىرى؛ چوپ قەلئەسى

昭武九姓国

توققۇز جاۋۇپ دۆلىتى

昭武九姓胡

توققۇز جاۋۇپلار

爪哇

ياۋا

兆纳汗

جوناخان

诏谕

پەرمان

诏狱

زىندانغا تاشلاش پەرمانى

《赵江阴政事》

«جاۋ جياڭيىننىڭ سىياسىي ئىشلىرى»

肇丰城

ئوردا چار

zhe

遮弩

جېنۇ

折变

سۇندۇرۇپ ھېسابلاش

折冲都尉

ھۇجۇمچى نۆكەرلەر كاھىبىگى

折冲府

قوشبېشى مەھكىمىسى

折冲校尉

ھۇجۇمچى نۆكەر

折耗

خوراش ھەققى

折胫

پاقالچىقنى چېقىش

折科

قوشۇمچە باج - سېلىق

折摩驮那

جالمادانا؛ چاممادانا

折纳

باھاغا سۇندۇرۇپ مال تاپشۇرۇش

折造官

خانلىق كارخانىسى

折支

شاش شەھىرى

哲别

جەبە نوپان

哲布尊丹巴

جامزۇن دامبە

哲得乌如	يەتتە ئۈرۈق
哲德沙尔	يەتتە شەھەر؛
哲孟雄	سىككىم
哲太	چاتايىلار
者台	چاتايىلار
赭色袍	قىزىل تون
赭时	شاش شەھىرى
赭衣	قىزىل كىيىملىك مەھبۇسلار
赭枝	شاش شەھىرى
柘	چېقىر ئۈجمە
柘折城	شاش شەھىرى
柘枝	شاش شەھىرى
柘枝舞	شاش ئۇسسۇللىرى

zhen

《贞观政要》	«جېنگۇەن يىللىرىدىكى مۇھىم ھۆججەتلەر»
贞观之治	جېنگۇەن يىللىرىدىكى مەمۇرچىلىق
真达	چىنداخان
真腊	كېخمىر
真谛	ساتيا
《真赏斋赋》	«جېنشاك قىرائەتخانىسىدا يېزىلغان شېئىرلار»
真人	ھەق مۇئەككىلى
真帖木儿·速檀	چىن تېمۇر سۇلتان
真言宗	تارانچىلىق مەزھىبى
真珠	مەرۋايىت، ئىنچۇ

真珠毗伽可汗

ئىنچۇ بىلگە خاقان

真珠铅丹

*مەرۋايىت سۇرۇق

《针经诊脉法》《تۇمۇر تۇتۇش ئۇسۇللىرى》

珍珠灰

شۇلتا

《箴言书》

《نەسبە تىنامە》

甄官署

كوزىچىلار مەھكىمىسى

镇

قورغان؛ بازار؛ شەھەر

镇兵

قورغان ئەسكەرلىرى

镇将

باسقاق سانغۇن

镇守使

باسقاۋۇل

镇握

ئىلكەدەش

镇西节度使

غەربىي قورغان ھېراۋۇلى

镇远将军

چەت جايلارنى تىنچىتىقۇچى سانغۇن

镇之以和静

قاتتىق قوللۇق بىلەن ئىناقلىققا يېتىش

镇之以静，群情自安

قاتتىق قوللۇق بىلەن ئاسايىشلىققا

يەتكەندە، ئەل تىنچلىنىدۇ

zheng

正旦

نورۇز كۈنى

正月

نورۇز ئېيى

征东大将军

كۈنچىقىشقا يۈرۈش قىلغۇچى باش سانغۇن

《征东纪实》

《شەرقكە يۈرۈش قىلىش خاتىرىسى》

《征服各国史》

《ھەرقايسى ئەللەرنى ئىستېلا قىلىش تارىخى》

征虜将军

ياتلارغا يۈرۈش قىلغۇچى سانغۇن

征南将军

ۋەنكى يۇرتلارغا يۈرۈش قىلغۇچى سانغۇن

- 征辟 قوبۇل قىلىش
 征求 ئالۋان - سېلىق
 《征權五. 坑治》 «كىمياگەرلىك» بەش خىل باج ھەققىدە.
 征讨元帅 جازا قوشۇنىنىڭ ئەمىرلەشكەرى
 征西将军 كۈنپېتىشقا يۈرۈش قىلغۇچى سانغۇن
 整理党务案 پىرقىنى تەرتىپكە سېلىش لايىھىسى
 正白旗 ئاق خوشۇن
 正仓院 جېڭساڭيۈەن مۇزېيى
 正工 رەسمىي كاسىپ
 正供 رەسمىي ئىجارە ھەققى ۋە باجلار
 正课 تولۇق باج
 正红旗 قىزىل خوشۇن
 正黄旗 سېرىق خوشۇن
 正蓝旗 كۆك خوشۇن
 正畦 يەرلەرگە قىر سېلىش
 正史 رەسمىي تارىخ
 正税 رەسمىي باج
 正听 قازىبەگ
 正统派 ئەنئەنىچىلەر
 正统派儒家 ئەنئەنىچى كۈڭزىچىلەر
 正一品 رەسمىي 1 - دەرىجە
 《正义》 «توغرا تەپسىر»
 《正义论》 «ئادالەت توغرىسىدا»
 正役 ئەسلى بەلگىلەنگەن ھامىر مۇددىتى
 正员 رەسمىي ئەمەلدار

正卒

正宗

政柄

政令

《政论》

政论家

政事令

《政事论》

政事堂

政体

政务院

يىللىق ھاشارچى

ئەسلى نەسىل، ھەقىقىي ۋارسلار

ھاكىمىيەتنىڭ تىزگىنى

پەرمان

«يۇرت سوراڭ ھەققىدە»

پوبلىست

مەمۇرىي ئىشلار ئامبىلى

«ھاكىمىيەت ئىشلىرى توغرىسىدا»

مەمۇرىي ئىشلار دىۋانى

ھاكىمىيەت تۈزۈمى

مەمۇرىي كېڭەش؛ جېڭۇۋيۈەن

zhi

支讷

支解

支亮

支娄迦讷

支那草原

支谦

支曜

支移

支河

糴粥老上单于

汁舒

芝草

*سروكاشا

قول - پۇتىنى يېرىش

*سىران

سروكاشا

دەشت چىنا يايلىقى

*سىران

*سېخار

توشۇش ھەققى

غارسۇ

*قايۇق رۇشات تەڭرىقۇت

قاش دەرياسى

مېۋىگىياھ

- 只温部 جىۋىن قەبىلىسى
- 织妇 توقۇمىچى ئايال
- 织工 باپكار
- 织花机 گۈل توقۇش دەستگاھى
- 织机 دەستگاھ، باپكارچىلىق دۇكىنى
- 《织锦曲》 «كىمخاپ توقۇش نەزمىسى»
- 织染署 توقۇش - بوياش مەھكىمىسى
- 织经 توقۇمىچىلىق
- 织室 توقۇمىچىلىق ئىشخانىسى
- 织物 گەزمال؛ توقۇلما
- 织造费 رەخت توقۇتۇش خىراجىتى
- 知防禦事 مۇۋەققەت تۇرغاق بېگى
- 知府 ۋالىي
- 知贡举 تاللىغۇچى
- 知官 ياردەمچى مەنسەپ
- 知经筵事 سورۇنچى بەگ
- 知内侍省事 تاغۋات ۋازارىتى
- 知内外诸军事 ئوردانچى - سىرتىدىكى قوشۇنلار باشلىقى
- 知事郎 ئەل غەمەخانى
- 知枢密院事 زوراغالق مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى
- 知墅 غوجىندار
- 知县 ھاكىم؛ ئامبال
- 知行合一 بىلىمكە بىلەن قىلماقنىڭ بىرلىكى
- 知院官 مەھكىمە باشلىقى
- 知制诰 يىزلىقچى

如州	ئايماقدار
知庄	غوجىدار
直臣	ئاق كۆڭۈل ۋەزىر
直谏	تۈز كۆڭۈللۈك بىلەن تەڭلىپ بېرىش
直水	مىراپبەگ
直眼人	بىر كۆزلۈك ئادەم
直译派	خەتمۇخەت تەرجىمە قىلغۇچىلار
侄皇帝	جىيەن خان
职分田	ۋەزىپىگە قاراپ بېرىلىدىغان يەر، ۋەزىپە يېرى
职分田制	ۋەزىپىگە قاراپ بېرىلىدىغان يەر تۈزۈمى
职事官	رەسمىي مەنەسپ
职事僧	غوجىدار راھىب
职田	مەنەسپ يېرى
职乙部	چىڭگىل قەبىلىسى
职役	ۋەزىپە ئۆتەش سېلىقى
《职役考》	«ئالۋان ھەققىدە»
职制	ئەمەل ۋە تۈزۈم
执金吾	كۆرۈندار
执讯	سوراقچى؛ تۇتقۇن
执盥擎杯	قەدەھ تۇتۇش
执政大臣	نائب ۋەزىر
执政府	ھاكىم مەھكىمىسى
止境	ۋايىغا يېتىش
纸钱	ئىسرىق قەغىزى
指挥使	بۇيۇرغا؛ پەنساد

- 焮侯部 چىكىل قەبىلىسى
 《治国策》 «يۇرت سوراى تەدبىرلىرى»
 《治国之法典》 «پەتۋائى جاھاندار»
 治粟内史 خەزىنىچى ۋەزىر؛ داڭقال ۋەزىر
 治民权 يۇرتدارچىلىق ھوقۇقى
 治平景象 تۈزىلىش مەنزىرىسى
 治平之世 مەمۇرچىلىق زامان، ئاسايىشلىق زامان
 治所 باش مەھكىمە تۇرۇشلۇق جاي، مەركىزىي جاي
 治中 ياردەمچى ئايماق بېگى
 质 رەنە خېتى؛ رەنە؛ گۆرۈ
 质浑河 جەيھۇن
 质举 گۆرۈ
 质库 ۋە كالا تىخانا، گۆرۈخانا
 质卖 رەنىگە قويۇش؛ رەنە مال
 质钱 رەنىگە قويۇش؛ رەنە پۇل
 质舍 ۋا كالا تىخانا، گۆرۈخانا
 制书 بەرمان
 制糖业 قەنتچىلىك؛ شىكەرچىلىك
 制置三司条例司 ئۈچ بۆلۈملۈك نىزام تۈزۈش مەھكىمىسى
 制置使 چىسەكچى بېگى
 制置司 چىسەكچى بەگ مەھكىمىسى
 智士 بىلىمدارلار؛ ئاقىللار
 置将法 سانغۇن تۇرغۇزۇش قانۇنى
 置州县使 ئايماق - ناھىيە تەسىس قىلغۇچى بەگ
 志费尼 جۇۋەينى

迓贺嵩
 志行修谨
 至被州都督府
 郵支单于
 致公党
 致仕
 至支单于
 雉

سىگا ئارىلى
 ئەدەب - ئېكراملىق پازىللار ئىمتىھانى
 جىبا ئايمىقى تۇتۇق مەھكىمىسى
 "قۇتئۇش تەڭرىقۇت"
 ئادالەتپەرۋەرلەر پارتىيىسى
 مەنەسەپدار
 "قۇتئۇش تەڭرىقۇت"
 ئارقان (مىقدار سۆز)

zhong

中部
 中曹国
 中产之家
 中常侍
 中丞
 中大夫

ئوتتۇرا ئوق
 ئوتتۇرا ئۆرتۆپە دۆلىتى
 ئوتتۇراھال مۈلۈكدار
 ھۆدەيچى، ئىشكىئاغا
 ياردەمچى تەپتىش
 كېڭەش بېگى

«جۇڭگو - روسىيە مۇناسىۋىتىگە «خىجىم تارىخىي ماتېرىياللار»
 ئائىت تارىخىي ماتېرىياللار»
 شىنجاڭنىڭ چېگرا مۇداپىئەسى»

«جۇڭگو - روسىيە غەربىي -
 شىمالىي چېگرىلارنى تەكشۈرۈپ ئايرىش كېلىشىمى»
 «جۇڭگو - روسىيە مەخپىي شەرتنامىسى»
 «جۇڭگو - روسىيە باياناتى»
 «جۇڭگو - فرانسىيە يېڭى شەرتنامىسى»
 «中俄勘分西北界约记»
 «中俄密约»
 «中俄声明»
 «中法新约»
 中奉大夫

ئىشكىئاغا

- 中古文化 ئوتتۇرا ئەسىر مەدەنىيىتى
 中股 ئوتتۇرا يەشمە
 中官 ئىچكى ئەمەلدار
 《中国经营西域史》 «جۇڭگونىڭ غەربىي يۇرتىنى ئىدارە قىلىش تارىخى»
 中国劳动组合书记部 جۇڭگو ئەمگەك بىرلەشمىسى سېكرېتارىياتى
 中华海员工业联合总会 جۇڭخۇا دېڭىزچىلىرى سانائەت بىرلەشمە باش ئۇيۇشمىسى
 中华民国临时约法 قانونى جۇڭخۇا مىنگو ۋاقىتلىق ئاساسىي
 中黄门 ھەرەم خادىمى؛ دەرۋازىۋەن
 中京 ئوتتۇرا ئاستانە
 中经 ئوتتۇرا دەستۇر
 《中经》 «ئوردا كىتابلىرى»، «ئوردىدىكى مەخپىي كىتابلار»
 中军 ئوتتۇرا قوشۇن؛ بارگاھ لەشكەر بېشى
 中军校尉 بارگاھ لەشكەر بېشى
 中郎将 كەپتاۋۇل؛ ئەمىر نۆكەر
 《中论》 «مۇپەسسەل ئوبزورلار»
 中男 ئارا ئەر
 中南半岛 ھىندىچىنى يېرىم ئارىلى
 中期 ئوتتۇرا مەزگىل
 中三品 ئوتتۇرا تەبىئىدىكى ئۈچ دەرىجە
 中山靖王 جۇڭشەن شاھزادىسى
 中尚署 ھەرەم مەھكىمىسى

- 中书郎 ھۆدەيچى
 中书令 ھۆدەيچى، ئىمشكىئاغا
 中书省 قارا دىۋان
 中堂 ئوردانئۆلىماسى
 中天竺 ئوتتۇرا ھىندىستان؛ ئوتتۇرا ئەنەتكەك
 《中外纪闻》 «جۇڭگو ۋە چەت ئەل خەۋەرلىرى»
 中尉 قوشبېشى
 《中西交通史料汇编》 «جۇڭگو بىلەن غەربنىڭ مۇناسىۋىتىگە ئائىت تارىخىي ماتېرىياللار»
 中校署 ئوتتۇرا دورغاپ مەھكىمىسى
 中亚 ئوتتۇرا ئاسىيا
 中央集权 ھوقۇقنى مەركەزگە توپلاش
 《中英五口通商章程》 «جۇڭگو - ئەنگىلىيە بەش يورتتا سودا ئالاقىسى قىلىش نىزامنامىسى»
 中英藏会议 جۇڭگو - ئەنگىلىيە - شىزاڭ يىغىنى
 《中府》 «مادار اچىلىق»
 中玉兹 ئوتتۇرا يۈز
 中藏 ئوتتۇرا شىزاڭ
 中正 مۆتۈەر
 中正官 لىلا ئەمەلدار؛ خالىس ئەمەلدار
 中正制 لىلا تۈزۈم
 忠顺可汗 سادىق - ئىتائەتمەن خاقان
 忠义王 سادىق - ئادىل ۋاڭ
 忠贞可汗 سادىق - پاك خاقان
 钟 قوڭغۇراق

钟磬炉	قوڭغۇراتاق ياسايدىغان ئوچاق
种姓	ۋارنا
种姓制度	ۋارنا تۈزۈمى
种族人类学	ئېتنىك - ئانتروپولوگىيە
众官	سىپاھلار
《众经别录》	«نوملارنىڭ ئايرىم كاتالوگى»
《众经录》	«تۈرلۈك نوملار تىزىمى»
《众经目录》	«تۈرلۈك نوملار كاتالوگى»
众慰	*چىگىل قەبىلىسى
仲冬月	دەلۋە ئېيى
重宝	جۇڭباۋ يارمىقى
《重赋》	«ئېغىر سېلىق»
重犁	ئېغىر قوش
重民	خەلققە ئېتىبار بېرىش
重农学派	دېھقانچىلىققا ئېتىبار بەرگۈچىلەر
《重租论》	«ئېغىر ئىجارە ھەققى توغرىسىدا»

zhou

《周本记》	«جۇ پادىشاھلىرى ھەققىدە خاتىرىلەر»
《周髀算经》	«جۇبى ھېسابلاش دەستۇرى»
《周春秋》	«جۇ يىلىنامىسى»
《周诰》	«جۇ پەندىنامىلىرى»
《周官》	«جۇ يۇسۇنلىرى»
《周礼》	«جۇ يۇسۇنلىرى»
《周礼汉续考》	«(جۇ يۇسۇنلىرى) نىڭ خەن دەۋرىدە»

تۈزۈتىلگەن نۇسخىسى ھەققىدە تەھسىل»

- 《周书》 «جۇنامە»
 《周书·突厥传》 «جۇنامە. تۈركلەر ھەققىدە قىسسە»
 《周说》 «جۇ قىسىلىرى»
 《周颂·时迈篇》 «جۇ پادىشاھىغا مەدھىيە. ھۆكۈمەت بابى»
 《周易》 «پالنامە»
 《周易·观卦·象辞》 «پالنامە. قۇرئى سېلىش. تەپسىلىي يېشىم»
 《周易讲说》 «پالنامىنىڭ شەھى»
 《周易私记》 «پالنامە ھەققىدە خۇسۇسىي خاتىرىلەر»
 《周易·系辞》 «پالنامە. تەبىر»
 《周易注》 «پالنامە ئىزاھى»
 《周语》 «جۇ خانلىرى ھەققىدە بايان»
 州鼎 ئايماق داڭقىنى
 《州郡令》 «ئايماق - ۋىلايەتلەرگە چۈشۈرۈلگەن پەرمانلار»
 州牧 ئايماق چوپاندارى
 州钱 ئايماق پۇلى
 州望 ئايماق بىلگىسى
 州长 ساتراپ
 缩文 *جۇۋېن يېزىقى

zhu

- 诸仓监 ئاشلىق نازارىتى
 诸道兵马元帅 ئۆلكىلەر قوشۇنلىرىنىڭ ئەمىر لەشكىرى
 诸道行营都统 ئۆلكىلەر بارگاھىنىڭ باش تۇتۇقى

- 请道行营招讨草贼使 قارا قەپىلارنى جازالىغۇچى ئۆلكە
 قوشۇنلىرىنىڭ ئەمىرى
 请帝陵 خان - بوزۇرۇك ۋارلار قەبرىستانلىقى
 请侯国 بەگلىكلەر
 请侯上将军 بەگلەرنىڭ ئالىي سانغۇنى
 《请火者回忆录》 «تەزكىرە ئى خوجىگان»
 请军折冲府 قوشۇنلار قوشىپىشى مەھكىمىسى
 《请神世家》 «ئىلاھلار شەجەرىسى»
 请屯盐 گازارما نازارتى
 请闾 ئاغۋاتلار، ھەرەم ئاغىلىرى
 请冶监 كىمىياگەرلىك نازارتى
 《诸子》 «ئۆلىمالار»
 诸子百家 ھەرخىل ئېقىملار
 《诸子志》 «ئۆلىمالار تەزكىرىسى»
 诸族 مىللەتلەر، تائىپىلەر
 朱尔典 جوردان
 朱尔墨特 جۇرموت
 朱居国 *جوجون
 朱俱波 *جوجوف
 朱罗 كولا
 朱木拿河 جۇمنا دەرياسى
 朱那汗 جۇناخان
 朱纳 جۇناخان
 朱外尼 جۇۋەينى
 朱邪赤心 جۇشىيېچىشىن

- 珠監 ئۇنچە - مارجان مۇپەتتىشى
- 珠勒部斯河 يۇلتۇز دەرياسى
- 猪仔大会 توڭگۇز كۈچۈكلىرى قۇرۇلتىيى
- 竹忽 جوھۇت
- 《竹筒》 «بامبۇك پۈتۈكلەر»
- 竹节鞭 بەرتەك دەستەلىك قامچا
- 竹林七贤 بامبۇكزارلىقتىكى يەتتە دانىشمەن
- 《竹书纪年》 «بامبۇك يىلنامە»
- 竺法护 دارمازاكشا
- 竺法兰 دارماكچا
- 主币 ئاساسىي پۇل
- 主簿 باش دەپتەردار؛ دىۋان مىرزىسى
- 主儿鲁黑·箴儿干 جۇرلۇق مىرگېن
- 《主父偃传》 «جۇفۇيەننىڭ تەرجىمىھالى»
- 主户 يەرلىك ئائىلە
- 主将 باش سانغۇن
- 主教 باش روھانىي، ئېپىسكوپ، كاردىنال
- 《主客户对称与北宋户部的户口统计》 «يەرلىك ئائىلەلەر
- بىلەن مۇساپىرلارنىڭ نىسبىتى ھەم شىمالىي سۇڭ سۇلالىسى نوپۇس پىرقىسىنىڭ نوپۇس ھەققىدىكى مەلۇماتلىرى»
- 主帅 سەرگەردە
- 主首 ئاقساقال
- 主司 رىياسەتچى
- 《塵史》 «جۇشى»

- 住持 باش شەيخ؛ باش راھىب
- 住稅 دۇكان بېجى
- 住宿稅 ياتاق بېجى
- 住坐 مۇقىم ئىشلىگۈچى
- 注宾河 جۇبىن دەرياسى
- 注疏 تەپسىر
- 驻华商务监督 چەتئەللىرىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق سودا ئىشلىرى تەپتىشى
- 驻藏大臣 تىبەت ئامبىلى
- 柱国大将军 چوڭ ئەركان سانغۇن
- 柱天将军 جاھاننەرەك سانغۇن
- 铸匠 قۇيمىچى
- 铸钱监 پۇل قۇيۇش نازارىتى
- 铸钱使 پۇل قۇيۇش بېگى
- 芋 چېگە
- 缙 چۈچۈنچە
- 助教 ياردەمچى مۇدەررىس
- 助役钱 ھاشار ياردەم پۇلى
- zhua
- 榷 چوماق
- zhuān
- 专史 مەخسۇس تارىخ
- 专制君主制 مۇستەبىت پادىشاھلىق تۈزۈمى
- 转轮王 جاكراۋارتى خان؛ سانسارخان

转世之说	قايتا دۇنياغا كېلىش تەلىماتى
转运判官	نەقلىيات دادخاھى
转运使	نەقلىيات بېگى
转盘舞	چاقپېلەك ئۇسسۇلى
《篆隶万象名义》	«خەت شەكىللىرىنىڭ نامى ۋە مەنىسى»
传	تەپسىر، تەرجىمىھال

zhuang

庄	ئىمىنىيە؛ قورۇق؛ جاڭزا
庄票	سەرراپخانا چېكى
庄田	ئىمىنىيە يەرلىرى
庄园	قورۇق، جاڭزا
庄园经济	جاڭزا ئىگىلىكى، قورۇق ئىگىلىكى
庄园制度	پلانتاتسىيە تۈزۈمى، قورۇق تۈزۈمى
庄院	ھويلا - ئارام
庄宅	يەر - زېمىن
庄宅使	غوجىدار؛ قورۇق بېگى
庄主	قورۇق ئىگىسى
《庄子》	«جۇاڭزى»
《庄子·外物篇》	«جۇاڭزى. چەتنىڭ ماللىرى»
《庄子·杂篇·让王篇》	«جۇاڭزى. قوشۇمچە باب. تەختنى ئۆتۈندۈش»
《壮士之歌》	«ئەزىمەتلىر ھەققىدە قوشاق»
状元	ئەلاچى

zhui

椎髻之民

《辘轳》

赘婿

تۈرمەل چاچ خەلق
«ئىلمىي رىيازەت»
ئىچ كۈيۈغۈل

zhun

准噶尔部

准军事机关

جۇڭغار قەبىلىسى
يېرىم ھەربىي خاراكتېردىكى ئورگان؛
يېرىم مۇنتىزىم ھەربىي ئورگان

zhuo

卓勒齐苏坦

卓木

卓越的思想家

卓罗斯部

拙赤国

捉杀使

捉生将

浊流

斫句迦

斫筋

چولچى سۇلتان
غوجا
مۇمتاز مۇتەپەككۈر
*جورراس قەبىلىسى
جوچى خانلىقى
چاپقاۋۇل
تۇتقاۋۇل
زېدە - دوغ؛ ناپااكلار
قارغىلىق
پېيىنى كېشىش

zi

兹拉特金

兹梁人

贻

ئى. يا. زېلا تېكېن
زىرىيانلار
چىر

- 资布 ئالۋان رەخت
 咨议会 مەسلىھەت يىغىنى
 咨政院 كېڭەش پالاتاسى
 资本拜物教 كاپىتال مەبۇتچىلىقى
 资本过剩 كاپىتال ئوشۇقچىلىقى
 资本主义工场手工业 كاپىتالىستىك كارخانا قول سانائىتى
 资课 بايلىق سېلىقى
 资饷 تەڭگە - يامبۇ
 资税 مۇلۇك بېجى
 《资政新篇》 «ئەلنى ئىدارە قىلىشنىڭ يېڭى تەدبىرلىرى»
 资政院 مەركىزىي كېڭەش پالاتاسى
 《资治通鉴》 «ئەلنى ئىدارە قىلىشقا پايدىلىق ئومۇمىي ئۆرنەكلەر»
 《子兵录》 «ئۆلىمالار ۋە ھەربىي ئىشلارغا دائىر كاتالوگ»
 《子罕篇》 «كۇڭزىنىڭ كەمسۆزلۈكى»
 子爵 ۋىكوند
 子钱家 جازانخور
 《子夜歌》 «تۇن ناخشىلىرى»
 子月 قىش تۇرۇم
 子职事官 ۋىكوند دەرىجىلىك رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدار
 仔牙敦 زىياۋوددىن
 紫袍 سۆسۈن تون
 紫石砚 سۆسۈن تاش دۈۋەت
 紫檀 قىزىل سەندەل
 梓木 چوم ياغىچى

《祥人传》	«ياغاچچىلار تەزكىرىسى»
自鸣钟	ئۆزى چىرىگىلايدىغان سائەت
自然经济	ئاتۇرال ئىگىلىك
自然神论	تەبىئەت ئىلاھچىلىقى
自然无为	تەبىئەتنىڭ ئىرادىسىزلىكى
《自序》	«سەرگۈزەشتىلىرىم»
《自叙帖》	«بايانلىرىم»
《自咏》	«ئىلھاملرىم»
自由宪政党	ئەرەكن ئاساسىي قانۇنچىلار پارتىيىسى
字书	ھۆسەن خەت كىتابلىرى

zong

宗	پاترىئارخال، ئۇرۇق، جەمەت
宗兵	جەمەت نۆكەرلىرى
宗法制度	پاترىئارخاللىق تۈزۈم
宗国	ھامىي دۆلەت
宗教裁判所	مەھكىمە شەرتىي
宗教的僧侣主义	دىنىي راھىبچىلىق
宗教法庭	مەھكىمە شەرتىي
宗教教义	دىنىي ئەقىدىلەر
宗教狂	دىنىي سەۋدايلىق، دىنىي تەلۋىلىك
宗喀巴	زۇڭقابا
宗庙	بۇزۇرۇقۋارلار ئىبادەتخانىسى، خان جەمەتى ئىبادەتخانىسى
宗设	مۇنېشتا
宗社党	خانپەرەستلەر پىرقىسى

宗室	بەگ جەمەتى، پادىشاھ جەمەتى
宗正	* تېرگىن (ئوردا ئىشلىرى بېگى)
宗正寺	تېرگىن مەھكىمىسى
宗主	پاترىئارخال
宗主国	ھامىي دۆلەت، مېتروپولىيە
宗子	چوڭ شاھزادە، چوڭ بەگزادە
宗族	ئۇرۇقداشلىق، ئۇرۇق
《综理众经目录》	«رەتلەنگەن نوملار كاتالوگى»
总办	نازارەتچى ئامبال
总兵	باش بۇغ
总裁	زۇڭسەي، لېدىر
总督	ۋالىي؛ باش ھەربىي ۋالىي
总督衙门	باش ھەربىي ۋالىي يامۇلى
总管	ئاغلاقچى؛ باش بۇغ
总监官	باش نازىر
总理	زۇڭلى، باش ۋەزىر
总理大臣	باش ۋەزىر
总理衙门	زۇڭلى يامۇلى
总旗	باش تۇغ
总统伊犁等处将军	ئىلى قاتارلىق جايلارنى بىر تۇتاش ئىدارە قىلىدىغان جياڭجۇن
总长	مىنىستىر، ۋەزىر
总制	باش چاۋۇش
总制钱	ئومۇمىي ھاسىلات بېجى
总制院	باش چاۋۇش مەھكىمىسى

总柱	غول تۇۋرۇك
纵队	كالوننا
纵横家	تەبىرچىلەر

zou

《奏议集》 «خانغا يوللانغان مەكتۇپلار»

zu

租地农场主	ئىجارىچى مەيدان ئىگىسى
租地农民	ئىجارىگەش دېھقان
租佃权	يەرنى ئىجارىگە ئېلىش ھوقۇقى
租界	كونسېسسىيە
租牛税	ئۆي ئىجارە ھەقتى
租庸调法	ئىجارە - ھاشار - سېلىق قانۇنى
租庸使	ئىجارە - ھاشار بېگى
族田	جەمەت يېرى
族刑	جەددى - جەمەتنى قوشۇپ جازالاش
族兄弟	جەمەتداش ئاكا - ئۇكىلار؛ قوۋم - قېرىنداشلار
畿	باشاق؛ ئوق ئۇچى
卒史	دورغا؛ خەلىپەت
足纹	ساپ كۈمۈش
组绶	كەمەر، بەلباغ
祖宗地主	ئەجدادىي پومېشچىك

zun

尊贵人 مەرتىۋىلىك زات

尊号 ھۆرمەت نامى
 尊君之悦 پادىشاھقا ھۆرمەت قىلىش تەلىماتى
 尊王攘夷 ھۆرمەتلىپ، بەدەۋىلەرگە قارشى تۇرۇش
 尊王讨贼 پادىشاھنى ھۆرمەتلىپ، قاراقچىلارنى

جازالاش

尊贤 دانىشمەنلەرنى ھۆرمەتلىش
 尊育堂 مەرىپەتچىلەرنى ھۆرمەتلىش ئورنى
 尊尊亲亲 تۇغقان ۋە مەرتەۋىلىكلەرنى ياقلاش

zuo

作坊 مانافاكتۇرا؛ ئىشخانا؛ كارخانا؛
 作坊手工业 مانافاكتۇرا قول سانائىتى
 《昨梦录》 «تۈنۈگۈنكى چۈش خاتىرىسى»
 左部 سول ئوق
 左藏院 ئايرىم ئامبار
 左丞相 سول قول ۋەزىر
 左道 ناتوغرا يول
 左副元帅 سول قول مۇئاۋىن ئەمىر لەشكەر
 左回城 *چۇقۇ
 左将军 سول قانات سانخۇن
 左金吾卫 سول ياساۋۇلخانا قوشۇنى
 左军校尉 سول قانات لەشكەر بېشى
 左衽 بەدەۋىلەر
 左尚署 سول ھەرەم مەھكىمىسى
 左神武大将军 سول قول خىسەت قۇچقۇچى چوڭ سانخۇن

《左氏春秋》	«يىلىنامە، زوچيۇمىڭ تەپسىرى»
左卫	سول قول باسقاقبەگ مەھكىمىسى
左卫指挥使	سول قول قورغان قوماندانى
左希里	زوھۇرى
左贤王	سول قول بىلىكخان
左厢	سول قانات
左骁员外大将军	سول قول پەخرىي ھىماتچى ئۇلۇغ سانغۇن
左校卫	سول قول دورغاپ مەھكىمىسى
左右卫府	ئوڭ قول - سول قول باسقاقبەگ مەھكىمىسى
左羽右翼	ئوڭ قانات - سول قانات قىسىملار
《左传》	«زوچيۇمىڭ تەپسىرى»
佐领	ياردەمچى ئەمىر
佐玛尔克	زېمارك
佐命	خاس ھاچىپ
佐史	ياردەمچى ئامبال
佐杂官	ياردەمچى ئەمەلدار
作篇	ئەسەرلەر
作丘甲	كۆك بېچى
坐大	كۈچلىنىش
坐静	ئېتىكاپتا ئولتۇرۇش
座上奴	خان قۇلى
腊肉	مەرتىۋىلىكلەرگە تېگىشلىك گۆش

汉维对照历史词典

新疆维吾尔自治区地方志编纂委员会编

新疆人民出版社出版发行

(乌鲁木齐市建中路54号 邮政编码830001)

新疆新华印刷厂印刷

787×1092毫米 32开本 14.125印张 2插页

1990年11月第1版 1990年11月第1次印刷

印数：1—10,000

ISBN 7-228-01341-7/Z·35 定价：7.80元